Raftul Denisei

Stefan Merrill Block

Povestea uitării

roman

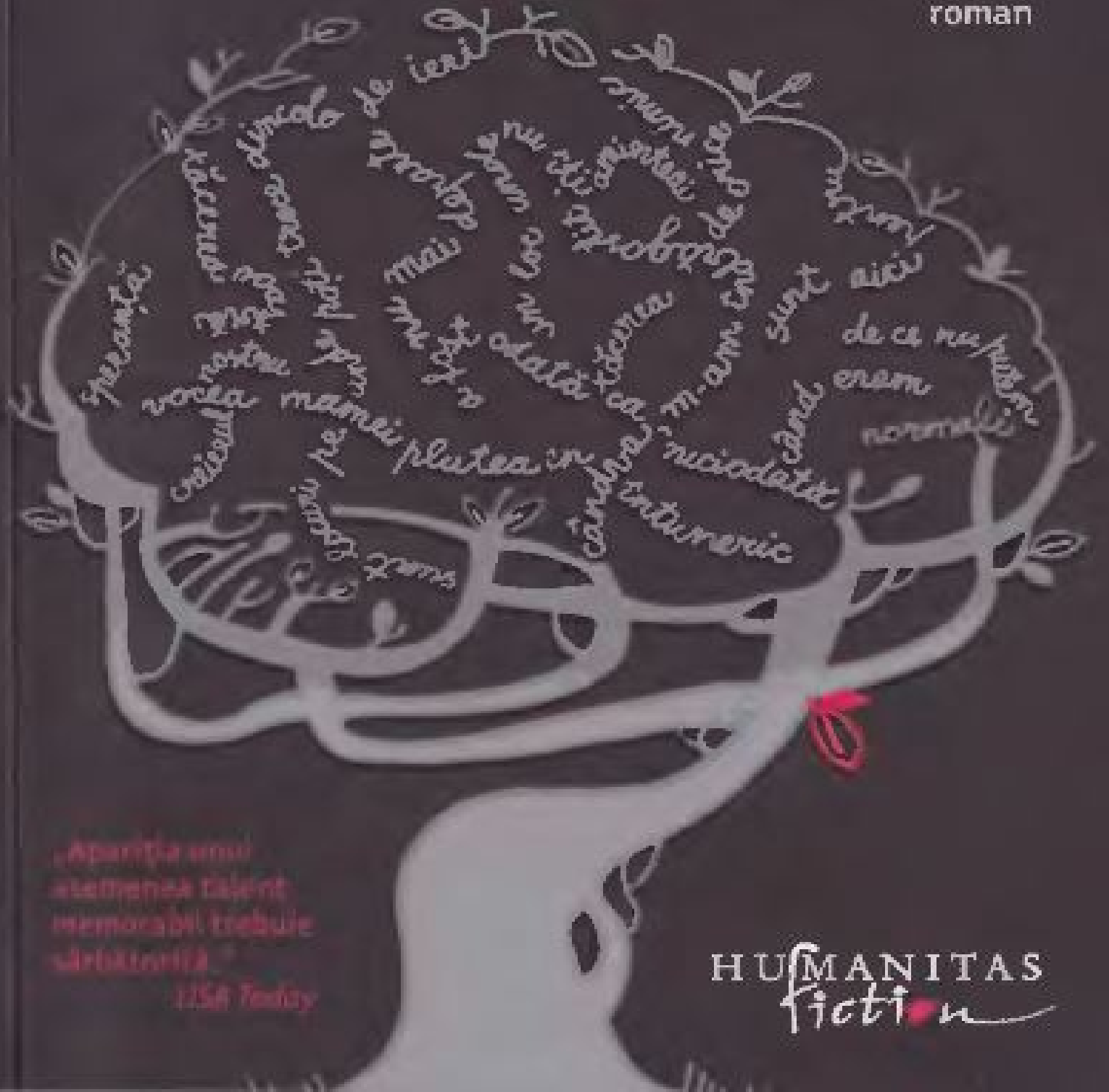

„Apariția unui asemenea talent memorabil trebuie sărbătorită."
USA Today

HUMANITAS fiction

Cuprins

Abel Cândva, m-am îndrăgostit de orice
Seth Rezumat
Abel Mae a fost a mea
Seth Scurt istoric
Istoric genetic, partea I
Abel Regele sihastru
Seth Problemă
Istoric genetic, partea a II-a
Abel Ceea ce încă mai trăiește
Seth Ipoteze
Abel Tăcerea noastră
Seth Procedura
Istoric genetic, partea a III-a
Abel Boala familiei mele
Seth Date
Abel Din pricina mamei
Seth Rezultate
Abel Moartea (aproape) tuturor lucrurilor
Istoric genetic, partea a IV-a
Seth Analiza datelor
Abel Ochiul lui Mae
Seth Concluzia
Abel Douăzeci și unu de ani și treisprezece zile
Seth Direcții pentru viitor
Abel Totul
Istoric genetic, partea a V-a
Nota autorului

STEFAN MERRILL BLOCK

POVESTEA UITĂRII

Traducere din engleză și note de RODICA ȘTEFAN
Titlul original: *THE STORY OF FORGETTING,* 2008

Humanitas Fiction, 2011

Versiune ebook: v1.0, septembrie 2020

Cu dragoste, pentru părinții mei
Așa mi-aduc aminte de mine

Pe lângă lumea noastră mai există una.
Sunt locuri pe unde poți trece dincolo.

Abel

Cândva, m-am îndrăgostit de orice

Niciodată n-am aflat calea de a umple liniștea cu totul. În lunile ce au urmat marii tragedii din viața mea, săream din pat în fiecare dimineață și îmi trăgeam cizmele cu tălpi de plută, care atârnau două kilograme fiecare, și treceam din cameră în cameră în pas de defilare, izbindu-mă de tot ce-mi ieșea în drum. Liniștea însemna absență, iar absența însemna aducere-aminte, așa că făceam tărăboi. Scândurile din dușumeaua putredă scârțâiau când călcam pe ele, scaunele tapițate cu spătar bubuiau când le răsturnam, tencuiala crăpa sub ploaia de pumni: mici consolări când tăcerea pândea peste tot, mereu.

Cu timpul am învățat să o împart pe bucăți. Dacă după micul dejun mă trezeam încordându-mi auzul să aud vocea fiicei mele în curte, sau mersul împiedicat al fratelui meu de-a lungul coridorului, sau pe Mae învârtind butoanele radioului, dădeam vina pe tăcerea care se adunase în fața mea, în castronul gol în care fusese terciul de ovăz, și atunci o alungam izbind cu lingura pereții castronului. Uneori, din camera ce fusese înainte a fratelui meu și a lui Mae începea să se prelingă pe sub ușă un anume fel de tăcere, mai rea decât celelalte, și trebuia să mă iau la trântă cu ea, cu pumnii și cu picioarele, ca să o îmblânzesc.

Poate că n-aș fi făcut niciodată pace cu ea, dar peste ani am început să îmi dau seama de șansa pe care mi-o oferea tăcerea. Era absolută. Asta era grozăvia, dar și binecuvântarea ei. Tăcerea promitea să absoarbă tot ce-i dădeam: dezamăgirile mele, regretele mele, chiar și adevărul.

Și totuși. Chiar dacă vorbele îmi ies din gură și se mistuie în uitare, adevărul fundamental al vieții mele este atât de simplu, iar rostirea lui mă face să

mă simt atât de prost, încât cu greu îmi vine să-l rostesc:

Am fost îndrăgostit de soția fratelui meu.

Dar asta nu este nici pe departe toată povestea. Mai amănunțit, voi spune:

Cândva, am crezut că țin la fratele meu mai mult decât la oricine de pe lumea asta, dar m-am înșelat. Și mai mult am iubit-o pe femeia cu care era căsătorit, femeia la care uneori fratele meu părea că nici nu se uită.

Uitați-vă la mine. Sunt încă gelos, după atâta amar de vreme. De ce ar trebui să stabilesc cine iubea cel mai mult? Viața nu este o întrecere în care câștigă cine iubește cel mai mult, nu-i așa? Blazații și cinicii locuiesc în vile. Pe când eu, iată-mă, am rămas aici, pradă tăcerii din această casă care abia mai stă în picioare.

A iubit-o oare fratele meu pe Mae? Poate că, în felul lui, a iubit-o; n-aș putea să spun. Era soția lui, iar pentru el răspunsul era destul de simplu. Dar eu, oare, am iubit-o? Da. Am iubit la ea până și lucrurile pe care le-ai crede de neiubit. De exemplu, m-am îndrăgostit nu numai de picioarele ei, ci și de degetele ei de la picioare, pe care le avea deformate din naștere ca două șiruri de zig-zaguri drăgălașe.

Și nu doar atât. M-am îndrăgostit și de zgomotul picioarelor ei când pășea. Pe rând, m-am îndrăgostit de sunetul mersului ei prin praf, pe lemn și prin noroi. Azi, un tânăr poștaș are pesemne același pas ca Mae. Știu când urmează să cadă în cutia poștală numărul meu lunar din *National Geographic* sau ultima ofertă de la Clubul „Cartea lunii” pentru că, dintr-odată, mă simt îndrăgostit până în străfundul sufletului.

A venit și vremea când am știut că trebuie să iau o hotărâre, altminteri puteam face o nebunie. Mi-am propus să o urmăresc pe Mae în timp ce făcea lucruri care credeam că o să mă scârbească. M-am întrebat: Ce te poate face să te dezîndrăgostești?

Firește, am decis că răspunsul era să o urmărești pe ființa iubită făcând dragoste cu altcineva.

Camera fratelui meu, care fusese înainte a mamei, era la etaj. În dreptul ei se înalță încă salcia imensă, cu degete lungi, frunzoase, care se strecoară înăuntru și te gâdilă pe față dacă dormi cu fereastra deschisă. Și astfel, pentru că în seara aceea mă îndrăgostisem de ceva teoretic imposibil – zgomotul scos de stomacul lui Mae care gemea de prea multă mâncare – mi-am zis că trebuie să mă urc în copac și să urmăresc singurul lucru care ar fi făcut să-mi piară dragostea pe loc.

Am stat acolo sus, în salcie, ascuns după frunze ca un bătrân libidinos, ca bărbatul care poate că devenisem, așteptând să se întâmple ceva îngrozitor. În schimb, fratele meu și Mae nici măcar nu și-au aruncat o privire. S-au mulțumit să se foiască în pat, fiecare cât mai departe unul de altul, și să adoarmă. În seara următoare, după ce m-am îndrăgostit de felul cum Mae curăța porumbul de pănuși, m-am urcat din nou în copac. Iarăși nimic, doar somn. În următoarele cinci zile m-am îndrăgostit de atât de multe, încât m-am rugat să facă odată dragoste, că altfel n-aș mai fi știut de mine. Când Mae avea să-i pună niște cafea fratelui meu după micul dejun, un lucru de care mă îndrăgostisem cu mult timp înainte, aveam să mă ridic de pe scaun brusc și să strig: „Sunt îndrăgostit de felul în care torni cafeaua!”

Îi jurasem mamei acum mult timp că n-aveam să-mi pierd mințile când o să iubesc. Și tocmai asta mi se întâmpla, îmi pierdeam mințile.

Au trecut cinci zile, iar fratele meu și Mae încă nu folosiseră patul și pentru altceva decât scopul lui cel mai banal. În cea de-a șasea zi, am făcut un lucru de neiertat, știam. Mă gândeam însă că îl voi îndeplini pe furiș și că rușinea acestui fapt va fi doar a mea. Sau poate că nu mai gândeam deloc. În timp ce o priveam pe Mae dormind cu fața spre fereastră, iar eu mă îndrăgosteam de felul în care

arcul nasului i se afunda în pernă, am început să mă masturbez în copac.

A doua zi, m-am dus pe jos trei mile, cât era până în oraș, sub un pretext oarecare, și la întoarcere am adus pentru fratele meu o revistă respingătoare, plină de imagini amănunțite cu bărbați și femei vârâți unii-ntr-alții, ca să se uite la ea. Ca să-l stârnească. Am pretins că era pentru mine, un lucru ce părea firesc, deoarece trecuse multă vreme de când nu mai fusesem văzut cu o femeie.

I-am lăsat-o în locurile unde știam că o s-o vadă. Un timp, peștele n-a mușcat momeala; știam că nu aveam de ales și în scurt timp trebuia să iau măsuri drastice. Într-o seară, cu puțin înainte de cină, după cincisprezece zile la rând în care nu făcuseră dragoste, am văzut că revista dispăruse de pe policioara de lângă ușa șopronului, ceea ce mi-a trezit speranța. Câteva minute mai târziu însă, l-am văzut pe fratele meu punând-o la loc pe furiș, când credea că nu-l vede nimeni. O luase cu el la privată, așa că am știut că planul dăduse greș.

Oare ce putea să mi se pară respingător la Mae? Încercasem deja totul. Odată, când s-a dus la privată, am pândit-o printr-o gaură în scândură, privind-o cum își face nevoile, în speranța că treburile cele josnice ale trupului ei o să mă îndepărteze de ea. În schimb, m-am îndrăgostit de zgomotele pe care le scotea și de felul în care se ștergea cu mâinile ei mici și elegante. N-aveam scăpare. Mi-am închipuit lucruri groaznice. Mi-am imaginat tot felul de mijloace prin care să-l omor pe fratele meu încât să pară accident. Mi-am imaginat că o răpesc pe Mae în toiul nopții și apoi îi explic de ce a trebuit s-o fac. Mi-am imaginat că o întreb dacă și ea se îndrăgostise de vreo parte din mine, și dacă da, atunci poate că fugeam împreună.

Dar atunci îmi aduceam aminte – nu mai era nicio speranță. Cine mă credeam? Nu eram genul care să-și ucidă fratele. Și, cu siguranță, nu un

răpitor. Apoi mi-a trecut prin minte: oare chiar știu ce crede Mae despre mine?

Stând într-o după-amiază în lanul nostru de grâu, unde era ușor să te convingi că toate problemele omenești sunt imaginare, că întreg pământul nu era decât o nesfârșită haină lățoasă, cafeniu-verzuie, m-am trezit totuși încercând să adun posibilele dovezi pentru adevăratele sentimente ale lui Mae.

Într-o vreme, Paul mergea des la Dallas, uneori stătea și câte o săptămână acolo. În cele din urmă, călătoriile au încetat când s-a întors, într-o seară, însoțit de Mae. În prima seară, ea a stat lângă mine la masă. Încercând să-i facă pe plac lui Paul, scotea câte un „Mmm” de fiecare dată când lua câte o îmbucătură, iar răsuflarea ei îmi mângâia perii de pe braț. De trei ori ni s-au atins genunchii. O dată, am rămas așa câteva minute.

Ce poate să însemne asta? îmi tot spuneam. Vezi să nu. E adevărat, uneori, când pune farfuria cu mâncare pe masă, se sprijină cu tot trupul pe spatele meu, zăbovind. E adevărat, uneori îmi zâmbește cu aerul complice al unui secret împărtășit. E adevărat, uneori când citeam seara, se întindea pe canapea într-o doară, împungându-mă în coapsă cu degetele de la picioare. Dar nu. Pentru ea, eu nu sunt decât fratele singuratic, demn de milă. Sunt al treilea, agățându-mă de o căsnicie care altfel ar fi normală, în doi. Sunt o persoană în plus. Dacă n-aș exista, totul ar fi mai simplu. Sunt cel pe care l-a văzut masturbându-se în timp ce o privea adormind. Și, firește, trupul meu rămâne același, neschimbat, așa cum a fost mereu. Sunt tot cocoșatul diform, pentru că umărul meu drept și-a încleștat oasele cu șira spinării. Sunt încă singurul motiv de dezgust.

Exageram poate, așa cum un singur neajuns concentrează complicațiile vieții într-o poveste drastic simplificată și plină de autocompătimire despre defectele cuiva într-o lume populată cu

oameni normali. Dar nu mă puteam opri. Nu mă puteam opri să nu merg cu istoria tristei mele sorți înapoi la începuturi. Așadar, am început să mă gândesc la vremea când Paul și cu mine eram doi pușți. Doi gemeni. O vreme, nu a fost nicio deosebire între ceea ce eram împreună și ceea ce eram doar eu singur: forma cea mai pură de dragoste din câte poate vom cunoaște amândoi, o formă la care fratele meu se va întoarce cândva.

Cam pe la cinci ani, fratele meu și cu mine am intrat împreună în baia pe care ne-o pregătise mama. Deodată, pământul s-a clătinat, o prăpastie s-a căscat larg, iar fratele meu s-a separat de mine pentru tot restul vieții. Îi văzusem trupul. Și am început să mi-l scrutez pe al meu. Pentru prima dată am băgat de seamă ce ne deosebea. Cocoașa mea, desigur. La un moment dat în evoluția noastră embrionară, în timp ce omoplații fratelui meu se separaseră cu o simetrie fără cusur, ai mei crescuseră și ei, o încâlceală de oase care îmi prinseseră brațul drept, ca laba frântă a unui lup căzut în capcană, pe care acesta trebuie să și-o roadă de dragul libertății. Cocoașa mea. O parte din mine se găsea cocoțată pe umăr, într-o excrescență nefericită, care avea să prevestească viitoarea mea sărăcie, femeile și meseriile și iubirea și familia care îmi vor fi veșnic refuzate. Nu i-am purtat pică lui Paul. Ba chiar dimpotrivă, oarecum. Pe măsură ce fetele din High Plains se îngrămădeau în jurul lui la sfârșitul orelor de școală, pe măsură ce talentul lui la baseball și sprint devenea legendar, iar constituția sa îi permitea să îndeplinească muncile de la fermă cu o eficiență uimitoare (ara în câteva zile întinderi mari de teren, căra tone întregi de găleți cu hrană pentru găini, venea cu șaizeci de litri de lapte o dată de la grajd în casă), Paul era dovada vie a ceea ce aș fi putut fi dacă n-ar fi fost simțul de direcție greșit al omoplatului meu. O idee încurajatoare și tragică totodată: între posibilitățile

aparent nesfârșite aflate la îndemâna fratelui meu și soarta singuratică a lui Mae se ridica un obstacol de aproape un kilogram de oase și tendoane. O parte din mine era în exces; am încercat să o accept, dar n-am încetat niciodată să cred în taină că este semnul unui talent ascuns care mi se va dezvălui în viitor, al unei capacități secrete de a dobândi în cele din urmă ceea ce îi lipsea lui Paul, ceva care să fie numai al meu. Să fie adevărul așa de întunecat și plin de gelozie? De aceea era soția fratelui meu singura iubire a vieții mele? Este cu putință ca iubirea mea pentru Mae să fi fost, în parte, și altceva decât iubire?

Aveam doar două opțiuni. Prima era să mă omor, dar am înțeles repede că nu eram în stare. După cum s-a dovedit, încă eram dornic să trăiesc. Nu eram în stare nici măcar să vin cu un plan rezonabil de a mă sinucide. A doua, care era de fapt singura alegere pe care o aveam, era să plec. Să plec unde vedeam cu ochii, numai să nu mai stau acolo.

S-a întâmplat în seara de dinaintea plecării. Îmi împachetasem lucrurile pe care le luam la mine și îi explicasem fratelui meu și femeii pe care nu mai suportam s-o iubesc așa de mult că trebuie să-mi văd de viața mea și să nu mai fiu un intrus într-a lor. Era un motiv la fel de bun ca oricare altul pentru că era și adevărat. În acea seară, cu ultimul strop de speranță, m-am cățărat în salcie pentru ultima oară și i-am urmărit pe fratele meu și pe Mae îndeplinindu-și tabietul trist și tăcut. Să se urce în pat, să-și întoarcă spatele, să adoarmă apoi. Pe când îmi desfăceam cureaua de la pantaloni și priveam chipul lui Mae, am încercat să mă imaginez pornind la drum, prin trenuri, autocare și mașini, locuind în orașe mari care nu arătau câtuși de puțin ca locul unde mă aflam. Mi-am imaginat în schimb cum chestia din mâna mea se afla înăuntrul lui Mae.

În cele din urmă, am oftat și mi-am dat drumul. Chestia s-a înmuiat, ca o biată creatură subnutrită. Am închis ochii. Am deschis ochii. M-am uitat spre fereastră. Și atunci. Totul s-a schimbat.

Mae s-a ridicat din pat. În timp ce fratele meu dormea încă în spatele ei, a venit la fereastră. La început m-am rugat să nu mă vadă pitit după frunze, dacă aveam să rămân absolut nemișcat. Ea se uita însă drept la mine. Aș fi făcut cu totul altceva dacă nu urma să plec a doua zi? Poate. Dar am făcut ce am făcut. Am privit-o la rândul meu.

Apoi, prin fereastră, am urmărit-o cum se întoarce și iese, îndrăgostindu-mă de felul în care mergea în vârful picioarelor. S-a furișat afară, spre salcie. M-am luptat să-mi închid catarama de la curea. Apoi ea s-a cățărat, și m-am îndrăgostit de felul în care se mișca. Am rămas nemișcat. La fel de neclintit ca ramurile. Și apoi. A ajuns în fața mea. Aveam atâtea să-i spun în acea clipă, despre toate câte iubeam la ea. N-am fost în stare să scot niciun cuvânt. Mae însă a fost.

— Abel, spuse ea, nu pleca.

Și apoi. M-a atins, și mi-am zis: Poate că nu sunt chiar în plus, la urma urmei.

Uneori, asemănările sunt atât de mari, că mi se par gluma cea mai amară și dureroasă din cei șaizeci și opt de ani ai mei. Uneori, am senzația că mitul Păcatului Originar s-a rejucat dinadins în mica noastră fermă pentru spectatorii moderni: salcia, în rolul pomului cunoașterii; legăturile căsniciei, drept porunca lui Dumnezeu; trupul meu cocoșat și păros, distribuit neinspirat în rolul fructului oprit atârnând de o cracă; chestia aceea jalnică și fleșcăită înmuindu-se în mâna mea era pe post de șarpe; atingerea lui Mae a jucat rolul dorinței interzise, iar marea tragedie a vieții mele interpreta partitura tuturor suferințelor omenești ce aveau să vină.

Pornind de la niște simple zvonuri și fabulații, Francisco Vázquez de Coronado a plecat din Mexic să caute Quivira, unul dintre cele șapte orașe de aur legendare. Ani de zile, el și armata lui și-au croit drum spre nord. Mulți dintre omenii lui au fost uciși. Bolile, frigul mușcător și hărțuiala triburilor au conspirat împotriva lui, dar Coronado și-a continuat căutarea.

Și când, în cele din urmă, Coronado a dat peste Quivira, dezamăgirea lui a fost fără margini. Casele Quivirei erau niște colibe acoperite cu paie și vetre săpate în pământ. Așa că lui Coronado nu i-a rămas decât să facă pur și simplu cale întoarsă, ducându-și armata înapoi în sud.

Ce nu știa Coronado era că se aflase la doar câțiva pași de o trecere ascunsă sub pământ, ce ducea spre singurul oraș de aur care a existat vreodată în realitate și care se află la originea tuturor legendelor despre orașele de aur și fântâna tinereții fără bătrânețe: tărâmul Isidora.

Oamenii din tribul quivira nu-i dezvăluiseră nimic lui Coronado pentru că știau că, și dacă i-ar fi arătat drumul spre Isidora, aurul pe care îl căuta nu-i era de niciun folos. Aurul era cea mai lipsită de preț comoară din Isidora, adevăr cunoscut doar de bătrânii tribului.

Singura comoară a Isidorei era ținutul însuși. Odată ajunși în Isidora, oamenii uitau de valoarea aurului. Uitau de toate, de fapt. Dincolo de străzile pustii ale străvechii capitale de aur se întindea tărâmul Isidorei, un ținut fără amintiri, unde ți se împlinesc toate nevoile și uiți toate necazurile.

Seth

Rezumat

În primăvara anului 1998, devenise limpede.

Într-o dimineață de marți, mama a ieșit din camera ei în timp ce eu mâncam niște terci de ovăz cu zahăr brun și sirop de arțar. Se aventurase încet pe scări, cu gura deschisă, de parcă atunci vedea fiecare treaptă. Când a ajuns în bucătărie, s-a oprit. S-a sucit, s-a învârtit, cu un aer de mirare, deși buimăceală ar fi un cuvânt mai potrivit. Într-un sfârșit, m-a observat și și-a mișcat picioarele pe podeaua bucătăriei cu un târșâit care îi intrase de ceva vreme în obicei, mersul unei persoane mai în vârstă cu treizeci-patruzeci de ani, dovada vie a ipotezei că mintea și trupul sunt strâns legate între ele. După ce s-a așezat pe scaunul din fața mea, și-a mijit ochii, s-a încruntat, cu privirea nesigură a cuiva care încearcă să deslușească imaginea tridimensională dintr-un câmp de puncte generat de calculator. După o vreme s-a aventurat să articuleze un cuvânt:

— Seth?

Deși eram întotdeauna gata de comentarii pe care tata le etichetase „prea deștepte” – și la care, spre ușurarea tuturor, a mea nu în ultimul rând, am renunțat până la urmă –, drept răspuns am gângurit doar:

— Mamă?

Nu a înțeles însă sarcasmul meu. În schimb, s-a repezit spre mine și m-a strâns la piept, ținându-mi brațele lipite de corp atât de mult timp încât a trebuit să-i spun până la urmă:

— Haide, lasă-mă, mi se răcește terciul.

— Iartă-mă, iartă-mă.

Mama s-a dat înapoi, uitându-se pe sub albastrul pal al cămășii de noapte, ca și cum tocmai își dăduse seama că trupul de dedesubt era al ei. Când am dus la gură lingura, și-a ridicat fața cu o

expresie goală, mintea ei fiind atât de distrasă de șocul descoperirii că se află în bucătărie într-o dimineață obișnuită, încât nu-i mai păsa de firul subțire de salivă care i se prelingea din gură.

— Ce s-a întâmplat? am încercat eu să vorbesc normal.

Mama nu a răspuns. Și-a mușcat buza de jos. Sprâncenele încruntate îi desenau un semn de întrebare pe frunte. În cele din urmă, s-a așezat cu bărbia în pumni și a întrebat:

— De cât timp ne cunoaștem noi doi?

Brusc, n-am mai fost în stare să înghit. Mi-am îngropat fața în castronul negru și am scuipat terciul.

— Poftim?

— Am impresia că te cunosc dintotdeauna, mă lămuri ea.

— Și eu, am mormăit, adăugând apoi, în speranța că mă va socoti „prea deștept”: Mă simt de parcă aș fi băiatul tău.

— Știam eu!

Nu i-am spus tatei. Dacă aș fi făcut-o, poate că împiedicam cele întâmplate câteva săptămâni mai târziu, poate că toate s-ar fi petrecut altfel.

Tata însă obișnuia să găsească un milion de motive pentru a o acuza pe mama de ceea ce i se părea un egoism extraordinar din partea ei. Odată, pe când aveam opt sau nouă ani, tata a încercat să treacă pe lângă plita unde gătea mama, ca să ajungă la ginul lui din congelator; mama nu l-a văzut și a deschis ușa de la dulap exact în aceeași clipă, așa cum vezi în desenele animate. Tata s-a izbit cu fața drept de ușă. Pe frunte i s-a întipărit urma de la mobilă, ca un model roșu-vinețiu în relief. Am izbucnit în râs fără voia mea, în schimb tata s-a dezlănțuit împotriva mamei:

— Dumnezeule, Jamie! Când o să fii atentă și la ceilalți?

Tata nu pierdea prilejul să-i arunce mamei în față fiecare greșeală.

— Nu mai departe de ieri! urla tata. Ai uitat să trimiți scrisorile pe care ți le-am lăsat! Azi-dimineață ai uitat să pui ceasul deșteptător să sune! Iar acum îmi trântești afurisita de ușă drept în nas! Ce zi minunată mi-ai oferit. Zău.

Pentru că, după regulile tatei, uitarea și egoismul erau unul și același lucru, n-am spus nimic.

Două săptămâni mai târziu, pe la unu noaptea, când învățam pentru examenul de la spaniolă, am făcut o pauză și m-am dus să înfulec ceva. Am deschis frigiderul și m-am uitat după niște mezel. Mi s-a părut ciudat să nu găsesc, deoarece cu trei zile în urmă, când mă dusesem cu tata la magazin, cumpărasem un maldăr de șuncă de porc și curcan, fiindcă, în mod ciudat, pe mama nu o mai interesa decât hrana rece.

În cursul acelor săptămâni, mama se ridica rareori din pat să umble prin casă, nu făcea aproape niciodată nimic ca să fie nevoită să-și schimbe cămașa de noapte largă de flanel și abia dacă lua vreo îmbucătură. Slăbise înspăimântător. Gâtul i se subțiase și pielea îi atârna ca la invitații din emisiunile de după-amiază dedicate persoanelor cu tulburări de nutriție.

Slăbea și își pierdea puterile cu fiecare zi; urcatul scărilor ajunsese la fel de dificil ca escaladarea unei stânci. Eram parcă siliți să o privim pe mama pierdută în deșert, topindu-se și înmuindu-se de la un minut la altul, pornind cu pași împleticiți în căutarea înfrigurată a unui strop de apă, pe care nu aveam cum să i-l dăm. Și, cu toate acestea, tata și cu mine evitam să vorbim despre ea. Tata a făcut aluzie la „depresia maică-tii” o singură dată, și asta a fost tot.

Aproape în fiecare seară, tata venea acasă de la slujbă și urma același tabiet. Înhăța o sticlă de gin din congelator, își turna din belșug băutură, amestecând-o cu niște apă tonică din frigider, își

așeza cu grijă paharul pe brațul fotoliului de la televizor și se uita la History Channel până la ore târzii. În seara aceea însă, bănuiesc că scumpul lui gin tonic i se urcase deja la cap, așa că s-a dus direct la culcare. Casa era tăcută, se auzea doar foșnetul îndepărtat al vântului. La început, am crezut că era aerul condiționat care se lupta cu arșița. Am aprins lumina în bucătărie, și tuburile de neon au început să pâlpâie bezmetic, trimițându-și strălucirea verzuie tăioasă până în camera de zi. Atunci am văzut că ușa din spatele casei, care dă spre garaj, nu era închisă de tot. M-am dus până acolo și am deschis-o larg. În garajul care de obicei avea un miros închis, urât și dulceag de la gunoi, mucegai și rumeguș, se simțea briza călduță. Ușa de la garaj se căsca deschisă, iar lumina mohorâtă de la felinarele din vecini se reflecta pe capota BMW-ului tatei.

M-am năpustit atunci pe scări, spre camera de oaspeți unde mama își petrecea în ultima vreme nopțile, dar și cea mai mare parte din zi. La început, tata o alungase din dormitorul lor pe motiv că sforăie, cu toate că nu trebuia să fii geniu ca să-ți dai seama că adevăratele motive erau cu mult mai complicate. Adevărul era însă că pentru mama era oricum mai bine să aibă camera ei: acolo putea să lâncezească toată ziua, prinsă la nesfârșit între somn și trezie, fără să-l mai deranjeze pe tata sau să-l audă cum se plânge („Îmi pare rău, dar mâine-dimineață la șapte am o întâlnire și nu-mi permit să împart patul cu una care n-are somn!”).

Am luat camerele la rând, apăsând grăbit pe întrerupătoare, rugându-mă (chiar dacă pretind că sunt 99 la sută ateu) să o găsesc ascunzându-se în vreun colț. N-am găsit-o, așa că m-am întors din nou în garaj și în noapte, fără să mă mai opresc ca să-l anunț pe tata.

Căldura de peste zi, înmagazinată încă în asfaltul străzilor, îmi încălzea picioarele goale în

timp ce alergam în sus și în jos pe străduțele din cartier, scrutând aleile înguste dintre case, cercetând din fugă curțile din spate printre scândurile gardurilor, ca într-un film mut. În cele din urmă, oricât de ciudat ar părea, am început s-o strig, așa cum ai face cu un câine fugit.

Vocea îmi răsuna ca un ecou peste trotuarul larg și pustiu, martori fiindu-mi doar lămpile de stradă cu lumina apatică a becurilor de tungsten. Aproape că mă întorsesem să-l iau pe tata și mașina, dar, de teamă să nu pierd nici măcar o secundă, am alergat mai departe, pe lângă orbitele căscate a o mie de ferestre întunecate, pe lângă arteziana care susura în continuu la intrarea în cartierul nostru, dincolo de plăcuța de lemn aurit care anunța cu litere care sunt de obicei rezervate târgurilor în stil renascentist și restaurantelor cu temă medievală, BENT TREE, EST. 1991.

După ce am alergat un sfert de milă pe Parkside Drive, am găsit-o. Dacă strada n-ar fi fost pustie, dacă n-ar fi fost trecut de miezul nopții într-o suburbie care de regulă adoarme la monologurile de deschidere ale talk-show-urilor de noapte, lucrurile ar fi putut lua o întorsătură mai proastă. O siluetă întunecată sub un stâlp electric, în halatul desfăcut care arunca umbre mișcătoare, lungi de câțiva metri. În mână ținea vechea ei valiză, semănând la culoare și aspect cu pielea tocită de chihuahua, pe care n-o mai folosise de șase ani, de la ultima noastră vacanță petrecută împreună pe plajele urâte și pline de pete de țiței de la Galvestone. Încercând să nu o sperii, am luat-o la fugă spre ea fără un cuvânt, apoi am început să merg pe lângă ea, ca și cum era lucrul cel mai firesc din lume.

— Bună, am spus.

— Bună, a răspuns ea ca un ecou, cu o privire fixă îndreptată spre un punct invizibil din întuneric.

— Încotro?

— Mă duc acasă, a răspuns ea, fără panică, disperare sau neputință, ci cu o hotărâre neabătută.

— O, ce bine. Și eu merg tot acolo.

— Da? a întrebat ea aproape neîncrezătoare, oprindu-se din mers ca să-mi cerceteze chipul.

— Cred că am greșit drumul.

Am prins-o de braț și am împins-o ușor în direcția opusă. Am luat-o apoi pe după umeri să o conduc spre trotuar. Am tresărit. Nu-i simțeam oasele, erau la fel de invizibile ca oasele de pește.

— Ce ai în valiză? am întrebat.

— Niște lucruri de care am nevoie.

Mama nu mi-a dat valiza, dar nici nu s-a împotrivit când i-am luat-o din mână.

A deschis doar gura, parcă să facă loc cuvintelor care – spre stupefacția ei – refuzau să iasă.

Valiza era neobișnuit de grea. Din ea ieșea un miros greu, înțepător, ca al stârvului de tatu pe care l-am găsit putrezind în grădina noastră pe când aveam opt ani. Un miros asemănător, dar mai puternic. Am pus valiza jos în dreptul unui stâlp, peste o crăpătură lungă în asfalt din care se iteau buruieni, și am deschis-o. În lumina stranie, mi-a trebuit mult timp ca să îmi dau seama, îngrozit, de ce vedeam: kilograme întregi de carne împuțită, mezeluri adunate timp de cel puțin două sau trei săptămâni. Am simțit un nod în gât, și am fost cât pe-aci să vomit, dar m-am stăpânit. Când m-am întors spre mama, ea a ridicat din umeri cu tristețe, apoi a început să chicotească. Am clătinat din cap și am încercat să intru în joc, prefăcându-mă că râd.

Am luat-o de braț, simțind cum osul ascuțit al cotului îmi împunge coastele, apoi ne-am dus spre casă: cu mama de 45 de kilograme la un braț și cu o valiză de 10 kilograme de carne împuțită în celălalt.

A doua zi după-masă când m-am întors de la școală, mama părea cu totul altă persoană, era

aproape ca de obicei. O apariție rară: ieșise din cămașa de noapte și își pusese o ținută de mamă clasică, o bluză albă și o pereche de blugi cu talia înaltă, cu elastic cusut în betelie.

— Cum a fost la școală, dragule?

— Ăă, bine.

— Să-ți pun să mănânci?

— Nu, mulțumesc.

Liniștit de întrebările ei firești, normale, am încercat să mă conving singur: poate că a fost doar extraordinar de epuizată. Poate că nu trebuia decât să doarmă ca lumea. O să meargă la doctor să-i dea niște pastile de dormit. Poate că asta-i tot, și nimic mai mult.

Din aceste motive, dar mai ales dintr-o speranță disperată și prostească, nu i-am spus tatei nimic.

De când mă știu, am vrut să mă fac om de știință. Când eram mai mic, mă interesau foarte mult paleontologia și astronomia. Pentru că eram naiv, credeam că savanții studiază numai știința cea mai interesantă la momentul respectiv. La opt ani, nu mă hotărâsem încă ce fel de om de știință vreau să ajung. La nouă ani, am citit o carte, *Metoda științifică,* unde am învățat despre aspectele anevoioase și minuțioase ale cercetării empirice, ca și despre felul în care marile descoperiri te fac să vezi brusc lucrurile cu alți ochi, ca și cum s-ar aprinde lumina, deși era mult mai confortabil înainte, când era stinsă. Apoi, parcă pentru a-mi întări această părere, trei săptămâni mai târziu s-a aprins cea mai strălucitoare, mai orbitoare și mai terifiantă dintre toate luminile și am văzut cât de crud, rece și nepăsător poate fi Universul. S-a întâmplat în timp ce mama îmi citea din cartea lui Carl Sagan, *Cosmos* – atunci am început să înțeleg ce voia tata să spună când se declara ateu. Săptămâni întregi după aceea, seară de seară, mă plimbam prin casă, încercând să-mi imaginez cum ar fi dacă tata avea

dreptate și dacă în locul unde am trăit avea să fie doar un gol imens. Cum ar fi să încetezi să mai exiști așa, pur și simplu? În cele din urmă, într-o seară, mama m-a găsit epuizat, cu capul în mâini, în colțul unde luam masa. Mi-a explicat încă o dată, așa cum făcuse de foarte multe ori în acele săptămâni, că nu se știe nimic cu certitudine, numai că de data asta mi-a dat banda de cauciuc.

— Nu-ți mai bate capul cu lucruri pe care nu le poți controla. Mai bine plesnește-te ușor peste mână cu asta, ca să te oprești când îți mai vine să te gândești la ele.

Sunt șase ani de atunci și nici nu mai țin minte de câte ori m-am plesnit cu elastice, probabil până pe punctul de a mă răni. Mai ales când nu reușeam să nu mă mai gândesc la zgomotul îngrozitor. Zgomotul și tot ce a urmat. O să le rememorez numai pentru că mi-am jurat mie însumi să fiu sincer până la capăt. Doar de data asta și pe scurt.

Șase săptămâni după ce mama m-a întrebat de cât timp ne cunoaștem, m-a trezit un zgomot înfiorător.

În clasa de muzică din primul meu an de colegiu, era un băiat, Mark Jenkins, cu „o ureche perfectă”, cum spunea profesorul; putea percepe diferențele dintre două note care pentru 99,9 la sută din populație ar suna la fel. La fel și eu, când îmi amintesc bufnitura puternică și răsunătoare ce m-a trezit în noaptea aceea, pot să disting cea mai mică nuanță. Cel mai mic pocnet.

Casa era cufundată în întuneric, dar am găsit drumul din amintire. M-am repezit spre locul de unde venea zgomotul: pe coridor, în jos pe scări, până sub platforma cu balustradă, ca un balconaș interior din capul scării ce dă spre camera de zi. Am auzit un gâfâit anevoios care, la fel de bine, putea fi al meu. Am întins mâna după comutatorul rotativ pe care tata îl instalase cu an înainte. L-am învârtit cât de repede am putut și camera a fost inundată de o lumină atroce, ca la teatru, când

cortina se ridică la actul întâi peste o scenă îngrozitoare.

Stăteam parcă pe marginea unui hău, pentru că timpul și spațiul dispăruseră dintr-odată. La fel de bine putea să fie un timp neiertat de lung sau să fie doar câteva secunde. Totul era încremenit, mai ales mama. Trupul ei zăcea întins pe pardoseala de marmură albă ca porțelanul. Căzuse de pe platforma de deasupra, și pe dalele aflate lângă ea apăruseră trei crăpături urâte.

La început, pentru mult timp, priveliștea mi s-a părut de neconceput și am așteptat să mă trezesc. Am deschis gura, dar ce încercam să spun se pierdea în acea gaură neagră, pentru că în jur nu era decât tăcere. Auzeam doar vuietul creierului meu, care răsuna și nu răsuna, ca o scoică ținută la ureche. În cele din urmă, am scos un sunet, un scâncet mai degrabă, dar a fost de ajuns ca legile fizicii să-și reintre în drepturi. Am auzit apoi urletul ieșindu-mi din gâtlej și, aproape imediat, pașii tatei tot mai aproape în spatele meu. A fost cât pe ce să cadă peste mama, dar s-a rezemat la timp de umărul meu. S-a aplecat peste fața mamei și i-a palpat gâtul cu două degete. Pleoapele mamei s-au zbătut și s-au deschis.

Am scos un țipăt scurt de uimire și i-am rostit numele gemând, sau poate că nu.

Ochii mamei s-au închis pe jumătate, dar nu din cauza amețelii, ci parcă dintr-o frustrare adâncă. Mult timp, gura i-a rămas căscată și m-am gândit că nu era moartă, dar cuvintele ei, da. Părea un caz medical cu traumă cerebrală, la care toate rămân exact ca înainte, numai că legătura dintre cuvinte și gânduri s-a frânt pentru totdeauna.

Dar apoi, cu o voce șocant de puternică, fără nici cel mai mic tremur, mama a rostit doar două cuvinte:

— Sunt aici.

A doua zi, la spital, doi doctori – un bătrân mătăhălos, cu accent texan, cu o mustață cafenie stufoasă și pielea de culoarea cărnii crude, și o tânără uscățivă, condamnată să aibă un nas geologic atât ca dimensiune, cât și ca alcătuire – au ieșit din camera de gardă prin ușile batante și au venit în hol încruntați și îngânduraţi. Amândoi au vorbit cu tata într-un limbaj medical din care nu înțelegeam nimic, deși suna englezește.

— Edem cerebral clasic, cu creșterea presiunii intracraniene, spuse doctorul mai solid.

— Un debit de presiune pasiv este iminent, ceea ce presupune un risc mare de ischemie, completă doctorița.

Tata, căruia nu i-a plăcut niciodată să pună prea multe întrebări, dădea din cap că a înțeles. Iar doctorii vorbeau mai departe în limbajul lor ezoteric („cortex”, „fluid cefalorahidian”, „herniere”), uitându-se unul la altul așa cum mama avea să se uite de atunci încolo la toate aspectele vieții: cu starea de totală confuzie a cuiva care încearcă să rezolve o problemă imposibilă. Doctorii m-au ignorat, până când, fără să mă mai pot stăpâni, l-am apucat de halat pe medicul în vârstă (dr. Pinquit, după cum scria pe ecusonul lui de metal) și am tras până când halatul a început să se descoasă la umăr. Într-un final, s-a întors spre mine și a vorbit omenește:

— N-am mai văzut așa ceva până acum. Dar am stat de vorbă la telefon cu specialiștii și facem tot ce ne stă în putință.

În mintea mea am țipat: *„Ați vorbit* cu specialiștii? Sunteți idioți?” N-am scos însă niciun cuvânt.

Când s-au întors să plece, am zărit o pată de sânge pe poalele halatului doctorului Pinquit și, pentru că știam de unde provine – un lucru insuportabil –, am hotărât că trebuie să mă gândesc la cu totul altceva, că trebuie să încerc să fiu de ajutor. Am rugat-o pe doctoriță, fiindcă ea părea

mai aproape de vârsta mea, să-mi explice cum stăteau lucrurile, întrucât mă consideram expert în rezolvarea problemelor dificile. Atunci, doctorul Pinquit s-a năpustit înapoi spre camera de gardă, lăsând ușile să se bălăngăne în urma lui. Doctorița însă s-a uitat la mine și, poate pentru că era atât de tânără și nu apucase să vadă mii de drame ca a noastră, a început să plângă.

— Mi-e teamă că n-o să pricepi, spuse ea cu voce tremurătoare. Ar trebui să fii specialist în creierul uman.

— Vă rog, am insistat. Puneți-mă la încercare.

— Îmi pare rău, spuse și se întoarse, dispărând prin ușile batante.

În momentul acela am decis, în sfârșit, ce fel de specialist vreau să fiu, pentru că mi-am jurat că, indiferent ce va urma, o să devin specialist în creierul uman.

Câteva ore mai târziu, la 3 noaptea, doctorul Pinquit i-a spus tatei că mama e în stare stabilă, dar că are nevoie de odihnă, ceea ce ne trebuie și nouă. În timp ce doctorul vorbea, am tras de elasticul pe care îl aveam la încheietura mâinii și m-am plesnit scurt, o dată.

Incredibil: în noaptea aceea, tata și-a reluat vechile obiceiuri, instalându-se confortabil în fața televizorului pentru a urmări History Channel cu paharul de gin în mână. Și așa, la ora patru și un sfert dimineața, când tata a căzut răpus de amestecul de gin tonic și de filmul cu imagini de arhivă din război, mi-a fost ușor să mă strecor pe lângă el până la frigider. Am scos sticla mare de gin Tanqueray și am turnat puțin într-un pahar de suc. Am ascuns paharul sub pulover și m-am furișat pe scări în sus, în camera mamei. Am închis ușa după mine și am luat o gură zdravănă din pahar. Aproape că n-am putut înghiți, avea gust de lavă topită; atunci, am înțeles de ce bea tata mereu din el.

După un timp, am simțit că toate lucrurile mamei, posterul cu *Nuferii* lui Monet, rafturile fără număr cu romane și cărți de astronomie, cana plină de creioane, mi se învârt în cap. Nu pe o orbită geosincronă, ci pe una care se strângea din ce în ce mai mult. Eram atât de amețit încât am vomitat și, când m-a găsit a doua zi dimineață pe podeaua din baie, având în jurul gurii conținutul uscat al stomacului, tata mi-a spus: „O să ne descurcăm noi cumva”.

Creierul nostru este plin de speranță.

În lunile ce au urmat accidentului mamei, am pus la punct o teorie: am decis că la un moment dat, evoluția omului, care încearcă toate variantele până când apare un câștigător, trebuie să fi creat o minte complet pesimistă. Că primii hominizi au fost probabil pesimiști cu toții și de aceea au dispărut. Acei primi hominizi crezuseră că viața este îngrozitoare și că nefericirea este normală; atunci la ce bun să-și mai bată capul să facă copii? A face un copil este un act de speranță, nu-i așa? Am ajuns la ideea că hominizii au fost atât de lipsiți de speranță, încât nu au procreat suficient de mult ca să asigure supraviețuirea speciei.

Mi-a trecut prin minte și că veriga lipsă dintre primii hominizi și *Homo sapiens,* pe care antropologii o caută și acum, era o specie nici prea pesimistă, nici prea optimistă.

Am speculat că acești primi realiști au apărut când doi hominizi, suficient de beți sau drogați cât să uite ce groaznică este viața pentru copii, au reușit să se acupleze cu succes. În acest unic act, genetica hominizilor s-a combinat producând un copil care poate nu era nici prea vesel, dar nici prea trist și posomorât. Din acest vlăstar protorealist s-a dezvoltat o întreagă specie de ființe ale căror corpuri erau pe jumătate păroase și ale căror pahare erau pe jumătate pline.

Realiștii purtau conversații cum ar fi:

— Poate că viața nu e frumoasă, dar, dacă nu încercăm să-i dăm încă o șansă, la ce bun mai trăim? îi spunea nevestei un realist.

Femeia realistă își scotea blănurile de femeie a cavernelor, se întindea pe spate și răspundea:

— De ce nu?

În cele din urmă, odată cu trecerea generațiilor și o altă combinare a genelor, s-a născut și primul *Homo sapiens*.

Ajuns la tinerețe, acesta avea idei despre normalitate oarecum diferite de tot ce se știuse până atunci. Ideea lui despre normalitate era să fii fericit. Întreba toate fețele răbdătoare, lipsite de expresie ale femeilor realiste:

— De ce nu putem să fim pur și simplu normali?

Femeile realiste răspundeau, firește:

— Pentru că așa e normal.

Dar primul *Homo sapiens* le contrazicea:

— Nu, nu este. Normal înseamnă să fii fericit. Viața este un lucru minunat.

Deoarece știam că optimismul și romantismul sunt niște trăsături atractive, am decis că primul *Homo sapiens* a convins pesemne un mare număr de femei realiste să se culce cu el. Și, întrucât era un amant prolific, a reușit să producă mulți copii optimiști, care, la rândul lor, au fost amanți prolifici. Așa că nu a durat mult până când acești *Homo sapiens,* cu optimismul lor, au populat întreg pământul.

Mi-a mai trecut prin minte și faptul că, în ciuda mileniilor de dovezi care arătau că așteptările lor au fost complet neîntemeiate, optimiștii sunt și astăzi la fel de optimiști, iar populația planetei tot crește. Sunt, de fapt, așa de optimiști, încât oamenii se reproduc mai ales în zonele cu nivelul de trai cel mai scăzut.

Am ajuns la această teorie în timp ce tata încerca să se scuze în felul său pieziș:

— Aș vrea să ai și tu o familie normală, îmi spunea el pentru a treia mia oară.

— Ce vrei să spui?

— Știi tu, adică fericită.

Nu i-am răspuns pentru că tocmai eram ocupat să ajung la o concluzie despre originea minții omenești, teorie pe care o consideram revoluționară.

Dacă totuși, după toate lucrurile îngrozitoare câte s-au petrecut, eram în stare să cred mai departe că viața normală este în esență fericită însemna că mintea mea fusese în mod intenționat programată greșit, spre a fi plin de speranță. Chiar dacă aveam să învăț că nefericirea este de fapt statu-quoul vieții, când mă gândeam la viața de dinainte de declinul mamei, primul cuvânt care îmi venea în minte era: normal. Chiar dacă știm, statistic vorbind, că genul nostru de fericire nu este câtuși de puțin normal. Noi suntem însă cea mai puternică specie de pe planetă datorită optimismului nostru, așa că aș spune doar atât:

A fost odată ca niciodată când eram normali.

Cândva, avusesem la ce să nădăjduim și eram în stare să luăm drept bun faptul că fericirea va dura la nesfârșit.

Cândva, pe când eram mai mic, mama îmi spunea povești despre un ținut numit Isidora, un loc despre care susținea că există cu adevărat. Fiind sceptic din naștere, am întrebat-o odată de unde și la legenda Isidorei. Nu-mi dădeam seama dacă era doar o încercare de a oferi credibilitate basmelor ei sau chiar spunea adevărul, dar mi-a zis că știa de la părinții ei, care i-o povestiseră odată, întocmai cum fusese transmisă din generație în generație, timp de multe sute de ani.

În orice caz, oricare ar fi adevărata origine a Isidorei, îmi povestea despre ea în fiecare seară. Insomnia mea cronică începuse să-mi dea de furcă, așa că, pentru a încerca să mă adoarmă, mama îmi descria Isidora încă o dată și îmi spunea să-mi

închipui că mă aflu acolo, încercând să mă ducă din casa singuratică, fără somn, într-o lume nesfârșită a viselor, numită Isidora.

„Pe lângă lumea noastră mai există una. Sunt locuri pe unde poți trece dincolo”, așa începea mama de fiecare dată. „Această altă lume se numește Isidora și este la fel de mare ca a noastră și, în multe privințe, este la fel. Aceeași iarbă crește în același pământ. Aceleași păsări zboară pe același cer. Chiar și oamenii arată la fel. Deosebirea cea mare este însă că în Isidora nimeni nu-și amintește nimic. Oamenii n-au nume, casă sau familie. Ori s-ar putea spune că toți au același nume, aceeași casă și aceeași familie, un singur cuvânt, un singur loc și un singur nume – Isidora. La prima vedere pare înfricoșător, dar, dacă nu-ți amintești nimic, atunci n-are de ce să-ți fie frică. Și oricum, în Isidora ai mereu tot ce-ți trebuie.” La grădiniță, în timpul orelor de desen, îmi treceam timpul ilustrând cu înfrigurare povestirile mamei, redând povestea Isidorei de o mie de ori la rând. Odată, de exemplu, am folosit hârtie de calc pentru a copia harta Texasului după un exemplar din *Atlasul Americii* și când am adus-o acasă, mama a strigat:

— O, ce băiat deștept ești! Ai desenat harta Texasului!

— Nu este Texasul.

— Dar așa arată.

— Asta pentru că este ținutul Texas din Isidora.

— O! exclamă mama. Trebuia să-mi dau seama.

Mult timp, și-a mușcat buza de jos și a dat din cap în timp ce se uita la hartă.

— Vrei să-ți spun un secret? m-a întrebat ea în cele din urmă.

— Un secret?

— Nu ai voie să spui nimănui, nici măcar tatei. Promiți?

— Promit.

Mama m-a dus în bucătărie, a deschis sertarul plin cu de toate, a scos o cariocă, a așezat-o cu vârful pe harta Texasului din Isidora, apoi a desenat un X roșu apăsat pe colțul din dreapta sus.

— Ce e asta?

A zâmbit, s-a întors spre mine și mi-a spus o poveste.

De obicei, trecerile spre Isidora erau însemnate cu monumente măreţe. Se spune că una este dedesubtul Sfinxului, alta sub Stonehenge, încă una sub Acropole în Grecia, iar alta în subsolul lui Empire State Building.

Cândva însă, a existat o trecere şi în Texas. Tribul quivira, care locuia aici cu mult timp înainte de venirea coloniştilor, a ascuns trecerea sub podeaua de pământ a unei colibe. La o anumită vârstă, după ce bărbaţii sau femeile quivira trăiseră frumos, li se îngăduia să treacă prin ea dincolo. Apoi au venit albii cu bolile, cu armele şi cu neghiobia lor. Cei care au scăpat cu viaţă au fost până la urmă siliţi să-şi părăsească vatra strămoşească. Drept răzbunare, au îngropat adânc trecerea spre Isidora, fără să lase niciun semn. Nu-ţi spun de unde ştiu, dar ştiu. Nu vreau să te duci să începi să sapi prin grădinile oamenilor; adevărul este însă că trecerea spre Isidora e chiar aici. Locul marcat cu X.

Abel
Mae a fost a mea

Țara trecuse printr-un război, apoi fusese iarăși într-alt război, și plutea senzația că Războiul cel Mare abia urma să vină. La scurt timp după mijlocul secolului, conflictul global era pe punctul de a deveni o parte esențială a condiției umane, un stadiu ireversibil în dezvoltarea civilizației, ca invenția agriculturii sau a fierului sau a orașelor. Războiul părea atât de inevitabil încât, pentru prima dată în istoria Americii, noii soldați, printre care și fratele meu, au fost încorporați împotriva voinței lor, doar ca să susțină o intimidantă demonstrație de forță, pentru a dovedi că suntem gata pentru următorul război pe care lumea și-l imagina cu febrilitate. Cu marile armate în poziție de tragere și puterea soarelui domesticită și așteptând detonarea, bătăliile se purtau la nivel psihologic. Iar războiul, abstractizat, era mult mai terifiant decât până atunci.

Abia atunci să fi fost în sfârșit fericit? Să fi fost Mae și cu mine capabili să-l trădăm până la capăt pe fratele meu doar pentru că era departe, chemat la datorie? Da. Absolut. Da. Poate că, mai presus de toate, păcatul a fost al meu. Poate că de aceea am meritat să fiu părăsit în toți acei ani, împleticindu-mă singur prin casă, așa cum mă așteptasem dintotdeauna că voi fi. Părăsit. Singur.

Păcatul meu, care uneori părea opusul păcatului, a fost de a fi recunoscător tuturor acelor lucruri de care ar trebui să nu fiu deloc mulțumit. Am mulțumit Războiului Rece, despre care știam totuși că era un lucru oribil, pentru tot ce făcuse pentru mine. Niciodată, firește, nu le-am mulțumit nord-coreenilor sau rușilor sau comunismului la modul abstract. Dar, când mulțumeam războiului imaginar, îmi încheiam mulțumirile, așa cum o fac majoritatea oamenilor când se roagă, îngenuncheat

lângă pat și cu palmele împreunate, gata să închei un pact. Și anume, chiar dacă eram recunoscător războiului mai mult decât pentru orice altceva, aș fi renunțat oricând la Mae de dragul păcii mondiale. Nu eram rău. Asta este adevărul.

Mulțumeam, firește, și celui mai intim lucru pentru care nu aveam de ce să fiu recunoscător: umărul meu sudat de șira spinării, un blestem, care, dintr-odată, s-a dovedit a fi exact opusul unui blestem. Nu eram de niciun folos armatei. Paul era plecat, iar eu rămăsesem singur cu Mae.

A început aproape imediat. Din respect, poate, am încercat să amânăm inevitabilul. Luni de zile înainte schimbaserăm pe furiș câte o atingere sau un sărut fugar, ca niște puștani care își împart micile comori șterpelite (o țigară, să zicem, sau o sticlă de bere pe jumătate goală): lucruri care se petrec numai la miezul nopții sau într-un pâlc de copaci sau în spatele unei stânci lângă lac. Dar, la numai trei zile de la plecarea lui Paul, Mae a fost a mea.

Prima oară a fost o experiență pe cât de sinistră, pe atât de plină de satisfacție. La sfârșit, întinsă pe pat, Mae și-a pus mâinile la treabă printre firele de păr încâlcite de pe pieptul meu, răsucindu-și degetele cu agilitate și repeziciune, de parcă țesea. Glasul lui Mae a alunecat în registrul grav când a început să-mi spună povești pe care nu le mai auzisem nicicând, sau cel puțin nu așa cum mi le depăna ea. Mi-a spus despre bețiile tatălui, despre agonia discretă și lentă a mamei, despre trădările ei, apoi și ale lui. Mă lămuri că singurul fel de căsătorie pe care îl cunoscuse era unul care se destrăma puțin câte puțin. Că după un timp ajunsese să priceapă că principiul de bază al unei căsnicii era sabotajul, că principiul de bază al vieții înseși era un amestec trist, fără de sfârșit, de intransigență afișată public și slăbiciune personală.

Poate că Mae era cinică; poate că era crudă. În acea seară, mă credeam singurul care sonda o

fântână adâncă, ascunsă celorlalți, un loc mustind de disperare, obsesii și teamă. Acum însă, patruzeci de ani mai târziu, cred că amândoi ne amăgeam. Că Mae nu era cu adevărat bântuită; mai degrabă, în seara aceea exagerase întunecimea pe care reușise să o găsească în viața ei pentru ca amândoi să avem cu ce umple prăpastia proaspăt căscată a uriașei noastre vinovății. Poate că amândoi eram conștienți că nu ne putem ierta acest lucru, dar, biete caricaturi ale suferinței noastre, ne găseam tot felul de scuze.

Dincolo de justificări însă, ne aveam în sfârșit unul pe altul. Am încercat să nu ne gândim la motivele pentru care o făceam. Voiam să fim orbi și surzi la restul lumii. Nu ne-am cumpărat televizor. Am anulat abonamentul la ziar. Mergeam în oraș doar dacă era neapărat nevoie.

Cu toate acestea, în fiecare zi ne gândeam la fratele meu. Ne făcuserăm chiar și un obicei când luam micul dejun împreună. Ne țineam de mână și ne închipuiam ce ar fi putut mânca Paul la ora aceea la Fort Hood, acolo unde fusese înrolat.

— În dimineața asta mănâncă singur, la marginea terenului de instrucție. Ovăz cu lapte și mezel, spunea Mae.

— Acum mestecă o bucată de salam. Și se gândește ce noroc că nu are cu cine să se lupte, spuneam eu.

— În timp ce mănâncă din castronul cu terci de ovăz, se întreabă ce mâncăm noi. Și dacă suntem bine, spunea Mae.

Uneori, când până la noi răzbăteau ultimele știri, cum ar fi venirea la putere a lui Hrușciov sau lansarea primului *Sputnik,* aduse din întâmplare de un vecin sau de o pagină de ziar măturată de vânt, ne pierea cheful să mâncăm. Așezați ore în șir, făceam atunci presupuneri și dezbăteam posibilele urmări.

Afară de mesele de dimineață sau știrile întâmplătoare, lumea din afara casei era cufundată

în tăcere. Devreme în zori auzeam doar geamătul surd al pământului și pocnetul paielor de grâu când mă plimbam încoace și încolo, nevăzând altceva decât pietrele de mormânt de pe pământul nostru, grajdul pentru cai și cotețele găinilor, și întinderea nesfârșită de clisă și grâu care se întâlnea cu cerul în zarea pâcloasă ca apa lacului. Acolo, în miezul acestei liniști, în casa veche din scânduri albe, masivă și singură în paragina ei ca ultima măsea încăpățânată a unui bătrân, aveam o viață numai a noastră. O viață atât de fericită și de simplă, încât după un an am început să cred că așa trebuie să arate viața. Că nefericirea este o greșeală rară, că tristețea e nefirească. Odată chiar, când stăteam întins pe podeaua din camera de jos, cu Mae așezată pe spatele meu gol masându-mi cocoașa, m-am gândit: „Cine știe, poate că o să reușească să-mi pună umărul la loc. Poate că sunt prințul transformat în broscoi, iar Mae mă sărută”.

Mae era a mea.

Poate că nu se cuvine să amintesc aici, dar adevărul e că făceam dragoste peste tot.

Uneori, părul ei castaniu prins în vârful capului părea un cuib de păsări din care ieșeau rămurele sau paie. Coapsele mele se zgâriau și se învinețeau de la pietrișul din fața casei. Pe spatele ei rămânea urma de la scoarța sălciei. Alteori, când trebăluiam amândoi în grajd – Mae mulgea cu grijă vaca, iar eu schimbam așternutul de paie –, ochii noștri se întâlneau într-un anume fel și după câteva ore eu încă mai culegeam firele de paie de pe spatele puloverului meu. Patul din camera de sus, care fusese al mamei, apoi al fratelui meu, era acum al nostru.

Știu că nu există nicio scuză, totuși începusem să cred că Mae în patul acela alături de mine îmi aparținea de drept, era moștenirea mea. Scrisorile trimise de la Fort Hood de fratele meu le priveam ca pe o dovadă a faptului că Mae și cu mine

făceam un lucru cât se poate de firesc, ba chiar foarte corect.

„Dragii mei Abel și Mae”, începea el fiecare scrisoare, și văzând numele noastre scrise acolo unul lângă celălalt era ușor să-mi închipui că și el ne vedea împreună. Mai departe, scria:

> *Abel, sper să ai mare grijă de Mae. Să nu vă lipsească nimic și să fiți amândoi fericiți.*

Și mă gândeam:

Dar nu e oare adevărat că Mae și cu mine suntem în culmea fericirii?

Mă amăgeam, poate. Dar este oarecum de înțeles, pentru că Mae era în sfârșit a mea.

Acum, totul este atât de schimbat! Acum, când mă duc la supermarket, unde găsești mai multe feluri de conserve, doze și cutii decât îți poți imagina, mă gândesc ce simplu ar fi fost dacă și atunci ar fi existat acest loc monstruos și ciudat. Uneori, când împing un cărucior de plastic uriaș pe lângă rafturile deasupra cărora stă scris IGIENĂ PENTRU FEMEI/ IGIENĂ PENTRU ADULȚI, văd prezervativele și gelurile contraceptive expuse ca orice alt produs banal. Este atât de simplu acum.

Însă pe vremea când Mae era a mea contracepția nu ocupa un loc de seamă în Gândirea Rurală Texană. Ba, dimpotrivă, era de-a dreptul un păcat. Pe atunci era incredibil de greu să faci rost de asemenea lucruri. Așa că, pentru a ține separate cele două jumătăți ale copilului care ar fi fost al nostru, am recurs la tehnici pe cât de vechi, pe atât de prostești. Astăzi ar fi de râs. Sau ar fi de râs dacă nu s-ar fi întâmplat ce s-a întâmplat. Aveam de ales între oțetul de casă, sucul de roșii, o piatră de dimensiunea potrivită sau calendar, demodat, dar eficient. Le-am folosit pe toate. Sau cel puțin așa ne-am propus, dar date fiind dorința așa de puternică a lui Mae de a avea un copil și lipsa de

interes a fratelui meu pentru aspectele mecanice ale conceperii acestuia, cine știe de ce ar fi fost Mae în stare. Să spună că piatra era înăuntru când nu era. În câteva rânduri nu am simțit pișcătura oțetului, deși m-am prefăcut că nu observ. Alteori, am rămas înăuntrul ei mai mult decât trebuia pentru că așa îmi cerea trupul, chiar dacă mintea îmi spunea altceva. Este de la sine înțeles că până la urmă acel lucru care fusese, probabil, inevitabil încă din prima noapte în salcie s-a întâmplat.

În noiembrie 1958, Paul a primit o permisie de trei săptămâni înainte de a fi trimis, împreună cu restul Batalionului 2 de tancuri, Regimentul 37 blindate, Divizia II blindate, la o bază militară din Bremerhaven, Germania de Vest. Paul ne-a trimis o scrisoare din Fort Hood că vine acasă. Trei zile mai târziu, și cu două zile înainte de sosirea fratelui meu, Mae intra prin ușa din spate și mi-a spus:

— Ceva nu e-n regulă.

— Adică?

— Mi-a întârziat. Douăsprezece zile.

Mi-am pierdut capul, așa că i-am spus:

— Poate că e normal.

— Nu e, a spus Mae.

— Să facem ceva.

— Nu.

I-am spus că îmi pare rău.

— Ți-am zis de atâtea ori că trebuie să-ncetăm cu nebunia asta, dar acum e prea târziu.

— Vrei să spui că totul a fost o prostie?

— Fratele tău e un om bun, Abel. Iar noi facem totul ca să-l înșelăm.

— Așa e. Și totuși. Știi că nu e în stare să te iubească așa ca mine.

— Dar ce contează mai mult? În primul rând, de-asta m-am măritat cu el. Nu m-am îndoit niciodată de asta. Nici măcar o secundă. „Iubirea nu e așa de importantă ca bunătatea”, mi-a zis mama. Apoi ea s-a prăpădit, și după nici trei

săptămâni Paul stătea în fața mea. Și acum uite cum o dau în bară.

— Și ce-ai de gând să faci? Acum ești a mea. Și eu sunt al tău.

Mae a strigat:

— Taci! Taci în clipa asta și ascultă-mă! Nu te preface. Știi că i-am făcut cel mai rău lucru pe care puteam să i-l facem.

— Știu.

I-au dat lacrimile și a strigat:

— Mă rog doar să nu afle niciodată.

— Dar dacă nu facem ceva… Știu eu un doctor.

Mae și-a plesnit palmele și a spus:

— Nu.

— Ai aflat despre familia mea. Noi…

— Trebuia să te gândești înainte la asta.

— Dar acum e acum și trebuie s-o scoatem la capăt.

După ce și-a redobândit calmul, Mae a declarat rece, cu o hotărâre de nestrămutat:

— Nici gând. E copilul meu. Fără doctor!

— Atunci ce?

— Am o idee.

Simplu. Nu era nici minciună, dar nici adevărul adevărat. Fratele meu a venit acasă, fericit, chiar afectuos. Ne-a povestit despre armată. Despre potriveala că Jamie Whitman, un vechi prieten din copilăria noastră, a fost repartizat la același batalion cu el. Se încurca în cuvinte, emoționat, în timp ce ne vorbea despre Elvis Presley, care venise la Fort Hood cu o lună înaintea lui. (Odată, Paul spălase vasele la popotă cu Regele însuși și, după spusele fratelui meu, Elvis a cântat tot timpul, un concert la care Paul a fost singurul spectator, alături de tacâmurile coclite.) În timp ce ne înfruptam grăbiți din ospățul de bun venit, în timp ce râdeam de povestirile fratelui meu și eram din nou toți trei împreună, am început să-mi dau seama de singurătatea pentru care mama încercase de atâtea ori să mă pregătească.

A venit și prima noapte în care Mae și-a pus planul în aplicare. N-aș fi crezut vreodată că micile țipete ale tandreții pot să dărâme atât de tare pe cineva.

Dar asta este soarta mea. Tot ce este drept și bun pentru ceilalți pe mine mă distruge. Toate momentele în care am găsit fericirea au fost în scurtele intervalele nesigure, și trecătoare, aflate în afara vieții firești, sau așa cum ar trebui ea să fie. În noaptea aceea am stat treaz, din nou singur undeva pe margine. Asta era realitatea, fratele meu cu soția lui, geamătul ritmic de dincolo de perete. M-am ghemuit sub cocoașă, exces sub exces, dar tot auzeam.

Am ținut socoteala. Un record, poate, pentru o căsnicie ca a lor, fratele meu și Mae au făcut dragoste de șapte ori în cele trei săptămâni ale permisiei. În lunile de după plecarea lui, ceea ce fusese sădit într-un loc imposibil a crescut și a devenit realitate, pântecele lui Mae umflându-se de la adevărul imposibil și minciuna plauzibilă. Ca întotdeauna, realitatea și-a intrat în drepturi și Mae nu a mai fost a mea niciodată.

Dincolo de orașul de aur se întind grădinile nesfârșite ale Isidorei, unde o simplă dorință pune totul în mișcare. În aceste grădini, doi isidorieni se întâlnesc fără să-și amintească unul de altul, fără să-și dea seama că s-au îndrăgostit deja de o mie de ori și atunci se îndrăgostesc încă o dată. Cât sunt unul lângă altul, vor trăi doar pentru a-l face pe celălalt fericit.

În cele din urmă, firește, îi va răzbi foamea. Pentru că Isidora este un loc îmbelșugat, isidorianul flămând se ospătează, trăind pentru scurt timp doar pentru plăcerea de a mânca.

Odată sătul, isidorianul se poate îndrăgosti de altcineva, sau poate de aceeași persoană. Oricum, se va îndrăgosti din nou. Într-o zi plină, o femeie din Isidora se poate îndrăgosti de cincisprezece bărbați sau – dacă așa face întâmplarea – de același bărbat, de cincisprezece ori.

Pentru că isidorienii nu-și păstrează amintirile, nici măcar ale celor răposați, nu știu nici că moartea este o posibilitate. În clipa în care un isidorian se stinge, probabil tocmai s-a îndrăgostit din nou pentru a suta mia oară.

Seth

Scurt istoric

Iată puținul pe care îl cunosc.

Până să se întâlnească, părinții mei aveau deja trei lucruri în comun: amândoi erau din Texas, amândoi avuseseră o copilărie banală, singuratică, și amândoi hotărâseră să plece la New York, pentru că li se părea singurul loc unde era aproape imposibil să se simtă iarăși singuri.

În New York, eliberați de trecut, părinții mei au încercat să-și inventeze povești noi pentru viitor. Însă singurele povestiri pe care mama le-a spus se petreceau într-o lume fantastică, în timp ce tata rareori spunea povești; nu după mult timp, au început să caute prin labirintul străin și fără sfârșit al New Yorkului rămășițele a ceea ce încercau să uite că fuseseră.

Au vorbit prima oară într-o cafenea de pe strada MacDougal, unde mama servea cafea, încercând să se țină în facultate din bacșișurile meschine. Tata tocmai își găsise o slujbă nouă, primii pași în cariera sa de furnizor de produse pentru închisori. După patru ani mizerabili de slujbe temporare în orașul ciudat plin de rânjete, mizerie și claxoane de mașini, combinația dintre recenta lui angajare și sunetele familiare, liniștitoare ale accentului texan reprimat ce răzbătea din colțișoarele îndepărtate ale cuvintelor mamei l-a făcut pe tata să aibă senzația că în sfârșit s-a regăsit. A întrebat-o pe mama de unde este. Cu toate că nu auzise de Bethesda, cu toate că nu fusese în alte locuri decât în apropiere de Houston și pe străzile din partea de sud a Manhattanului, amândoi au simțit atracția imediată și irațională dintre compatrioții aflați pe un teritoriu străin. Mama a uitat de cafetieră, umplând localul cu cești goale și priviri dezaprobatoare.

Într-un sfârșit, tata a găsit curajul de a face ce nu mai făcuse de la plecarea din Houston. A invitat o femeie să iasă cu el. În seara următoare, într-o cafenea aflată la un milion de mile depărtare de viața din care evadaseră, s-au pomenit vorbind aproape numai de Texas.

În fotografia lor de nuntă, făcută în fața primăriei din Manhattan trei luni mai târziu, părinții mei arătau ca niște versiuni hollywoodiene ale lor. Frumusețea pe care mama și-a păstrat-o de-a lungul vieții ei de femeie măritată este amplificată de filtrul idealizant al fotografului. În fotografie, părul ei lung castaniu strălucește în lumina blițului, pielea este palidă, aproape translucidă, iar trupul zvelt este cuprins de un zâmbet sincer, la brațul unui bărbat care arată ca un actor plătit să joace rolul tatei. Un bărbat tânăr cu fața netedă și plină, ai cărui ochi strălucitori nu sunt încă încercuiți de cearcănele permanente de oboseală, al cărui trup nu este încă umflat de grăsimea vârstei de mijloc care a ajuns să-l țintuiască în fotoliu, al cărui maxilar pătrățos, trădând siguranță, încă nu arată semne ale pielii de pe fălci care a ajuns să îi atârne.

La câțiva ani după căsătorie, tatei i s-a propus să fie promovat la sediul companiei de aici, din Westrock, iar el a acceptat fără s-o consulte pe mama. Aflată în al șaselea an al cursurilor de la Universitatea din New York (cu toate că, tehnic vorbind, era doar în anul doi, pentru că nu-și putea permite mai mult), mama (potrivit spuselor tatei) a ezitat să renunțe la facultate și să se întoarcă în Texas și (în mod evident) a simțit că se trădează pe sine. Dar, așa cum îi place tatei să mă informeze, a fost foarte convingător. I-a împărtășit mamei viziunea vieții pe care o puteau duce împreună, odată scăpați din cușca orașului New York.

În orice caz, i-a spus el, New York nu este un oraș unde să-ți întemeiezi o familie.

Deși singurele povestiri pe care tata le spune fără să fie îndemnat sunt despre legendara lui putere de convingere, nu e nevoie de prea multă istețime ca să înțelegi că adevăratul motiv pentru care mama a cedat în cele din urmă are legătură cu faptul că la șase luni de la sosirea în Westrock am apărut eu pe lume.

Mai presus de toate, părinții mei au vrut să uite ce lăsaseră în urmă. De aceea nu mi-au spus prea multe despre perioada de dinaintea sosirii lor la New York. Tot ce știam era că amândoi fuseseră copii săraci, singuri la părinți, mama – săracă de la țară, tata – sărac de la oraș, și că toți bunicii mei muriseră. Mottoul lor, cu care îmi răspundeau la aproape toate întrebările legate de acest subiect, era: „Mai bine încearcă să nu te gândești la anumite lucruri”.

Oricât de extraordinar ar părea, există dovezi certe că tata a avut părinți. Deși în marea majoritate a fotografiilor pe care le avem din copilăria lui tata apare singur, ca și cum ar fi crescut într-un ținut retușat cu fundaluri cenușii, păstrez ascunsă în fundul unui sertar din biroul meu o fotografie cu mine la trei ani cocoțat pe genunchii mamei lui, în camera de zi din vechea noastră casă. Soțul ei, unul dintre cei doi bunici pe care nu i-am cunoscut, murise cu zece ani înainte să se contopească jumătățile din care sunt făcut, plămădite în tuburile seminifere ale tatei și foliculii ovarieni ai mamei. Bunica a murit de inimă la un an după ce fusese făcută fotografia și nu-mi amintesc nimic despre ea, în afară de mirosul ei de gardenie (dar poate că este doar o închipuire). În fotografie, țin mânuțele încleștate de degetele arătătoare ale bunicii și stau aplecat cu totul înspre stânga. Bunica râde, cu ochii ei albi și rotunzi cum sunt capacele de la paharele de cafea din plastic. La început nu se observă, dar dinspre latura fotografiei două brațe se întind spre mine,

gata să mă prindă în cazul în care bunica mă scapă. Iar lângă marginea de sus a ramei se zăresc două buze strânse, un ochi și jumătate de nas, restul feței fiind tăiat din cadru. Acela este tatăl meu.

Singurele dăți când mama vorbea despre viața ei de dinainte de New York erau când îmi spunea că nu vrea să vorbească despre asta. Nu știam decât că locuise într-un orășel numit Bethesda, un loc de niciunde, fără niciun semafor. Familia ei trăia la o fermă veche, la zece mile de cel mai apropiat vecin. Când binevoia totuși să-mi spună ceva, vorbea numai despre aleea cu pietriș care ducea spre casă. Pe această alee uneori se plimba, alteori alerga, uneori cu un rucsac pregătit de evadare, alteori cu mâinile goale, dar de fiecare dată cu credința că undeva, la capătul aleii, al drumului, dincolo de hambarele ruginite și dărăpănate, dincolo de casele povârnite și igrasioase, pe lângă școala unde fusese unul dintre cei opt elevi, își va găsi drumul spre un loc ca New Yorkul din romanele lui Jack Kerouac, unde nu poate exista singurătate ca a ei.

De multe ori, o rugam să mă ducă la Bethesda, pentru că nu putea fi mai departe de patru sau cinci ore de mers, dar de fiecare dată mama nu spunea nu, dar nici nu-mi dădea vreo explicație. Se mulțumea să râdă ironic, apoi să ofteze.

De multe ori, îi ceream și să-mi dea amănunte. Cum ar fi: ce fel de oameni erau bunicii mei? Erau înalți, sau scunzi? Severi, sau îngăduitori? Vorbeau vrute și nevrute, sau erau tăcuți și rezervați ca ea? Ce voiam cu adevărat să întreb, dar nu știam cum, era: Cum anume muriseră? Cât de des se gândea la ei? Cât timp petrecuse plângând după ei? O oră? O zi? Un an? Îi mai plângea și acum?

De fiecare dată când puneam o întrebare ceva mai mult decât vagă, mama mă săruta pe frunte și-mi spunea: „Viața mea a început când te-ai născut tu”.

Când eram mai mic, întrebam de atâtea ori că devenise un joc.

— Smith? încercam eu să ghicesc. Patterson?

Apoi:

— Dar Silverman?

Drept răspuns, mama râdea.

— Dă-mi un indiciu, mă rugam.

— N-o să ghicești.

— Pot să-ți pun întrebări cu da sau nu?

— Păi tocmai ai pus una.

— O silabă?

— Poate.

— Două silabe?

— Posibil.

— Trei silabe?

— Cine știe.

— Rumpelstiltskin[11]?

Mă încruntam, și mama chicotea. Dacă tata se afla și el în încăpere, pufnea în râs, pe jumătate ca să-mi facă în ciudă, apoi îmi dădea și mai puține indicii decât ea. De o mie de ori am fost gata să pun întrebarea despre care știam că era împotriva regulilor nescrise ale jocului, dar m-am stăpânit cu greu:

— Ce încerci să ascunzi?

Întrebam în schimb:

— De ce nu-mi spui numele tău de fată?

Atunci, mama dădea invariabil semnalul că jocul a luat sfârșit întinzându-și mâinile în față cu un aer teatral, ca de magician, declarând:

— Dacă-ți spun, nu-ți mai rămâne nimic de descoperit.

Odată, în finalul unei partide de ghicit deosebit de lungi, deosebit de insistente, i-am auzit pe părinți șoptind în dormitor:

— Bineînțeles, o liniști tata, n-o să-i spun niciodată ce nu vrei să știe.

Pe măsură ce creșteam, mama descreștea.

Când eram mai mic, credeam că *uitucă* și *impulsivă* erau singurele feluri de a fi ale mamei. Mișcându-se mereu cu un pas aerian, larg, fără să-i pese unde erau cheile de la casă sau mașina din parcare, sau dacă plita era stinsă sau nu. Mereu bazându-se pe alții, pe tata mai ales, să aibă grija miilor de nevoi mărunte de peste zi.

În amintirile mele cele mai timpurii, tata are tot timpul grijă de ea, o întreabă tot timpul pe mama cu ce o poate ajuta.

— Să-ți aduc un pahar cu apă? strigă el din bucătărie.

— Ce drăguț ești, răspundea mama.

— Pari slăbită, declara tata. Să-ți fac ceva de mâncare?

— Ar fi grozav, spunea ea. De ce ești atât de grijuliu cu mine?

— Să-ți cumpăr ceva în drum spre casă? dădea el telefon aproape în fiecare zi, înainte de a pleca de la birou.

— Ai putea să-mi iei hainele de la curățătorie? Te iubesc.

Drept răspuns, tata dădea din cap, zâmbea o dată, o săruta pe creștet, apoi se avânta ca un soldat în bătălie să îndeplinească misiunea cerută. Numai când îl vedeam cum se grăbea fericit mă și apucau mâncărimile de enervare și-mi venea să strig:

— Poate să-și ia un pahar cu apă și singură!

Mă gândeam însă după aceea că poate așa era dragostea, sau poate că așa arăta dragostea pentru părinții mei. Ca și cum clișeul cu doi oameni care devin un întreg era adevărat. Dar în întregul pe care îl formau părinții fiecare avea rezervat anumite regiuni anatomice: mama – extremitatea superioară, mai ales acele porțiuni ale creierului legate de simțul estetic, creșterea copilului și necesitățile trupului. Tata – extremitățile inferioare: brațele, mâinile, picioarele, de povară.

Căsnicia lor, mă gândeam uneori, nu era cu mult mai mult decât un contract nescris care stipula că mama poate să exprime orice nevoie, iar tata s-o ducă la îndeplinire.

Poate că tocmai cererile mamei îi dădeau tatei ordinea după care tânjea, și poate că de aceea, la un moment dat, îndeplinise un șir aproape fără sfârșit de mici servicii neîntoarse, oprindu-se însă la linia de demarcație dintre *a avea grijă* și *a îngriji.* Întrucât tata fusese numai mișcare și acțiune, iar mama conștiința care dădea direcția, ordinea fundamentală a familiei mele depindea, din nefericire, de neuronii condamnați ai mamei.

Odată, pe când aveam unsprezece ani, ne-am dus toți trei la Khan's Kitchen, un restaurant mongol unde îți alegeai singur ingredientele, apoi înmânai castronul cu materia primă celor doi bărbați asudați, îmbrăcați ca niște ninja, care o frigeau pe un grătar rotund mare, mânuind spatulele lungi de oțel, repede și fioros, ca într-o luptă cu săbii.

Tata și cu mine am urmărit fascinați cum fâșiile sângerânde de carne de porc și de pui se transformă în fripturi delicioase. Când ne-am așezat la masă, mama mânca deja.

— Nu sunt sigură că-mi place locul ăsta, oftă ea. Carnea are un gust ciudat.

Ne-am uitat în farfuria ei, descoperind, cu oroare, că mama sărise peste ultima fază, cea esențială. De dinții furculiței atârna un talmeș-balmeș de carne crudă amestecată cu boabe tari de mazăre. Înainte de a apuca să spunem ceva, mama a scos din bol o bucată lungă și subțire de carne de vită crudă și a sorbit-o ca pe spaghete.

Vocea tatei a răsunat tare, cu severitatea pe care de obicei o păstrează pentru spusele mele „prea deștepte".

— Scuip-o imediat.

Mama n-a ascultat însă și a înghițit fâșia de carne scârboasă care i-a alunecat pe gât.

— Ce naiba faci?

— Dar ce-am făcut? a întrebat mama cu nevinovăție.

— Îi vezi pe cei doi de acolo? Sunt puși cu o treabă, Jamie. O să ți se facă rău!

Mama s-a uitat în bol cu gura căscată, brusc scârbită. A privit la tata, apoi la mine, cu groaza și uluiala unui copil care s-a pierdut de părinți la grădina zoologică și își întrevede viitorul sub ocrotirea familiei de maimuțe bonobo din cușcă.

— Dumnezeule, a spus ea. Ce naiba fac?

Tata a oftat lung și încet, apoi, când a vorbit din nou, a ales un ton condescendent și siropos, cu două octave peste cel normal.

— Nu, nu, este în regulă. Știu că te zăpăcește puțin.

A mângâiat-o pe mama pe cap cu atâta milă și dispreț, că toate capilarele de pe față mi s-au deschis, dând drumul unui val de roșeață în pielea de pe obraji.

Mama nu a zâmbit ca de obicei când tata îi făcea unul din milioanele de mici servicii nerăsplătite.

Nu i-a spuse „Ești atât de atent cu mine”, sau „De ce mă iubești așa de mult?”, sau chiar „Ești nemaipomenit!”. În schimb, a râs cu dispreț, l-a plesnit peste mâini, a ridicat bolul cu carne crudă și l-a trântit la loc pe masa de metal care a răsunat cu reverberația gravă a unui gong chinezesc.

Apoi a strigat:

— Du-te naibii! Am greșit, ei și? Nu mă trata ca pe un copil!

Tata i-a mai rostit numele o dată: „Jamie”, apoi s-a ridicat în picioare către capetele întoarse de la cele trei mese din jur și chipurile uluite ale bucătarilor mongoli pentru a da lămuriri:

— Îmi pare rău. Soția mea nu pare să fie în apele ei astăzi. Apoi, pentru a depăși momentul și pentru a se ridica deasupra stânjenelii sale, tata și-a

arcuit un braț cu un gest ciudat, teatral, cu celălalt dus la spate, și a făcut o plecăciune în timp ce se așeza pe scaun. Ca și cum tocmai jucase în *Regele Lear.*

În următorii trei ani, asemenea incidente s-au întețit, iar tata, care înainte găsise un mod de a o ajuta pe mama în toate, nu mai era în stare să-și mascheze stânjeneala cu ajutorul serviciilor pe care i le făcea. În schimb, pe măsură ce tot mai multe capete se întorceau, tot mai mulți vânzători își fereau privirile surprinse, tot mai mulți dintre prietenii căsătoriți ai părinților mei urmăreau întâmplările cu amărăciune, rememorând în gând conversația șocantă de îndată ce se regăseau în siguranță în mașină, tata se ghemuia și se crispa, nemaidorindu-și decât să fie o lingură pe masă sau un tablou pe perete.

După căderea mamei, îl priveam pe tata cum agită paharul înalt cu gin tonic, scuturând cuburile de gheață într-un efort inutil de a aduna și ultimul strop ascuns, și mă gândeam că pentru a-și relua imediat gesturile serviabile, pentru a se ridica imediat din fotoliu ca să se avânte din nou în lume grăbit, ar fi de ajuns să-i cer un singur serviciu, să-i cer ajutorul pentru indiferent ce. Știam însă că eram deja dincolo de orice ajutor.

Neavând frați și nici măcar un coleg de clasă care să nu dea înapoi, să nu înjure sau să nu-mi tragă un genunchi în părțile rușinoase la rostirea cuvântului *prieten,* m-am văzut nevoit să-mi pun întrebarea dacă părinții mei erau cei care se schimbau sau dacă nu cumva era vorba despre mine. M-am văzut silit să mă întreb dacă nu cumva există un stadiu inevitabil în dezvoltarea cognitivă, pe la șapte sau opt ani, când începi să-ți dai seama cum arată niște adulți normali și să încerci să afli de ce părinții tăi nu sunt normali, până când ideea de normal – odată aplicată unor vaste zone de pe glob – începe să se erodeze, ajungând ca o stâncă

micuță tocită de maree, pe jumătate prăbușită, pe jumătate sub apă. Când am împlinit paisprezece ani însă, mi-a fost ușor să-mi dau seama că nu era numai schimbarea mea de percepție. Că, pe măsură ce înaintam în vârstă, aflam mai multe și eram pe cale de a deveni adult. Mama, dimpotrivă, era tot mai rău, uita, se purta ca un copil. Dacă n-ar fi fost bufnitura aceea îngrozitoare de la baza scărilor, cine știe cât ar fi trecut până să-mi dau seama că toate gesturile ei ciudate nu erau simple excentricități, ci simptomele unei nemiloase boli neurologice genetice.

La început, pentru că n-am spus nimănui, doctorii s-au gândit că problemele ei de memorie (de exemplu, jurămintele ei permanente de pe patul de spital că „N-o să mai stau în hotelul ăsta niciodată!") erau urmările căzăturii. Dar starea ei s-a înrăutățit pe zi ce trecea – a început să-și pipăie bandajul de la ceafă și să încerce să afle cine a vrut s-o omoare. Matthew Pinquit, neurologul care devenise pentru mine exemplarul perfect al tipului de om de știință căruia aveam să-i fiu superior într-o bună zi, nu făcea decât să-și scarpine mustața ori de câte ori ne chema pe tata și pe mine să stea de vorbă cu noi. În timp ce perii doctorului Pinquit se mișcau în spatele degetului său arătător ca piciorușele unei insecte țintuite în ac, ne spunea că nu mai văzuse așa ceva până atunci. Că oamenii cu traume craniene își pierd uneori memoria, dar nu în modul acesta gradat, care se înrăutățea de la o zi la alta. Când ne-a întrebat dacă mama prezentase și alte simptome înainte de a cădea, tata și cu mine ne-am uitat unul la celălalt.

După o săptămână, doctorul Pinquit a renunțat să se mai joace cu mustățile.

După ce i-a făcut vizita mamei, care cerea insistent să știe când vine mama ei să o ia, doctorul Pinquit ne-a invitat în cabinetul lui și și-a așezat cuminte mâinile pe geamul mat al biroului său.

— Știu că pare greu de crezut, spuse el într-un mod îndelung exersat, dar aș vrea să aveți răbdare și să mă ascultați până la capăt.

— Avem foarte multă răbdare, spuse tata, deși eu n-aș putea spune că eram de acord. Dați-i drumul.

— I-am făcut analize peste analize. La început a fost o posibilitate infimă, dar acum credem că este cea mai probabilă.

— Care? am strigat, ridicându-mă pe jumătate din scaun.

— De regulă, lumea crede că problema apare numai la vârstnici, dar primul caz diagnosticat a fost de fapt al unei persoane de cincizeci și unu de ani, spuse doctorul Pinquit, apoi făcu o pauză, zăbovind cu privirea asupra tatei. S-a constatat și la tineri de treizeci, treizeci și cinci de ani.

— Ce anume? întrebă tata.

Doctorul Pinquit trase aer în piept teatral, de parcă repetase acest moment ore întregi.

— Există două tipuri de boală Alzheimer.

— Alzheimer? am întrebat.

— Da. Există două tipuri. Tipul normal, care se instalează târziu și pentru care nu se cunosc cauzele exacte. Și există al doilea tip, precoce, numit „Alzheimer familial”, cu câteva variante. Aici avem una, varianta EOA-23. Posibil cauzată de o singură genă. Pe cromozomul paisprezece.

— Cromozomul paisprezece? reuși tata să îngaime prostește.

— Am făcut testul respectiv și nu știu cum să vă spun altfel decât direct. Testul soției dumneavoastră este pozitiv.

— Vreți să puneți că are *Alzheimer?* se agață tata de imposibilitatea cuvântului.

— Știți, niciodată nu poți fi sigur. Cel puțin înainte de autopsie. În raportul meu sugerez însă un diagnostic probabil de Alzheimer de tip familial cu debut precoce.

După ce m-am înecat la cuvântul „autopsie”, mi-am spus într-o mie de feluri: „Imposibil”. Însă când m-am întors spre tata, așteptând să riposteze la cuvintele stupide ale doctorului, pentru că era un protestatar desăvârșit împotriva oricăror forme de imbecilitate, tata și-a lăsat capul în jos, privindu-și degetele împreunate.

— Spuneți-mi, domnule Waller, continuă doctorul Pinquit, în familia doamnei există vreun caz de acest fel?

Aproape imperceptibil, tata ridică din umeri.

Înainte de a pleca de la spital, am încercat s-o sărut pe frunte pe mama fără să plâng și aproape că am reușit. Doar că trei lacrimi nazale, precursoare ale celor orbitale, mi s-au prelins din nara stângă drept pe fața de pernă a mamei, udând-o. A trebuit să-mi întorc capul. Cu toate că multe dintre lucrurile pe care le-a spus mama după căzătură pot fi luate într-o sută de feluri, cuvintele ce au urmat au fost cât se poate de clare.

— Cred că s-ar putea să fiu îngrozitor de bolnavă.

Câteva clipe, părinții mei s-au privit. Chipul tatei nu era trist, ci mai degrabă alert, ca prada al cărei ascunziș a fost descoperit și care așteaptă ca prădătorul să facă prima mișcare. În cele din urmă, mama a spus:

— Cum de am putut să fiu atât de egoistă?

Unul dintre locurile mele secrete se găsea în spatele celor trei stânci uriașe de pe malul pârâului care trece prin părculețul din fața casei. Eram poate prea bătrân pentru astfel de bârloguri, așa cum numea mama locurile de care nu știa nimeni sau peste care ar fi putut da din întâmplare, așa că nu aveam de gând să le numesc altfel. Pârâul săpase în milioane de ani o albie adâncă de vreo patru metri, cu benzi de sediment în culorile marilor epoci geologice. Într-o după-amiază, câteva zile mai târziu, stăteam în bârlogul meu

citind prima carte despre Alzheimer pe care am găsit-o. Șterpelisem Mastercard-ul tatei, intrasem în librărie și cumpărasem șaisprezece cărți de neurobiologie, tot ce părea să conțină informații despre pierderea memoriei, boala Alzheimer cu debut precoce sau traumele craniene. Acolo, în bârlogul meu, am citit o carte intitulată *Descendența comună: introducere în boala Alzheimer*. După ce m-am așezat mai bine într-o scobitură netedă din malul pârâului, am răsfoit paginile de început care descriau primul caz de Alzheimer diagnosticat, pe care îl menționase și doctorul Pinquit. Era o nemțoaică, o anume Auguste D., care a venit la cabinetul doctorului Alois Alzheimer să-i explice: „Mă pierd".

Pe la jumătatea primului capitol am început să-mi pierd răbdarea, am renunțat să citesc pagină de pagină, și atunci am căutat în indice trimiterile la forma particulară a bolii mamei. De patru ori am citit scurtul paragraf cu acest subiect. Potrivit cărții, cercetătorii presupun că varianta EOA-23 este cea mai recentă, apărând abia acum 200 sau 300 de ani. „Este foarte interesant, comentează autorul, că, dacă se iau în considerare atât acest interval, cât și ipoteza că toți suferinzii de boala Alzheimer, varianta EOA-23, au aceeași origine genetică, putem afirma că aceștia sunt veri între ei de cel mult gradul doisprezece sau treisprezece."

Am dat repede paginile la capitolul „Prognostic" și am încercat să fac un efort să citesc paginile. Deși doctorul Pinquit ne explicase deja la ce să ne așteptăm, nu aveam de gând să-l cred pe cuvânt.

După ce am început să citesc capitolul, m-am oprit după fiecare paragraf ca să îmi revin, timp în care rosteam cu voce tare: „Imposibil". Dar, cu cât citeam mai mult, cu atât descrierea patologiei bolii se aplica mai bine mamei. Da, începuse să piardă șirul obligațiilor sociale. Da, era dezorientată într-un mediu necunoscut. Da, devenea neobișnuit, excesiv de emotivă. Da, desigur, uita natura

relațiilor de familie sau a vechilor prietenii. În cele din urmă, au început să-mi tremure mâinile din cauza senzației că o persoană complet străină scrisese biografia mamei în cele mai mici detalii, după care a urmat un sentiment și mai înfiorător: înțelegerea faptului revoltător și dezumanizam că aceeași descriere se aplică la mii de oameni.

Așa că, ajungând la partea despre manifestările bolii în ultimele stadii, am înțeles că citeam despre viitorul mamei.

Deși crezusem la un moment dat că doctorul Pinquit era cât se poate de tembel, de data asta am înțeles că are dreptate.

În esență, atât *Descendența comună,* cât și doctorul spuneau același lucru: suferinzii având boala mamei uită nu doar amintirile, ci și lucrurile elementare. Cum să scrie, cum să vorbească, cum să meargă, cum să stea așezați, cum să înghită, cum să respire și – în final, după cinci până la șapte ani – cum să rămână în viață.

Am azvârlit cartea din mână, ca și cum coperțile m-ar fi fript. Am plesnit elasticul de la mână de opt ori, la foc automat. Am început să mă cațăr pe frânghia pe care o priponisem de un copac de la marginea ravinei, dar când trecusem puțin de jumătate, mâinile mi-au cedat și am aterizat cu o izbitură care mi-a tăiat răsuflarea. Minute întregi m-am întrebat cât o să-mi ia să mor asfixiat. Speram să nu dureze mult. Dar, până la urmă, gâtul a început să șuiere și pieptul mi s-a umplut de aerul care se simțea rece și tăios, ca iarna. Când m-am ridicat, știam că nu mai era nicio speranță.

Istoric genetic, partea I

În recenta sa lucrare care analizează cazurile nord-americane de Alzheimer familial precoce, doctorul Marvin Shellard trasează cu o minuție impresionantă și exhaustivă, printr-o combinație de date narative și genetice, originea variantei EOA-23 în Anglia ultimilor ani ai secolului al XVIII-lea. Totuși, întrucât nu a descoperit încă numele englezului din epoca georgiană la care a apărut această variantă, doctorul Shellard i-a atribuit acestuia indicatorul științific A-496.

Reflectând asupra A-496, doctorul Shellard scrie: „Deși nu am reușit să stabilim numele sau informațiile biografice privitoare la A-496, date fiind atât răspândirea acestei variante, cât și numărul extraordinar de descendenți ai lui A-496, rezultă că A-496 trebuie să fi fost bărbat”. Continuând într-o manieră care se abate ușor de la empirismul dur și rece și trădează ceva din curiozitatea frustrată a cuiva care a petrecut ani în șir pentru a localiza o fantomă fără nume, doctorul Shellard emite următoarea ipoteză: „Ținând cont de prolifica sa producție genetică, se poate estima că A-496 a fost fie un aristocrat britanic, fie un prostituat extrem de popular”.

În realitate, A-496 a fost un aristocrat, Lord Alban Mapplethorpe pe numele lui, urmaș al familiei Mapplethorpe din Iddylwahl, Anglia (o localitate ștearsă de mult de pe hartă și din amintire deopotrivă), un clan de nobili care stăpânise peste un ducat cam sărac.

Varianta de Alzheimer pusă în circulație de Alban Mapplethorpe s-a materializat spontan în țesutul moale din trompele uterine ale mamei sale, ultima ducesă de Iddylwahl, în momentul în care ducele în stare incipientă a trecut din faza celulelor haploide în cea de zigot multicelular. La scurt timp după ce spermatozoidul lordului Alexander

Mapplethorpe s-a unit cu ovulul ducesei, filamentele duble de ADN ale viitorului duce s-au separat pentru prima dată, dezvelind „dinții” nucleici ai codului său genetic. Într-o fracțiune de secundă, o mică ceată de enzime polimeraze, mai creative decât nenumăratele lor surate neobosite, n-au mai vrut să-și îndeplinească misiunea lor interminabilă și nu au ordonat replicarea fragmentului din cel de-al paisprezecelea cromozom la care erau atașate. În schimb, au improvizat, și-au înscris ideile proprii și astfel – într-o singură clipă – au inventat varianta EOA-23 a bolii Alzheimer cu debut precoce.

Așa cum se întâmplă cu majoritatea acceselor de improvizație, este imposibil de știut sursa exactă a inspirației enzimelor. Poate că a avut legătură cu cele trei pahare de vin pe care ducesa se vedea nevoită să le consume de fiecare dată înainte de a se apropia de trupul mătăhălos, plin de gută al soțului. Poate că a fost legată de ramurile interconectate ale arborelui genealogic al nobilimii britanice, noțiunile de superioritate ale aristocrației conducând la inferioritate genetică. Sau poate că a fost Viața, plictisită să bată la infinit aceleași lucruri la mașină, aducând mici inovații, așa cum face perpetuu. O greșeală de ortografie ici, o omisiune colo, o rearanjare a textului genetic de dragul diversității, un proces permanent de încercare și eroare, făcând mereu propuneri care se pot dovedi sau nu utile creațiilor sale vii. Oricare ar fi motivul, de acum exista varianta EOA-23 a bolii Alzheimer. Într-o clipită, s-a inserat în genomul ducelui (și al celor ce aveau să urmeze), ca un fermoar de jachetă tras în sus prea repede la o pală de vânt rece și care este cu doar doi sau trei zimți deplasat în raport cu configurația sa normală, dar care – din acel moment încolo – nu va mai fi deschis niciodată, poate.

În primii ani de viață ai ducelui, nimeni nu bănuia ce bombă neurologică cu ceas adăposteau

genele lui. Ducele era tot ce și-ar fi dorit un părinte: un tânăr deosebit de arătos, atins de o ușoară timiditate atrăgătoare, îndeajuns cât să facă din el un cârmuitor moderat și modest. În tinerețe, ducele se încurcase de vreo două ori cu femei din oraș, dar fără să aibă urmași din flori. Când tânărul duce se apropia de vârsta de treizeci de ani, sănătatea tatălui său începu să se înrăutățească. Ultima dorință a tatălui său a fost ca ducele să-și găsească o soție potrivită, dorință pe care fiul o îndeplini fericit. Și destul de ușor, deoarece pentru proprietarii de pământ de atunci era o simplă chestiune administrativă. Cu toate că este posibil ca Alban Mapplethorpe să se fi căsătorit cu Catherine Wellington din Bath fără o motivație romantică reală, a fost totuși un soț afectuos (chiar dacă distant), iar soția lui a ajuns să îl iubească cu genul de pasiune care este de obicei rezervată dragostei neîmpărtășite. Curând, avură un fiu, Paul Mapplethorpe, bolnavul de Alzheimer A-495.

Primele simptome ale noii variante EOA-23 au apărut la vârsta de treizeci și cinci de ani a ducelui, când miliardele de celule din corpul său au început să îndeplinească ordinele bandei de enzime rebele date cu treizeci și șase de ani în urmă. Noua polimerază își plimba stângaci degetele peste ADN-ul cromozomilor paisprezece ai ducelui, citindu-i ca pe banda perforată a vechilor calculatoare, așa că mutația ducelui atrase fosfații liberi pentru a astupa microtuburile care țin neuronii la locul lor în creier, fragilizându-le și făcându-le să se retracteze ca firul de păr ținut deasupra flăcării; ca lucrurile să devină și mai rele, mutația a început să recurgă și la energia abundentă furnizată de mesele îmbelșugate ale ducelui pentru a produce o proteină insolubilă, deosebit de tenace – numită în cele din urmă „amiloid” – cu care a început să sufoce hipocampusul ducelui, un efect pe care îl obții dacă verși sirop peste placa de bază a

calculatorului. Curând, ducele începu să uite. La început, aproape imperceptibil: castelul din Iddylwahl avea nenumărate aripi și treceri prin care ducele se rătăcise mereu, dar acum îi trebuiau un minut sau două în plus să găsească drumul de la salonul al treilea la sufrageria a doua. Când însă simptomele ducelui deveniră mai pronunțate, când începu să piardă din vedere obligațiile sociale (odată, intrase în cămașă de noapte în sala mare de recepție unde prințul de Wales în persoană îl aștepta să-l salute), ducesa se înfurie și ceru să afle de ce soțul ei nu se mai obosea să facă nici cel mai mic efort de păstrare a aparențelor.

Dar necazul începu cu adevărat abia când ducele împlini treizeci și șapte de ani. Necaz care, la aniversarea a patruzeci de ani de către Alban Mapplethorpe, se soldase cu venirea pe lume a bolnavilor de la A-456 la A-494.

Prima întâlnire s-a petrecut cu o femeie pe care ducele o admirase dintotdeauna în taină, căreia îi șoptea din când în când vorbe dulci, cu care își imaginase – în tinerețe – că desfide moravurile sociale stricte ale părinților și se căsătorește cu ea. Coincidență, se numea tot Catherine, și avea o căsnicie nefericită, fără copii. Ducele se întâlni cu ea din întâmplare la fântână. Privind-o cum saltă găleata scrijelită din adâncul plin de apă, ducele se grăbi să-și ofere ajutorul, să-i care găleata până acasă. Catherine roși la auzul propunerii. Îl refuză cu politețe și sfială, dar ducele insistă.

Când ajunseră la casa ei din paiantă, o găsiră goală, pentru că bărbatul ei, un fierar ursuz, era încă în atelierul din oraș suflând în forjă. Când ducele puse găleata pe singura masă dinăuntru, observă o pată de funingine pe ceafa lui Catherine, așa că își înmuie degetele în apă și i le apăsă pe piele, frecând murdăria cu degetul mare. De la acea singură atingere, restul lucrurilor se întâmplă de la sine, cu logica unei reacții chimice: este de

ajuns un singur gust acru de acid în gura unei baze și deodată toți atomii până la unul își pierd mințile și asta se termină abia când sistemul s-a neutralizat. Degetul ducelui pe obrazul lui Catherine deveni mâna lui pe obraz, apoi cealaltă mână pe spatele ei, apoi trupurile lor lipite, apoi buze apăsând celelalte buze și tot așa, și tot așa.

Cercetătorii (Tafarodi *et al.,* 2001) au demonstrat că linia dintre amintirile din trecut și sentimentele din prezent este inexistentă. Ne aducem aminte ceea ce vrem să ne amintim, iar ducele, în primele faze ale bolii, avea capacități deosebit de puternice de memorie selectivă. Când căzură pe paiele de pe podea, ducele uită de nevastă, de vârstă, de poziție, de orice în afară de afecțiunea neîmpărtășită pe care o nutrise mereu pentru Catherine. Și așa, uitând de ei, ducele aproape de tot, Catherine cât trebuia, nu s-au oprit din pipăit până când nu s-au pipăit peste tot.

A doua zi, ducele, aflat la plimbare, dădu din nou peste Catherine. Spre surprinderea lui, ea îl trase pe duce de rever spre o alee nu departe de fierăria bărbatului ei.

— Iertare, stăpâne, îl imploră ea. A fost o greșeală. O mare greșeală, știu. Trebuie să ne purtăm ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Ducele bănui că sărmana femeie își pierduse mințile și îi puse mâna pe umăr, zicând:

— Bine, bine, draga mea. Vino-ți în fire și povestește-mi. Trebuie să ne purtăm ca și cum nu s-ar fi întâmplat ce anume?

Gândindu-se că ducele face o glumă răutăcioasă pentru a o asigura, în felul lui, că nu va scoate o vorbă, Catherine îl sărută pe obraz, spunându-i: „Mulțumesc, stăpâne”, apoi se îndepărtă grăbită.

Ducele rămase nedumerit, dar apoi se reîntoarse fericit la castel, cu un sărut în dar de la femeia pe care o admirase întotdeauna.

Catherine le povesti numai celor mai bune prietene despre întâmplare și despre secretul

viclean al ducelui. Așa se face că, după câteva săptămâni, când ducele se întâlni cu una dintre aceste amice și începu să o tachineze, femeia știu că poate să-i întoarcă avansurile fără a se teme de vreo pedeapsă. Prietena care își imagina, ca majoritatea femeilor din Iddylwahl, tot felul de povești romantice cu ducele (mai ales în timp ce trebuia să suporte intromisiunile neîndemânatice dar energice ale soțului) se pomeni în scurt timp în spatele ușii zăvorâte de la iatacul ei, unde ducele îi depăși toate așteptările erotice.

Legenda despre potența și discreția ducelui se răspândi printre nevestele nesatisfăcute din Iddylwahl, astfel încât asemenea întâlniri amoroase ajunseseră să se petreacă în fiecare zi.

Singurul pericol în calea relațiilor ducelui era acela de a fi prins asupra faptului. Chiar s-a întâmplat la castel de două ori, când ducesa a intrat în sala mare de recepție și și-a găsit soțul întins fără rușine pe o sofa alături de o țărancă. De ambele dăți, ducele nu arătă nicio remușcare: nu-și amintea ce făcuse și deci nu înțelegea istericalele soției. De ambele dăți însă, ducesa reuși să-l facă pe duce să semneze niște hârtii pentru alungarea din Iddylwahl a acelor femei. Curând, amantele ducelui înțeleseră repede că doar acasă la ele se puteau bucura de discreție totală și atunci, profitând cu isteține de programul zilnic al soților, reușiră să-și ducă isprăvile la capăt în taină (dacă nu punem la socoteală, desigur, împărtășirea secretului cu cele mai bune prietene). O singură dată una dintre ele a fost prinsă de bărbat asupra faptei. Într-un acces de mânie, acesta nici nu s-a obosit să vadă fața bărbatului care îi înghesuia femeia. În schimb, se repezi în dormitor cu oala de noapte în mână și îl pocni cu ea în cap pe duce. A doua zi de dimineață, când se trezi simțind că-i crapă țeasta de durere, ducele își întrebă soția cât de mult băuse înainte de culcare. Ducesa oftă (se

obișnuise deja să ofteze) și îi spuse cu răceală: „Am mâncat ceva ușor și ne-am culcat devreme”.

Cum nebunia ducelui se accentua, amantele lui își dădură seama că discreția lui neabătută era altceva decât diplomație: și anume că, pur și simplu, ducele nu-și amintea cu adevărat. Când făcea dragoste cu o femeie pentru a patra oară, ducele o lămurea cum își imaginase ani de zile clipa aceea. Apoi, când făceau dragoste a cincea oară după câteva zile, el rostea exact aceleași cuvinte. În ce le privește pe amantele lui, memoria tot mai slabă a ducelui mai mult ajuta decât strica. Chiar dacă le mai încerca o umbră de regret că nu sunt demne de respect sau de furie că ducele nu păstra amintirea întâlnirilor trecute, ele erau sigure că taina le era apărată, pe de-a-ntregul și desăvârșit. La fel, certurile care izbucneau uneori în rândul amantelor lui Mapplethorpe din cauza acceselor de posesivitate postcoitum erau aplanate relativ ușor. Ducele își declara afecțiunea nemuritoare pentru fiecare dintre ele, jura că le iubea așa cum nu mai iubise niciodată, și chiar credea ce spune. Când femeile încercau să se lămurească la care ținea ducele cel mai mult, își reaminteau repede una alteia că răspunsul era evident: cea care stătea în fața lui în clipa aceea.

Când femeile pricepură că sminteala ducelui era o binecuvântare pentru ele, începură să vadă în nebunia aceea, așa cum li se întâmplă oamenilor de multe ori, o mână divină. Goale în paturile lor, cu mâinile mângâind chipul ducelui sau jucându-se cu părul de pe pieptul lui, sau dezmierdându-i bărbăția, ele îi sorbeau fiecare cuvânt fără noimă pe care îl rostea. Ascultându-i jurămintele că va renunța la tot pentru ele sau că își poate convinge părinții (morți de mult) și că aveau să se căsătorească curând; sau că nu mai făcuse dragoste cu o femeie înainte, dar se simțea minunat, ciulind urechea, femeile deslușeau glasul lui Dumnezeu.

Bărbații din Iddylwahl, care nu știau mare lucru, majoritatea neavând nicio dovadă a legăturilor ducelui cu nevestele lor nesatisfăcute, erau ușor de influențat de respectul și admirația cu care femeile vorbeau acum despre duce. Originea divină a nebuniei sale fu repede acceptată ca un dat. În ultimii ani ai vieții lui, bărbații din Iddylwahl, care își împărțiseră mai toți soțiile cu ducele, stăteau la căpătâiul bolnavului, transcriind toate vorbele fără noimă care îi veneau pe buze, știind că în fața lor se deschisese o conductă prețioasă, din gura lui Dumnezeu într-a lui. După moartea lui, devenise un obicei să se întâlnească să studieze însemnările și să se certe pe marginea înțelesului acelor cuvinte neclare, divine.

Pe măsură ce percepția privind starea de beatitudine a ducelui se inflama, tot astfel creștea și pasiunea femeilor. Femei care altminteri nu ar fi luat-o în seamă, fură copleșite de această posibilitate: ca bărbatul cel mai chipeș pe care îl cunoscuseră până atunci, un duce, ba pe deasupra și un trimis al lui Dumnezeu pe pământ, era dornic să fie numai al lor. Și, pe deasupra, și fără consecințe. Astfel că ducele, ajuns în culmea potenței, făcea dragoste cu trei, uneori chiar patru femei pe zi.

Făcând previziuni, s-ar presupune că o boală ca a lui Mapplethorpe era menită eradicării pe calea naturală a selecției partenerului în vederea împerecherii. La urma urmei, câte femei ar alege să poarte copilul unui nebun? Însă Viața nu este interesată de predicții. Viața, în concepția behavioristă a lui B.F. Skinner, este interesată numai de acțiunea măsurabilă. Indiferent de motiv, indiferent de succesul darwinian imprevizibil, cert este că gena creată în chiar primele secunde ale conceperii lordului Alban Mapplethorpe a fost proiectată cu succes în trupurile a aproape o sută de femei din Iddylwahl, șaizeci dintre ele născându-i urmași, dintre care treizeci și opt vor

purta la rândul lor boala. Cei afectați din Iddylwahl s-au tot reprodus. O singură frază genetică s-a rostit neîncetat de-a lungul generațiilor cu mai multă exactitate decât cea mai îndrăgită dintre povești.

Isidorienii au o limbă a lor, dar nu vorbesc ca noi. Limba isidoriană se bazează nu pe cuvinte, ci pe atingeri. Isidorienii se ating unul pe celălalt în trei locuri de pe trup pentru a controla sentimentele. Dacă un isidorian mănâncă ceva care nu este bun şi vrea să-l împiedice pe altul să mănânce, va aşeza o mână pe stomacul celuilalt, ceea ce creează senzaţia de durere şi cealaltă pe fruntea celuilalt, pentru a induce sentimentul de pericol. Când isidorienii se ating pe piept, îi învăluie o senzaţie de nedescris, înrudită cu extazul pur.

Abel
Regele sihastru

Chiar dacă pare simplu, demodat, când ai mei erau cu mine, eram parte a lumii, vânzând ceea ce cultivasem pe pământul nostru și cumpărând ce-mi trebuia. Dar anii au trecut, am pierdut totul și am ajuns mai singur decât credeam că poți îndura. Cu toate acestea, s-a dovedit că nu suportam nu atât singurătatea în care mă găseam, cât toate acele locuri unde nu puteam să fiu singur. Nu suportam lumea din afara casei mele.

Iar ferma a intrat în declin odată cu mine.

Dacă Alexander Hartdegen, eroul din *Mașina timpului* de H.G. Wells, ar fi intrat în mașinăria inventată de el, ar fi împins maneta, privind cum se învârte și se încețoșează lumea, iar apoi ar fi aterizat în mijlocul micii mele ferme, ar fi crezut că i s-a stricat mașina, că, în loc să călătorească în viitor, s-ar fi întors înapoi în timp. După ce familia mea s-a dus, m-am întors la traiul pe care-l avuseseră oamenii mii de ani. Aproape toate cele necesare supraviețuirii erau făcute de mâna mea. După câteva scrisori și doar două întâlniri față în față, am vândut aproape tot ce rămăsese din partea noastră din fermă. Mai eram acum eu și vreo patru hectare.

Și, cu toate acestea, cultivam așa de mult, așa de bine. La micul dejun mâncam ouă luate din coteț, uneori cu garnitură de cartofi pe care îi crescusem din răsaduri. La prânz, pasam uneori porumbul și grâul pe care le cultivasem și îmi preparam poate o *quesadilla*[2] cu brânza pe care o făceam din laptele de la vaca mea. La ocazii speciale, de ziua mea poate, făceam gestul cel mai crud pe care-l presupune creșterea animalelor, când tăiam o beregată, apoi savuram o bucată din vițica pe care o hrănisem și o urmărisem crescând de când se născuse. Seara, înainte de a mă urca în pat, mă

spălam pe dinți cu o pastă făcută în casă din bicarbonat și sare.

Când nu mă vedea nimeni, mă puteam preface uneori că nu cred în ideea de „ceilalți”. În unele zile chiar, nici nu mă mai gândeam la Paul sau la Mae. Și totuși. Cu toate că ea părea tot mai îndepărtată, nu mă puteam împiedica să nu mă gândesc la fiica mea.

Atât de multe s-au schimbat! Uneori, îi spuneam în gând lui Mae: „N-o să-ți vină să crezi câte s-au întâmplat. Câte a făcut lumea în acest loc, orășelul nostru din High Plains. Acum lumea înalță case în câteva zile. Vile pe care nu ți le-ai imagina într-un asemenea loc se înșiră acum, una lângă alta, pe tot drumul de la Dallas până aici, așa că ferma noastră este înconjurată ca-ntr-un clește. Nu pot nici măcar să adun porumbul sau să culeg zmeură fără ca aceste vile, sau oamenii dinăuntrul lor, să se zgâiască la mine. Casa noastră, cândva cel mai liniștit loc din câte cunoșteam, răsună acum de zgomotul și vâjâitul mașinilor care trec pe drum”.

Ani la rând reușisem să duc o viață simplă, fără să mi se reamintească de existența lumii dinafară. Acum însă este de ajuns să deschid ochii sau să ciulesc urechile și nu am de ales decât să-mi amintesc totul. Atât de multe s-au schimbat!

E suficient să spun că după șaizeci și opt de ani trăiți pe această planetă, corpul meu nu mai este ce-a fost, oricât de puțin însemnase acest lucru.

La întrebarea dacă aș putea supraviețui pe mai departe cu metodele mele primitive, nu mi-a dat un răspuns afirmativ categoric. Zeci de ani, am urmărit cum faldurile de carne de pe burtă nici nu cresc, nici nu scad, dar știam că lucrurile se pot schimba dintr-odată. Puteau să mă trădeze o mie de lucruri: vremea, trupul, animalele mele, fântâna, mintea *et cetera.* Știam să nu iau drept bună supraviețuirea mea; mă gândeam numai, „Acum, cel puțin, mă descurc”.

Întotdeauna îmi închipuisem că mintea va fi prima care o să mă părăsească. Într-un fel, se poate spune că a fost o surpriză plăcută că trupul a fost acela care m-a trădat.

Oricum, a venit și inevitabilul răspuns final la chestiunea supraviețuirii mele: un *nu* fatal, ineluctabil. Răspunsul se dezvăluia pretutindeni.

În vechiul coteț plin de pene, mă lăsam pe vine să adun ouăle din jgheab, iar genunchii mei refuzau, cu un *nu* hotărât, să mă asculte: oasele care îmi împungeau pielea în dreptul șalelor se loveau, din fericire, în cădere de fânul vechi, iar conținutul gelatinos al ouălor mi se scurgea printre degete.

Când mă aplecam să scot cartofii noi, brațele mi se mișcau cu greutate pentru o clipă cu un „poate” lent dar hotărât, iar coloana vertebrală intervenea repede cu un aspru „s-o crezi tu”. Mă întorceam acasă îndoit ca un echer.

Când încercam să tai un pui, puneam sărmana pasăre la pământ, ca s-o ghilotinez, în timp ce ochii priveau coșul în care avea să zacă, dar lovitura mea de călău era șovăitoare, întrucât încheietura mâinii, umărul și șoldul trosneau fiecare cu un timid „nu cred”. Lama cuțitului ricoșa atunci de gâtul condamnatului. De aici și cicatricea de cinci centimetri, încă nevindecată, pe care o am sub degetul mare de la mâna stângă.

Dacă eram atât de nebun încât să încerc să ridic un sac cu grăunțe sau cu semințe, toate oasele, articulațiile, mușchii, și tendoanele din corp strigau la unison: „mai bine nu, crede-ne”.

Lucrurile deveneau complicate; până și linia care separa cerul de pământ se frânsese. Un talmeș-balmeș geometric: acoperișurile triunghiulare neregulate, cilindrii singuratici ai turnurilor de apă, piramidele de oțel monotone, ciudat de solemne, care transportă puterea zumzăitoare a energiei.

Ani de-a rândul, agențiile imobiliare îmi trimiseseră din când în când câte o scrisoare, cu o ofertă pentru puținul pământ ce-mi rămăsese. Devenisem repede expert în a depista asemenea scrisori, fără să le deschid. Le rupeam pur și simplu în bucăți, apoi le aruncam pe grămada mea de bălegar.

Cu ani și ani înainte, când am vândut cea mai mare parte din fermă (aproape patruzeci de hectare) ca să-mi finanțez lucrările agrare și să plătesc taxa anuală pe care guvernul Statelor Unite i-o cere fiecărei persoane pentru simplul motiv că există, cecul pe care l-am primit conținea așa de multe zerouri, încât am fost sigur că este o greșeală. Nu aveam cum să îndrept lucrurile, bineînțeles. Nu ajunsesem brusc bogat, nu mi-ar fi zis nimeni „prosper”, dar – cu o anumită indulgență – se putea spune că aveam destul. Temându-mă că, într-o zi, vreun funcționar de la agenție își va verifica registrele și își va recunoaște greșeala, am păstrat banii într-o veche cutie de tablă vârâtă sub pat, ca să fiu în siguranță. Când funcționarul urma să vină să-i ceară, aveam să-i spun o minciună: tocmai îi pierdusem la jocuri de noroc până la ultima centimă.

Anii au trecut; nu deschideam niciodată scrisorile cu oferte imobiliare. Patru hectare, îmi ziceam. Pentru lumea exterioară nu înseamnă nimic, dar pentru mine înseamnă totul. Fie și pentru singurul motiv că n-aș suporta să mă uit la scrisori de teamă că m-aș rușina de valoarea meschină la care lumea a estimat existența mea precară.

Corpul meu se uzase însă și devenise inutil. Rezervele de hrană adunată și pusă la păstrare începeau să scadă. Deja nu mai aveam de mâncare decât gem de căpșuni și varză murată. Poate că asta era moartea pe care o meritam. Împuținarea treptată nu atât a voinței sau a efortului, cât a resurselor. Ani de zile am crezut că, dacă aș sta în

fața a două uși, în spatele uneia fiind lumea așa cum a ajuns acum, iar în spatele celeilalte moartea, aș alege-o pe cea de-a doua, fără nicio urmă de ezitare. Dar când mi-a ajuns cuțitul la os, s-a dovedit că eram încă o ființă umană. Sau, cel puțin, că aveam cea mai umană dintre calități; într-un acces de panică, m-am agățat temător de viață, oricare ar fi ea. Când au apărut crampele la stomac, se ridicau ca niște bule de teamă prin esofag și plesneau cu o bolboroseală îngrijorătoare în spatele gâtlejului.

„Ce se va alege de mine?”

Era un singur mod de supraviețuire și l-am cules de acolo de unde căzuse prin fanta cutiei poștale. Am stat mult timp la masa din bucătărie unde șezusem cândva, cu mulți ani în urmă, îndrăgostindu-mă de felul în care Mae mânca fasole. M-am uitat lung la plicul sigilat și am citit adresa firmei, pe nume Morningside Realties.

M-am jucat câteva minute jocul de-a „Ghicește numărul”. Mi-am zis: 8.000 de dolari? 12.000 de dolari? 3.000 de dolari? Am încercat să socotesc cât timp mi-ar ajunge fiecare dintre aceste cifre. M-am gândit la un moment dat să scap de scrisoare, așa cum făcusem cu restul. Am încercat chiar, într-un scurt acces, să rup scrisoarea în două, dar decrepitudinea trupească a hotărât cu de la sine putere.

„Nu cred!” s-au răstit degetele mele, abia îndoind hârtia rigidă.

Așa că, în schimb, am deschis plicul cu un cuțit de bucătărie ruginit.

Silite ani de zile să îndure o povară prea mare, unele părți din trupul meu s-au răzvrătit imediat. Ficatul mi s-a chircit, inima mi-a sărit, colonul mi s-a strâns, coatele mi-au înțepenit și toate firele de păr mi s-au zbârlit. Ochii, totuși, au funcționat. Când au dat peste numărul tipărit în scrisoare, mi s-a părut că sunt atât de multe zerouri pe pagină, că stau să se rostogolească și să alunece pe podea.

Am semnat o hârtie și am trimis-o înapoi. Mi-au fost trimise altele. Am semnat și mai multe hârtii și le-am trimis înapoi. Mi-au fost trimise altele. Am semnat și am tot semnat. Dar nu ca prostul. Am citit fiecare cuvințel, consultând uneori ediția mea din 1954 a dicționarului Webster pentru definiția precisă a termenilor.

Limbajul era alambicat, dar ideea de bază era simplă. În schimbul unei averi pe care niciodată nu mi-aș fi imaginat-o posibilă, trebuia să renunț la tot, cu excepția casei și a terenului din imediata apropiere. Deși mi s-au făcut oferte și pentru acesta, singurul meu gând a fost: „Imposibil”. Viața în lumea din afară trebuia să fie insuportabilă. Ieșitul în lume era îndeajuns de rău, toate acele chipuri – toți se uită, cască ochii, cască gura. Dar când ajung acasă cel puțin, mă întorc la un univers care este numai al meu.

Adevăratul motiv însă pentru care nu voiam să renunț la rămășițele căzute, scorojite ale fermei era simplu: o așteptam încă pe fiica mea să se întoarcă.

Acum o viață, în săptămânile de dinaintea venirii pe lume a fetei mele, Paul a venit acasă cu o lună înainte să-și fi efectuat stagiul de trei ani, lăsat la vatră, cu un picior beteag, un nas spart și câțiva dinți din față lipsă.

După ce s-a întors, fratelui meu chiar și cele mai simple lucruri îi cereau un efort prea mare. Dacă Mae prepara ceva delicios, mâncarea lui preferată, mușchi de vită cât palma, Paul nu putea nici măcar să ducă furculița la gură. În unele zile, după ce culegeam repede roșie după roșie, îl găseam în grădină cu privirea fixă ațintită asupra coșului gol. Chiar în așteptarea nașterii iminente a fiicei lui, chiar cu capul lui Mae odihnindu-i-se pe umăr, Paul privea lumea în întregul ei ca și cum ar fi fost făcută din sticlă, iar el vedea prin ea. Vorbea rar; mult timp, nu ne-a spus nimic despre rănile sale sau despre motivul real pentru care părăsise mai

devreme serviciul militar. Asta nu înseamnă, totuși, că noi nu cunoșteam adevărul. Cu două săptămâni înainte de venirea lui, ne-am trezit cu Gregor Dempsey, care locuia în remorca părăsită aflată la sud de terenul nostru, stând în prag. În pumnul lui încleștat ținea ziarul *The Dallas Morning News* pe care se vedea titlul cu litere de-o șchioapă ce îți făceau inima să stea în loc:

SOLDAT DIN ZONĂ UCIS ÎNTR-UN ACCIDENT CU EXPLOZIBILI ÎN GERMANIA DE VEST

Mi-am aruncat ochii pe primul paragraf. Când am văzut numele celui decedat, mi-a stat inima în loc, dar am citit mai departe. Soldatul mort era Jamie Whitman. Totul începuse ca un joc, relata articolul. Îl necăjiseră pe Jamie, lovind ușor cuiul grenadei de mână pe care o avea prinsă la bandulieră, iar când jocul a mers prea departe, avuseseră doar cinci secunde și jumătate ca să reacționeze.

Mae și cu mine am alergat la mașină ca să mergem până la cel mai apropiat telefon din oraș. După o oră de legături în centrală și opt dolari în monede de câte cinci cenți, vocea lui Paul se auzi cu pârâituri de pe celălalt țărm al oceanului.

— Vin acasă, spuse el.

Dar, după întoarcerea lui, buzele fratelui meu au rămas pecetluite. Luni întregi nu a scos niciun cuvânt despre asta. De fapt, abia dacă vorbeam în general. Mae și cu mine trebuia să presupunem starea lui indirect, pe baza orarului și a tabieturilor lui, așa cum prezici venirea anotimpurilor. Astfel, încercam să-i dăm mâncare când se părea că ar trebui să îi fie foame sau, când peste atmosfera ascunsă a minții sale se lăsa un nor mohorât deosebit de opac, căutam să îi abatem gândurile cu o ieșire seara la cinema. Paul nici nu opunea rezistență, dar nici nu răspundea la toate eforturile

noastre. Se închidea tot mai mult față de noi pe zi ce trecea.

Mă gândeam: „Ce poate să fie?” În locul lui Paul, aș fi fost în stare să privesc orașe arzând, să privesc oameni fierți de vii, pentru că să fiu cu Mae ar fi însemnat să găsesc fericirea.

Acum, când știu adevărul, totul este limpede. Răspunsul la cele mai mari mistere ale lui Paul, cândva atât de deconcertante, este acum atât de evident, încât mă simt ca un prost bătrân.

Când Mae se pregătea de naștere, pentru posibilitățile și chestiunile practice bizare pe care le presupune începutul unei noi vieți, Paul părea să se pregătească pentru opusul acesteia. Săptămâni întregi au trecut prin fața lui ca acele enigmatice clipe de dinaintea somnului. Stătea privind din scaunul lui cu aerul neclintit al visătorului, de parcă nu avea nicio legătură cu viața ce se desfășura prin fața lui sau, mai degrabă, se încrunta și privea pieziș la acea viață ca și cum ar fi fost o experiență interioară organizată în jurul capriciilor minții sale care o luase razna.

Paul devenea lucid doar noaptea. La câtva ore după ce Mae și cu mine ne duceam la culcare, zgomotul nou al mersului târșâit din cauza rănii mă făcea să tresar din somn. Înainte ca insomnia lui Paul să devină obișnuință, înainte să oftez pur și simplu, să-mi afund capul în pernă și să încerc să adorm din nou, mă furișam până pe la jumătatea scărilor, ca să mă uit pe ascuns la fratele meu printre stâlpii balustradei.

Compensând ceea ce era pierdut pentru el, locul de dincolo de pleoapele lui închise spre care uitase drumul, Paul înlocuia somnul cu câteva ore frenetice solitare. Uneori, se dădea jos din pat și se apuca de o treabă oarecare, să sape o nouă adăpătoare lângă grajd, să zugrăvească în camera de zi, ori poate să aranjeze mobila într-o mie de feluri, înainte de a o muta la loc.

Și mai surprinzătoare, totuși, era principala ocupație nocturnă a fratelui meu. Cu toate că nu era un mare cititor (la douăzeci de ani încă se încurca și se oprea în timp ce citea cu voce tare), Paul petrecea acum cea mai mare parte a nopților sale insomniace studiind cu atenție paginile vechilor noastre cărți. În aceste ceasuri, ochii i se deschideau larg, iar capul i se înclina, ca la cățelușul din fața gramofonului REA[3]. Paul își trecea grăbit degetele peste cuvinte, întorcea paginile cu atâta fervoare, încât dimineața îi ridicam uneori cartea de pe genunchi, găsind zeci de pagini rupte cu furie din cotor. Era ca și cum, în fiecare noapte, Paul descoperea cartea. Sau ca și cum pe fiecare pagină din fiecare carte se găsea o parte a ecuației care, odată rezolvată, avea să îl readucă la viață.

Nu pot spune de ce sau când s-a întâmplat ca Paul să deschidă paginile de mult părăsite ale jurnalului gros legat în piele în care mama scrisese cândva. De la moartea ei, cartea stătuse culcată pe raftul de sus din camera de zi, ca o piatră de mormânt în miniatură. La un moment dat, amintirea mamei și cartea se contopiseră cumva, iar a-i răsfoi paginile însemna oarecum să-i tulburi somnul de veci. Poate de aceea Paul începuse cu toate celelalte cărți de pe rafurile de dedesubt, într-o penitență studioasă, cucerind pas cu pas drumul spre cartea mamei, a cărei lectură era scopul ultim. Oricum, în săptămânile de dinainte de a se naște fiica noastră, Paul a citit numai povestirile mamei. Dimineața, coboram scările și îi găseam cartea deschisă în poală, cu paginile mișcându-se ușor în adierea vântului, ori căzută din mâna lui adormită pe scândurile tocite ale podelei, ori încă sub ochii lui Paul care parcurgeau neliniștiți șirurile neregulate de litere negre, lângă o lampă a cărei lumină pâlpâitoare fusese biruită de soarele ce tocmai răsărea.

Nu se știe cum, Paul a găsit în cele din urmă o oarecare pace sufletească. Sau, dacă nu pace, atunci drumul spre odihnă. Cu câteva zile înainte de nașterea fiicei noastre, Paul a renunțat în sfârșit la activitățile nocturne. S-a dus la culcare și s-a trezit odată cu noi. La micul dejun, ne-a vorbit cu vigoare și siguranță, cu vechiul lui glas familiar. A fost un adevărat șoc să descopăr că nu se evaporase cu totul.

— Am un nume pentru copilul nostru, declară Paul, strângând în pumn degetele lui Mae. Vă amintiți de Jamie, nu-i așa?

Hotărârea surprinzătoare sugera ceva mult mai însemnat decât acel moment, mai plin de semnificație chiar decât găsirea unui nume pentru copilul său. Ca și cum ar fi explicat toate momentele vagi și detașate de la întoarcerea lui, ca și cum ar fi găsit un nume pentru imposibilitatea fericirii.

— Jamie a murit în armată. În ziua în care… Paul arătă cu mâna la gură, la picior, apoi deschise larg brațele, ca pentru a arăta totul. Vreau ca acest copil să-i poarte numele. Băiat sau fată.

Cu atenție, cu dificultate, încuviințarăm din cap.

Și astfel, fiica mea a primit numele unei pierderi. Foarte potrivit, poate, deoarece pe măsură ce fiica mea prindea contur înăuntrul lui Mae, crescuse și bariera de netrecut dintre Mae și mine, dintre Paul și pierderea din Bremerhaven, dintre puținul trist care se întâmpla cu adevărat și nesfârșitul a ceea ce putea fi.

Și totuși. În anii ce aveau să vină, în felul atâtora dinainte de noi, Paul găsi o cale de a dărâma acel zid, piatră cu piatră. Acel zid în care se poate infiltra pata imposibilei iubiri, pe care sunt scrijelite poveștile familiei noastre, prin care pot pătrunde gemetele de nesuportat ale afecțiunii infidele. Optsprezece ani mai târziu, în molozul a ceea ce mai rămăsese, regăseam chipul lui Paul, încântat, aproape extatic. Lumea din oraș ne-a

transmis condoleanțe, polițiștii și-au înclinat capul murmurând: „Tragic, foarte tragic”, iar pentru fiica mea șocul a fost prea puternic; cu toate acestea am înțeles ce cale găsise fratele meu, spre deosebire de mine, să treacă prin zid.

La scurt timp după ce am semnat ultimele hârtii și le-am trimis celor de la Morningside Realties, un camion alb, cu cabluri și scări atârnând pe margini, a parcat drept în fața casei mele. Din el au apărut câțiva bărbați slăbănogi, în cămăși cu guler, cărând niște instrumente ciudate pe trepiede. Ore întregi, au vorbit între ei tare, nepăsători.

— Mai stă aici cineva? l-am auzit pe unul întrebând.

— Mda, un fel de pustnic.

Preț de câteva clipe, m-am gândit să iau terciul de ovăz rămas de la micul dejun și să mă mânjesc pe față cu el, încât să pară că am o boală de piele groaznică, lepră sau cam așa ceva, și să mă năpustesc afară din casă, scoțând cocoașa și mai mult în evidență, așa cum exersasem de multe ori, încât să arăt ca un monstru.

„Un fel de pustnic!” aș fi strigat. „Poate regele pustnicilor, țărănoilor!”

Ce i-ar fi plăcut lui Mae să mă audă.

N-am mișcat însă niciun deget. La urma urmei, pământul nu mai era al meu. În mai puțin de o lună au ridicat un gard. De cealaltă parte a gardului au început să sape fundația pentru încă un rând de vile. (Cum se putea ca așa de mulți oameni să locuiască la vilă? În timp ce eu trăiam în preistorie, lumea devenise oare atât de bogată?)

Întrucât cotețul de păsări și staulul trebuiau demolate, mi-am trimis găinile și capra la abator. Mai rămăseserăm iapa mea, Iona, o mârțoagă numai piele și os, și cu mine. Grajdul ei dărăpănat și casa mea veche, ca vai de lume. Mai puțin de patru mii de metri pătrați.

Când vestea noii mele averi ajunse și în contul meu din bancă, am devenit peste noapte cel mai popular om de pe pământ. Popular, pentru bancheri. Zi de zi, sub fanta din ușa din față se aduna un teanc de oferte. Unele scrisori îmi propuneau niște pachete de neînțeles, scrise parcă în chinezește. Cuvinte ca „anuitate” și „lichiditate” apăreau cu atâta regularitate în scrisorile primite, încât am renunțat să mai consult dicționarul Webster.

Majoritatea plicurilor însă conțineau cărți de credit. În scurt timp, aterizară nenumărate carduri de credit în toate culorile și modelele imaginabile. Am primit așa de multe carduri, încât, dacă planificam totul din timp, puteam să le folosesc ca să pun șindrilă pe casă. În schimb, le-am distrus pe toate, în afară de una singură, aleasă la întâmplare. Am sunat la numărul de telefon trecut pe acest card, apoi am pus cardul în buzunar.

Când am plecat în sfârșit de acasă, situația mea era mai mult decât absurdă. Ajunsesem deja la fundul borcanului cu grâu încolțit, iar dinții mei duceau în fiecare zi dorul cărnii, în timp ce limba tânjea după brânză. Trupul meu amenința să se prăbușească.

De nenumărate ori mi-am spus că sunt ridicol. Era de ajuns un singur drum până la băcănie ca să-mi îmbunătățesc viața în mod spectaculos. Dar acum, că aveam banii cu care să ies în lume, era nevoie doar de curaj. M-am uitat la dreptunghiul argintiu al cărții de credit. Mi-am trecut degetul mare peste numele meu imprimat în relief pe bucata de plastic. Era pașaportul meu pentru lumea anului 1998. Așa cum mi s-a întâmplat mereu în viață, acolo unde mintea nu a luat niciodată decizii în mod conștient, trupul a trecut pur și simplu la fapte, pe cont propriu.

Pe vremuri, trebuia să mă pregătesc pentru orice ieșire în lume, uneori cu ajutorul unui păhărel din whisky-ul pe care mi-l preparasem într-un butoi

pântecos din pivniță, dar de data asta am ieșit din casă într-o stare de acceptare placidă. Iona necheză și sforăi în timp ce îi puneam șaua. Trecuseră peste douăzeci de ani de când condusesem o mașină. Oricum, nu aveam unde să merg și, chiar dacă aș fi avut, cu un cal făceam economie la benzină. Nu se poate spune că nu era adevărat. Și totuși, când mă gândesc uneori la toate felurile în care am respins în întregime Revoluția Industrială de parcă ar fi fost o opinie personală, la felul cum mi-am imaginat secolul al XIX-lea ca un bătrân ce își amintește o iubire de tinerețe, mă simt rușinat.

Și așa, cu o ușoară, dar constantă senzație de jenă, am încălecat pe Iona și am spus: „Îmi pare rău, dar este pe viață și pe moarte, iar eu, unul, se pare că sunt mereu de partea vieții".

Pe unde nu cu mult timp în urmă era doar întindere pustie, acum se înghesuiau casele în șiruri nesfârșite, aproape identice, deosebindu-se doar prin culoare, toate cu acoperișuri negre în ape, toate despărțite de stradă prin fâșii de vegetație abundentă. Casele înseși păreau să aibă o singură expresie comună: arcadele cu geamuri de sticlă repetate neobosit făceau ca fiecare fațadă, cu ochii larg deschiși, să aibă un aer de așteptare, și fiecare era veselă și deschisă în același mod plictisitor.

Când copitele lui Iona începură să bocăne pe asfaltul neted, proaspăt turnat, eram pregătit să văd, printre noile chipuri ale lumii, pe acelea pe care ani de zile m-am chinuit să nu le văd. Chipurile lui Mae, Paul și Jamie peste tot.

Isidorienii îți îngroapă morții în câmp deschis, departe de locul unde trăiesc. Fac acest lucru dintr-un motiv întemeiat: tot așa cum isidorienii îți arată sentimentele cu ajutorul mâinii, tot astfel pământul care păstrează trupurile celor răposați transmite senzația unică a fiecărei morți.

Este, de fapt, singurul fel de amintire pe care îl cunosc isidorienii, fiecare pas făcut prin cimitir umplându-i cu senzațiile uluitoare ale ultimelor clipe trăite de strămoșii lor, iar trupurile depuse acolo transmițându-și propriile epitafuri. Și așa, veți ști că sunteți aproape de Isidora când ajungeți la un câmp larg și sunteți cuprinși de senzația că stați în pragul eternității. Chiar și după ce trupurile isidorienilor s-au dizolvat în neant, pământul îți amintește fiecare moarte. Fiecare pas pe care îl faceți dezvăluie altul. Când veți pune în pământ piciorul drept, veți fi cuprinși de amintirea unui chip isidorian tânăr zâmbind spre voi în ultimele sale clipe, întinzând mâinile spre iubirea voastră. Câteva clipe mai târziu, după ce ați atins pământul cu piciorul stâng, veți avea senzația de cădere în gol de pe o stâncă înaltă, dorindu-vă să existe vreun cuvânt pentru senzația de „Nuuuuu!”. Încă un pas și veți înțelege brusc că bobițele albe și țepoase pe care tocmai le-ați mâncat sunt nemaipomenit de otrăvitoare. Încă unul, și vă veți simți sfărâmat de fălcile unei fiare din acel ținut, care aduce cu un porc mistreț uriaș.

Când o pală de vânt străbate pajiștea, florile răspândesc polen, narcisele se scutură și, pentru o clipă, adevărata istorie a Isidorei se scrie pe aripile vântului.

Seth
Problemă

Camera mea ajunsese numai bună pentru un studiu de caz privind principiile entropiei. Pentru că mi-era greu să mă despart de aproape orice, podeaua devenise de netrecut. Dacă îmi plăcea un castron de plastic în care fusese mâncare indiană, să zicem, îi găseam un loc de seamă printre lucrurile mele. Peste tot se găsea o colecție de dovezi că trăiam în continuare în timp ce amintirea mamei continua să se șteargă. Adunate în teancuri care ajungeau aproape până la tavan sau înșiruite sub birou, pe rafturi sau îngrămădite în maldăre enorme, erau toate cărțile pe care le citisem, aproape toate referatele pe care le scrisesem pentru școală, toate numerele revistelor *Discover* și *Science News,* batiste de hârtie folosite, ciorapi rupți, tricouri pătate de transpirație, chitanțele pentru aproape toate produsele cumpărate, lipite pe ambalajul original *et cetera, et cetera.* Noaptea, când luminile erau stinse, imensitatea întunecată a gunoiului se înălța amenințător deasupra mea. Deși mă temeam că într-o noapte se va produce o reacție în lanț care să ducă la prăbușirea întregii mizerii, iar eu voi muri sufocat în somn, ideea de a arunca fie și un singur lucru mă epuiza. De parcă o cutie de hamburgeri goală ar fi cântărit o jumătate de tonă, iar drumul până la lada de gunoi ar fi fost extraordinar de obositor.

Uneori dimineața îmi croiam drum, escaladând grămezile de rahaturi, spre baie unde rămâneam în picioare despuiat în fața oglinzii. Sau, dacă sunt sincer, *uneori* este incorect. *Deseori* este mai adecvat. Deseori, și cu contorsionări bizare. Uneori mă aplecam ca să mlădiez umflătura burții și atunci începeam să o scutur cu un geamăt furios, întrebându-mă cât s-o mai las să crească și cât o să mai treacă până când chiar și fetele care ar putea fi

atrase de inteligența mea nu m-ar mai găsi atrăgător.

Alteori, săream în sus și în jos cu o mișcare rapidă, furibundă, privind cum umflătura aceea noduroasă de la îmbinarea picioarelor se scutură și vibrează ca un resort de plastic miniatural, și mă gândeam că poate măcar o dată ar fi trebuit să mă uit pe unul dintre miile de mesaje de pe net pe care le primesc zilnic despre creme și dispozitive care, așa cum promit comercianții din *spam,* ajută bărbații cu probleme ca a mea. Pubertatea trecuse de ceva vreme, dar eu încă mai speram că nu se încheiase acolo jos.

De asemenea: mă priveam în timp ce mă uitam cruciș și mă ciupeam de față cu o strâmbătură dementă, demnă de unul dintre răii benzilor desenate, ceea ce făcea ca porțiunea cu tot mai multe coșuri dintre sprâncene să iasă și mai în afară și să se înroșească și mai mult. Odată, reușisem să ascund erupția de coșuri cu două degete și să îmi închipui cu speranță cum va arăta fața mea după ce se va fi erodat topografia colțuroasă a frunții – o față pătrată, unghiulară care ar putea trece drept „atrăgătoare”. Dar când a fost nevoie de patru degete, am început să îmi fac griji că acneea mea, ca o Himalaya în toată splendoarea ei spectaculoasă, ar putea crește pe mai departe. Dacă ar fi existat un dispozitiv de realiniere a hormonilor, aș fi redirecționat puseul de creștere acneică spre un alt tip de creștere mai benefică, acolo jos, știți dumneavoastră unde.

La școală, devenisem Maestrul Nimicului.

Prin *nimic* înțeleg următoarele: am găsit un loc în clasă care poate că nu era cel mai din spate, dar era locul unde treceam cel mai neobservat.

Și încă ceva: în pauzele dintre ore, memoram drumul dintr-o încăpere în alta uitându-mă numai la picioare, în timp ce ceilalți treceau pe lângă mine.

Și încă ceva: am ajuns expert în a păstra echilibrul delicat dintre a susține și a evita contactul vizual cu profesorii, astfel încât să nu fiu practic niciodată chemat la tablă.

La sfârșitul primului an de școală, ceilalți copii aproape că se plictisiseră să mă poreclească în fel și chip, ceea ce însemna un soi de îmbunătățire a situației. În schimb, devenisem as în a mă fofila la ore.

Am învățat însă că un asemenea succes poate fi și o povară. Devenisem așa de mult un Nimeni, încât, oricât de mult mă uitam la Cara Crawford (de care sunt încă îndrăgostit fără speranță), oricât de mult încercam să vorbesc cu ea, Nimicnicia mea era desăvârșită și Cara se uita drept prin mine.

Cu toate că eram Maestru al Nimicului, în felul meu anume – subtil, delicat și tăcut printre ceilalți, ca un oarecare sau, mai bine, ca un Nimeni –, când era vorba despre capacitatea de a dispărea, eram departe de a fi singurul. Mai erau și alții, mulți alții, care voiau să facă față în felul lor. Una era Jenny Campo, care încerca să-și camufleze coșurile și pistruii de pe chipul gălbejit cu o claie nepieptănată de păr roșu și sârmos ca lița. Altul era Ben Hoberman, care reușise să scape de cea mai mare parte din ore petrecându-și timpul la toaleta băieților, unde își lua chiar și masa de prânz. Mai erau și colegii *goth* care, cu fața lor albă ca hârtia și pleoapele purpurii ca de albinos, dispăreau devenind și mai vizibili, ca niște reclame de neon la care să te uiți, pe care să le insulți și să le lovești, într-un efort oximoronic de a abate atenția, astfel încât fețele din spatele măștii să poată fi cruțate. Când venea însă vorba de dispariție, nimeni nu avea o strategie mai radicală sau mai dementă decât Lenești.

Era numele oficial de la școală al Victoriei Bennett, porecla fiind folosită fără jenă ani la rând, de față cu ea, uneori chiar și de către profesori cărora le scăpa de pe buze, și imortalizată în

cupletele de pe terenul de joacă („Umflată ca un porc, murdară ca un sconcs / E Victoria Bennet, Leneșul jegos”).

Numele i se potrivea. Ca și animalul cu acest nume, Victoria Bennett avea mișcări moi și lente; le puteai măsura în milimetri. Părul ei lung și castaniu era atât de încâlcit, încât nu ziceai că îl spală, ci că îl despăduchează cu degetele. Cel mai mult semăna cu leneșul prin felul în care dispărea; ori de câte ori putea, evita prădătorii ascunzându-se în copaci. Copacii erau teritoriul Leneșului și singurii săi tovarăși. Înainte de ore, după ore, în timpul pauzei de prânz, o găseai de fiecare dată călare pe o cracă de ulm sau ienupăr, mâncând un sendviș sau bâțâind din cap cu stângăcie în ritmul muzicii de la CD-player, sau citind unul dintre romanele ei ciudate cu dragoni negri și purpurii pe copertă. Deși copiii încercau s-o jignească strigând-o printre ramuri, să arunce cu guma de mestecat, să născocească un fel de praștii din benzi de cauciuc și cotoare de cărți ca să o vâneze ca pe animalele sălbatice, de abia la sfârșitul primului meu an de liceu a reușit cineva să o dea jos din copac.

La trei săptămâni după căderea mamei, Leneșul a căzut la rândul său. În după-amiaza aceea, Suzy Perkins a început să strige când trei tineri în tricouri mulate, pe care se vedeau însemnele firmei Abercrombie & Fitch, au zărit Leneșul, cu picioarele atârnând de pe o cracă din stejarul înalt din spatele școlii. Băieții au început să arunce cu tot ce le cădea în mână: conuri de pin, bețe, creioane, pietre. Leneșul a sâsâit și a țipat, teoretic pentru a-i alunga, dar schelălăielile ei ca de maimuță i-au amuzat și mai tare pe băieți, care și-au întețit atacul. Pentru a se apăra de ploaia de pietre și bețe, Leneșul și-a încrucișat mai întâi brațele peste față, inutil însă, în timp ce pietrele o loveau în stomac și îi învinețeau brațele, până când a început să își piardă echilibrul pe cracă. Leneșul

a încercat să recurgă la manevra de apărare naturală, specifică animalului – dexteritatea printre copaci –, legănându-se în picioare pe cracă, apoi sărind să se prindă de o ramură mai înaltă, adăpostită în spatele frunzișului. Dar în timp ce sărea, o ghindă aruncată de jos a lovit-o drept în frunte și fata s-a rostogolit la pământ. În ciuda eforturilor ei, Leneșul era totuși o ființă umană și de spaimă o copleșiseră instinctele omenești, își pierduse agilitatea și, cu o aterizare oribilă care i-a fărâmat femurul, Leneșul a învățat că nu era făcută pentru copaci, ci, din nefericire, doar pentru viața pe pământ, ca noi toți.

Mintea omului se cunoaște pe sine cel mai puțin. Mintea omului este în stare să urmărească începutul vieții cu miliarde de ani înapoi până la craterele hidrotermale de pe fundul oceanului, să înțeleagă și să reproducă mijloacele prin care Soarele produce energie, ba chiar să descrie evenimentele care au avut loc la începutul Universului, acum 13,7 miliarde de ani, dar când vine vorba să știe exact cum au fost făcute aceste descoperiri, cum au fost gândite aceste gânduri, știm extrem de puțin. Iar mare parte din puținul pe care îl știm l-am învățat indirect și dintr-un motiv foarte trist – prin felul în care mintea funcționează alandala.

Există nenumărate forme de deficiență neurologică, fiecare dintre ele tragică și fascinantă. Există un bărbat cunoscut sub inițialele H.M., un caz faimos care, după ce i s-a extirpat hipocampusul în 1953, a pierdut capacitatea de a-și forma amintiri noi, dar nu și-a pierdut amintirile de dinaintea operației, astfel că mintea lui a stagnat într-un prezent fără sfârșit, acum mai bine de cincizeci de ani. A existat și un rus, la începutul secolului, cunoscut sub inițiala S., care nu putea uita nimic. S. își aducea aminte de fiecare detaliu din fiecare zi trăită. Cercetătorii i-au dat lui S. sute

de pagini de numere aleatorii, iar S. – câteva luni mai târziu – era în stare să reproducă aceste tabele la perfecție. Dar, ciudat, S. nu reușea să găsească niciun fel de legi și structuri. Dacă oamenii de știință îi dădeau un document cu toate numerele de la 1 la 100, S. putea să îl memoreze, dar nu avea nicio idee de relația dintre două numere consecutive. Viața era o dezordine nesfârșită, infinită, care se prăbușea peste S. și nu îl părăsea niciodată. Spre sfârșitul vieții, copleșit de date, S. ajunsese să umple pagini întregi cu numere pe care apoi le arunca în foc, în speranța vană că putea să le alunge și din minte. Apatic și disperat, S. își amintea totul. Teoreticienii se folosesc de S. ca dovadă pentru a susține ipoteza că succesul nostru ca specie se bazează la fel de mult pe capacitatea noastră de a uita, dacă nu chiar mai mult pe capacitatea de a ne reaminti.

Dar H.M. și S. sunt numai două studii de caz; dar sunt și dezordini neurologice, neobișnuite și relevante, care se numără cu miile. De pildă, sindromul Cotard, la care René Descartes se poate să fi meditat ani la rândul, în care suferinzii ajung să creadă că nu există. Sau sindromul Fregoli, în care bolnavii sunt convinși că toate persoanele pe care le văd sunt una și aceeași, ingenios deghizată. Există forme de comă în care cei afectați sunt conștienți și receptivi, și totuși complet incapabili să răspundă în exterior, și atunci gândurile lor disperate și care nu pot fi rostite se izbesc la nesfârșit de pereții craniului, de parcă ar fi îngropate de vii. Există și adrenoleucodistrofia, care nu este atât de diferită de boala Alzheimer precoce (apare însă la o vârstă foarte fragedă, între cinci și zece ani), o afecțiune neurodegenerativă genetică în care învelișul de mielină nu se poate forma în jurul celulelor nervoase, ceea ce are drept consecință imediată pierderea capacității neuronilor de a comunica între ei, toate gândurile și gesturile încremenind curând pe traseu. Boala a

devenit celebră după filmul *Lorenzo*[14], care spune povestea părinților unui băiat cu acest diagnostic care se dedică cercetării, reușind până la urmă să găsească un remediu.

După ce am aflat diagnosticul mamei, m-am hotărât să fac același lucru, în felul meu modest sau lipsit de modestie. Știam că vârsta mea, lipsa de experiență și totala absență a cunoștințelor legate de cercetare erau împotriva mea, dar mi-am spus că uneori o perspectivă proaspătă, lipsită de cinism poate fi exact ce trebuia. Așa că săptămâni întregi mi-am petrecut toate orele libere așezat în locurile mele secrete citind toate cărțile despre neuropatologie pe care le-am găsit la librărie sau la bibliotecă, făcând zeci de însemnări pe marginea paginilor, în așteptarea momentului când într-o străfulgerare de intuiție se vor lega toate și voi merge în pas de marș cu descoperirea mea revoluționară la Departamentul de Neurologie de la Universitatea din Texas. Sau, întrucât trebuia să-mi distrag atenția gândindu-mă la *ceva,* de ce să nu încerc așa ceva?

Între timp, după ce craniul mamei s-a osificat, am dus-o într-un loc unde nu avea ce să caute.

— Nu este un „azil pentru bătrâni”, a încercat să mă corecteze, directorul Pinquit. Este un cămin de îngrijire asistată. Întâmplarea face ca majoritatea pacienților care au nevoie de asemenea îngrijire să fie în vârstă.

Prin „majoritate”, doctorul Pinquit voia să spună de fapt „toți”, în afară de mama.

Am încercat de un milion de ori să îl conving pe tata să o scoată pe mama de acolo.

— O să-mi iau o pauză de la școală și o să am grijă de ea toată ziua, i-am propus.

Cu vocea lui care se chinuia mereu să mențină acel falset care te zgâria la ureche, tata îmi spuse:

— Și pentru mine e greu. Nu mă crezi? E cel mai rău lucru de pe lume. Dar ce să facem? Știi că

mama vrea să-ți vezi mai departe de viața ta. Nu există altă soluție.

Chiar dacă uneori am încercat să îl lămuresc și nu a fost de nord, adevărul rușinos este că nu m-am opus deciziei lui așa de mult pe cât ar fi trebuit. De parcă o parte din mine, îngrozită, rușinată și indescriptibil de deprimată la simpla vedere a mamei în săptămânile de după diagnostic, a fost inconștient de acord să o ducem pe mama acolo pentru că era mai simplu.

Locul se numea de drept Centrul de îngrijire Asistată „Willow Acres", dar o numisem „Sala de așteptare". O singură dată m-a întrebat tata: „Sala de așteptare a ce?", iar eu i-am răspuns: „Știi tu!", și nu m-a mai întrebat de atunci.

Despre „Sala de așteptare" se puteau spune nenumărate lucruri foarte urâte, dar cel mai rău din toate era politica instituției, pe care nu o voi înțelege niciodată. Deși casa noastră se găsea la doar câteva minute de aceasta, încât puteam, practic, s-o strig pe mama din grădina din față și ea să mă audă, mă lăsau să mă duc la ea numai între orele zece și trei în cursul săptămânii, ceea ce însemna că, dacă mă duceam la școală în fiecare zi, aș fi reușit s-o vizitez doar la sfârșit de săptămână.

Sora Jenny, o femeie dolofană cu obrajii parcă înroșiți de urticarie, mi-a explicat de nici nu mai țin minte câte ori că vizitele în afara programului îi derutau pe pacienți. Sau, și mai rău, le afectau adaptarea la viața din „Sala de așteptare":

— Au nevoie de rutină.

— Poate că au nevoie de viață, replicam eu.

În primele două luni de după căderea mamei, vizitele mele la „Sala de așteptare" s-au contopit într-una singură. De fiecare dată, aceleași mirosuri de amoniac și urină, același detergent puternic folosit ca să acopere duhoarea și mai pătrunzătoare și adevărată a bătrânilor, care făceau pe ei. Mereu aceleași holuri cu linoleum, la fel de însorite și

pustii ca și mințile senile, îndopate cu Haldol[5] ale locatarilor. Aceleași guri căscate prostește. La ecranele de televizor enorme de peste tot. La ferestre. La pardoseala cu dale de gresie crem și cenușii. Aceeași piele flască a bătrânilor, atârnând așa cum pielea n-ar trebui niciodată să atârne: în lobii tremurători de la urechile supradimensionate; în faldurile lăsate ale brațelor așezate pe masă; sau la fălcile fețelor pocite de atac cerebral.

Și, firește, mama, întotdeauna în aceeași cămăruță tristă, golită de aproape orice urmă de viață – o cutie sterilă, cu o singură masă, un singur scaun, un singur pat și câteva lucruri personale drept *memento,* pe care le-am pus acolo, cu speranță:

Fotografii de-ale ei cu mine când eram bebeluș. Fotografia ei de nuntă. Singura imagine a ei de când era copil, de vreo opt ani, rezemată de trunchiul unui pom. Fotografia mea din clasa a noua, singura imagine recentă de-a mea în care nu apar cu fruntea plină de coșuri, pentru că acum poți să plătești retușul. Stiloul ei preferat. Romanul ei preferat, *Jane Eyre.* Toate calificativele de „foarte bine” pe care le primisem la lucrările de control de când fusese adusă acolo, adică șaptezeci la număr.

Pentru ea, totuși, *memento* nu era cuvântul cel mai potrivit. Mai degrabă acela de *obiecte.*

La șase săptămâni după cădere, când eram așezat pe scaunul din cămăruța ei privind-o cum numără de la fereastră mașinile de pe stradă, nu am mai reușit să-i atrag atenția strigând-o „Mama”. La fel de stânjenit ca și cuvântul care mi-a ieșit pe gură, a trebuit să spun: „Jamie”.

La început, îmi iroseam cele trei ore de vizită încercând să aflu cât de mult se înrăutățise situația ei de la o săptămână la alta. Aveam chiar și o listă pe puncte, cu întrebări cum ar fi:

1. Își amintește numele meu?

2. Își amintește de cădere?
3. Își amintește diagnosticul?
4. Își dă seama că este în „Sala de așteptare” și nu la hotel?
5. Își amintește că tata este soțul ei?

Un timp, am făcut chiar o diagramă în care adunam scorul obținut la întrebări, însemnând cu un punct fiecare vizită și unindu-l cu o linie de ultima. Înainte de a fi adusă la „Sala de așteptare”, curba generată avea vârfuri pe ambele direcții: zile proaste, când mintea îi era la fel de liniștită și tulbure ca apa din mlaștină; zile bune, când puteam să cred că sufeream de năluciri.

Curând, totuși, curba a devenit o funcție lineară, creștere negativă peste evoluție pozitivă, iar până la începutul verii, linia nu a mai deviat semnificativ față de curba *x,* iar banda de cauciuc începuse să-mi facă răni la încheietură, așa că am renunțat la grafic.

În timpul vizitelor, mama era aproape incoerentă. Vocea ei avea de făcut o remarcă, dar cuvintele nu o slujeau.

Spunea, de pildă: „Afară, în grădină, e un lucru care are nevoie de aprobarea mea. Femeia ar putea veni curând și, fără mine, situația e albastră. Cred că tati știe secretul, de ce vine femeia. Dar nu pot să spun nimic. Totul e atât de aiurea pe vremea asta, nu-i așa? Mi-e teamă că se poate strica înainte să cobor pe scări”.

Alteori, repeta pur și simplu același lucru: „Am nevoie, am nevoie, am nevoie, am nevoie”.

Din când în când, încercam să mă lămuresc. Puneam o sută de întrebări ca să încerc să înțeleg frântura de gând sau amintire pe care încerca să o descrie, dar ieșea și mai rău, așa că peste puțin timp mă mulțumeam să dau din cap și să râd când râdea și ea, oftam când ea ofta, îmi dădeau lacrimile când ea începea să plângă.

Odată, panicat, l-am rugat pe doctorul Pinquit să-mi facă analize, să vadă dacă și eu am gena bolii.

Analiza este simplă, o eprubetă de sânge, câteva manevre, dar rezultatele pot schimba totul.

Tata m-a întrebat:

— Ești sigur? Poate că ar trebui să mai aștepți până când o să fii mai mare ca să hotărăști dacă vrei cu adevărat să afli.

Am insistat, poate doar ca să îi fac în ciudă.

Asistenta medicală a încercat să nu mă privească în ochi în timp ce vena picura în eprubetă.

Însă când eprubetă s-a umplut și asistenta s-a întors să o ducă la laborator, i-am smuls-o din mână, sticla încă păstrând căldura corpului. Am aruncat-o în pubelă.

— Poate mai târziu. Acum nu, am spus.

— Nu vrei să afli?

— Nu știu.

— Ești sigur?

I-am răspuns:

— Nu.

Dacă m-aș fi născut cu douăzeci de ani mai târziu, nimic din toate acestea n-ar mai fi fost o problemă. În 2002, la patru ani după căderea mamei, la patru ani după toate acestea, o echipă de cercetători de la Institutul de Genetică Reproductivă din Chicago a folosit tehnica numită „diagnoza preimplantării genetice” pentru a preleva două duzini de ovule nefecundate de la o femeie cu o versiune a bolii Alzheimer precoce. Pentru că exista o șansă de 50% ca femeia să transmită boala, cercetătorii au identificat ovulele purtătoare ale genei și pur și simplu le-au îndepărtat. Într-un vas Petri, oamenii de știință au fertilizat cu sperma soțului unul dintre ovulele rămase și au reimplantat embrionul în uterul

femeii: un copil proiectat. Sfârșitul unui blestem de familie de sute de ani.

Este o veste bună pentru generațiile viitoare – simpla eliminare a genei devastatoare, însă pentru cei care suferă acum de boală este o veste teribilă. La urma urmei, de ce s-ar mai agita cercetătorii să piardă timp și bani ca să găsească tratamentul unei boli care nici nu va mai exista peste cincizeci de ani? Pentru cei care încă suferă de ea, ar semăna atunci cu unul dintre acele filme catastrofice în care toți știu că lumea este pe punctul de a fi distrusă, dar nu se poate face nimic. Ordinea se duce de râpă și disperarea se întinde peste tot. Bunul-simț te îndeamnă să accepți ce nu poți schimba și să te bucuri de timpul rămas. Dar, bineînțeles, este mai ușor de zis decât de făcut.

În viitor, povara trecutului va fi treptat eliminată; urâțenia și handicapurile nu vor fi tratate, ci îndepărtate din gene. Poate în viitor, când un copil își va întreba mama de unde vin copiii, ea îi va explica: „Când un bărbat și o femeie se îndrăgostesc și se căsătoresc, vor să aibă un copil. Așa că se duc la un doctor care recoltează ovulele mamei. Între timp, tata se masturbează într-un pahar. Doctorii ar putea face zeci de bebeluși, dar mami și tati îi aruncă pe toți, în afară de acela pe care îl vor.”

Dacă aș fi fost conceput douăzeci de ani mai târziu, aș fi știut că nu exista absolut nicio șansă să moștenesc boala. Amenințarea n-ar mai fi fost aceeași și aș fi încetat să-mi duc viața ca și cum aș fi fost în primejdie să înnebunesc la treizeci și cinci de ani. Dar atunci cum aș fi trăit? Tot aș fi fost obligat să văd cum mama alunecă în uitare, câte o amintire pe rând, dar aș fi știut că nu urmez la rând, așa cum își pierduse ea amintirile, așa cum și le pierduseră cei de dinaintea ei. Ca parte a unei noi specii umane, nesusținute de istorie, n-ar fi o tristețe ciudată, ba mai mult, irațională? Moartea

unui părinte ca sfârșit al propriei stirpe: mama ceva, iar urmașii, de-a pururi altceva.

La prânz, ca o favoare oferită celor din clasa a zecea, ni se permitea să ieșim din școală să luăm masa de prânz. Dacă eram atent și îmi calculam timpul bine, când doamna King, supraveghetoarea meselor de prânz, se uita în altă parte, mă strecuram spre cel mai bun loc din școală unde puteai fi Nimeni, râpa adâncă de un metru și ceva săpată de pârâul care curgea în spatele școlii. Așa că într-una din zilele de la sfârșitul anului școlar, când credeam că nu mă vede nimeni, mi-am înșfăcat ghiozdanul și m-am furișat într-acolo.

Când am ajuns la râpă, mi-am scos pantofii și mi-am vârât degetele în apa pârâului, în timp ce făceam însemnări pe marginea capitolului „Memoria" din *Un portret ul creierului uman.* După cinci minute, uitasem aproape complet că eram încă la școală, în ascunzătoare, când am auzit zgomot de pași. Presupunând că fusesem descoperit, am închis ochii și am încercat să inventez o scuză. Când m-am întors, am descoperit că era Leneșul, care venea spre mine țopăind în cârje cu o viteză extraordinară, foarte atipică pentru un leneș, în timp ce ghipsul ei roz fosforescent înalt până la coapsă se bălăbănea ca un picior de manechin, țeapăn și stupid. Cârjele au aterizat cu un zăngănit când le-a azvârlit pe marginea râpei și s-a așezat lângă mine.

Înainte de a fi hăituită în copaci, Leneșul purtase invariabil o salopetă lălâie de blugi, dar ghipsul o împiedica să poarte pantaloni de orice fel, așa că acum se îmbrăca cu niște fuste incredibil de scurte care lăsau să se vadă piciorul zdravăn surprinzător de frumos și celălalt picior acoperit până sus de ghipsul roz. În ziua aceea purta o fustiță plisată, violetă ca un boboc de panseluță care amenință în permanență să se deschidă.

— Șmechere! mă luă ea la rost, chiar credeai că n-o să te vadă nimeni?

— Voiam doar să citesc în liniște, i-am răspuns.

— Da, cum să nu, râse ea, scuturându-și claia de păr din care se răspândi mirosul dulce-acrișor al șamponului. Voiai să faci laba, hm?

— Du-te-n mă-ta, i-am răspuns, așa cum se cădea să spui.

Am încercat să citesc mai departe, sau cel puțin m-am prefăcut că citesc, în timp ce ea se așeză mai bine și scoase din ghiozdan o cutie neagră de suc de portocale Minute Maid. Piciorul fosforescent zăcea ca o epavă pe stânci. Devenise pământiu de murdărie, iar pe el se vedea o singură iscălitură, a ei, „Victoria Bennett”, subliniată de două ori, ca o replică mută la toate perechile de ochi care o pândeau în clasă sau o urmăreau cum se târăște posacă pe coridor, cu un singur gând: „Leneșul!”

— La ce te holbezi? m-a întrebat ea.

— O, la nimic, am mormăit, cu ochii ațintiți pe o secțiune a lobului temporal.

— Voiai să te uiți pe sub fustă, nu-i așa?

— Nu, am spus privind drept înainte. La ghipsul tău. Mă uitam, cred, la ghipsul tău.

— A! exclamă ea. Vrei să te semnezi pe el?

Leneșul își vârî cutia între picioare, dezgolindu-și și mai mult piciorul deasupra ghipsului, lăsând prea puțin să fie dezvăluit. Îmi flutură în fața ochilor un marker, de parcă era bagheta magică din romanele fantastice pe care le citea.

— Ăă, am făcut eu.

Leneșul mă apucă de mâna dreaptă cu amândouă mâinile, apăsându-mi markerul în palmă. Spre surprinderea mea, nu avea mâini de animal, aspre și bătătorite, ci moi și ușor transpirate.

M-am oprit o secundă, cu vârful markerului suspendat deasupra spațiului roz. Știam că n-ar trebui să semnez, ar fi însemnat să-mi pun numele pe o petiție care să ateste existența unei fete reale

numite Victoria Bennett. Am ezitat, poate, pentru că doream cu disperare să evit orice contact cu lumea în afară de tata, sau poate pentru că suprafața goală a ghipsului ei stupid mă întrista mai mult decât s-ar fi cuvenit; m-am semnat aproape fără să-mi dau seama.

Am pus capacul la marker și i l-am întins fără să o privesc, căutând cu degetul propoziția din carte unde rămăsesem, prefăcându-mă din nou că citesc.

— Ce citești? m-a întrebat.

— Nimic.

— Haide! Ce e asta? Un roman?

— Nu, am răspuns.

— Atunci ce?

Am oftat, apoi mi-am ridicat ochii, cât se poate de încet și cu efort, de parcă eram forțat să o cobor la nivelul lor.

— Creierul.

— Creierul?

— Este o carte despre creier.

— Și ce-i cu asta?

— Încerc să citesc.

— Haide, spune! scânci ea, apucându-mă de genunchi și scuturându-l așa de tare că am sărit drept în picioare.

— Bine! Citesc despre lobul temporal al creierului uman. Oamenii cred că acolo stă Dumnezeu. Când savanții îl supun la șocuri electrice, oamenii văd îngeri, pe Dumnezeu, rude răposate, tot felul de chestii.

M-am întors la carte, dar simțeam că ochii ei îmi străpung obrazul, făcându-mă să uit literele și cuvintele.

— Ce e? am întrebat.

— Nimic.

— Atunci de ce te uiți la mine?

— Vreau să te întreb ceva. Ai văzut un vagin până acum?

— Poftim?

— Vagin, n-ai auzit de asta?

— Dumnezeule, ești obsedată.

— Nu sunt obsedată, măgarule!

— Bine, am spus.

— Deci vrei să-l vezi pe-al meu?

— Ha?

— Ha? mă imită ea, maimuțărindu-se.

— Ăă, nu… am început, dar era deja prea târziu.

A fost foarte simplu. Și-a dat poalele fustiței peste cap, dezvelindu-și chestia. Chestia se căsca în fața mea ca o rană deschisă, presărată cu mici ghemotoace negre. M-am săltat în mâini, ridicându-mă pe jumătate, uitându-mă în toate părțile de parcă eu aș fi provocat rana cu o lovitură fatală, de parcă eu eram ucigașul și încercam să-mi dau seama dacă fusesem văzut.

— Nu-ți face griji, spuse ea râzând în hohote. Nu ne vede nimeni.

— Ce naiba faci?

— Vrei să pui mâna?

— Ce?

— Chiar trebuie să spun totul de două ori?

— Te rog, doar că…

Leneșul m-a prins de mână. Am îmbrâncit-o ca să-mi dea drumul, am vrut să mă ridic, dar apoi, de teamă să nu fiu descoperit, am rămas așezat. M-a apucat din nou, de data asta mai strâns, de încheietura mâinii.

— Să nu crezi că ești primul, mi-a spus și a izbucnit din nou în râs.

AVERTISMENT: Înainte de a continua, este important să vă spun ceva despre excitarea sexuală umană. Mai precis, un studiu realizat de Chivers *et al.* (2004), care a inclus femei heterosexuale care urmăreau pornografie lesbiană în timp ce aveau atașate de organele genitale dispozitive de măsurare a gradului de excitație, a constatat că femeile heterosexuale se excită de fapt la fel de mult când privesc sex lesbian ca și lesbienele înseși. Ideea fiind următoarea: faptul că nu ești atras în mod normal de un lucru și că în mod

normal ai prefera să nu ai nimic de-a face cu el nu înseamnă că nu poți fi atras de acesta fără voia ta. Prin urmare: Lenești îmi conduse degetele în rană, un loc umed, neted, cu un fluid vâscos. Mirosul nu semăna cu nimic altceva: pământ, pește, salivă, sudoare, drojdie, trandafiri, sânge, ca să numesc câteva. Am început să tremur fără să vreau și, nu știu de ce, să plâng. Am întors capul, dar – trebuie să recunosc – nu și mâna. Sângele a început să mi se plimbe peste tot în piele, să dilate vasele, să le umple. Mi s-a umflat totul. Canalele lacrimale, pielea, vasele care irigă penisul. Tot ce voiam era să se sfârșească odată, voiam doar să scap, iar Lenești să dispară din nou în copaci și lumea să mă lase în pace, dar deja era prea târziu. Curând, penisul ceru să se golească și peste șlițul blugilor se lăți o pată mirosind a ciuperci.

— Ce scârbos, șuieră Lenești, lăsându-și capul într-o parte în felul ei, ca un animal. Te-ai scăpat?

Nu i-am răspuns.

— Pot să văd?

Când mi-am întors fața spre ea, a trebuit să-mi mușc buza de jos ca să nu tremure. Pe obraji mi s-au scurs lacrimi care au căzut pe pământ.

— Care este problema ta? am întrebat.

— Îmi pare rău, spuse Lenești, foindu-se; își trase fustița peste ghips, părând să regrete cu adevărat, cu adevărat umană, cu adevărat *Homo sapiens,* așa cum nu mi-aș fi închipuit că este posibil.

— Scuza-mă, scuză-mă. Celorlalți băieți le place. Îmi pare rău, îmi pare rău.

— Lasă-mă în pace, auzi? am strigat.

În zilele rămase până la vacanță, am făcut mari eforturi să o ocolesc cu orice preț. Din fericire, ghipsul ei fosforescent o făcea ușor de remarcat. Când îl zăream de departe bălăbănindu-se pe coridor, mă amestecam repede printre ceilalți. Când îl vedeam întins pe bancă în fața ușii principale a școlii, făceam cale întoarsă și ieșeam

pe ușa din spate. Când îl auzeam bocănind spre mine în timp ce ne așezam în bănci la ora de geometrie a doamnei Patterson, mă uitam brusc în altă parte sau chiar mă încruntam, dacă era nevoie. Și așa, mi-am câștigat distincția de a fi cea mai mare pradă a Leneșului din regnul animal.

În săptămâna aceea, sub luminatorul trapezoidal enorm din sala de periodice a Bibliotecii Publice Westrock, am citit articolul despre varianta EOA-23 citat în *Descendența comună.* Scris de dr. Marvin Shellard *et al.* (am descoperit că dr. Shellard a locuit în Austin și a fost profesor la sediul principal al Universității din Texas), articolul a apărut în *Revista de neuropatologie,* un volum albastru gros având pe copertă imaginea unui bust vechi de frenologie alături de o imagine obținută prin RMN.

În cea mai mare parte, studiul („Arborele genealogic este bolnav: istoria genetică a variantei EOA-23 a bolii Alzheimer cu debut precoce") părea a fi o explicație complexă, statistică, în jargon de specialitate a modului în care autorii au ajuns la argumentul central (acela că toate persoanele în viață suferind de EOA-23 descind dintr-o singură sursă, remarcabil de recentă, cu numai douăsprezece-treisprezece generații în urmă). Detaliile și ezoterismul articolului scris de Shellard *et al.* erau dezgustătoare și șocante. Era ca prima dată când mama și cu mine am citit *Cosmos* de Carl Sagan, sau când am simțit primul semn evident al dorinței sexuale (față de Jodie Sweetin din *Casa plină*[6]*),* sau când doamna Greer, fosta mea profesoară de științe, ne-a pus să ne uităm la microscop la o picătură de apă de râu: descoperirea că lumea mea de zi cu zi, destul de previzibilă și poate chiar plictisitoare, se desfășura la granița altor lumi, de un milion de ori mai complexe, într-un fel incomprehensibil.

Nu puteam spera să decodez semnificația exactă a fiecărei propoziții, dar Shellard *et al.* păreau să descrie modul în care ajunseseră la acele concluzii prin realizarea unei baze de date extinse conținând „istoricul genetic” al bolnavilor de EOA-23 din America și Canada. Deși autorii nu au definit clar termenul, istoricul genetic părea a fi o combinație între cel al unei persoane și istoricul bolii din familia acesteia. Trecând toate aceste istorice prin ecuațiile lor statistice complicate, ei au creat un fel de cronologie inversă a variantei EOA-23. Procesul nu era însă complet. În capitolul „Direcții de viitor”, Shellard *et al.* scriu: „Studiul de față continuă și se extinde. Autorii caută și realizează și pe mai departe istoricul genetic al unor persoane diagnosticate recent cu varianta EOA-23. Sperăm că, având suficiente date, va rezulta o istorie mai completă și mai precisă despre originea acestei variante, diseminarea, precum și despre varietatea sa genotipică și fenotipică”.

Dar care este scopul acestei munci laborioase și meticuloase, fără sfârșit? Potrivit lui Shellard *et al.,* există unul vag, dar plin de speranță, adăugat într-o singură propoziție la paragraful final: „Convingerea autorilor este că o înțelegere completă și în profunzime a patologiei și istoriei variantei EOA-23 va reprezenta o parte integrală a cercetării care va conduce într-o zi la găsirea unui tratament”.

Am pus revista pe masă. Adâncit în gânduri, am început, așa cum fac deseori, să îmi fixez privirea, fără nicio intenție, la persoana aflată cel mai aproape de mine. Era o femeie, de vreo șaizeci sau șaptezeci de ani, care purta o vestă tricotată roz și transcria cu entuziasm rețete dintr-o carte de bucate. În cele din urmă, întorcând paginile, s-a uitat la mine și privirile noastre s-au întâlnit; a zâmbit și mi-a făcut cu ochiul. Dacă se poate spune despre o față că se bâlbâie, atunci, a mea a ticăit și tresărit timp de o secundă stânjenitoare.

M-am întors la textul din *Revista de neuropatologie* și a trebuit să aștept înainte ca mintea mea să se relaxeze suficient pentru a reveni la aspectele cogniției superioare.

Fiind sincer cu mine însumi, ceea ce știam că era un element de bază al procesului științific, a trebuit să admit că cercetarea mea, care ar fi trebuit să descopere un tratament pentru această boală, putea dura ani și ani, poate chiar o întreagă carieră. Poate încercam doar să-mi justific un eșec, dar mi-am spus că studierea detaliată a componentelor celor mai mici poate duce adesea la mari descoperiri întâmplătoare. Alexander Fleming a dat peste puterea curativă a antibioticelor întâmplător, în timp ce analiza detaliile ciclului de viață al stafilococilor. Fizicianul german Wilhelm Röntgen investiga diferite forme de radiație în tubul său catodic primitiv când a observat că produce o emisie luminoasă pe perete, deși era obstrucționată de diversele cărți și instrumente din biroul său: prima radiografie documentată din lume. Oamenii de știință de la laboratorul britanic al firmei Pfizer au lucrat luni întregi pentru a crea un compus numit sildenafil, cu efecte benefice în angină și hipertensiune, dar, când l-au testat pe un grup de bărbați în vârstă, acesta a sfârșit prin a le provoca o erecție ca în vremurile bune, și astfel lumea s-a ales cu Viagra. Mi-am spus că, dacă Shellard *et al.* aveau nevoie de ajutorul meu, atunci ar trebui să fac tot ce pot. Primul meu proiect de cercetare oficial urma să fie istoricul genetic al mamei. Trebuia doar să mă hotărăsc de unde să încep.

Istoric genetic, partea a II-a

În raportul său final, Marvin Shellard reușește să urmărească retrospectiv istoria genetică a variantei EOA-23 a bolii Alzheimer precoce cel mai departe în spațiu până la apariția acestei inovații în Anglia secolului al XVIII-lea. Totuși, în urma anumitor supoziții legitime se poate specula că originile EOA-23 sunt mult mai îndepărtate. De exemplu, pe baza fosilelor existente și a descoperirilor astronomice existente (Benitez, Maíz-Apellániz et Cañelles, 2002), se poate presupune că suferinzii de EOA-23, ca toți semenii lor, se trag dintr-o stră-(x 10^5) bunică ce a trăit probabil undeva în Africa, unul dintre primele exemplare de *Homo erectus,* născută din părinți preumani, asemănători primatelor. Pentru că exact atunci, acum două milioane de ani, când totul părea să meargă bine, tocmai când înaintașii noștri, primatele, se acomodaseră perfect la nișele lor de mediu și se reproduceau, constant într-un mod previzibil, două stele, periculos de apropiate de sistemul nostru solar, au explodat transformându-se în supernove și au început să emită radiații. O singură supernovă ar fi fost îndeajuns de periculoasă prin unda de șoc nocivă emisa din ceruri, ca norii de fum din coșurile fabricilor ce învăluie periferiile marilor orașe, declanșând o perioadă scurtă dar devastatoare de îmbolnăviri de cancer. Dar coincidența improbabilă, aproape de neconceput statistic, a două stele aflate în combustie în exact același moment a schimbat pentru totdeauna viața hominizilor de pe planetă.

Viața, copistul plictisit, trudise la proiectul său absurd, fără sfârșit, repetând același vechi limbaj de-a lungul generațiilor, cu mici înlocuiri, rearanjări sau erori întâmplătoare, menite să facă lucrurile mai interesante. De exemplu, secvența din ADN-ul primatelor care era

CAGTACTGTACATGGGATACTTTA

a devenit

CAGTACTGTACATGGGATACTTTT

În felul acesta, maimuța putea să capete un al treilea mamelon sau un auz extraordinar de ascuțit, ori să piardă spațiul dintre degetele de la membrele inferioare. Și atât.

Dar supernovele, acel cuplu de corectori critici, necruțători, au revizuit secvența narativă intracelulară a primatelor introducând propriile lor idei, jeturi de radiații ca niște markere roșii trasate prin codul genetic.

— Pentru început, au hotărât supernovele, ținuta acestor creaturi este absolut dezgustătoare. Să le facem să stea în două picioare, pentru numele lui Dumnezeu! Iar labele lor din față atârnă tot timpul stângace, ce-ar fi să le dăm să folosească niște unelte? Scenele de sex sunt reușite, dar ar putea fi mai entuziaste. Ce-ar fi să existe sexul de plăcere??? În afară de asta, le lipsește orice urmă de motivație. Dar dacă ar avea rațiune superioară? Ar fi mai interesant. E doar o idee. Apropo, în toate poveștile lor se întâmplă un lucru, apoi încă unul. Le lipsește o desfășurare coerentă narativ. O memorie mai complexă le e absolut necesară.

Apoi, într-o strălucire de geniu crud au zis:

— Nimeni nu încearcă îndeajuns să facă ceva… Ce-ar fi să-i facem veșnic nemulțumiți?

Ca un ultim detaliu, cu ironie acidă poate, supernovele l-au făcut pe primul *Homo erectus* la fel de golaș ca un dos de urangutan.

Un milion nouă sute nouăzeci și nouă de mii opt sute douăzeci și șase de ani mai târziu – adică în anul 1826 –, un întreg orășel aflat la două-trei sute

de kilometri la nord de Londra părea să fi revizuit substanțial proiectul relativ recent al ființei umane.

Pe măsură ce numeroasele progenituri ale Lordului Alban Mapplethorpe au ajuns la maturitate, orașul Iddylwahl a fost cuprins de o nebunie colectivă.

Mai întâi a fost nebunia copiilor lui Mapplethorpe: douăzeci și șase din cei șaizeci au început să prezinte primele simptome ale moștenirii genetice primite de la tatăl lor după vârsta de treizeci și cinci de ani – uitau nume, uitau răspunderi, uitau de copii, uitau de soți sau soții, uitau să-și pună un petic de haine pe ei când ieșeau din casă. Apoi a fost un val și mai mare de nebunie, nebunia celor zdraveni, condamnați să-și amintească totul și deci să-și asume totul. Cu toate că teoriile marelui naturalist Charles Darwin încă nu fuseseră puse pe hârtie, iddylwahlienii știau cu siguranță că anumite trăsături – ochii căprui ai tatălui, nasul borcănat al mamei – se transmiteau la copii. Este posibil ca în perioada de isterie în masă izbucnită în oraș multe dintre amantele lui Mapplethorpe, trecute acum de prima tinerețe, să-și fi dat seama care este adevărul: odraslele lor moșteniseră de la tată ciudata boală a amintirii. Spre sfârșitul vieții însă, confruntate cu spectrul moștenirilor dezonorante, niciuna dintre iubitele lui Mapplethorpe nu a suflat o vorbă. Și uite așa, în lipsa explicațiilor, au înflorit teoriile nebunești.

După cum s-a întâmplat deseori în istoria nebuniei, demența unuia singur fusese pusă pe seama lui Dumnezeu, un Sfânt Duh cerebral, demența mai multora însă nu putea fi decât lucrarea diavolului. Pastorul, un susținător energic al tezei demonice, încerca să liniștească spiritele, dar și să aducă dovezi tangibile pentru a-și legitima predicile în timp ce se afla în fața turmei sale agitate și explica, cu vocea sa calmă și gravă, că exista o pricină pentru care fuseseră blestemați cei asupra cărora căzuse blestemul în Iddylwahl.

Că toți auziseră șoaptele Satanei într-o formă sau alta – poate ispita cărnii, poate închinarea la idoli străini – și că, atunci când le-au dat ascultare, deschiseseră poarta prin care pătrunsese Satana. În ochii pastorului, cei apucați deveniseră servitorii acestuia, ducând la îndeplinire lucrarea diavolului pe pământ, așa că ceilalți trebuiau să-i ocolească, cu orice preț, altfel atrăgeau năpasta și asupra lor.

Pe lângă interpretarea pastorului, care era cea mai răspândită, apăruseră încă două explicații, mai puțin populare. Una fusese pusă în circulație de Marjorie Davenport, domnișoara bătrână care își petrecea o mare parte din timp studiind credințele păgâne. Marjorie susținea că anumite spirite malefice, din pură plictiseală, intraseră în mintea celor bolnavi ca să se distreze. Cealaltă teorie, cea mai apropiată de o explicație științifică, fusese formulată de tânărul doctor Bennington, care avea unicul cabinet din oraș și se mândrea că este singurul care aplica metodele cele mai moderne, un adept convins al practicilor ridicole pe care le presupuneau acestea: arderea de praf de pușcă în camera bolnavilor; dușuri extreme, invazive, pentru vindecarea bolilor femeiești; și, mai ales, lăsarea de sânge. Mergând pe străzile din Iddylwahl cu o mască protectoare făcută cu tot felul din ierburi și cuișoare pisate, doctorul Bennington îi certa pe superstițioși, expunându-și teoria că blestemul din Iddylwahl nu era de fapt blestem, ci o boală. Pe măsură ce marea lor națiune intra în noua epocă a rațiunii, apărea o nouă plagă, cea a intelectului.

Indiferent de explicația acceptată de locuitorii orașului, mijlocul prin care blestemul din Iddylwahl putea fi învins era unul singur: eliminarea celor atinși de el. Așa se face că în scurt timp s-au pus la cale planurile unei execuții în masă. Deși aproape nicio familie nu fusese ocolită de spectrul tragediei, deși mulți se rugau pe ascuns ca fiii, frații, părinții sau soțiile să fie cruțați prin

cine știe ce miracol, iddylwahlienii căutau să se convingă de adevărul celor spuse de pastor: că diavolul se folosea de urechile celor bolnavi și că această lucrare sângeroasă era și a Domnului. În piața orașului se ridică un podium circular, astfel încât locuitorii blestemați să afle alinare în chipurile celorlalți în timp ce se pregăteau pentru lumea de apoi.

Fiul lui Mapplethorpe, noul duce de Iddylwahl, el însuși la numai doi sau trei ani de la primele simptome, fusese numit să stabilească numele condamnaților. La început a fost simplu, erau douăzeci sau douăzeci și cinci dintre frații și surorile lui vitrege care nu-și mai aminteau cum îi cheamă. La cazurile mai puțin avansate, mai subtile, linia dintre posedații de diavol și posedații obișnuiți era însă foarte imprecisă. Cât de mult trebuia să uite cineva ca să se știe că era mâna Satanei? Ducele, într-un acces de empirism ironic, s-a hotărât să stabilească răspunsul în mod statistic, punând la punct un test de memorie la care să ia parte toți cetățenii din Iddylwahl; cei douăzeci la sută care răspundeau cel mai prost la întrebări urmau să piară în ștreang. În săptămânile de dinaintea încercării, familiile au rămas treze zile în șir, întrebându-se unii pe alții toate datele factuale care le treceau prin minte, conștienți fiind că nu își puteau permite să uite un singur nume, loc sau dată.

— Câte feluri de brânză se găsesc la prăvălia de brânză a lui Billington? o întreba un bărbat pe soția lui.

— Nouăsprezece.

— Bine. Cum se numea sora stră-străbunicii din partea tatălui tatei?

— Edith.

— Bine. Dar în ce an s-a construit biblioteca orașului?

— O mie șase sute patruzeci și cinci. Ba nu, patruzeci și trei. Nu! Douăzeci și doi.

— O mie cinci sute nouăzeci și patru, spunea bărbatul, cu voce tremurătoare. Ești moartă.

Când fiul, fratele sau sora nu-și mai aduceau aminte ce mâncaseră la masa de seară, femeia în cauză știa că singura speranță era să împrăștie minciuni prin oraș, prefăcându-se că repetă pentru examen, recitând răspunsuri greșite, sperând că informațiile eronate îi vor păcăli pe ceilalți ca să ajungă printre cei douăzeci la sută sortiți pieirii.

Să spunem doar atât: execuția s-a desfășurat întocmai cum se plănuise. În ultimele clipe, când ștreangurile fură coborâte în jurul celor o sută de capete ca o sută de cravate uriașe legate cu susul în jos, una dintre amantele lui Mapplethorpe rosti în sfârșit adevărul în gura mare. Văzând picioarele fiului ei cum tremură pe scăunelul care îl susținea în drumul spre eternitate, ea strigă:

— A moștenit boala de la tatăl lui! Ducele Mapplethorpe a fost iubitul meu!

Bărbații din Iddylwahl știau însă că femeia minte pentru a-și scăpa băiatul de la moarte, așa că o săptămână mai târziu au spânzurat-o și pe ea, sub acuzația de calomnie.

Însă execuția nu și-a atins scopul, firește. Chiar în timp ce locuitorii orașului urmăreau cum le sunt spânzurate rudele, mutația s-a reprodus de nenumărate ori, pe măsură ce celulele privitorilor se divizau. Așadar, în lunile ce au urmat, în fiecare zi mai apărea cineva care uita numele copilului sau rătăcea pe străduțele întortocheate din Iddylwahl, pierdut definitiv.

Abandonând teoria posedării demonice, orașul căzu într-o stare de adâncă depresie, remușcare și neajutorare, locuitorii înțelegând acum că blestemul căzuse pe capul tuturor, nu numai al celor slabi și supuși ispitei.

N-a durat mult până când vestea despre blestemul celor din Iddylwahl s-a răspândit în întreaga insulă britanică, dând naștere la teorii și superstiții și mai ridicole. De exemplu, s-a ajuns

foarte repede la credința că era suficient să treci de zidurile orașului pentru a cădea pradă bolii. Apoi, într-un acces de naționalitate, s-a crezut că dacă rosteai numele de Iddylwahl, dacă priveai spre oraș sau te gândeai la el atrăgeai asupra ta blestemul care îți spulbera amintirile.

Când lumea călătorea spre Iddylwahl, pe drumul dinspre miazăzi care ducea de la Marea Irlandei la Londra, acoperișurile orașului se zăreau de la mare depărtare. Dacă un copil neștiutor de toate astea arăta spre caleașcă și întreba cum se numește orașul, tatăl lui intra în panică când cuvântul „Iddylwahl" îi venea imediat în minte din amintirile îndelung înăbușite. Atunci, cu degetul mare și arătătorul apăsând pe pleoapele închise, spunea:

— Nu e niciun oraș.

— Dar… începea copilul.

— Ți se pare.

— Dar e chiar acolo!

— Poate că ar trebui să-ți punem ochelari, spunea tatăl cu lui oftat prefăcut.

Oamenii din locurile cele mai apropiate de Iddylwahl, îngroziți de persistența orașului în spațiu și în memorie, au trimis în cele din urmă o petiție regelui William IV, rugându-l ca să ia măsuri în acea privință. Discuțiile despre soarta orașului pe care le-a avut regele cădeau deseori în ridicol.

— Când intenționați să treceți la fapte, sire? îl implora pe rege un conte de la un mic castel din apropiere.

— În legătură cu ce? întreba regele.

— Vă cer iertare, sire, nu înțeleg, spunea contele, prefăcându-se uimit.

— Dar tu… începea regele. O, da, prea bine.

Regele, obosit de absurdul situației, a trecut până la urmă la fapte. Dar, întrucât nu a găsit niciun soldat dispus să execute ordinele de deportare pe care le semnase sau un supus britanic

dornic să discute chestiunea, a trebuit să tocmească o bandă de mercenari dezertori, prea cinici pentru a fi superstițioși.

S-a întâmplat într-o după-amiază de iunie. La lăsarea nopții, casele și străzile din Iddylwahl erau deja pustii, arhitectura vieții încă la locul ei și în același timp lipsită de viață: o metaforă desăvârșită pentru cei suferinzi de boala lui Mapplethorpe.

Mercenarii, se înțelege, nu erau experți în controlul mulțimilor. Au mers pur și simplu din casă în casă, înșfăcând trupurile de mâini, picioare sau de păr. Dacă cineva opunea prea multă rezistență, era tăiat pe loc. Locuitorii din Iddylwahl au fost îngrămădiți în niște căruțe zăvorâte, trimiși în portul Londrei și urcați pe o corabie fără nume ce urma să plece către un loc fără nume de pe coasta de vest a Australiei.

În portul din Londra însă a fost mare agitație. Căpitanul corabiei auzise de Iddylwahl și știa de blestem, dar nu-și închipuia că noul lot de prizonieri era alcătuit tocmai din cetățenii orașului. Într-un acces insurecțional, tocmai când mercenarii împingeau căruțele pe pasarelă, doctorul Bennington, indignat de uluitoarea amploare a ignoranței omenești, a avut brusc o idee.

Transformându-și neputința în forță, ca în ju-jitsu, doctorul a început să strige:

— Sunt din Iddylwahl! Sunt din Iddylwahl!

În scurt timp, concetățenii săi au prins ideea din zbor și i s-au alăturat în cor:

— Iddylwahl! Iddylwahl! Iddylwahl!

Căpitanul vasului, înspăimântat să afle adevărul despre încărcătură, i-a ordonat timonierului să ridice ancora. Iddylwahlienii, prinzând momentul, au sărit din căruțele deschise direct în apă. În timp ce mercenarii deschideau focul, ucigând cinci sau șase dintre ei care nu reușiseră să se îndepărteze înot de bătaia puștilor, ceilalți au scăpat, profitând de învălmășeală. Unii s-au cățărat înapoi pe țărm și apoi s-au amestecat în mulțimea din Londra, alții

s-au urcat la bordul vaselor din jur, care urmau să plece în toate colțurile lumii. Și astfel, într-o singură după-amiază, varianta EOA-23 a bolii Alzheimer cu debut precoce s-a răspândit în lumea civilizată ca polenul în briza verii.

Unul dintre vasele din port, *America Vestpoochy* (cu numele vopsit neglijent pe copastie de către un căpitan semianalfabet), se milostivi de doi dintre foștii locuitori ai orașului. *America Vestpoochy* era plin de zdrențăroși de clasa a treia din Europa, fugari dintr-un motiv sau altul, înghesuiți ca sardelele. Chiar dacă unii urmăriseră de la bordul vasului revolta celor din Iddylwahl, ei fie nu știau nimic de blestem, fie văzuseră prea multă nefericire, încât să le mai pese de lucruri intangibile ca blestemele sau superstițiile. Cu acea camaraderie născută uneori din suferință, bărbații de pe *America Vestpoochy* coborâră niște frânghii pentru cei doi evadați care scăpară trași în sus de mâinile sărmanilor irlandezi, germani, evrei sau țigani pe puntea corabiei ce scârțâia, având ca destinație portul New York. Aceștia doi, printre primii vectori de diseminare a maladiei în America de Nord, sunt desemnați în raportul doctorului Shellard doar sub indicativul A-474 și A-453 – o tânără văduvă, uimitor de frumoasă, și fiul ei de cinci ani. Numele lor real: Millicent și Charles Haggard.

În prima noapte petrecută la bordul corabiei, Millicent Haggard coborî în cabină, unde trupurile cuprinse de somn zăceau ca niște pui de animal, înghesuite unul în altul. Își găsi fiul vorbind în somn, cu fața vârâtă între sânii lăsați ai unei femei care mirosea a ulei de măsline și – ca toți ceilalți – a sudoare stătută. Când Millicent se așeză lângă el, băiatul se trezi.

— Șșș, făcu ea. Încearcă să dormi.

— Mi-e rău, spuse băiatul, cu pielea palidă, albă și subțire ca hârtia, acum neliniștitor de albăstruie.

— Ai rău de mare. Nu trebuie să-ți fie teamă. Acum culcă-te.

— Mi-e prea frică să dorm, scânci Charles.

— Dar de ce ți-e frică, dragule? Știi că n-o să las pe nimeni să-ți facă rău.

— Vreau acasă, spuse Charles.

— Dar mergem într-un loc mai bun decât acasă.

— Unde?

— Mergem în America.

— De ce e mai bine în America?

— În America e un loc care ne așteaptă, îi spuse Millicent, improvizând o poveste pentru fiul ei, așa cum mai făcea din când în când. Există un oraș de aur, El Dorado. Când ajungem, o să avem tot ce ne trebuie și n-o să ne mai temem de nimic.

— Totul e de aur?

— Totul. Bisericile sunt de aur. Casele sunt de aur. Până și copacii și frunzele. Toate firele de iarbă sunt niște așchii de aur.

— Acolo mergem noi?

— Da, mergem acolo.

Charles își rezemă bărbia în pumni, se încruntă ca să se gândească mai bine, ca un bărbat cu douăzeci de ani mai mare care cântărește cumpărarea unui teren.

După un timp, întrebă:

— Cum se numește?

O poveste la care Millicent nu se gândise de ani buni îi reveni în minte. Era povestea pe care tata i-o spunea ca să o lămurească de ce mama o părăsise când era un prunc. Înainte ca Millicent să crească, înainte să afle că mama fusese alungată în dizgrație, fiind una dintre cele două ibovnice ale lui Mapplethorpe descoperite de către ducesă, Millicent îl crezuse pe tatăl ei, care de fapt nu era tatăl ei. Acesta îi spusese povestea unei sfinte din secolul al IV-lea, pe nume Isidora, care preferase să se retragă în deșert decât să fie venerată de familie pentru pietatea și virtutea ei.

— A plecat din smerenie, îi spusese. La fel ca și mama ta.

— A plecat fiindcă era *bună*? întrebase Millicent, chinuindu-se să înțeleagă.

— A plecat pentru că lumea nu putea să fie niciodată un loc la fel de bun ca ea.

Acum, aflată la opt sau nouă sute de kilometri la sud de Islanda, în timp ce valurile înalte legănau încet încoace și încolo încărcătura umană resemnată, Millicent îi zâmbi fiului său și spuse:

— Se numește Isidora.

În următoarele luni, Charles urmări printre degetele ținute în dreptul ochilor dezlănțuirea electrică a trei furtuni pe mare. Deși se jura de fiecare dată că o să se poarte ca un om mare, așa cum avea nevoie mama lui, începea să plângă în zgomotul asurzitor al mulțimii din orașe. Călare și pe jos, în tren și în căruță, traversă preriile nesfârșite, la fel de serbede, plicticoase și singuratice ca marea. În tot acest timp, Charles se gândea la viitorul lui cămin, aproape că vedea vârful cupolelor de aur și al turlelor bisericilor la marginea perpetuă a orizontului. Când era deznădăjduit, singur sau speriat, Charles rostea cu glas tare numele: „Isidora”. Iar și iar. Ca și celulele din trupul lui, care se înmulțeau întruna, reproducând adevărul moștenirii genetice a lui Charles, ca și destinul lui, în ciudatul lexicon al acidului nucleic:

CAGATACAGATCTATATGTGAGTTGAGAT
GAGGACCG

TTATCGTAGGCGAACGAGAGTTCAGATAC
AGATCTATA

TGTGAGTTGAGATGAGGACCGTTATCCGT
AGGCGAAC

GAGAGTTCAGATACAGATCTATATGTGAG
TTGAGATGA

GGACCGTTATCCGTAGGCGAACGAGAGT
TCAGATACA

GATCTATATGTGAGTTGAGTGAGGACCGT
TATCCGTA
GGCGAACGAGAGTCCAGATACAGATCTA
TATGTGAGT
TGAGATGAGGACCGTTATCCGTAGGCGA
ACGAGAGTT
CAGATACAGATCTATATGTGAGTTGAGAT
GAGGACCG
TTATCCGTAGGCGAACGAGAGTTCAGATA
CAGATCTAT
ATGTGAGTTGAGATGAGGACCGTTATCCG
TAGGCGAA
CGAGAGTTCAGATACAGATCTATATGTGA
GTTGAGAT
GAGGACCGTTATCCGTAGGCGAACGAGA
GTTCAGATA
CAGATCTATATGTGAGTTGAGATGAGGAC
CGTTATCC
GTAGGCGAACGAGAGTTCAGATACAGAT
CTATATGTG
AGTTGAGATGAGGACCGTTATCCGTAGG
CGAACGAGA
GTTCAGATACAGATCTATATGTCAGTTGA
GATGAGGAC
CGTTATCCGTAGGCGAACGAGAGTCCAG
ATACAGATC
TATATGTGAGTTGAGATGAGGACCGTTAT
CCGTAGGC
GAACGAGAGTCCAGATACAGATCTATATG
TGAGTTGA
GATGAGGACCGTTATCCGTAGGCGAACG
AGAGTCCAG
ATACAGATCTATATGTGAGTTGATATGAGG
ACCGTTAT
CCGTAG GCG AACGAG
AGTCCAGATACAG ATCTATATG
TGAGTTGAGATGAGGACCGTTATCCGTAG
GCGAACGA
GAGTCCAGATACAGATCTATATGTGAGTT
GAGATGAG

GACCGTTATCCGTAGGCGAACGAGAGTC
CAGATACAG
ATCTATATGTGAGTTGAGATGAGGACCGT
TATCCGTA
GGCGAACGAGAGTCCAGATACAGATCTA
TATGTGAGT
TGAGATGAGCACCGTTATCCGTAGGCGA
ACGAGAGTC
CAGATACAGATCTATATGTGAGTTGAGAT
GAGGACCG
TTATCCGTAGGCGAACGAGAGTCCAGATA
CAGATCTAT
ATGTGAGTTGAGATGAGGACCGTTATCCG
TAGGCGAA
CGAGAGTTCAGATACAGATCTATATGTGA
GTTGAGAT
GAGGACCGTTATCCGTAGGCGAACGAGA
GTCCAGATA
CAGATCTATATGTGAGTTGAGATGAGGAC
CGTTATCC
GTAGGCCAACGAGAGTCCAGATACAGAT
CTATATGTG
AGTTGAGATGAGGACCGTTATCCGTAGG
CGAACGAGA
GTTCAGATACAGATCTATATGTGAGTTGA
GATGAGGA
CCGTTATCCGTAGGCGAACGAGAGTTCA
GATACAGAT
CTATATGTGAGTTGAGATGAGGACCGTTA
TCGATACA
GATCTATATGTGAGTTGAGATGAGGACCG
TTATŒGT
AGGCGAACGAGAGTTCAGATACGATCTA
TATGTGAGA
GAGTCTAGATACAGATCTATAT

Isidora este cunoscută sub multe nume. Musulmanii îi spun Al-Khidr, creştinii o numesc Bethesda, evreii îi zic Shehaquim, iar cei din tribul arawak îi spun Bimini.

Isidora, numele cel mai cunoscut şi mai longeviv, a fost creat de exploratorul italian Pietro Martire Vadini. Se spune că, la scurt timp după ce italienii au debarcat pe insulele Caraibe, un şef al tribului băştinaş arawak, Sequene, s-a îndrăgostit de soţia lui Vadini, Isidora. Aceasta i-a răspuns cu aceeaşi monedă lui Sequene. Vadini, care alesese să-şi petreacă timpul mai ales printre bărbaţi, s-a bucurat pentru cei doi şi s-a simţit şi mai bucuros şi eliberat de legăturile căsniciei când, într-o noapte, cei din tribul arawak au părăsit cu toţii tabăra luând-o şi pe Isidora cu ei. Soldaţii lui Vadini s-au înfuriat, inspiraţi oarecum de viziunea romantică a expediţiei de salvare a Elenei din Troia. Iar Vadini n-a reuşit să îi potolească spunându-le să dea uitării tărăşenia.

Italienii i-au ajuns din urmă pe fugari şi i-au atacat. Sequene a încercat să o ascundă pe Isidora în spatele câmpului de bătălie, într-o peşteră săpată într-un mal stâncos. Însă oamenii lui Vadini au scotocit peste tot şi au găsit-o repede. Nu se cunoaşte nici până acum dacă săgeata care i-a străpuns capul Isidorei a fost trasă de cei din tribul arawak sau de italieni, pentru că fiecare tabără a dat vina pe cealaltă.

Disperat şi descurajat, Sequene şi-a adunat oamenii rămaşi şi a pornit în marş spre nord pentru că, uneori, picioarele pot încerca să înlocuiască inima.

Când nu s-a mai auzit nimic de Sequene şi oamenii lui, mulţi au crezut despre ei că au găsit „Fântâna tinereţii”, o legendă care avea să se răspândească tot mai mult, atrăgând spre Caraibe nenumăraţi exploratori, ca Ponce de Leon.

Adevărul însă, așa cum bănuia și Vadini, era că o asemenea fântână nu exista. Adevărul era că Sequene și oamenii lui dispăruseră în schimb într-un alt loc, fără amintiri, un loc unde Isidora putea să nu fie, sau putea să fie oricine.

Și astfel, până în ziua de astăzi, de această parte a trecătorii, Isidora se numește Isidora, chiar dacă numai pentru că trebuia să se cheme cumva.

Și totuși. Unii spun că, în felul lor primitiv, isidorienii au un nume pentru tărâmul lor, ce nu poate fi transpus în cuvinte. Că, de fiecare dată când se întâlnesc doi isidorieni, se ating unul pe altul pe piept, iar adevăratul nume al Isidorei îi umple pe amândoi de bucurie.

Abel

Ceea ce încă mai trăiește

Cocoțat peste arcul de fier ruginit care stă cam șubred la intrarea spre această casă veche, numele HAGGARD, scris cu litere de fontă, a rămas singur, mâncat de ploi: D-ul îndoit pe lung la jumătate, formând un V stângaci, linia orizontală de la H ruptă în două, dând naștere la o pereche șuie de T-uri mici, unul din G-uri dus cu totul. Poate că asta era opera de artă a cetei de băieți pe care o văd, din timp în timp, care bântuie străzile cu pușcoacele lor din plastic fluorescent.

După ce am vândut aproape tot ce-mi aducea aminte de ferma familiei, vilele fără număr, ținute cândva doar la periferie, mi-au înconjurat repede casa din toate părțile, construite în același timp, ca un singur gând. Zidurile fără chip din cărămizi cenușii și tencuială în stil spaniol aruncă acum umbre lungi peste grajdul iepei Iona și eclipsează priveliștea apusului pe care îl vedeam de la fereastra dormitorului.

La câteva zile după ce casele au fost gata, în susul străzii a sosit șuierând și zdrăngănind un batalion de camioane masive de mutat mobilă. Apoi, pentru scurt timp, a urmat o serie de vizite amicale, dacă nu ciudate, de la noii mei vecini.

— E absolut fantastic, mi-a spus o oarecare doamnă Stanasel, vârându-și nasul printre ruinele casei mele. Să fim vecini cu o fermă adevărată de cowboy. Este așa de, cum să spun, așa de autentic!

Pentru că dezvoltatorii nu au fost capabili să mă alunge de pe ultimul petic din pământul meu, au ales o altă cale, încercând să facă din mine o atracție locală, încercuind cartierul cu un zid gros, nostalgic din piatră din Austin, plasând la intrare două siluete de vaci din sârmă de oțel, și numind „Ranch-ul Mierlei” această bucățică rămasă din

nesfârșitele acoperișuri acoperite cu smoală care umpluseră ținutul High Plains.

Autenticitatea este dezirabilă până la un punct. Nu același lucru se poate spune, să zicem, despre balega lăsată de Iona pe străzile de asfalt imaculate, sau despre autenticitatea mirosului care plutește deasupra acestui loc în zilele călduroase, lăsat de sutele de ani de creștere a animalelor. În scurt timp, unii vecini care la început se entuziasmaseră la gândul că vor trăi ca niște „pionieri adevărați" alături de mine sau care au încercat să mă ademenească la petrecerile lor cu temă texană ca pe un excelent punct de atracție (mi s-a propus să port salopetă de blugi), stăteau acum în fața casei, cu niște câini miniaturali ținuți în lesă, clătinând din cap. Uneori, când treceau pe lângă grajdul lui Iona, unii scoteau un „Pfui!" suficient de tare cât să ajungă și la urechile mele. Dacă se întâmpla să fiu pe afară, lucrând la ce mai rămăsese din ultimul lot de grădină (câteva șiruri modeste de roșii, morcovi, porumb și rubarbă), iar un țânc să treacă pe acolo cu mama lui, zărea cocoașa mea varicoasă ieșind dintr-un maieu zdrențuit, copilul se ascundea după fusta ei, izbucnind în plâns. Odată, o gașcă de băieți a stat ore în șir dincolo de poarta mea, întrecându-se parcă în înjurături, până când am apărut în sfârșit pe ușa din față. Deodată, un băiat a sărit peste gardul dărăpănat și s-a făcut că dă în mine. Nu știu de ce, am rămas încremenit ca un animal primitiv, ridicându-mi mâinile ca să-mi apăr fața de prima lovitură. Băiatul voise însă doar să mă atingă ușor peste cocoașă. Apoi, s-a întors repede, alunecând puțin, și a luat-o la goană de parcă i-aș fi înmânat ștafeta într-o cursă. Ceilalți au început să râdă și să înjure. Prin fereastra camerei de zi, l-am văzut pe băiat primindu-și banii pentru actul lui de curaj.

Apoi, într-o zi, vecinii mei de la vilele lipite de ferma mea s-au adunat pe treptele de la intrare să mă anunțe că în caz că vreau să vând ei sunt foarte

doritori să cumpere. Când le-am spus că sunt un om în vârstă și că după ce nu voi mai fi pot să facă tot ce doresc, unul dintre ei (soțul din casa din dreapta) a încercat să afle, în modul cel mai amabil, cam când credeam că se va întâmpla acest lucru. În treacăt fie spus, simt o plăcere perversă când mă gândesc că, la momentul respectiv, nu mi se poate aplica expresia „a da colțul”[7].

Lucrurile nu au stat însă întotdeauna așa. Uneori, în amurg, când visele destramă marginile somnului, mă întorc cu fața spre vila de lângă mine, unde stă fata cu ochelari, o siluetă întunecată nedezlipită de ecranul pâlpâind al calculatorului, iar întunecimea capului ei se întinde, umplând camera, ascunzând casa, cartierul, răsfrângând spre fereastra mea numai lumina lunii. Dacă sunt capabil să stăpânesc echilibrul dintre concentrare și abstractizare, atunci pot coborî scările fără să mă dau jos din pat, fără ca treptele să scârțâie așa cum se întâmplă în ultima vreme, în timp ce fereastra transmite lumina curată și nepătată, iar canapeaua, scaunele din bucătărie, aleile care duc în spatele casei nu mai sunt murdare și nu scrâșnesc nemulțumite de anii fără număr în care au avut a suporta povara trupului meu. Focul trosnește în vechea sobă Ben Franklin. Din difuzor, vocea lui Glenn Miller se rostogolește prin pereți. Apoi îmi iau locul lângă fratele meu, așezându-mă turcește la picioarele balansoarului în care stă mama. Mama este lucidă, noi suntem niște puștani. Minutele se scurg unul după altul.

Cu nouă luni înainte ca Paul și cu mine să ne naștem, mama ne spune că s-a gândit o clipă: „De ce oare trebuie să pun *totul* sub semnul întrebării?”

Mama își pune coatele pe genunchi, se apleacă spre noi și declară:

— Dar gândul ăla nu-mi stătea în fire. Eu sunt întotdeauna gata să întorc un lucru pe toate fețele, mai ales un lucru cu asemenea urmări. Asta e tot

ce am de spus. Asta e. Aveți grijă ca toate gândurile voastre să fie într-adevăr ale voastre.

Mama tace acum, iar când vorbește din nou își încleștează pumnul, un gest de care mama are nevoie ca să conjure amintirea acelui bărbat, Phillip Brooker, tatăl nostru, mic negustor, comis-voiajor vagabond, al cărui farmec a convins-o să-i ofere o noapte găzduire în casa noastră și, până la miezul nopții, să i se ofere. Pe sine.

— Bărbatul ăla, spune mama, fluturând nodul strâns al pumnului pe deasupra capetelor noastre, bărbatul ăla avea un nu știu ce, nu-i așa? E foarte simplu, un nu știu ce.

Odată, pe când aveam nouă ani și mama ne-a spus povestea din nou, am întrebat-o:

— Dar ai face altfel dacă ai putea?

Un mod delicat de a întreba: „Ai vrea ca noi să nu fi existat?”

Drept răspuns, mama a pufnit în râs. Un fel de râs scurt, ironic, un chicotit furios care îi dădea mamei forța să treacă peste corvezile zilnice, ca eșapamentul de la un motor care funcționa cu insolență în stare pură.

— Sigur că nu. Tocmai aici e poanta, nu? Că asemenea lucruri cum sunteți voi, băieți, au ieșit din cele mai crunte regrete.

Dincolo de admonestările ei, mama ne spunea și povești. În fiecare seară. Atât de des ne spunea aceste povești, încât și astăzi – la șaizeci și opt de ani – fiecare cuvânt mi-a rămas întipărit în minte. În unele seri calde, cu ajutorul whisky-ului făcut de mine în casă și al ramurilor moleșite bătând în geam ale sălciei, amintirea este clară: buzele mamei care se descleștează, gura ei care se deschide și din care izvorăsc apoi poveste după poveste despre o țară imaginară, tărâmul regatului de aur, unde nu sunt gânduri.

Isidora.

Tatăl ei, bunicul pe care nu l-am cunoscut niciodată (a murit exact în același fel în care

mama, ca mulți alții, avea să moară într-o zi), i-a spus aceleași povești pe care mi le-a spus și mie, întocmai așa cum i le spusese tatăl lui, așa cum o făcuse tatăl lui înainte, așa cum aveam să i le spun într-o zi fetei mele.

Cine poate spune când a început totul? Cu o familie ca a mea, chiar și presupunerile sunt imposibile. Sigur este doar că, după nu știu câte generații de când a început, povestea Isidorei a crescut, s-a umplut de istorisiri cu eroi și căutări, epoci și războaie, iubiri pierdute și iubiri regăsite, istoria ei fără sfârșit depănându-se odată cu ale noastre.

Când aveam șapte ani, Paul și cu mine o rugam pe mama să ne spună povestea de atâtea ori, încât ajunseserăm să memorăm fiecare silabă. La un moment dat, exasperată, mama a cumpărat din oraș, de la drogheria Chapman, un caiet îmbrăcat în piele moale. Într-o săptămână, l-a umplut cu toate poveștile despre Isidora pe care și le amintea. După aceea, ne mai spunea poveștile din când în când, dar, de cele mai multe ori, când o rugam ne arăta cu degetul caietul.

Fericirea copilăriei noastre ignora cu totul milioanele de alte feluri în care viața putea fi diferită. Nu eram decât niște frați gemeni. Și atât. Unul, un visător frumos și exuberant. Celălalt, un schilod tăcut și posac. Când am mai crescut, zilele însemnau munca la fermă. O muncă dură, până ne amorțeau mâinile și picioarele: ani de zile, mama s-a zbătut de azi pe mâine dând loturile în arendă și cosând pentru alții ca să mai acopere lipsurile, dar, de îndată ce trupurile noastre au fost în stare să are, să semene și să culeagă sau să mulgă vaca, am început să readucem la viață ferma copilăriei sale. La început, mai modest: legume, vaci și găini cât ne trebuiau să ne hrănim. Pe măsură ce corpurile noastre creșteau, se mărea și suprafața ambițiilor noastre. Să nu fi fost cocoașa și brațul

pe care și l-a însușit, nu ne-ar fi stat nimic în cale. Seara, când eram amândoi frânți de oboseală și molești după mesele de supe groase și carne, mama se așeza la capul patului nostru și ne spunea povești în dormitorul pe care l-am împărțit odinioară cu fratele meu. Situația noastră era la fel singulară și improbabilă ca o singură amprentă; simțeam, cred, adevărul, dar de unde să fi știut că viața din afară o va complica pe a noastră cu un milion de alternative?

— Lucrurile o să stea altfel pentru tine, încerca mama să mă avertizeze, în timp ce degetele ei lungi și moi mângâiau locul unde umărul și coloana se întâlneau cu o creastă. Tot ce-mi doresc e să nu fii nevoit să afli cât de crudă poate fi lumea.

— Bine că măcar Paul și cu mine ne avem pe altul, am încercat să o consolez.

Mama n-a mai spus nimic, i-am simțit însă degetele urcând și coborând pe cocoașa mea în timp ce ofta.

În prima zi de școală, a fost nevoie doar de câteva minute ca să înțeleg ce încercase mama să îmi explice un an întreg.

— Ce-i asta? m-a întrebat Marla Neuberger, al cărei cap semăna izbitor cu un organ masculin circumcis.

— Un defect din naștere. Cifoză congenitală, am spus, încercând să imit autoritatea tehnică a doctorului Haywood, care trecea pe la noi din când în când pentru control sau să-mi ofere un nou aparat de corectare a coloanei vertebrale, toate însă fără niciun efect.

— Arăți ca un troglodit, a spus Marla râzând, și astfel s-a născut porecla ce avea să mă însoțească în primii trei ani de școală: Grr, Trogloditu'.

Când încercam să deschid gura pe terenul de joacă sau la orele doamnei Chastain, ceilalți copii începeau să grohăie și să se scarpine cu gesturi

tâmpe, de oameni ai cavernelor. Așa că, în scurt timp, în loc să încerc să iau cuvântul sau să iau parte la ore, puneam o carte sub pupitru, *Marile speranțe* sau *Aventurile lui Huckleberry Finn,* și citeam, întorcând paginile cu piciorul, în timp ce colegii repetau în cor propozițiile scrise cu creta pe tablă. În pauză, coboram între turnurile subțiri din cărămidă ale vechii școli, citind pe rând toate cărțile de pe cele opt rafturi ale bibliotecii. Așa se face că singura materie pe care am învățat-o la școală a fost arta tăcerii.

Se prea poate să nu fi deprins prea multe în anii ce au urmat, în schimb, sunt un fel de maestru într-ale tăcerii, știind să îi măsor adâncimea, să o sucesc, să o populez cu prezențele de care am nevoie. De pildă, șaizeci și doi de ani mai târziu: în intervalele dintre incursiunile în acel teritoriu străin în care se transformase lumea pentru mine o invocam deseori pe Mae să-mi umple tăcerea, modelam tăcerea după forma ei, și Mae era din nou alături de mine.

Amăgindu-mă, murmuram: „Ar trebui să vezi locul acesta acum. Lumea. Să vezi ce poți cumpăra acum, doar la câteva sute de metri mai încolo. Cu ani în urmă, dacă te durea capul, credeai că nimic nu-i mai bun ca aspirina, nu-i așa? Să vezi cum e acum! Găsești peste tot rafturi nesfârșite de doctorii, anumite medicamente pentru anumite dureri de cap. Este o durere de la sinus sau o migrenă? E o mare diferență acum. Nu mai departe decât ieri, am cumpărat un produs numit Advil Răceală și Sinus. Știi ce probleme aveam cu sinusurile. Au dispărut. Cât despre reviste… N-o să-ți vină să crezi ce găsești în ele. Nu în interior, ca bărbații să le admire pe ascuns, ci chiar pe copertă. Săptămâna trecută, *Cosmopolitan* afișa pe prima pagină, ca să vadă și copiii, o femeie ale cărei sfârcuri împungeau prin tricoul ud. Iar degetele îi alunecau în josul pântecelui spre știi tu ce. Peste tot, Mae, nu vezi decât computere. O

persoană oarecare, chiar și casierul de la supermarket, nu face decât să apese un buton și calculatorul face toată treaba. N-o să-ți vină să crezi”.

Toate astea au devenit însă atât de repede o obișnuință! De două ori pe săptămână, încălecam pe Iona, care începuse să cunoască pe dinafară drumul spre supermarket.

Încetul cu încetul, am ajuns și eu ca toți ceilalți. Fără vreun motiv anume, cumpăram numai anumite produse, brânză Cheddar Cracker Barrel din Vermont sau chipsuri Cool Ranch Doritos. Le înmânam cardul de credit metalizat celor din spatele computerelor și apoi porneam călare spre casă.

Am ajuns să cred că dacă mă pui oriunde, într-un loc complet străin, aș fi în stare să îl transform în ceva monoton. Ai putea să mă trimiți în Câmpiile Elizee, unde să fiu înconjurat numai de ambrozie, vin și fecioare dornice să se culce cu mine, iar eu, în cel mai scurt timp m-aș trezi dimineața, aș mânca aceleași patru porții de ambrozie, aș bea aceleași două burdufuri de vin, aș face dragoste cu trei fecioare, apoi mi-aș petrece ziua gândindu-mă că lucrurile nu se schimbă niciodată și cât de insipidă și deprimantă e viața.

Dar chipurile… Acum, când îmi vedeam de tabieturile mele, chipurile erau prezente, în fața mea, pretutindeni. Și, după cum mă așteptam, se holbau la mine. Mă gândeam: „E firesc”. La urma urmei, călăresc o mârțoagă bătrână și răpciugoasă, prin fața șirurilor nesfârșite de mașini moderne, invenții strălucitoare și cu forme rotunjite care par proiectate aerodinamic pentru zboruri spațiale. În timp ce oamenii trec pe lângă mine cu fețe proaspăt rase, ținută dreaptă și haine curate, eu sunt un om de Neanderthal bătrân cu barbă și păr alb, cu cocoașă, șchiopătând într-o salopetă care este la fel de veche ca și lumea din care vin.

În ciuda faptului că fețele mă priveau întruna, nu m-am gândit să-mi schimb înfățișarea. Pentru că, de fiecare dată când surprindeam privirea cuiva care mă întreba mut: „Cum poți să fii atât de amărât?”, o zăream pe Jamie, ai cărei ochi, înainte de a mă părăsi, mă întrebaseră exact același lucru. Așa că, într-un fel, am ajuns să o văd pe Jamie pretutindeni.

Când toate fețele se uitau la mine, le întorceam privirea, încrețeam buzele, îmi aruncam privirea în jos și capul într-o parte, încercând să îmi compun o expresie care să spună: „Știu. Știu. Îmi pare rău”.

De obicei, oamenii de pe pământ îmi întorceau la rândul lor privirea cu o tristețe și compătimire care spuneau: „Și mie îmi pare rău”.

Câteodată, când un copil așezat în căruciorul de cumpărături mă arăta cu degetul și o întreba pe mama lui de ce arăt așa de ciudat, îmi spuneam: „Asta merit. Să vadă lumea cât sunt de ciudat”.

Și totuși, după câteva astfel de luni, a început să mi se pară că îmi pierd mințile. Deși nu de tot și deplin, ca alții înaintea mea, dar destul. Îmi imaginasem deja chipul fiicei mele pretutindeni, dar, cu cât petreceam mai mult timp în lumea de dincolo de gardul fermei mele, cu atât începeam să învăț ce înseamnă de fapt *pretutindeni.* Jamie plecase la New York cu mulți ani înainte; nu aveam niciun motiv să cred că era în altă parte decât acolo. Și totuși, aici, în High Plains, chipul ei se multiplicase. În timp ce mergeam călare pe marginea străzilor aglomerate, falange întregi de Jamie treceau grăbite pe lângă mine. Închideam ochii noaptea și toate personajele din visele mele luau înfățișarea lui Jamie. Cu coada ochiului, zăream un parcometru sau un copăcel și jur că pentru o clipită aveau chipul lui Jamie. Mă întrebam dacă drumul până la supermarket nu avea să devină în scurt timp imposibil pentru că aș vedea-o pe Jamie în toți cei de acolo, până și în copii sau în bătrânii ca mine. Dacă aș înnebuni

într-atâta încât privind în farfuria cu supă să văd un chip reflectat în ea, și acela ar fi chipul lui Jamie.

Revenită în serviciul activ după toți acești ani, Iona, deși vitează în eforturile ei, nu mai era animalul de povară de odinioară. Acum răsufla greu, zvârlea din copite și, din ce în ce mai des, se bălega din belșug când se încorda prea tare. Odată, pe drumul spre casă, Iona s-a oprit pe mijlocul unei străzi fără nume de pe teritoriul vilelor fără număr care se întinde între supermarket și casa mea. La început, am încercat să o iau cu binișorul, șoptindu-i în triunghiurile imperfecte ale urechii: „Haide, haide, draga mea”. Iona a rămas însă pe poziție, și a trebuit să o strâng între picioare, ba chiar să o plesnesc peste crupă și să o îndemn: „Dii!” Iona însă s-a uitat cu jind la nesfârșitele pășuni de un verde neverosimil care se întindeau în fața șirurilor de vile. Nesocotind îndemnurile mele, Iona s-a urcat pe trotuar, s-a dus tropăind spre ferestrele impersonale ale unei case impersonale și s-a așezat într-un strat de margarete. Ca să o urnesc de acolo mi-au trebuit aproape o jumătate de oră și nenumărate amenințări, eu răstindu-mă la Iona, iar proprietarii (doi tineri cu fețe schimonosite, de parcă erau constipați) răstindu-se la mine.

Așa se face că, într-o după-amiază, m-am pomenit ducându-mă călare spre un loc pe care îl ochisem într-o expediție nemaipomenit de aventuroasă cu câteva săptămâni înainte – o baracă sărăcăcioasă (veche de cel puțin treizeci de ani, practic antediluviană pentru noul High Plains), în fața căreia se găseau trei mașini și o camionetă, cu prețurile mâzgălite cu săpun pe parbriz. În buzunarul ce îmi atârna la cămașă aveam un teanc de bancnote, cam tot ce îmi rămăsese din banii pe care îi ținusem ascunși ani de zile sub pat.

Cu câteva luni înainte, scăldându-mă fericit în conservatorismul meu, prefăcându-mă că lumea

din afară nu există, aș fi făcut mari eforturi să alung ideea de a avea mașină; ba, mai mult, aș fi negat cu totul răspândirea ei copleșitoare. Date fiind obiceiurile mele arhaice, mașini ca acelea parcate în curtea fără iarbă ar fi fost o imposibilitate. Acum însă, eu eram cel imposibil – un troglodit cocoșat, încălecând o gloabă ce abia își mai trăgea sufletul. Dacă misiunea mea nu ar fi fost absolut imperativă, mi-ar fi fost rușine de mine.

În schimb, am descălecat și m-am dus spre ușa cenușie din față, pe care încă atârna, în după-amiaza de aprilie, o coroniță de Crăciun uscată. Distorsionată de geamul gravat, o siluetă scundă și rotundă, la fel de lată pe cât de înaltă, se apropie. Când ușa se deschise cu un scârțâit, i-am văzut și fața; o mustață groasă (cu fire de păr atât de negre și cârlionțate, că părea ușor obscenă) care nu reușea să îi ascundă zâmbetul larg, ironic. M-a întrebat cu ce mă poate ajuta. M-am gândit: „Păi, nu se vede?”

— Am nevoie de o mașină.

— Măi, măi, făcu bărbatul. Aș zice că ești hotărât.

— Cred că ai putea să-i spui și așa.

— Și ce fel de mașină vrei să cumperi? a susurat el, de parcă vorbea cu un alienat.

— Nu sunt nebun.

Apoi, pentru a-i dovedi că sunt cel puțin un musafir de pe planeta Pământ, am scos teancul de bani.

— Presupun că voi avea nevoie de ceva destul de mare ca să-mi duc calul acasă. Camioneta, am spus, arătând cu mâna spre masa strălucitoare de vopsea roșie și crom.

— Calul tău?

I-am arătat. Și chiar în clipa aceea, Iona a profitat de ocazie ca să sloboadă un mic gheizer de urină aburindă pe pietrișul de pe alee. Bărbatul s-a

prins cu mâinile de genunchi pentru ca hohotul de râs să nu îl dea peste cap.

— Asta… asta… asta e o premieră, s-a bâlbâit el.

Ca să îmi acopăr rușinea, am mijit ochii și i-am spus că eram hotărât să cumpăr. După o a doua privire aruncată ghemotocului de bani, m-a condus până la mașină.

Cu toate că pentru plămânii, inima, încheieturile și mușchii mei a fost un mare efort, m-am urcat pe platforma camionetei. Am sărit de câteva ori, ca și cum aș fi încercat suspensiile. Bărbatul nici măcar nu încerca să-și ascundă rânjetul.

De la înălțimea la care stăteam, vedeam șoseaua enormă care mărginea la vest proprietatea mea. De o parte și de alta a drumului, până în depărtare, se vedeau cuburile și dreptunghiurile pure ale clădirilor noi. Peste tot erau indicatoare.

Pentru că inima începuse să îmi bată prea tare și știam că la vârsta mea trebuia să fiu atent la așa ceva, am spus, ca să mă calmez:

— O cumpăr.

Am scrutat depărtarea: șoseaua se întâlnea cu alte drumuri într-un amestec haotic care făcea tot felul de bucle și o cotea peste niște poduri mari suspendate la câteva sute de metri în aer, un sens ducând spre următorul și acesta întorcându-se spre sine. Stând în picioare acolo, pentru o clipă m-a fulgerat o amintire, întrupată în fața ochilor mei. Sau, mai degrabă, în mine. Ochii mamei, gura ei, cearșaful tras peste mine. Povestește:

Dacă vrei să pleci în căutarea Isidorei, cel mai bine este să întrebi oamenii. Cei mai mulți vor zâmbi și vor da din cap când vei pronunța numele Isidorei, apoi îți vor vorbi despre ea. Un regat cu totul și cu totul de aur, cu turle de aur, cărămizi de aur, pământ de aur din care răsar copaci de aur. Alții, din cei mândri, încăpățânați sau amăgiți, îți vor arăta un drum. Adevărul este însă că nimeni nu are habar unde se găsește Isidora.

Dacă vrei să pleci în căutarea Isidorei, mi-e teamă că nici sfatul meu nu îți va fi de vreun folos. Poți să mergi spre est sau spre vest, spre nord sau spre sud, oricare drum este la fel de bun. Chiar dacă unii au dus o viață fericită căutând tărâmul Isidorei, cei mai mulți și-au pierdut mințile. Dacă ești în stare să găsești calea de a nu o căuta, să te mulțumești cu traiul de pe această lume, te poți socoti binecuvântat.

Și totuși, adevărul este că, fie că o cauți, fie că nu, ideea de Isidora este indestructibilă. S-a spus deseori că până și cinicul, când își pune capul lucid pe pernă, nu poate să nu vadă Isidora în somn, nu poate să nu o viseze.

Seth
Ipoteze

Vacanța de vară începuse. Era deja iunie și toate au început să asude.

Exact înainte de sfârșitul semestrului, am auzit că tatăl Lenești, un creator de software mereu plin de succes, oarecum faimos pentru excentricitățile sale, primise o slujbă în Seattle. M-am simțit ușurat, dar și gelos în același timp, întrucât singurul vis împărtășit de toți Maeștrii Nimicului de pretutindeni este să pleci. Când mă gândeam la nesfârșitele păduri de sequoia din nord-vest, cu ramuri care formau un baldachin la câteva zeci de metri deasupra pământului, ferit până și de cei mai experimentați aruncători de pietre, m-am simțit fericit pentru ea. În primele săptămâni ale verii, când plecam de acasă dimineața, rucsacul meu era plin de cărți despre creierul uman și de mâncare cât să-mi ajungă toată ziua. Mă duceam la una dintre ascunzătorile mele și citeam până se întuneca. Când mă întorceam acasă, oricât de târziu, tata nu mă întreba niciodată unde fusesem. Invariabil, mă întreba: „Ai mâncat?”

Spre rușinea mea, cu toate că acum aveam voie să o vizitez pe mama în toate zilele, respectam programul, ducându-mă la ea doar sâmbăta și duminica. La gândul că trebuie să o vizitez mă cuprindea un fel de groază (aproape aceeași ca paralizia care se instalează după contemplarea intensă a morții) și atunci trebuia să mă plesnesc peste mână cu o bandă de cauciuc, atât de tare, încât strigam de durere.

Pentru că mi-a devenit repede clar că tata nu îmi era de niciun folos ca resursă empirică în realizarea istoriei genetice a mamei, am hotărât că primul pas era să urmez unul dintre puținele fire pe

care le aveam despre trecutul mamei și să aflu mai multe despre Bethesda, orășelul din Texas în care și-a petrecut copilăria. Mă gândeam să caut numele tuturor oamenilor care încă locuiesc acolo, să le aflu numărul de telefon și adresa și să încep să îi întreb despre mama, bunici sau străbunici. Am citit în *Metoda științifică* că deseori, pentru a ajunge în situația de a face o mare descoperire întâmplătoare, trebuie să fii pregătit pentru eventualitatea de a ajunge la o mie de drumuri înfundate și de a pierde enorm de mult timp. Eram, așadar, gata să sun toți locuitorii din Bethesda, Texas, pentru șansa infimă ca unul dintre ei să știe ceva.

Am căutat pe Internet „Bethesda, Texas". Am găsit câteva pagini de web cu persoane având numele Bethesda care locuiau în Texas, dar nimic referitor la oraș. Pentru că numele fusese numai rostit de mama, fără să îl văd scris, am încercat toate variantele care mi-au trecut prin minte. Bethisda, Bethesdu, Bethesdah *etcetera.* Tot nimic. În cele din urmă, am descărcat o hartă detaliată a Texasului și am căutat un nume care să sune cât de cât asemănător.

— Nu există niciun oraș cu numele Bethesda, Texas, i-am spus tatei când am dat buzna prin ușile duble ale hrubei în care stătea în fotoliul său.

— Poftim?

— Locul unde spunea mama că s-a născut. Cred că nu există.

— Ce?

— Am căutat. Nu există un asemenea loc, Bethesda.

— Nu înțeleg. Ce vrei să spui cu „un asemenea loc"?

— Adică nu există.

Tata a oftat, apoi și-a îndreptat din nou privirea spre reconstituirea ridicolă a scenei în care Lewis dă mâna cu Sacagawea[8] pe History Channel.

Am luat poziția de drepți, ca un soldat chemat la raport:

— Atunci mama a inventat totul?

— Ce naiba? Zău.

— Lămurește-mă, atunci. Am căutat online. M-am uitat pe hartă. Nimic.

Tata își flutură mâna prin fața nasului, ca atunci când vrei să alungi mirosul dezagreabil al unor vânturi.

— Probabil că l-ai scris greșit, cumva. De ce-ți pierzi timpul cu astea?

— Spune-l pe litere.

— Nu știu. B-E-T-H-E-S-D-A?

— Nțț. Nu există.

— Ba da. Crezi că mama ta e mincinoasă?

— Lămurește-mă.

— Isuse Christoase! exclamă tata. Cine știe? Spunea că este o așezare foarte mică. Câteva sute de oameni. Poate că au plecat de acolo. Sau poate că a fost atât de mică, încât a fost înghițită de vreun oraș mai mare. Se întâmplă mereu.

Am roșit de propria mea prostie (cum de nu mă gândisem la asta înainte?), de rușine că mă gândisem din prima că mama mințise. Cu toate acestea, am încercat să-mi păstrez tonul bătăios.

— Mă rog, ai fost vreodată acolo? l-am întrebat.

— Firește că nu. Firește că mama ta n-a mai vrut să se ducă acolo. Așa cum nici eu nu merg la Houston. Te rog. Las-o baltă.

Mi-am depărtat picioarele, mi-am coborât capul și m-am încordat, de parcă trebuia să înfrunt un tsunami uriaș.

— Trebuie să aflu mai multe de dragul științei, am declarat, rece, indignat, dramatic, „prea deștept”, fără să dau explicații despre Shellard *et al.* și despre reconstituirea istoriei genetice a mamei.

Tata a tras aer în piept și a răsuflat adânc și lung. S-a uitat la ecranul televizorului, pe care un alb și

o piele-roșie făceau schimb de pături și găini moarte.

Apoi, cu un calm surprinzător, a spus:

— De dragul științei, hă? Atunci, de dragul meu, te rog, las-o baltă.

Bineînțeles că n-am lăsat-o baltă.

Când eram mic, mama și cu mine ne jucam un joc de care nu știa nimeni. Nu existau reguli, câștigători sau piese de joc, zaruri sau table. De fapt, jocul era cu doar două cuvinte.

Seara, după ce mama îmi spunea povestea, ne uram „noapte bună" de zeci de ori. După ce unul dintre noi le rostea, celălalt trebuia să-i răspundă, pentru că în clipa în care nu se mai auzea niciun „noapte bună", însemna că ziua se sfârșise într-adevăr și, deși acum poate părea ceva neobișnuit, atunci amândoi uram acest lucru.

Mama și cu mine mai aveam un joc al nostru. În timp ce pe primul îl puteam juca numai seara în camera mea, pe acesta îl puteam juca oriunde, oricând. Uneori, când aveam impresia că mama se purta aiurea (sau poate și mai rău), îmi dădeam seama brusc că se juca.

Jocul era simplu: unul dintre noi începea să pretindă că este celălalt. Nu pare mare lucru, dar uneori era mai mult decât un joc, de parcă puteam într-adevăr să devenim celălalt, împărtășindu-ne gândurile așa cum o făceau isidorienii. Odată, pe când mama stătea pe marginea patului meu, după ce ne jucasem de-a „noapte bună" preț de zece minute până la punctul în care un tratat de psihopatologie ar fi diagnosticat un *comportament obsesiv,* am tăcut amândoi. Știu că își închipuia că adormisem, dar eu eram treaz, gândindu-mă cât de mult îmi doream să nu se ducă la culcare pentru că atunci aș fi fost singurul treaz din casă, poate chiar din cartier. Poate singurul om treaz din tot orașul, cine știe?

Deodată, pe întuneric, mama spuse:

— Nu pot să dorm pentru că îmi fac griji că nu pot să dorm.

— Nici eu, am spus.

— Cel mai mult urăsc să fiu singura ființă trează când toată lumea doarme, a continuat ea.

— Și eu, am spus.

Eram mic și încă nu mă descurcam, așa că mama a spus și mai clar:

— Când mă fac mare vreau să fiu un savant faimos.

!!!, m-am gândit eu.

— Tu ești eu! am spus, atât de tare că aș fi putut să-l trezesc pe tata.

— Bingo! a exclamat mama.

— O, am făcut eu.

Apoi, după un timp, mama a spus:

— Noapte bună!

— Noapte bună!

Mama a spus:

— Noapte bună!

— Noapte bună, am spus eu.

Pentru că mama n-a mai scos un cuvânt mult timp, am spus:

— Noapte bună!

Și încă o dată, am spus:

— Noapte bună!

Ultima dată când i-am făcut o vizită lungă mamei a fost în prima sâmbătă din iunie. M-am dus să o văd singur, așa cum se întâmpla tot mai des. Cu câteva luni înainte, după ce fuseserăm prima dată la „Sala de așteptare”, tata promisese că ne vom duce împreună la mama în fiecare sâmbătă și duminică, ori de câte ori ni se va permite. Dar, așa cum se întâmpla mereu cu tata, promisiunea lui nu a ținut mult timp. În sâmbăta aceea, tata era plecat într-o călătorie de afaceri la o închisoare, pe undeva în apropiere de Gary, Indiana, încercând să vândă mii de gogoși a căror principală calitate era că aveau o durată de conservare de peste nouă ani.

Deși învățasem de la el cum să contabilizez toate scăpările pentru a le folosi în luptă mai târziu, adevărul este că îmi plăcea să mă duc singur; când tata venea cu mine, nu făcea decât să se rezeme de pervazul ferestrei și să se uite la ceas. Deschidea rareori gura, dar numai ca să corecteze șirul fără sfârșit de propoziții incorecte, incomplete și contradictorii ale mamei. Dacă, Doamne ferește, râdeam împreună cu mama, mă fulgera cu privirea, la fel ca doamna Meeks, profesoara noastră din clasa a cincea, când băieții îl necăjeau pe Thomas Dookin, care avea sindromul Down.

Odată, tata a făcut ceva atât de urât, încât mi-am dorit să nu-l mai iau cu mine niciodată, vrând în schimb să i-o reproșez la un moment dat. „Sala de așteptare” nu avea oglinzi, desigur. La un moment dat, tata s-a apucat cu mâinile de cap când mama a intrat într-una din fazele ei de delir verbal, bătând câmpii neabătută despre cum avea să vină mama ei să o ia acasă. Într-un acces de furie, tata a scos oglinjoara pe care o poartă în portofel ca să se aranjeze înainte de a se întâlni cu directorii de închisoare și a azvârlit-o pe pătura mamei.

— Dumnezeule! a strigat el. Jamie, uită-te la tine! Ai aproape patruzeci de ani. Ești nevasta mea, pentru numele lui Dumnezeu!

Nu mi-aș fi putut imagina întreaga grozăvie: mama s-a uitat în oglindă, așteptând să se vadă adolescentă, găsind în schimb acolo imaginea reflectată a unei femei de două ori mai în vârstă decât ea.

Clădirea albă scundă strălucea ca plasticul. Ajunsesem cu treizeci de minute mai devreme de ora de vizită, dar eram pregătit să nu las pe nimeni să mă oprească. M-am îndreptat în viteză spre ușa din față care, cu geamurile ei sablate și vopseaua roșie, fusese evident destinată unei clădiri mai puțin oficiale. Am deschis-o; biroul de la recepție, unde semnam de obicei, era gol. Mi-am ținut

respirația și am pus în aplicare talentul meu de Maestru al Nimicului, uitându-mă doar în jos, la picioarele mele care întrerupeau reflexiile lămpilor fluorescente pe linoleum. Exact când am ajuns în camera mamei, am auzit vocea sorei Jenny strigând după mine, dar m-am prefăcut că nu o aud. Din motive lesne de înțeles, ușile saloanelor nu au încuietori, așa că încă înainte de a o saluta pe mama, am tras scaunul în fața ușii și m-am așezat. Din fericire, sora Jenny a făcut ceva extrem de rar: a trecut cu vederea încălcarea regulamentului. Am răsuflat ușurat că nu trebuia să mă cert din nou cu ea.

— Bună, dragule! mi-a spus mama cu o voce atât de armonioasă, încât a stârnit în mine o scurtă și inutilă speranță, de felul aceleia pe care încercam să o alung din minte între vizite.

— Sper că poți să stai mai mult timp.

— Bineînțeles!

— Hotelul ăsta e tare mohorât când sunt singură.

— Cred și eu.

— Îi spun mereu femeii că, dacă le lăsăm afară în ploaie, se strică totul.

— Aha!

— Ăștia nu ascultă nimic din ce le spun, firește, pentru că trebuie să crezi.

— Știu, știu.

— Bine, atunci, în orice caz. Acum e prea târziu. Asta-i sigur. Sper doar că mama nu-și face griji.

— Mama? am întrebat.

Oamenii din copilăria ei, despre care nu știam aproape nimic, reapăreau deseori în felul acesta, ca niște personaje neexplicate din frânturi ale unei vieți trecute care îi compuneau prezentul din ce în ce mai mult. La scurt timp după ce a fost dusă la „Sala de așteptare”, am avut un gând pervers-optimist: dacă mama a uitat tot ce s-a străduit să

uite, poate că nu îi mai rămâne altceva decât să-și amintească.

Îi puneam nenumărate întrebări, dar eram ca un arheolog al vechilor civilizații care încearcă să afle cum trăiau oamenii punând cap la cap câteva pietre sfărâmate.

O întrebam:

— Cine e mama?

Îmi răspundea însă:

— Mama mea.

— Vorbește-mi despre ea.

— Este mama mea.

— Dar ce fel de om e?

— E mama.

— Da, dar…

— „Ras, tuns și frezat”[9], începu mama deodată să cânte, bătând darabana cu degetele pe panoul de pe perete.

Mi-a trecut pin minte că pentru mama trecutul era poate la fel ca datele aleatorii pentru S. Dar, în timp ce S. nu reușea să îndepărteze niciun crâmpei din memoria lui, mama era pe cale să reușească imposibilul.

În primele ore ale acelei după-amiezi, nu s-a întâmplat nimic deosebit. Mama a bolborosit cuvinte cu acea logică a visului în care un lucru duce la următorul prin asociații inconștiente. M-am mulțumit să reacționez așa cum se aștepta, întrucât conținutul spuselor ei era imposibil de descifrat. Așa trebuie să fie simfoniile pentru cei muți.

Camera mamei, la fel ca întreaga „Sală de așteptare”, era mai călduroasă decât poate îndura un mamifer. Am încercat să deschid fereastra, dar zăvorul era stricat, închizându-se singur la loc de cum i-am dat drumul, ca și cum clădirea însăși refuza să lase să intre o singură urmă de oxigen adevărat, nereglat, nefiltrat.

În cele din urmă, sora Jenny bătu insistent la ușă, neiertător. O deschise cu forță, lovind-o tare de spătarul scaunului pus de mine.

— Îmi pare rău, spuse ea triumfător, ora de vizită s-a terminat.

Mama se uită la sora Jenny încruntând din sprâncene și întrebă:

— A venit tata să mă ia?

Fără să clipească, sora Jenny răspunse:

— Sunt sigură că o să vină curând.

Bătu cu cheile de tocul ușii, făcând un zgomot la fel de imperativ și supărător ca acela al unui telex vechi în timp ce aștepta să mă scol în picioare. Înainte să mă ridic, i-am strâns mamei mâinile, întrebând-o:

— Tatăl tău?

Mama își feri privirile, apoi își lungi gâtul uitându-se pe fereastră, ca și cum l-ar fi pândit pe tata să apară în mașină.

— Știi, oftă ea, nu vine niciodată la timp.

M-am ridicat în picioare și mâinile îi căzură din strânsoare. O fracțiune de secundă, chipul mamei zvâcni, de groază parcă.

— Ce s-a-ntâmplat? am întrebat-o.

Mama se uită într-o parte din nou, cu gura întredeschisă, ca și cum se pregătea să-mi spună ceva absolut important. Sau poate că acel ceva era în locul secționat de boală.

— Vizita s-a terminat, se răsti din nou Jenny.

M-am sculat să o urmez afară din cameră, când, am înghețat la auzul unui cuvânt pe care nu îl mai rostise de cel puțin zece săptămâni.

— Seth? spuse mama.

Timp de o clipă, am crezut că amigdala, zona din creierul meu care procesează emoțiile, era supraexcitată și începuse să inventeze lucruri, dar când m-am întors, am văzut că mama îmi făcea semn.

— Ce e? am întrebat, aplecându-mă asupra ei atât de mult încât îi simțeam răsuflarea în urechi.

Brațele mele tremurau sub greutatea corpului în timp ce palmele se înfundau în cearșaf.

— Vrei să întrebi când pot să merg acasă?

— O să încerc, i-am promis.

Totuși, vara începuse de câteva săptămâni și, chiar dacă îmi jurasem solemn să schițez istoricul genetic al mamei, să descopăr cel puțin un fragment de adevăr despre locul nașterii sale sau despre părinții ei, lăsasem investigația să se împotmolească într-un punct mort. Nu știam nimic; nu eram în stare nici măcar să aflu numele orașului ei natal sau numele de fată, nici măcar cele mai simple lucruri despre cine fusese cu adevărat. Dacă mă luam după cât aflasem, mama se născuse din eter, termenul pe care astronomii îl folosesc pentru a descrie vastele întinderi de nimic din Univers. Era un cuvânt foarte potrivit, întrucât se părea că singurul lucru pe care îl dețineam era Nimicul, și exact într-acolo se îndrepta mama, iar eu nu aveam cum să o ajut, să o înțeleg, să o salvez sau să mă agăț de un singur lucru. Să mă agăț fie și de cele mai simple lucruri: cine fusese cu adevărat, de ce nu putea rămâne cu noi sau de ce se aruncase de la balconaș, gata să moară când încă aveam nevoie de ea și aș fi făcut orice, aș fi îngrijit-o și i-aș fi fost alături clipă de clipă, până la sfârșit, dacă mi-ar fi spus măcar, oricare ar fi fost adevărul, de ce nu a avut încredere în mine.

A doua zi după-masă, după ce zăcusem în pat ore în șir, stropii de vopsea de pe tavan explodară în portocaliu și roșu la apusul soarelui, apoi în cenușiu, apoi în nimic. Ore în șir, mă plesnisem peste mână cu banda de cauciuc, o tortură de felul picăturii chinezești. Când s-a făcut întuneric, m-am sculat, am ieșit din cameră și – să bată tobele – am coborât scările până la frigider. Am ciugulit niște mâncare chinezească semipreparată General Tso care probabil zăcuse într-un colț de pe raftul de jos încă de pe vremea generalului, sub dinastia Qing.

M-am gândit la arsura ca de lavă clocotită a ginului tatei și l-am scos din congelator.

Conform ritualului tatei, m-am așezat în cutele de piele ale fotoliului și am pus cu grijă ginul pe unul dintre brațele fotoliului, sorbindu-l ca pe doctorie. Nu-mi făceam griji că tata o să vină acasă și o să dea peste mine. Era încă devreme, ora opt, și, chiar dacă mă prindea, s-ar fi înfuriat numai din pricina fotoliului. Am căutat pe canalele televizorului, voiam să văd o explozie, ceva. M-am oprit până la urmă la History Channel, la un documentar despre Primul Război Mondial, pe care tata îl urmărise de aproape o sută de ori.

La început nu m-am gândit decât cum să înghit cât mai mult gin. De fiecare dată când ateriza o grenadă sau când un bărbat îmbrăcat ca Baronul Roșu[10] lansa un proiectil cu pumnul înmănușat în piele, simțeam în spatele ochilor plăcerea exploziei. Am dat mai tare și rafalele mitralierei au răsunat peste tot în casă. Am văzut șiruri de soldați care, acoperindu-și fața cu o mână și cu cealaltă ținându-se fiecare de umărul celui din față, treceau cu greu prin gazul de iperită. În scurt timp, creierul meu adulmecă starea de beție, în timp ce canalele mele auditive zornăiau și tremurau de zgomotele războiului. Când au arătat o vedere aeriană a Belgiei, care arăta ca apocalipsa, am răsuflat adânc.

Și atunci.

Am văzut un tânăr, cu o cască arătând ca un castron de salată, care urmărea cum orizontul explodează în timp ce trăgea dintr-o țigară. Documentarul a trecut apoi la imaginea în prim-plan a aceluiași bărbat, care, incredibil, trăiește și astăzi. Fața lui arăta de parcă era făcută din terci ținut într-o pungă de plastic. Nu-mi amintesc numele lui. Dar îmi amintesc ce a spus. Cu ce-i mai rămăsese din corzile vocale, cu o voce puțin mai mult decât o răsuflare modelată în cuvinte, a spus: „Toți cei care am luptat în război l-am purtat

cu noi tot restul vieții. Nu-i important ce fel de oameni am ajuns sau ce-am făcut din noi. O parte din noi o să rămână mereu acolo în tranșee, umăr la umăr. Faulkner zice: «Trecutul nu-i mort. Nu-i nici măcar trecut». Să știi, băiete, că ăsta-i adevărul".

Mi-am zis: „Bineînțeles! Ce fel de cercetător empiric ești? Idiotule! Bineînțeles".

Mi-am spus în gând: Baza de date!

Era atât de evident că aproape că m-am plesnit peste frunte. Ideea era următoarea: dacă toți oamenii suferind de boala mamei făceau parte din aceeași familie imensă și erau verii mei de gradul al doisprezecelea sau al treisprezecelea, atunci nu înseamnă că o parte dintre ei trebuie să fie veri mai apropiați? Iar dacă Shellard *et al* aveau o bază uriașă de date a tuturor cazurilor din America de Nord, nu era cumva posibil ca ea să conțină oameni înrudiți cu mama, verișori de gradul trei, doi sau chiar verișori primari? Și atunci nu înseamnă că unii dintre ei știu ceva mai mult despre familia mamei, pentru că și ei fac parte din familie?

M-am năpustit în camera mea de lucru cu atâta furie că geamurile de la uși au scos un sunet ascuțit. Scaunul rotativ, preluând din energia mea, alunecă de pe covorașul de plastic pe mochetă.

Pe Internet, am căutat *„Marvin Shellard"* + *Alzheimer*. În niciun minut, înaintea ochilor îmi apăru pagina web a Departamentului de studii neurodegenerative de la Universitatea din Texas (o pagină uluitor de urâtă, în culorile funcțiilor fiziologice – textul în galben-pișăcios pe un fundal verde-borât). Pentru un laborator care, cum aveam să aflu mai târziu, primește fonduri anuale de peste 750.000 de dolari doar pentru tehnologie, această pagină web era uimitor de inutilă. În afară de linkurile spre descrierea cursurilor, o „declarație de intenții" vagă și insipidă, bibliografia pe zeci de pagini a lucrărilor lui Shellard și câteva poze de

imagistică prin RMN, se mai afla un singur link, care mi-a stârnit curiozitatea. Ascuns în colțul de jos al paginii, scris cu litere albe, font Arial de opt, era o abreviere: „admin.” Am dat clic pe ea.

Imediat s-a deschis o fereastră care cerea parola. Am stat să mă gândesc. Răspunsul, firește, putea fi orice. Dar era posibil ca dr. Shellard să aleagă o parolă relevantă, și deci memorabilă. Am sondat istoria psihologiei și a neuropatologiei în căutare de răspunsuri. Am încercat, fără succes: dendrite, Skinner, temporal, hipocampus, James, Freud, cerebrum, Broca, cerebel, amiloid, memorie, Alzheimer, sindromul Alzheimer, ALZ *et cetera.*

Nu sunt sigur dacă se poate extrage vreo concluzie privind limitele imaginației doctorului Shellard sau capacitatea mea deductivă, dar am ghicit parola într-o oră, și ar fi trebuit să mă gândesc chiar mai repede. Sau poate că m-am gândit, dar la început mi s-a părut prea simplu ca să fie adevărat. Parola era „creier”.

La „admin.” erau patru fișiere: două care nu conțineau decât fotografiile zâmbitoare ale lui Marvin Shellard aflat în excursie la Roma și în Hawaii cu familia. Al treilea era orarul pentru tinerii asistenți. Într-al patrulea se înșira o listă lungă de fișiere în Excel. Majoritatea începeau cu „Date pentru” (ca în „Date pentru studiul crom. ALZ”, sau „Date pentru studiul tipurilor comportam. ALZ”). Când am derulat însă lista, l-am văzut. Faptul că se găsea în fața ochilor mei, că era un simplu fișier printre atâtea altele pe care îl puteam deschide oricând mi se părea în același timp imposibil și perfect rațional; mâna a început să-mi tremure. Pe când mișcam cursorul spre fișierul cu titlul „Baza de date EOA-23 lista originală”, degetele care îmi zvâcneau au trasat pe ecran o linie frântă, ca acele seismografului după un cutremur de 9 grade pe scara Richter.

Documentul s-a deschis; mi s-au dezvăluit numele rudelor mele depărtate, care uitau și erau

uitate. O listă de adrese și numere de telefon, dintre care unele (șaptesprezece, după cum aveam să le număr după aceea), se găseau în apropierea orașului Austin. Titlul, scris cu majuscule, era:

FIȘĂ DE CONTACT – BOLNAVII CU VARIANTA EOA-23 – DOAR PENTRU LABORATOR

Sistemul meu nervos simpatic se aprinse deodată cu același fior teribil pe care îl mai avusese odinioară la școală, când am intrat în vestiarul fetelor din greșeală; ca și atunci, impulsurile contradictorii de a mă uita și de a mă îndepărta mă trăgeau în direcții opuse, țintuindu-mă locului. Mă apucasem să citesc lista de nume, apoi aproape că am închis fereastra, iar apoi am închis și ochii. Am încercat să mă conving că, fie și obținută în mod ilegal, baza de date era esențială pentru căutările mele. Am deschis ochii și am dat print.

Câteva ore mai târziu, după ce m-am întors în camera mea, podeaua a început să vibreze când mașina tatei a intrat în garajul de dedesubt. Am numărat orele rămase până dimineață. Capul mă durea puțin. Bănuiesc că era mahmureală, ceea ce m-a făcut să mă simt mândru, ca orice altă dovadă a maturității care se apropia. Nimic nu mai conta însă în afara celor câteva ore rămase până la aflarea adevărului.

Comparasem baza de date cu harta sistemului de autobuze Capital Metro și hotărâsem – pe baza criteriilor de accesibilitate a transportului public – că voi începe cu bolnavul de Alzheimer A-50, Conrad Hamner, care locuia în Pflugerville, imediat lângă autostrada I–35.

Întrucât nu voiam să risc să mi se verifice la Universitatea din Texas scrisorile de recomandare sau dreptul de a avea acces la listă, am hotărât că va trebui să fac ceva de neconceput pentru un

Maestru al Nimicului: să mă înfățișez, neanunțat și neinvitat, la ușa bolnavilor de EOA-23 și nu doar să le vorbesc, ci și să îi conving să îmi vorbească.

Când casa a fost învăluită în albăstrui și cenușiu, înainte de zori, mi-am adunat curajul și am trecut în vârful picioarelor pe lângă fotoliul în care tata zăcea inconștient, pufăind rar, cu un sunet aproape ca al ventilatorului care îi fusese atașat mamei zile la rând după cădere.

Dacă promiți că nu sufli o vorbă, îți voi împărtăși secretul porților Isidorei. Promiți?

Foarte bine. De cum treci de cealaltă parte, pe tărâmul Isidorei, mergi peste un câmp parcă fără sfârșit, până când ajungi în fața primei porți. O să crezi pesemne că nu ai găsit ce căutai. Această poartă dintâi nu e cine știe ce, doar un hățiș de fiare răsucite, iar în mijloc este o ușă care se deschide scârțâind de cum o împingi cu degetul.

În spatele primei porți se întinde o pajiște uriașă. După zile întregi de mers, ajungi la poarta a doua a Isidorei, un zid de cărămidă înalt de treizeci de metri. Dacă o să cauți îndeajuns de mult, o să găsești un loc pe unde poți trece zidul—un rând de pietre ieșite în afară care par să fi fost puse acolo anume.

Dincolo de zid se găsește un șanț cu apă învolburată. Oricât de mult ai da ocol șanțului, n-o să găsești niciun pod. Ori îl treci înot, ori te întorci; vestea bună este că cei mai mulți reușesc să ajungă teferi pe malul celălalt.

Acolo se întinde o altă pajiște, iar dincolo de ea este o stâncă atât de înaltă, încât nu i se vede vârful. N-ai cum să te cațeri pe ea. O să fii nevoit să te adăpostești în peșteri și să încerci să găsești o trecătoare. Nimeni nu știe câte peșteri adăpostesc rămășițele nenumăraților căutători ai Isidorei.

Chiar dacă vei reuși să treci, când vei ajunge dincolo, inima o să-ți stea în loc. Înaintea ta se vor înălța și mai multe ziduri, fiecare mai înalt decât cel de dinainte, părând din depărtare o scară pe care va trebui să te cațeri, de-ai putea să treci dintr-un singur salt de pe un zid pe altul. Dacă nu, va trebui să afli secretul unic al fiecărei porți. Dacă de unele poți trece ușor, deschizând o ușă, celelalte îți pun mintea la încercare. Să sapi tunele pe dedesubt, să scobești cu o piatră un puț prin care să treacă un om sau să desfaci un șir de

lacăte pentru care trebuie o mie de încercări și o precizie aproape neomenească.

Pe măsură ce vei înainta, te va cuprinde disperarea. Dar există un secret pe care ți-l spun doar ție. Cei nemaipomenit de puțini destinați să ajungă în Isidora nu se vor lăsa niciodată copleșiți, pentru că singura cale de a găsi Isidora este să te mulțumești cu fiecare poartă, să nu te gândești la următoarea și să nu-ți amintești nimic de ultima, să trăiești numai pentru enigma celei care se află înaintea ta. După ce vei fi uitat atât viața ta de dinainte de porți, cât și speranța pentru ceea ce se află după ele, abia atunci vei găsi zidurile cu totul și cu totul de aur și abia atunci vei ști că ai ajuns în Isidora.

Abel

Tăcerea noastră

Sigur că mai condusesem o mașină și înainte, dar nimic nu se compară cu camioneta Dodge Ram din 1993, cu șase roți, opt cilindri și cabină dublă, al cărei proprietar eram acum. Și totuși. Avusesem foarte puțină experiență, sincer vorbind, chiar și pentru mașina pe care o condusesem odată, cu mulți ani în urmă. Era un Oldsmobile din 1953, în care Paul s-a întors din Dallas. O mașină greoaie, ca un șlep: un lucru care gâfâia și zdrăngănea, de un albastru frumos și lucios și cu un spațiu interior atât de mare, încât puteai să te lași cu totul pe spate în scaune, calitate de care Mae și cu mine am profitat din plin de nenumărate ori în anii de armată ai lui Paul.

Să conduci acel Oldsmobile însemna un act de echilibru și atenție, ca o jonglerie. Era nevoie de anumite mișcări ale schimbătorului de viteză și de o anumită presiune asupra pedalei, pentru că altfel motorul își dădea sufletul brusc, cu un vaiet mecanic. Eram departe de a fi specialist, însă reușeam să ajung cu mașina până în oraș, cu excepția a câteva momente întâmplătoare când am fost aproape de catastrofă.

Așezat acum în noua mea camionetă, Dodge Ram din 1993, cu șase roți, opt cilindri și cabină dublă, am constatat că lipsea pedala. Am căutat-o peste tot. M-am uitat deasupra volanului, pe bord, am pipăit cu mâna chiar și sub scaun. Mustăciosul stătea lângă geam, cu zâmbetul lui tâmp și neîncrezător. Nu voiam decât să găsesc mai repede pedala și să las în urmă mutra lui.

— Care-i problema? întrebă bărbatul.

— Ambreiajul? am întrebat.

— Are… cutie automată, izbuti el să spună printre hohote de râs.

— Așa sunt toate acum, nu? am răspuns, zicându-mi apoi în gând: Mai bine ai vedea că nu-mi dau seama cum merge drăcia asta.

Înainte să apuc să închid portiera, bărbatul, mușcându-și buza de jos care îi tremura întruna, se urcă pe scaunul din dreapta.

— Tot ce trebuie să faci e să ai grijă de două chestii. „Marșarier” și „Înainte”, spuse el și îmi arătă cele două litere, *R* și *D*[III] de pe volan. Asta-i tot.

Am răsucit cheia în contact, iar motorul porni, cu un sunet care nu semăna de loc cu păcănitul vechiului Oldsmobile al lui Paul. Motorul zăngănea amenințător.

— Asta-i tot ce trebuie să faci, repetă vânzătorul.

— Asta, o dată, am spus. Și pe urmă, cum să te dau jos din mașina mea.

Îi căzură obrajii, care până atunci fuseseră ca două mingioare roșii, bine umflate. Își miji ochii, îmi spuse că încerca numai să îmi fie de folos, apoi coborî din cabină.

M-am uitat în oglinda retrovizoare și am văzut botul iepei împingând în geamul care despărțea cabina de remorcă. Nu fusese simplu să o urc acolo. Avusesem nevoie de șase scânduri și de ajutorul aproape egal cu zero al bărbatului (forța lui fiind diminuată serios de râsul isteric). Ceața albicioasă de pe ochiul cu cataractă al iepei Iona privea obosită când am apucat maneta care ieșea din volan și am împins-o în *D* cu pumnul.

— Știu ce fac, am mințit eu. Stai liniștit.

Când am demarat, vânzătorul a început să fluture din brațe, strigând după mine întrebarea de care îmi fusese teamă din clipa în care am intrat acolo, eu și cu Iona tropăind. Din fericire însă, era genul de om care întâi ia banii și apoi află detaliile. Cu alte cuvinte, eram deja proprietarul camionetei mele Dodge Ram din 1993, cu șase roți, opt cilindri și cabină dublă.

— Hei! Omule! strigă vânzătorul. Ai permis?

Am apăsat butonul care deschidea geamul, am scos capul afară și i-am trântit adevărul.

— N-am mai condus o mașină de douăzeci de ani. Bineînțeles că nu!

Pe drumul spre casă, am blestemat mașinile care treceau pe lângă mine claxonând. Le-am strigat în parbriz:

— Credeți-mă, mai repede de atâta nu pot să merg!

Camioneta era ușor de condus. La mașina lui Paul, aveai nevoie de mușchi ca să întorci volanul și te opinteai ca să accelerezi. La noua mea camionetă Dodge Ram din 1993, cu șase roți, opt cilindri și cabină dublă, totul mergea de la sine. Puteam să rotesc volanul până la capăt în orice direcție. Cea mai slabă apăsare a piciorului mă făcea să prind o viteză enormă.

Camioneta Dodge Ram din 1993, cu șase roți, opt cilindri și cabină dublă, am decis, merita un nume mai simplu decât „camionetă Dodge Ram din 1993, cu șase roți, opt cilindri și cabină dublă”. Prima dată, m-am gândit să-i spun Iona 2. Întrucât nu voiam să arăt lipsă de prețuire față de Iona, care era totuși mijlocul meu preferat de transport și era, totuși, o ființă vie și nu o mașinărie, am hotărât că un nume mai bun ar fi Iona fără de Cal.

În foarte scurt timp, am intrat cu Iona fără de Cal pe aleea cu pietriș rar care duce la vechea noastră casă. Cu ajutorul unor lăzi vechi, dar și al ușurării entuziaste a adevăratei Iona, a fost floare la ureche să o dau jos din camionetă.

Nu știu ce a fost. Poate aspectul impecabil al mașinii strălucitoare în contrast cu starea ștearsă, dărâmată a casei. După ce m-am izbit în ușa din față (doar așa puteam intra), a fost ca și cum peste ochi mi s-a așezat deodată o pâclă groasă, usturătoare a pierderii. Am văzut deodată totul într-o altă lumină, așa cum și era de fapt. Cu greu putea fi numită casă. Mai mult o urmă a ceea ce

fusese cândva o casă. Câteva dulăpioare atârnau strâmb, altele erau puse direct pe dușumea. Cuvertura de la canapeaua din sufragerie, care pe vremuri fusese albastră, era acum de nerecunoscut din cauza anilor, a vieților trăite, a prafului. Pe rafturi erau șiruri de terfeloage pe care le citisem de nenumărate ori. Până și grinzile din tavan, pentru care străbunicul tăiase doi stejari imenși din fața casei, se încovoiau acum și chiar erau crăpate. De fiecare dată când pășeam, scândurile din dușumea gemeau la fel. Încordându-mi auzul, am înțeles de ce o strigau pe fiica mea pe nume.

Jamie.

În spital, Mae nu a fost în stare nici măcar să mă privească în ochi. Numai că atunci nici eu nu puteam să mă uit decât la chipul fiicei noastre. Se născuse cu întârziere, ca și cum frumusețea ei fără pereche avusese nevoie de mai mult timp pentru a se desăvârși.

Mae a spus:

— Iat-o pe Jamie Haggard.

Dar nu, nu exista un nume pentru copil. Să-i fi spus „Frumoasa”, tot ar fi fost mai prejos de adevăr.

În anii care au urmat, situația noastră putea să pară normală: tata, mama, copilul și unchiul infirm, îngăduit cu mărinimie să stea din lipsă de alte soluții. O familie normală și o cocoașă. Pentru mine însă dovada minciunii noastre era peste tot.

Când Jamie era un bebeluș în brațele fratelui meu, stăteam tăcut într-un colț, privind pe furiș din spatele unei cărți pe care mă prefăceam că o citesc în timp ce contemplam adevărul care ieșea la suprafață – părul ei moale, arămiu ca al meu (cel puțin înainte de a albi de vreme). În timp ce mă prefăceam că mâzgălesc în jurnalul îmbrăcat în piele pe care Paul mi-l adusese din Germania de Vest, dădeam din picior în tact cu adevărul: Jamie

scâncea așa cum și eu scâncisem mereu. Când Jamie plângea, lacrimile mele – dintr-acelea care curg din nări, nu din ochi – îi picurau din nas, iar adevărul i se prelingea pe bărbie.

Îmi reaminteam să mă stăpânesc. Mă gândeam: „E atât de limpede că-i fiica mea, încât, dacă vorbesc prea mult, o țin în brațe prea mult, îi explic prea multe despre lume, zidul pe care l-am înălțat între adevăr și viața pe care ne-o construim se va prăbuși la pământ. Dacă încep să mă port ca un tată, atunci nimic nu-mi va mai sta în cale”.

Când aprofundam ideea, îmi reaminteam că aceasta era pedeapsa pentru trădarea îngrozitoare față de fratele meu. Când eram furios, dădeam vina pe Mae pentru încăpățânarea ei nebunească de a menține această înșelăciune uriașă. Când eram sincer, știam că amândoi, Mae și cu mine, eram atât de înfricoșați și rușinați de adevăr, încât cădeam de acord asupra acestei minciuni fundamentale, o minciună pe care i-o spuneam întruna fiicei noastre prin tăcerea pe care o păstram.

De multe ori îmi spuneam: „Dacă n-ar fi Mae, aș da totul pe față”. Deseori, stăteam întins în pat, rostind adevărul în șoaptă, doar ca să simt în gură forma cuvintelor sale. Îmi imaginam, îmi imaginam, îmi imaginam. De atâtea ori, că era cât pe ce să îl rostesc. Adevărul care putea fi spus într-o singură propoziție și care putea să schimbe totul. N-am scos un cuvânt.

Și uite așa. Ani de zile, Unchiul Cocoașă a așteptat, cum așteptase și înainte: mut și neclintit, urmărind cum viața care nu putea fi a lui se întâmplă dincolo de paginile cărților sale. Dar, ca în cazul lui Mae, să privești fără să acționezi era un soi de nebunie.

Eram la masă într-o seară, când avea patru ani, după ce petrecusem întreaga zi montând gardul în ploaie. Jamie își murdărise mânuțele cu cerneală

răsfoind paginile ziarului *Dallas Morning News,* arătând cu degetul propoziție după propoziție, bătând-o pe Mae la cap să i le citească cu glas tare.

Am sesizat ocazia și am profitat de ea.

— Poate că ar trebui s-o învăț să citească, m-am oferit eu.

— Perfect, făcu Paul. Ești mai potrivit decât noi. Cărțile au fost mai mult partea ta decât a noastră.

Mae deschise gura, dar obiecția nu se auzi. Doar se uită la mine, tăcerea din spatele buzelor implorându-mă.

În mintea mea, care luase deja hotărârea, am spus: Îmi pare rău, dar tu, dintre toți oamenii, știi că sunt anumite impulsuri cărora nu pot să le rezist.

Și astfel a început cel mai fericit ritual al celor șaizeci și opt de ani ai mei de pe această planetă. Aproape în fiecare seară, ani la rând, Jamie se urca pe genunchii mei sau își trăgea scăunelul lângă mine și începeam să citim.

Când avea vreo șapte ani, într-o seară, am hotărât că sosise timpul să-i spun fiicei mele poveștile care rămăseseră nespuse de peste douăzeci de ani, poveștile pe care mama ni le spusese pe vremea când eram copii: poveștile Isidorei.

Am învelit-o pe Jamie sub cuvertura cusută de Mae din petice cu crini și cu rățuște, așa cum îmi cerea să o fac, împingând cu vârful degetelor cearșafurile sub trupușorul ei care, așa cum stătea întins, în relief părea una cu patul.

— Vrei să auzi o poveste pe care mi-o spunea bunica ta?

— E adevărată sau e închipuită?

— Adevărată. Dar trebuie să-mi promiți că o să te culci imediat ce termin. Promiți?

Jamie dădu din cap că da, așa că am început.

— Prea bine. A fost odată ca niciodată o fetiță de vârsta ta. Fusese dintotdeauna o fetiță tristă. Trăia la o fermă cu părinții ei cei răi, care o puneau

pe fetiță să facă toată munca în timp ce ei stăteau tolăniți în balansoar, bombănind și dându-i porunci. Într-o dimineață, după ce stătuse toată noaptea ca să curețe cocenii de porumb, fetița a intrat în casă pentru mâncarea de dimineață, dar părinții lipseau. Fugi repede în spatele casei, dar nu erau nici acolo. De fapt, nimeni nu i-a mai văzut de atunci. Adevărul e că părinților li se întâmplase ceva groaznic, și trebuie să-mi promiți că n-o să-ți fie frică dacă îți spun. Promiți?

— N-o să-mi fie frică, răspunse Jamie.

— Bine. Adevărul e că părinții ei își doriseră dintotdeauna să facă o excursie în Hawaii. Fuseseră cam zgârciți și aveau mai mult decât le trebuia ca să plece, dar s-au hotărât totuși să facă economii. În loc să cumpere bilete de avion, au cumpărat două cutii mari, au scris pe ele adresa hotelului din Honolulu și au încercat să se expedieze singuri. Doar că au scris codul poștal greșit. Apa pe care o luaseră cu ei s-a terminat după trei zile. Cutiile au zăcut într-o magazie unde nimeni nu le-a auzit strigătele. Câteva luni mai târziu, cutiile au fost ștampilate cu „a se returna expeditorului”. În cele din urmă, au fost returnate, dar în cutii nu mai erau decât pulbere și oase.

Cu toate că se străduise să nu tresară, fiica mea a scos un mic strigăt de uimire.

— Când veni vremea să fie înmormântați, groparul săpă pentru rămășițele lor două gropi adânci. În seara de dinaintea ceremoniei, fetița, singură și tristă, se duse la cimitir și se uită în mormintele goale. Se așeză pe marginea uneia din gropi, cu picioarele atârnându-i în gol, și începu să plângă. Chiar dacă părinții fuseseră neomenoși cu ea, acum, că era orfană, se simțea cea mai singură fetiță din lume. Așa că plânse mult. Plânse atât de mult că își pierdu echilibrul și căzu în groapă. O să-ți închipui că s-a speriat foarte tare. Dar nu s-a speriat. Era atât de tristă, că nu-i păsa dacă n-o

găsea nimeni. Nu-i păsa nici dacă o îngropau sub rămășițele părinților ei. Se întinse la pământ.

Dar apoi își dădu seama că nu era numai pământ. Sub stratul moale, roșiatic, de la fundul gropii se simțea ceva tare. Fetița se ridică în picioare, apoi începu să sară în sus și în jos. Dedesubt trebuie să fi fost ceva gol, pentru că suna ca o tobă când sărea. Fetița îngenunche, dădu pământul la o parte și descoperi o ușă.

— O ușă?

— O ușă. Era o ușiță de lemn, cu un mic mâner de cristal. Și ce crezi că a făcut atunci fetița?

— A deschis-o?

— A deschis-o. A răsucit mânerul și a tras.

Pe măsură ce Jamie creștea, deveneam tot mai mult tată. Dimineața o însoțeam până la școală. Aproape în fiecare după-amiază așteptam în fața școlii să sune clopoțelul. După ce ne întorceam acasă, mă jucam cu ea când voia să se ascundă în „bârlogul secret", de sub ușile de fier ruginit care dădeau în beciul de afară, pretinzând că este invizibilă. Stăteam deasupra în picioare și exclamam: „Unde-o fi Jamie? A dispărut!" De sub chepeng răsunau chicotele ei înăbușite. La sfârșit de săptămână, mă ajuta la treburile din jurul casei, fascinată de munca mea, agitându-se pe genunchii mei în timp ce udam lanurile cu tractorul-cisternă, ajutându-mă să car găleata în care aruncasem știuleții de porumb abia culeși sau ieșind din cotețul pentru găini, arătându-mi mândră ouăle adunate ca pe niște diamante dezgropate din pământ. Seara, o ajutam la teme și, dacă nu avea nevoie de ajutor, o învățam lucruri cu mult mai interesante decât ce învăța la școală. Am învățat-o cum a luat naștere viața din elementele din Univers. Am învățat-o totul despre Darwin și selecția naturală. Am învățat-o adevărata istorie despre cum au ajuns să locuiască oameni ca noi

într-un loc ca Texasul. I-am spus nenumărate lucruri, dar nu i-am spus adevărul.

Mae și cu mine am discutat deschis o singură dată despre felul în care deveneam ceea ce eram de fapt. Poate că amândoi eram conștienți că a discuta pe față despre suprimarea adevărului însemna de fapt să îi recunoaștem existența încă o dată.

Într-o seară, după ce Jamie și cu mine am terminat de citit *Rețeaua miraculoasă*[12], Mae a așteptat ca Jamie să adoarmă, apoi s-a așezat în scăunelul pliant de lângă străvechiul meu fotoliu în carouri. Când am simțit în ureche căldura răsuflării lui Mae în timp ce îmi vorbea șoptit, inima mi-a stat în loc amintindu-și tot ce ajunsese acum imposibil. Adevărul era că deși Mae devenise principalul (sau mai degrabă cel mai încăpățânat) autor al minciunii noastre intolerabile, mă simțeam încă îndrăgostit fără speranță de atât de multe lucruri la ea. Încă și mai îndrăgostit pe măsură ce vedeam cum trăsăturile lui Mae se recompun în fiica noastră: pomeții înalți, perseverența din glasul ei, ochii care tot timpul scrutau cu indulgență viața aflată în fața lor.

— Încetează să te mai joci de-a tata, șopti Mae.

— Dar nu mă joc, am protestat.

Se înțelegea de la sine că nu aveam să încetez. Mae oftă adânc și suflarea ei îmi vui în ureche. Îmi sărută cuta lungă pe care soarele o brăzdase pe obraz și mă puse să jur că nu o să-i spun niciodată.

— Firește că nu.

Adevărul este însă că mi-am spus în gând: Să mint ființa pe care o iubesc nu mai înseamnă același lucru ca înainte.

Fetița descoperise o trecere ascunsă către Isidora; deschise ușa și căzu în gol. La început, era doar întuneric, dar curând se făcu lumină. Un timp, nu a fost decât strălucire pură, dar nu se sperie. Căderea era lină, ca o alunecare, și așa a fost și aterizarea.

Acum, ajunsă pe alt tărâm, fetița se ridică în picioare. Privi în jur. Într-o parte se întindea un câmp nesfârșit, în cealaltă parte se vedea un oraș cu totul și cu totul de aur. Castele de aur, case, drumuri și biserici de aur. Dar fetiței nu îi mai păsa de aur. Nu-și mai amintea nimic, nici măcar un cuvânt, ceea ce însemna că nu-și mai amintea nici măcar de tristețea ei. În timpul căderii, amintirile nu o urmaseră. În Isidora, timpul nu putea fi măsurat. Era un nesfârșit acum. Așa că fetița zâmbi, apoi porni spre orașul aflat în mijlocul locului pe care noi îl numim Isidora, dar pe care isidorienii nu îl numesc nicicum.

Seth
Procedura

Înainte de a realiza primul meu interviu, am stabilit, din motive atât științifice, cât și personale, liniile de bază ale modului meu de operare empiric. Fiindcă am înțeles că o parte necesară a procedurii mele era și conversația față în față cu niște străini (o anatemă pentru existența mea zilnică de Nimeni), mi-am zis că, dacă voi putea pune la punct un fel de rutină, m-aș simți mai degrabă ca o mașină ce își reiterează programul decât ca o persoană reală, ceea ce însemna că, deși urma să merg din ușă în ușă și să stau de vorbă cu niște străini, mă puteam ascunde în spatele textului meu învățat și, în felul acesta, să rămân și pe mai departe Maestrul Nimicului.

Am repetat în gând un scenariu și am stabilit trei principii de bază ale modului meu de operare:

1. Toate întrebările pe care le pun vor fi exclusiv în scopul obținerii de informații.
2. Ca un bun cercetător empiric, voi evita cât mai mult posibil orice influență personală asupra interviului.
3. Chiar dacă sistemul meu digestiv se dezintegrează și simt că pielea feței mi se descompune, voi continua interviul, oricât de neplăcut ar deveni, până la obținerea tuturor datelor utile.

Nu știu dacă asta spune ceva despre eșecul meu ca aspirant la statutul de om de știință sau despre poziția fundamental nesustenabilă de cercetător obiectiv, dar în cursul investigațiilor cele trei principii ale mele au fost, în ciuda eforturilor, la fel de ferme și utile ca amintirile din capul mamei.

Bolnavul de Alzheimer cu debut precoce A-50 (Conrad Hamner, vărul meu, posibil de gradul unu, posibil și de gradul treisprezece) apăru în pragul ușii complet răvășit. Fața, mâinile, tricoul echipei Texas Rangers și blugii largi de tâmplar erau toate acoperite de o crustă subțire, ca un fel de mâl cenușiu. Era un bărbat înalt, slab și adus de spate. Părul negru era vâlvoi și când mergea, o șuviță i se ridica preț de o clipă, apoi cădea la loc, ca un câine care încearcă să-și țină echilibrul pe locul din spate al unei mașini aflate în mers. Pielea feței, întinsă și roșie sub pojghița cenușie, era singura care îi trăda vârsta, maxim patruzeci sau patruzeci și cinci de ani.

Conrad Hamner locuia într-unul din nenumăratele cartiere rezidențiale construite, toate odată, acum zece ani, de-a lungul autostrăzii I–35. Complexul domnului Hamner consta din două tipuri de clădiri, identice până la gardul de cărămidă, repetate de nenumărate ori, de parcă arhitectul ar fi suferit de sindrom obsesiv-compulsiv și, dacă nu ar fi existat planurile urbanistice zonale, ar fi sfârșit prin a acoperi cu ele întreaga planetă. În acest complex, „Salcia (a nu se confunda cu complexul comercial „Salcia” și nici cu cartierul de locuințe „Salcia plângătoare”), singurele diferențe între uși erau cele trei cifre din metal, font Lucinda Sans, prinse cu șuruburi sub vizor. Când domnul Hamner deschise ușa, am observat că pe dosul mâinii avea scris cu marker negru numărul de pe ușă, 705.

— Bună ziua, domnule Hamner, am început eu. Numele meu este Seth Walker și am adresa dumneavoastră de la doctorul Marvin Shellard. Nu vreau să vă deranjez, dar am…

— Stai, stai. Îmi pare rău să te întrerup, spuse domnul Hamner. Știu că este o întrebare stupidă, dar ne cunoaștem de undeva?

La început, mi-am zis că mă aflam deja în pragul unei mari descoperiri, că poate mama mă

dusese în vizită la domnul Hamner pe vremea când eram prea mic ca să-mi amintesc, sau că era vreo rudă în vârstă la care mersesem înainte ca mama să decidă să rupă cu trecutul. Sau că poate domnul Hamner își amintea cine știe cum de mine. Și toate astea de la prima încercare!

— Nu cred… am bâiguit eu.

— Nu, nu, firește că nu, spuse el, ridicând mâinile a neajutorare. Îmi pare rău, știu că este ciudat, dar trebuie să-i întreb pe toți. Am asta. Stai…

Domnul Hamner întinse mâna după un teanc de hârtii aflate într-un suport negru de plastic fixat lângă ușă.

— Poftim, spuse el întinzându-mi o foaie de hârtie, cu trei găuri pe margine făcute cu perforatorul.

Scoase apoi un pix din buzunar și îl apăsă o dată.

— Îi rog pe toți vizitatorii mei să completeze așa ceva. Îmi cer scuze dacă ți se pare ciudat.

Pagina pe care domnul Hamner mi-o pusese în mână avea un mic paragraf în partea de sus, urmat de o listă de întrebări.

— Ah, spuse domnul Hamner, mușcându-și buzele, în mod vizibil stânjenit. Sunt atât de nepoliticos. Te rog, te rog, intră.

Am intrat cu hârtia și cu pixul în camera de zi a domnului Hamner, care nu arăta deloc a cameră de zi, era mai degrabă un atelier de tâmplărie sau un studio de artist. Mocheta era ascunsă sub o folie groasă de plastic opac, iar singurele piese de mobilier erau o masă cu două scaune de lemn, șchioape și crăpate. Pe masă se vedea o roată de olar, cenușie și vâscoasă, pe care era așezat un vas pe jumătate finisat – o grămadă de lut la bază, încreștită la gură. Domnul Hamner împrăștiase peste tot vaze, căni și boluri terminate, și camera era luminată de strălucirea lor. Îmi făcu semn cu mâna să mă așez lângă roată. Masa era acoperită în

întregime cu lut, de parcă era ea însăși opera cea mai masivă și bizară a domnului Hamner. Am găsit un colțișor suficient de neted și uscat ca să așez foaia de hârtie. Domnul Hamner mă urmări cu atenție, ștergându-se pe blugi de lutul de pe mâini în timp ce citeam.

Pe pagină scria:

SALUT. MĂ NUMESC CONRAD HAMNER. VĂ MULȚUMESC PENTRU VIZITĂ. ȘTIU CĂ PARE ÎNGROZITOR DE DEPLASAT ȘI OFICIAL, DAR ÎI ROG PE TOȚI MUSAFIRII MEI SĂ COMPLETEZE FORMULARUL DE MAI JOS. ÎN IULIE 1996 AM FOST DIAGNOSTICAT CU O BOALĂ GENETICĂ RARĂ. ESTE O AFECȚIUNE NEUROLOGICĂ NUMITĂ SINDROMUL ALZHEIMER CU DEBUT PRECOCE. ACEASTA ÎMI AFECTEAZĂ MEMORIA, AȘA CĂ VĂ ROG SĂ ÎMI IERTAȚI COMENTARIILE BIZARE ȘI SĂ NU MI-O LUAȚI ÎN NUME DE RĂU DACĂ UIT COMPLET CINE SUNTEȚI ÎNTRUCÂT ÎMI ESTE TOT MAI GREU SĂ PORT O CONVERSAȚIE, AM OBICEIUL SĂ ȚIN ÎN FAȚĂ RĂSPUNSURILE LA ÎNTREBĂRILE URMĂTOARE ASTFEL ÎNCÂT SĂ DISCUT CU DVS. PE CÂT POSIBIL. DE ASEMENEA, VOI PĂSTRA ACEST DOCUMENT, ÎN CAZUL ÎN CARE VĂ HOTĂRÂȚI SĂ MĂ VIZITAȚI DIN NOU, PENTRU CA DIN MEMORIE SĂ NU MI SE ȘTEARGĂ ORICE MĂRTURIE A CONVERSAȚIEI NOASTRE. ESTE O PLĂCERE SĂ VĂ CUNOSC ȘI VĂ MULȚUMESC PENTRU ÎNȚELEGERE.

Apoi am răspuns la următoarele întrebări:

NUME: *Seth Waller*
VÂRSTĂ: *15*

SCURTĂ DESCRIERE FIZICĂ A DUMNEAVOASTRĂ:

Primul gând a fost să iau în calcul următorii termeni: neîndemânatic, plin de coșuri, cocârjat, vorbesc cu prune în gură. În schimb, am scris: *înalt, șaten, rasă albă, un mic semn din naștere pe obrazul drept.*

RELAȚIA CU MINE: *Străin*
OCUPAȚIE: *Student! Cercetător empiric*
MOTIVUL VIZITEI: *Să vă pun întrebări despre familia dvs. care să conducă la o mai bună înțelegere a modului de transmitere la descendenți a bolii Alzheimer cu debut precoce, cu speranța de a afla mai multe despre aceasta și a găsi în cele din urmă un tratament.*
VĂ DATOREZ BANI? DACĂ DA, PRECIZAȚI VĂ ROG CÂT ȘI PENTRU CE: *Nu/nimic.*

I-am înmânat formularul domnului Hamner, care a încuviințat din cap citind-o.

— Deci, știi deja despre, ăăă, asta a mea, spuse el către pagină.

— Da, am adresa dumneavoastră de la doctorul Shellard.

— Cine?

— Marvin Shellard. Cred că a vorbit cu dumneavoastră, nu?

Domnul Hamner își încreți fruntea, lăsând să cadă o ploaie scurtă de particule de lut uscat.

— Stai așa, spuse.

Scoase de sub birou un dosar gros, verde, pe care scrisese cuvântul *Vizitatori.* Coperta se deschise cu un *„buf!”* sonor. Cu toate că apartamentul domnului Hamner era suficient de neîngrijit încât să mă facă să mă simt mai puțin vinovat de halul în care se găsea camera mea, conținutul dosarului era organizat impecabil.

Trebuie să fi fost în el peste trei sute de pagini prinse în inele, aranjate alfabetic cu separatoare din plastic în toate nuanțele curcubeului.

Cu toate că hotărâsem că modul meu de operare pentru investigația empirică va fi strict profesional, nu m-am putut abține să nu remarc:

— Uau! Aveți un sistem pe cinste!

Domnul Hamner îmi aruncă o privire scurtă, apoi îmi zâmbi într-un fel care îmi declanșă mâncărimi peste tot, ca de fiecare dată când un necunoscut mă privește drept în ochi, transformându-mi instantaneu toate cutele pielii – de la subsuori, coate, genunchi, vintre – într-o zonă cu urticarie. Mă întreb uneori dacă asta are un nume, șoc anafilactic la contactul vizual, să zicem, sau dacă nu cumva corpul meu a inventat o formă de alergie absolut nouă. Poate că sunt un accident genetic, prima ființă omenească de pe pământ alergică la interacțiunea socială. Când domnul Hamner vorbi, am început să mă calmez și toate crevasele din piele s-au retras treptat.

— Da, e o chestie grozavă, nu-i așa? Uneori, îl scot și îl citesc ca pe un roman. Ca pe un roman, doar că personajul principal sunt eu și fiecare zi mi se pare cu desăvârșire nouă. Cred că sunt norocos, într-un fel. Cei mai mulți nu ajung niciodată să citească despre viața lor cu atâta obiectivitate.

— Da, am murmurat.

Domnul Hamner apucă o porțiune groasă din dosar între degetul mare și arătător, apoi urmări cu un oftat cum se prefiră foile, una câte una, prin fața ochilor săi.

— Într-o zi însă, n-o să mai fiu în stare să le citesc deloc. Dar uite, stau aici și-mi plâng de milă și am uitat cu totul ce căutam. Încă o dată, cum se scrie numele tău?

— Nu, nu, nu e vorba de mine, am spus, arătând spre foaia proaspăt completată aflată pe masă. Dumneavoastră căutați pe altcineva, dar chiar nu contează.

Domnul Hamner lăsă paginile să cadă, înălță din umeri, apoi mă privi cu un zâmbet stingher:

— Nu mă băga în seamă, spuse. Cu ce te pot ajuta?

— Am venit să vă pun câteva întrebări despre starea dumneavoastră de sănătate, am început, cu tonul cel mai științific posibil.

Am scos din buzunar un blocnotes cu spirală și am așezat pixul domnului Hamner pe prima pagină albă.

— E-n regulă, atunci. Dă-i drumul.

— Cele mai multe din întrebările mele privesc mai mult familia decât pe dumneavoastră în mod special.

— A, în cazul ăsta, mă tem că ai greșit persoana. Nu am cine știe ce familie. Am un fiu. Nu ne vorbim, dar din vina mea. Este un om bun. Când mi-au pus diagnosticul, m-a adus aici, în locul ăsta, dar de atunci nu am mai schimbat niciun cuvânt. Sau poate că da. Se poate să fi uitat. Ar trebui să-mi notez. Maică-sa și cu mine am fost doar buni prieteni, zău așa. Am făcut greșeli peste greșeli. Poate că asta e una din binecuvântările bolii pe care o am. Întotdeauna am fost tipul care vede jumătatea plină a paharului, o prostie, poate. Dar cel puțin, într-o zi, o să uit ce talmeș-balmeș am făcut din viața mea. Oricum, oalele astea ale mele sunt tot ce am acum. Pare jalnic, poate. Un moș țicnit care-și pierde mințile înconjurat numai de lut, dar eu…

În spatele jaluzelelor, soarele coborâse spre asfințit și o sută de raze orizontale au umplut apartamentul, înfășurându-se în jurul vazelor, îndoindu-se peste nasul domnului Hamner, adunându-se în holurile albastre și roșii, împrăștiindu-și culorile. Câteva clipe, domnul Hamner le privi fascinat și pe chip îi înflori un zâmbet. Ochii îi erau larg deschiși și atenți, ca la copii: plăcerea inviolabilă, în stare pură, eliberată de gânduri și semnificații, a unei lumi de suprafețe

strălucitoare uimitoare. Era în asta ceva neliniștitor, dar și familiar în același timp, ca un déjà-vu cu vibrații inexplicabil de amenințătoare. Mi-a trebuit o secundă sau două ca să îmi dau seama că expresia feței lui îmi amintea, desigur, de cea a mamei. M-am gândit atunci la ea, la ce o fi făcând exact în acel moment, ca să aibă exact aceeași expresie captivată de infinitele moduri în care viața de dincolo de ferestre reflectă lumina soarelui, fără să se gândească la nimic altceva. Sau, cel puțin, fără să se gândească la mine, în mod sigur, încercând să îmi abat gândurile, sau poate să mi le adun, m-am uita pe blocnotes, unde scrisesem doar „Fără rude apropiate de contactat”.

Mă pregăteam să pun o altă întrebare, să îl lămuresc că pe mine mă interesa în mod deosebit istoricul medical al părinților, bunicilor și străbunicilor săi, dar când se întoarse spre mine, ochii lui mijeau de însuflețire adâncă și din nu știu ce motiv, începu să îmi spună o poveste.

— Să mă oprești dacă ți-am mai vorbit de asta înainte. Probabil că da. Dar este povestea la care țin, despre Willem de Kooning. Mă gândesc tot timpul la ea. Povestea începe când de Kooning era tânăr și era un geniu, fără discuție. Crea opere de artă cum nimeni nu mai văzuse înainte. De Kooning crea o artă care era… era proaspătă, și nouă, și originală, și în același timp totul părea cel mai firesc lucru din lume. Nenumărate pânze, pline de abstracțiuni. Frumoase. Pur și simplu frumoase. Îți place de Kooning?

— Ăă, am rostit, încercând să improvizez un comentariu care să nu mă dea de gol că, în materie de artă, cunoștințele mele se învecinau cu imbecilitatea.

— Nu contează. Nu era pentru oricine. Pentru mine, arta lui era frumoasă. Oricum, de Kooning ajunge între două vârste și arta lui, nu știu, cumva… devine repetitivă. Încearcă să aducă lucruri noi. Poze, ziare, lucruri pe care le găsește

prin casă, dar totul este, mă rog, n-are importanță. În fine, de Kooning îmbătrânește. Opera lui cea mai de seamă e cea produsă cu mult timp în urmă, toată lumea crede că este terminat. Că a încercat să se schimbe odată cu lumea, dar că nimic nu e nici pe departe la fel de bun ca atunci când s-a apucat și că, în lipsă de alt cuvânt mai bun, era mereu el însuși. Dar atunci se întâmplă un lucru ciudat. Când ajunge pe la șaptezeci de ani, de Kooning începe să uite. Nevasta îl duce la doctor și află că e Alzheimer. Să vezi acum. De Kooning este disperat, cine n-ar fi? Toți spun unul și același lucru. Mai rămân șapte sau opt ani, dar după cinci n-o să mai fii în stare nici măcar să vorbești. Lucruri disperate, înspăimântătoare. Nu pot să-ți spun cât e de groaznic. Să știi că încă ești aici, dar de fapt nu ești. N-am cuvinte să spun. Nimic nu e…

O clipă, m-am gândit că domnul Hamner uitase povestea de tot. Ochii i s-au umezit; pe obraz, o lacrimă a readus la viață o dară de lut uscat. De la ochi, am simțit cum mi se răspândește căldura de dinaintea lacrimilor. Din fericire pentru amândoi, domnul Hamner și-a amintit povestea și a continuat.

— Așa că de Kooning crede că e terminat. El și soția lui încep să-și facă planurile finale. Pictura este ultimul lucru din mintea lui. El merge din rău în mai rău și, pentru o vreme, intră chiar în panică. Are probleme. Bâjbâie. Cu toate ideile lui despre artă, societate, viață, totul. Totul se duce de râpă. Tot ce a învățat despre artă dispare, deci ai zice că n-o să mai fie în stare să facă nimic. Dar se dovedește că este tocmai pe dos. Se ajunge la un punct unde… este greu de spus ce anume se întâmplă exact. Ca și cum tot ce învățase de Kooning, tot ce încercase să fie și nu era, dispăruse în întregime odată cu celelalte. Deci, de Kooning se trezește într-o dimineață, se duce la șevalet și începe să picteze. După cum îl duce mâna. Nu e

nici mai mult, nici mai puțin decât motivul pentru care începuse din capul locului. Obsesia de a urmări aceste culori, forme, linii și trăsături de penel capătă contur în fața lui. Deci pictează. Oamenilor care văd ce face nu le vine să creadă ce văd. Nu doar că picturile sunt la fel de bune ca atunci când era tânăr. Sunt altceva, ceva nou. Și, cu cât boala lui se înrăutățește, cu atât arta lui este mai puțin controlată, mai spontană și mai plină de imaginație. De Kooning face poate cea mai bună operă a vieții lui. Și știi care e partea cea mai bună? În fiecare zi se scoală și își vede picturile din ziua de dinainte, și firește, nu-și amintește niciuna dintre ele. Nu știe de-a binelea nici măcar că e pictor. Se uită pur și simplu la pânzele lui și vede ceea ce, pentru el, e cea mai frumoasă artă din lume. Și de fiecare dată când se uită la fiecare dintre ele este pentru prima dată.

Domnul Hamner arătă spre singurul poster de pe perete, un vârtej strălucitor de roșu și albastru emanând dintr-un disc galben, amintind vag de imaginea Căii Laptelui creată pe calculator. Sub imagine, pe poster stătea scris: „De Kooning: ultimii ani”.

Drept răspuns la povestea domnului Hamner, am reușit, firește, cel mai stupid răspuns cu putință.

— Uau, am exclamat.

— Da, exact. Uau, spuse domnul Hamner cu însuflețire, privind posterul cu satisfacție, cu un aer de apreciere, aproape transcendent. Apoi expresia lui se stinse și se uită din nou la mine.

— De Kooning avea însă o soție, cineva care să se ocupe de treburile de fiecare zi. Care să-i facă arta posibilă. Eu nu am atâta noroc. Pe aici mai vine uneori o femeie să mă ajute la curățenie.

Domnul Hamner își ridică ochii în tavan și privi lung cu ochii mijiți, încercând să cheme numele din uitare.

— Cheryl. Vine când și când, dar știu că într-o zi n-o să mă mai lase să trăiesc așa și o să mă ducă de aici. Sper doar să-mi lase lutul și roata de olar. Sunt încă la început. Așa cum văd eu lucrurile, mă așteaptă încă vreo trei-patru ani de inspirație. Sper numai să mă lase să-mi păstrez lucrurile.

— Sunt sigur că așa va fi, i-am spus, cu toate că știam cum stau lucrurile în locuri ca „Sala de așteptare”.

Domnul Hamner zâmbi larg, apoi se uită din nou pe formularul pe care îl completasem.

— Deci cunoști starea mea.

— De aceea mă aflu aici, să vă pun întrebări.

— Chiar așa? spuse domnul Hamner încruntându-se și înălțând din umeri, cu o privire sceptică și docilă în același timp. Bine atunci, asta e. Dă-i drumul.

— Întrebările care mi-au rămas sunt despre trecutul dumneavoastră.

— Asta-i bine. Trecutul este singurul lucru despre care sunt în stare să vorbesc azi. Ciudat. Mi se spune că-mi pierd memoria, dar eu simt de fapt că-mi pierd prezentul. Trecutul, copilăria, poveștile care-mi plac, amintirea unor lucruri ca astea. Niciodată n-a fost mai limpede. Dacă nu m-aș uita în oglindă în fiecare zi, m-aș convinge că sunt de vârsta dumitale.

Vorbele lui făcură să mă mănânce pielea din nou, așa că am spus repede:

— Următoarea mea întrebare este dacă unul din părinții dumneavoastră a avut această afecțiune.

— Da. O, da. Mama, și mama ei. Și mama mamei mamei mele. Înainte de asta, cine mai știe? Asta e jumătate din grozăvie. Adevărata povară a familiei mele, înțelegi? Să știi ce te așteaptă. Pe măsură ce mama era tot mai rău, tata n-a mai rezistat. Oricum, nu pentru mult timp. Așa că până să împlinesc nouăsprezece ani îi schimbam mamei pamperșii.

Am notat:

MAMA – DA
BUNICA – DA
STRĂBUNICA – DA

Apoi m-am hotărât să întreb pur și simplu. Să îl întreb dacă știa ceva legat de Isidora sau Bethesda, cele două cuvinte care erau aproape tot ce știam despre viața mamei de dinainte de New York.

— Ăă… Nimic. Nu. Nu pot spune că știu ceva de Bethesda sau, cum i-ai zis? Isidora? Îmi place numele, este în Texas?

Nu eram sigur cum trebuie să răspund la întrebare, așa că m-am mulțumit să tac, privind cum lumina soarelui coboară și apoi se stinge pe fața vărului meu îndepărtat.

Domnul Hamner, care mă studia, își lăsă capul pe o parte și își încreți nasul. După un timp, expresia lui se lumină și fața lui se destinse, la fel de senină și indiferentă ca într-un somn adânc și fără vise. Datorită mamei, am recunoscut această expresie care însoțea dispariția gândurilor sau a vorbelor. După un timp, domnul Hamner luă de pe masă chestionarul meu și începu să îl citească încă o dată.

— Seth Waller… deci ai venit să-mi pui câteva întrebări. Despre starea mea?

Domnul Hamner îmi zâmbi dintr-odată, apoi cu un râs tăcut își sprijini bărbia în palmă, iar cotul în lutul moale din fața lui.

— Care este treaba cu tine? Un savant-precoce, sau ce?

— Nu știu. Nu, adică venisem să pun niște întrebări, dar cred că acum am toate răspunsurile.

Domnul Hamner părea că nu mă mai ascultă; se concentră în schimb asupra chipului meu, pe care îl studie meticulos și admirativ, ca și cum era o operă de seamă a artei moderne.

— Scrie aici că nu ne-am întâlnit, dar parcă te-aș cunoaște.

Am zâmbit, apoi am ridicat din sprâncene și i-am făcut semn spre hârtia din mână. Mi-a dat-o înapoi. Am luat stiloul, am tăiat „Necunoscut” și am scris în loc „Văr de mult pierdut”.

I-am înmânat hârtia domnului Hamner și am urmărit cum îi tresare fața de uimire. Cu ochii larg deschiși, îmi spuse:

— Zău? Dar asta este nemaipomenit. Poate că e o întrebare teribil de nepoliticoasă. Scuză-mă, dar nu ne-am mai întâlnit cumva?

În primii mei cincisprezece ani de viață, am încercat o singură dată să îi dau întâlnire unei fete. Habar nu am unde ne-am fi putut duce, eu neavând nici mașină și nici bani. Nu avea sens, dar am întrebat, pur și simplu. Dacă ar fi spus da, cine știe ce-aș fi făcut? Firește însă că nu aveam niciun motiv să îmi fac probleme.

Cara Crawford nu era doar cea mai frumoasă fată din grupa mea, dar părea și cea mai sofisticată. Avea în nas un piercing de culoarea planetei Neptun, iar părul ei era tuns scurt, băiețește (un indiciu, credeam eu, al apartenenței ei la o contracultură emancipată pe care tocmai începusem să o înțeleg). Cele mai multe dintre colegele mele erau slabe, cu trupuri incredibil de disproporționate, nesigure, dizgrațioase, numai piele și os, de parcă ar fi fost trase pe roată în fiecare dimineață, în timp ce Cara avea trupul unei persoane mai mature, un trup de femeie.

Cara și cu mine am învățat împreună la engleză, la începutul primului an de colegiu. Odată, în ianuarie, am avut parte de o perioadă norocoasă, la care visasem cu ochii deschiși la mai toate orele. Trei zile la rând, Cara și cu mine am ajuns în clasă înaintea celorlalți și am avut întreaga sală la dispoziția noastră. De fiecare dată am vorbit despre cartea pe care o citeam, *Numele meu este Asher Lev*[13]. Uneori era greu să avem o conversație normală; interpretarea pe care o dădeam importanței crucifixului sau rolului jucat

de iudaismul ortodox în cultura contemporană erau întrerupte de gândul că, dacă ar fi dorit, încuiam sala să o facem pe catedra doamnei Muirhead.

Dar, în a treia zi, exact înaintea primului clopoțel de dimineață, am întrebat-o pe Cara ce planuri avea la sfârșitul săptămânii, ceea ce nu era tocmai o cerere de întâlnire, dar ea s-a prins imediat.

— Sunt ocupată, răspunse ea și făcu o pauză ca să bea apă de la dozator.

În noaptea aceea, gândindu-mă cât de rău o dădusem în bară, am decis că trebuia să îi dau Carei un bilețel, ceva, prin care să mă explic. Dar ce să îi scriu? Și în ce fel mă putea ajuta chestia asta? Am răscolit prin colecția mea de cărți poștale cu teme din astronomie și am ales-o pe cea mai frumoasă, imaginea făcută de telescopul spațial Hubble unei stele care se naște dintr-un văl placentar de gaz cosmic strălucitor. Pe spatele ilustratei am scris fraza mea favorită din Carl Sagan: „Suntem calea prin care Cosmosul se cunoaște pe sine”. A doua zi i-am dat drumul prin fanta de aerisire în dulăpiorul ei de la vestiar.

Indiferent de intenția ei, ilustrata nu și-a atins în niciun fel scopul. Cât a ținut semestrul, eu am continuat să vin la școală cu treizeci-patruzeci de minute mai devreme, dar din acel moment Cara sosea mereu exact când suna de intrare, însoțită de prietenele ei.

De când venise vara, mă tot gândisem la Cara, mai ales când făceam știți voi ce, dar în afară de dublura ei din fantasma în care mă invita să fac duș cu ea, uneori și de mai multe ori pe zi, nu o mai văzusem.

A doua zi după ce am efectuat prima mea anchetă pe teren, am luat hotărârea să îmi revăd notele în alt bârlog de-al meu, o platformă de placaj cocoțată pe creanga mai groasă a unui stejar plin de frunze. Inutil, poate, mai ales că domnul Hamner nu îmi spusese mare lucru. Deși însemna

să împiedic fără rost progresul anchetei, dat fiind că grosul investigației mă aștepta de acum încolo, doream, se pare, să dureze cât mai mult posibil.

Pe drumul spre bârlog, am văzut-o pe Cara mergând pe trotuar și râzând cu trei dintre prietenele ei. Mi-a stat inima în loc.

Chiar dacă nu știam ce fac, m-am dus spre ea, iar gura a făcut restul. Parcă mă vedeam într-un film având ca personaj un tocilar, un adevărat ratat, de care râd toți, doar că pentru mine nu era nimic comic, era tragic. M-am așezat în drumul ei și Cara s-a oprit. Prietenele ei chicoteau, probabil, dar nu le-am dat atenție. Dacă nu aș fi avut curajul să întrețin cu domnul Hamner, un străin, cea mai lungă conversație pe care o purtasem de luni de zile, cu siguranță că nu aș fi îndrăznit nici să îi vorbesc Carei. Simțeam în acel moment că în timpul conversației cu domnul Hamner descoperisem o altă variantă a mea, o variantă în care nu eram eu cel adevărat, ci mai degrabă un rol pe care îl puteam interpreta ca o persoană seminormală în stare să poarte o conversație seminormală, un rol pe care am crezut – timp de câteva ore fericite – că voi fi în stare să îl interpretez după bunul meu plac.

Acum însă, după nici treizeci de secunde de când am deschis gura, curajul m-a părăsit și am redevenit ceea ce eram de fapt: un nimic care trăncănea și se bâlbâia.

— Bună.

— Bună.

A trecut ceva vreme, am spus, iar în gând am strigat: „*Ceva* vreme?”

— Mda.

— Deci cum a fost?

— Cum a fost ce? întrebă Cară, uitându-se oriunde numai la mine nu.

— Știi tu, de când s-a terminat școala până acum.

— A. Super.

— Bine, am spus și a trebuit să-mi vâr mâinile în buzunare pentru că aparent dezvoltaseră o formă temporară de Parkinson.

N-aș putea spune de ce, dar am făcut-o. Vorbele mi-au ieșit din gură ca și cum ar fi fost recitate, plănuite de luni și luni de zile de acea parte din creierul meu care se ocupă de vorbit.

— Ascultă, i-am spus. Mă întrebam dacă n-ai avea chef odată să ieșim undeva.

— Să ieșim?

— Da, știi tu.

— O, făcu ea și, deși rareori o văzusem în încurcătură, buzele începură să îi tremure în căutarea cuvântului, de parcă încerca să găsească un cuvânt mai bun pentru „nu”. Cred că sunt ocupată, rosti ea în cele din urmă.

— O, făcui eu, apoi auzii cum râd prietenele ei, mai ales răutăcioasa de Suzy Perkins, așa că nu m-am putut stăpâni să nu îmi cer scuze.

— E-n regulă, spuse Cara.

— Îmi pare rău.

— E OK.

— Îmi pare rău.

— Știu.

Apoi, fără să știu exact de ce, i-am spus:

— Mama e bolnavă.

Cară își răsuci vârful tenișilor pe trotuar și spuse:

— Știam.

Mi-am amintit că, atunci când m-am întors la cursuri după căderea mamei, Lori, secretara școlii începuse să plângă când m-a văzut. Scosese din geantă o broșurică pe care cuvintele „Vindecarea cu Isus” radiau ca un halo dintr-un Crist cu aer de dandy. În Westrock, sub infrastructura de asfalt impecabil, stâlpi de înaltă tensiune și complexe comerciale, există o altă infrastructură, la fel de eficientă, prin care bârfa circulă cu viteza sunetului. Ca toți ceilalți, și Cara știa totul.

Eram obișnuit să cred că viața mea era la fel de invizibilă ca și mine. Credeam că devenisem Maestrul Nimicului, dar în tot acest timp nu fusesem de fapt decât Maestrul Zăpăcelii. M-am plesnit peste mână cu banda de cauciuc atât de tare că am rupt-o.

Seara, când m-am urcat în pat, am simțit un miros de putreziciune; m-am adulmecat, descoperind cu groază că acesta nu venea doar de la colecția mea de gunoaie fără rost și de la cearșafurile mele împuțite, ci și de la propria-mi persoană. Mi-am zis: „Isuse, put”. Mi-am zis: „Ce tocilar scârbos!” Am început să lovesc cu pumnii în pat de furie la gândul că ajunsesem într-un asemenea hal adunând tot felul de rămășițe de parcă erau piese de muzeu, cultivându-mi țicneala și făcând duș rareori.

Și, pe deasupra, încă nu făcusem niciun progres în realizarea istoriei genetice a mamei.

A doua zi era duminică, dar când m-am gândit că trebuie să mă duc la „Sala de așteptare” m-am simțit de parcă ar fi trebuit să merg o mie de kilometri în pantofi de plumb. Așa că nu m-am urnit de acasă. Nu că aveam ceva mai bun de făcut; trei dintre orele pe care le-aș fi petrecut cu mama, resemnându-mă cu nebunia ei, au trecut fără să fac nimic, pur și simplu uitându-mă în gol. Mi-am imaginat la ce s-ar gândi mama în acele momente, fără să pot afla, firește. Mă gândeam: nici măcar nu și-ar da seama că nu mi-am făcut apariția. Mi-a trecut prin minte că nu mai puteam niciodată să ne prefacem că suntem din nou ca înainte.

În seara aceea, într-un acces de frustrare, am găsit o foaie și am așternut pe hârtie, cu un scris frenetic și ilizibil, următoarele cuvinte:

CE TREBUIE SĂ FAC CU VIAȚA MEA

1. Să nu mai caut răspunsuri care nu duc nicăieri.

2. Să nu-mi mai pierd timpul așteptând să se schimbe ceva deși nu se va întâmpla nimic.

3. Să nu mă mai îndrăgostesc de fete care nu sunt de nasul meu.

4. Să încep să mă port ca un om normal.

Lucrurile au început să meargă din rău în mai rău și curând am început să mă port foarte deplasat. Prima mea greșeală a fost să mă interpun între tata și History Channel.

— Încercam să mă uit la emisiune, se plânse el.

— Ai văzut-o de douăzeci de ori, i-am răspuns, pentru că până și eu învățasem practic pe dinafară comentariile.

— Și ce dacă!

Eram pe punctul de a nu mai spune nimic, dar am găsit cumva curajul sau prostia sau ce o mai fi fost:

— Ai de gând să te mai vezi și cu alte femei, sau aștepți să moară mama mai întâi?

— Doamne! Ce naiba vrei să…

— Este o întrebare normală. Ea oricum nu și-ar da seama.

— Ba *nu* este normală.

— Sexul nu este normal?

— Vreau să zic, spuse tata, după obiceiul său de a spune „Vreau să zic” de parcă ar lămuri un aspect din discuție pe care de fapt nici nu l-a rostit. Vreau să zic: arată-mi puțin respect.

— Asta înseamnă că nu?

— Dumnezeule mare, Seth!

— Eram curios.

— La urma urmei, ce vrei de fapt să mă-ntrebi?

Ce voiam să îi spun, dar nu găsisem curajul să o fac, era: „De ce nu-ți pasă de noi?”

M-am întors să plec, tata a dat volumul mai tare și nenumărate explozii m-au urmărit în timp ce alergam în sus pe scări. Printre bubuiturile

înăbușite ale războiului am scris cel de-al cincilea lucru pe care trebuia să îl fac cu viața mea:

5. Să încep să accept lucrurile așa cum sunt.

Dacă în săptămânile ce au urmat nu se întâmpla tot ce avea să se întâmple, cine știe cât timp ar fi durat asta?

Istoric genetic, partea a III-a

America Vestpoochy, care transporta un eșantion cât se poate de reprezentativ pentru grupurile și subgrupurile genetice vest-euro- pene (inclusiv bolnavii de Alzheimer cu debut precoce A-474 și A-453, Millicent și Charles Haggard), sosi în zori în portul New York. Căpitanul vasului, un bețivan cunoscut pentru faptul că se trezea uneori ancorând în alt port, sau în niciun port, prinse curaj zărind dovada rar întâlnită a competenței sale: puzderia de bărci, apoi vârfurile turlelor din sudul Manhattanului, și mai apoi fațada de piatră a fortului Battery ce strălucea în lumina dimineții. Cu glasul profund și amplu pe care îl căpăta de obicei după al cincilea sau al șaselea pahar de băutură, căpitanul de pe *America Vestpoochy* tună: „Pământ!”

Mulțimea de pe vas roi spre punte. Luând-o la fugă înaintea mamei sale, Charles Haggard se pierdu în grămada de oameni și, deși încercă să sară pentru a vedea mai bine, zidul de haine, pălării, păr și piele se înălța impenetrabil deasupra lui. În cele din urmă, un polonez zâmbitor care îl văzuse pe băiat cum se înghiontește, se ferește și dă din coate ca să-și facă drum, se îndură de el și îl ridică pe umeri. Într-o clipă, orașul de aur promis se întinse înaintea lui Charles. În lumina zorilor, casele de aur se îngrămădeau pe malul apei, trăsurile de aur goneau pe drumurile aurii, norișori de aur se înălțau din coșurile de aur ale caselor, aurul topit al valurilor clipocea la picioarele forturilor de aur. În mijlocul uralelor, nimeni nu îl auzi pe băiat rostind în șoaptă singurul cuvânt potrivit pentru priveliștea din fața lui: „Isidora”.

Inevitabil, soarele răsări în cele din urmă și, înainte ca *America Vestpoochy* să ancoreze în port, Charles văzu cum orașul lui de aur se topește în fața ochilor lui. Este greu să-ți închipui că cineva

poate fi atât de dezamăgit de un simplu răsărit de soare.

Charles se rușină foarte tare de această impresie greșită și nu pomeni nimănui de ea, nici măcar mamei lui. În timp ce se îndreptau amândoi spre biroul de imigrări al orașului care nu era auriu, ci era făcut doar din cenușiu murdar și albastru-spălăcit, Charles strângea amărât mâna mamei și se uita posomorât în jos, călcând printre cotoare de măr putrezite, porumbei morți, rahați de câine, dar și de oameni.

După ce așteptară la o coadă nesfârșită și înăbușitoare în Fortul Clinton pentru a obține documentele necesare, Charles și mama sa au mai stat la o altă coadă interminabilă în fața bisericii catolice, pentru a primi de pomană o zeamă subțire și niște chifle tari și uscate, pe care le mâncară – alături de ceilalți – pe unde s-a nimerit să găsească un loc liber pe treptele clădirii. Pe când mâncau, o ceată de bărbați guralivi, în pantaloni bufanți mâncați de molii și cu jobene ponosite, treceau prin mulțime împărțind în dreapta și în stânga niște foi pline de cerneală, ce înfățișau idilice peisaje pastorale, cu titluri ca „Missouri”, „Indiana” și „Texas” tipărite în susul paginii. Nu era limpede ce câștigau acești bărbați care îți turuiau cât este de bine în partea de est a statului Ohio, în sudul Mississippiului sau în nordul Texasului față de alte ținuturi. Fiică a unui romantic incurabil, ostracizat, Millicent se mândrea în Iddylwahl cu pragmatismul ei. Și aici, în New York, Millicent vedea prin acești bărbați la fel de clar cum le vedea picioarele păroase prin găurile din pantaloni. Millicent era sigură că nu sunt decât niște pungași. Niște bărbați care pierdeau ore întregi gândindu-se cum să îi mai stoarcă de bani chiar și pe cei fără bani. Dar acum se găsea în New York, un loc în care era greu să îți dai seama cum o să trăiești, iar ea nu cunoștea pe nimeni. Așa că în clipa în care un englez cu privirea obosită, de cel mult douăzeci

de ani și care părea o idee mai cinstit decât restul, i-a înmânat o foaie cu ilustrația unui oraș numit St. Louis strălucind ca soarele (GIUVAIERUL VESTULUI! proclama fițuica) și unde – după spusele tânărului – „Pământul va așteaptă să îl luați fără plată!”, Millicent știu că o să fie trasă pe sfoară dacă o să îl lase pe bărbat să profite de situația ei dificilă. Uneori însă, o amăgire, visul unui loc iluzoriu, este exact ce ne trebuie, fie și numai pentru a ne lua avânt, fie și numai de dragul speranței.

— Cum se ajunge la St. Louis? întrebă Millicent.

Tânărul îi conduse pe Millicent și pe Charles prin labirintul de străzi pline de mâzgă, în timp ce ridica în slăvi virtuțile ținutului de răsărit din Missouri, repetându-i lui Millicent că era invidios pe ea și împărtășindu-i planurile sale de a se duce și el acolo într-o bună zi.

Gara era o hală masivă, plină de funingine, iar aerul era înecăcios din pricina mirosului de cărbune și a aburilor, ca plămânul uriaș al unui fumător înrăit. Tânărul aștepta alături de Millicent și Charles ore întregi, în timp ce lumea trecea grăbită pe lângă ei ca să se înghesuie în tren sau să iasă din gară, iar trenurile șuierau, se clătinau și porneau în galop în depărtare ca niște cai înspăimântați. La un moment dat, spre după-amiază, în gară intră un monstru de fontă și lemn putregăit și tânărul îi spuse lui Millicent că sosise momentul. Cu nerăbdarea agresivă a localnicului, el se repezi prin mulțime până la ușa de lemn a cabinei mecanicului de lângă vagonul de serviciu; înăuntru se vedeau paie împrăștiate pe jos și niște rame de lemn de mărimea unui om, un fel de caricatură sordidă a unui tren de pasageri. Un bărbat rotofei, cu fața acoperită de semne din naștere ca niște umflături cafenii (sau erau negi?), care stătea în picioare lângă ușă cu o șapcă de postav pe cap, îi zâmbi însoțitorului lui Millicent și

Charles. Cei doi bărbați se întoarseră spre Millicent.

— Ei, și-acum, spuse cel mai tânăr, cu ochi strălucitori, să vorbim despre plată.

— Dar ți-am spus că n-am niciun…

Tânărul, care prețuise din ochi singura bijuterie a lui Millicent (un inel moștenit de la tatăl ei) încă dinainte de a intra în vorbă cu ea, îi ridică mâna spre el ca și cum voia să i-o sărute; în schimb, îi smulse inelul de pe deget cu iuțeala unui hoț. Tânărul scoase din buzunarul jachetei două bancnote de un dolar, i le dădu bărbatului, le ură lui Millicent și fiului ei tot norocul din lume, după care dispăru în mulțime.

În unele privințe, în tren era mai groaznic decât pe *America Vestpoochy.* Nu mai sufereai de rău de mare, dar înghesuiala din vagon era și mai mare decât în cabina vaporului. Dacă stăteai întins, trebuia să te chinui să ajungi la scândurile de lemn ale podelei. La drept vorbind, nu puteai decât să te așezi mai bine peste brațele și picioarele a o sută de alți potențiali pioneri ai Vestului. Trenul se târa uneori cu viteza melcului, alteori, fără niciun motiv, se oprea ore în șir. Mai erau și nevoile firești, care erau ușurate doar de puținătatea hranei și apei permise pasagerilor. Pe toată durata călătoriei, pe Millicent o încercă o stare de greață permanentă și persistentă, nu doar din cauza duhorii, ci și din pricina sentimentului de vinovăție pricinuit de pierderea inelului.

În această situație insuportabilă, Charles și Millicent și-au ținut firea descriind pe rând un milion de detalii imaginare ale Isidorei. „Dar zidurile cetății? Sunt din cărămizi de aur?” întreba Charles. „Firește, îi răspundea mama. Iar mortarul este din platină!” „Dar mâncarea? Acolo sunt numai dulciuri, sau au și ei pâine și carne?” întreba Charles. „Au tot ce-ți dorești, spunea Millicent. Trebuie numai să te gândești la un lucru, și este al tău”.

Unii pasageri zâmbeau la auzul acestor scorneli, la care adăugau una sau două de la ei, așa cum necunoscuții sunt gata să confirme imediat existența lui Moș Crăciun în prezența unui copil care se îndoiește. În vagonul lui Millicent luă astfel naștere un sentiment de comuniune amicală, chiar dacă disperată. Și totuși, una peste alta, au fost opt zile de suferință crâncenă.

Ajunseră în cele din urmă și la St. Louis. Nu strălucea ca un G1UVAIER AL VESTULUI! Dimpotrivă, era plin de aburi, fum și mirosuri tari, ceva mai plăcut însă decât New Yorkul. Și în St. Louis, la numai câțiva pași de tren, călătorii epuizați, cu nasul înfundat și ochii înroșiți de conjunctivită, fură întâmpinați de nenumărați alți palavragii, negustori de piei de cloșcă, păreau că îi urmăriseră până aici cu și mai multe litografii mincinoase. Cu toate că se simțea incredibil de nătângă, întruchiparea perfectă a imigrantului naiv și ușor de fraierit, așa cum o credeau acești bărbați, Millicent le arătă totuși fițuica despre St. Louis pe care o adusese cu ea din New York, întrebând unde se găsea pământul promis în ea. Cei mai mulți nici nu îi auziră întrebarea. O asaltară cu propriile lor oferte care lăudau ținuturile de pe țărmul Pacificului, o carieră în industria textilă înfloritoare din St. Louis sau investițiile în aurul californian. Un negustor de terenuri din Texas, pe nume Benjamin Dempsey, aruncă o privire pe foaia de hârtie, apoi începu să râdă isteric și îi spuse cu un puternic accent irlandez:

— Asta de aici ar trebui să fie la muzeu, zău! hohoti el. Mi-au dat și mie hârtia asta glumeață în o mie opt sute cincisprezece!

Millicent îi smulse foaia din mână. Nu era cu adevărat furioasă – știuse bine în ce se bagă –, dar dând frâu liber mâniei se simțea mai puțin neajutorată. Oftă și îl întrebă pe Dempsey unde anume în lumea asta făcută de Dumnezeu se găsea niște pământ ca lumea.

Dempsey rânji, dădu din cap, iar din gura lui se rostogoli un singur cuvânt:

— Texas.

— Texas? se miră Millicent.

— Am mii și mii de hectare, zău. Te duc chiar eu acolo. Nu te costă mai nimic.

— Dar nu mai am niciun ban, spuse Millicent, ceea ce era adevărat.

Dempsey se încruntă, apoi clătină din cap. Se aplecă în față să simtă hoțește senzația sânilor lui Millicent pe burta lui imensă, după care îi spuse că nu știe cum este în Anglia, dar în America sunt și alte feluri de plată decât banii.

Millicent se dădu cu un pas înapoi și îl cântări pe Dempsey din ochi. Bărbatul purta aceiași nădragi găuriți ca și ceilalți, însă fără zorzoanele cu care se făleau omologii săi de la oraș. Millicent interpretă acest semn ca pe o dovadă, dacă nu a onestității, atunci măcar a simțului practic al lui Dempsey. Închise ochii pentru câteva clipe ca să cântărească situația. Înțelesese că Dempsey îi propunea nici mai mult nici mai puțin decât să fie un fel de târfă, dar, spre deosebire de cei din tagma celorlalți escroci, care spuneau câte-n lună și în stele așteptând să le cadă cineva în plasă, bărbatul îi propunea un târg cu costuri și beneficii cunoscute: pământul lui în schimbul trupului ei. Ce altceva putea să facă? Dădea dovadă de slăbiciune, poate, dar Millicent oftă și încuviință.

Drumul spre Texas în căruța cu coviltir a lui Dempsey a avut și el momentele lui de groază. În prima noapte, lângă focul de tabără, Dempsey se apucă să își încaseze arvuna, fără să facă efortul de a ascunde această tranzacție de ochii îngroziți ai copilului. Charles privi cum bărbatul părea să îi facă rău mamei, încercă la un moment dat să îi despartă, plângând și trăgând de ei cu toată puterea lui de copil de cinci ani. Simțind mâinile băiatului care îl trăgeau de părul de la ceafă, Dempsey râse și îi spuse să aștepte în căruță.

— Fă ce-ți spune, îl îndemnă Millicent.

După ce Dempsey fu satisfăcut, Millicent se târî până la fiul ei, dar nu reuși să îl facă să-și ia mâinile de pe ochi. Lacrimile îi curgeau lui Charles pe brațe.

— Șșt, îl liniști Millicent, n-am pățit nimic.

— Vreau acasă, scânci Charles.

— Șșt. Peste puțin timp o să fim într-un loc și mai frumos decât acasă.

— Unde?

— În Isidora, firește.

— Nu vreau aur! Vreau acasă!

— A, exclamă Millicent, dar ai uitat. Aurul este nimic pe lângă celelalte comori.

Charles tăcu, așa că mama lui continuă.

— Adevărata comoară a Isidorei este că, odată ce ai trecut de porțile ei, nu mai trebuie să-ți faci griji niciodată. Ai tot ce-ți dorești. Poți să mănânci până ți se face rău. Poți să dormi toată ziua, dacă vrei. Și nimeni nu-ți ia înapoi nimic. Dar vrei să știi care e cel mai bun lucru din Isidora?

Charles rămase tăcut. Stătea mai departe cu mâinile peste față, dar cel puțin se oprise din plâns.

— Charles, nu-ți spun care e până nu-ți iei mâinile de la ochi și te uiți la mine.

Încet, cu fereală, ca și cum Dempsey putea să se năpustească în orice clipă asupra mamei lui și să o îndoaie din nou sub el, Charles își dădu degetele la o parte. Millicent îl sărută pe obraz și simți gustul sărat al lacrimilor. Apoi spuse:

— Cel mai bun lucru în Isidora este că, odată ajuns, uiți toate lucrurile urâte care ți s-au întâmplat.

Când ajunseră într-un sfârșit la proprietatea lui Dempsey – uluitor de întinsă și aridă –, bărbatul îi duse pe cei doi până la bucata lor de pământ, anonimă și golașă. Dempsey îi ajută să ridice un cort și se jură că în scurt timp le va înălța o locuință ca lumea (și, într-adevăr, s-a ținut de cuvânt ridicându-le o baracă, un adăpost cât să nu

își facă probleme că elementele naturii aveau să îi joace pe spinare în timp ce își încasa plata).

După ce Charles își imaginase Isidora în fel și chip, după nenumăratele amănunte despre străzile, ungherele și clădirile pe care el și mama sa le născociseră, nimicnicia uluitoare din High Plains, Texas, i se părea exact opusul Isidorei. De fapt, opusul tuturor lucrurilor.

O întreba pe mama lui:

— Atunci de ce stăm aici?

— Încă nu ne-a venit rândul, improviza mama. Nu e foarte departe, dar acolo au o listă cu nume și nu ai voie s-o vezi până când nu-ți vine rândul.

Și așa, ani de zile, ori de câte ori Charles își întreba mama dacă le venise rândul, Millicent îi spunea mereu: „Curând, foarte curând, iubitule” – până când fu destul de mare încât să priceapă. Când deveni bărbat, Charles uită cu totul de tărâmul de basm pe care mama lui îl născocise pe puntea vasului *America Vestpoochy,* preocupat în schimb de laturile practice ale existenței – să își construiască o casă normală, o fermă normală, o viață normală pe micul petic de pământ pe care mama lui îl plătise cu trupul. Ani de zile, domnul Dempsey trecu pe la ei, aproape la fel de regulat ca un poștaș, pentru a-și primi dreptul. Și așa au venit pe lume cei trei frați mai mici ai lui Charles, bolnavii de Alzheimer cu debut precoce A-452, A-451 și A-450. În cele din urmă, în timpul unui episod de constipație rebelă, o arteră din inima lui Dempsey plesni, iar pământul îi reveni în întregime familiei Haggard.

În cele din urmă, gena apărută pe al paisprezecelea cromozom al ducelui Alban Mapplethorpe al IV-lea începu să acționeze microscopic în profunzimea creierului lui Millicent. De îndată ce simptomele nu mai putură fi tăgăduite, de îndată ce femeia nu mai fu în stare să își amintească numele celui mai mic dintre

băieți, Millicent și Charles știură ce îi așteaptă pe amândoi.

Într-o zi, la mulți ani după ce se instalase boala, Millicent se trezi agitată cu noaptea în cap. Sări din pat, ieși în fugă din casă și rămase cu gura căscată la pustietatea care se întindea în jur. Treziți de țipetele pe care le scotea, fiii săi veniră în grabă după ea. Când băieții își găsiră mama, căzută într-o rână, cu fața lipită de pământul roșcat și prăfuit, Charles îngenunche lângă ea.

— Ce s-a întâmplat?

— Unde s-au dus toți? întrebă ea.

— Suntem aici, spuse Charles, arătând spre frații săi. Totul este bine.

Millicent se ridică puțin și privi cu ochii în lacrimi spre orizont, de parcă aștepta ca orașul dispărut al copilăriei sale să răsară înaintea ochilor ei.

— Dar unde ne aflăm? mai întrebă ea.

— Suntem aici. În Texas, răspunse Charles.

— Trebuie să merg acasă, spuse Millicent.

Cu toate că Charles nu se mai gândise la asta de ani de zile, cu toate că încercase mereu să înăbușe amintirile vieții de dinainte, își aminti acum de povestea pe care mama lui i-o spusese cândva și de promisiunea pe care i-o făcuse și nu se împlinise încă.

— Mai stăm aici puțin, o liniști el. În curând, vom merge într-un loc mult mai bun.

— Unde? întrebă Millicent.

— În Isidora, firește.

— Isidora?

Charles îi descrise mamei sale tărâmul pe care ea îl născocise demult. Urmărit cu atenție și fascinație de mamă și de frații săi, Charles reluă poveștile ei pe cât și le putea aminti, descriind Isidora de parcă fusese el însuși acolo, de parcă orașul de aur nu dispăruse niciodată din ochii lui. Un tărâm fără memorie, unde era îndeajuns să întinzi mâna ca să ai tot ce doreai, unde nu era

niciun motiv să îți fie frică, unde nu aveai nimic al tău și, așadar, nu aveai nimic de pierdut.

În ultimele luni de viață ale lui Millicent, mezinul familiei, deși cunoștea răspunsul dinainte, îl întreba întruna pe Charles ce se întâmpla cu mama, așteptând de fapt să fie consolat.

— Nu s-a întâmplat nimic, îi repeta Charles neobosit. Doar că trupul ei e aici cu noi, în timp ce sufletul i s-a dus deja în Isidora.

Mulți ani mai târziu, când copiii lui Charles își întrebau unchii ce s-a întâmplat cu tatăl lor, aceștia le spuneau nepoților și nepoatelor exact același lucru.

Și astfel, povestea Isidorei trecu din gură în gură: uneori spre alinarea celor mai tineri, alteori în numele tradiției sau pentru a spune ceea ce altfel ar fi fost imposibil de exprimat prin cuvinte ale realității imediate. Timp de generații, urmașii lui Millicent Haggard au tot înflorit istoria Isidorei, adăugându-i noi aventuri și detalii.

Astfel, de la o generație la alta, povestea Isidorei a fost moștenită odată cu gena lui Mapplethorpe. Amândouă, niște improvizații spontane, ușor modificate cu fiecare generație și totuși, în esență, aidoma. Trecutul și viitorul erau unul și același, un destin imposibil, dar inevitabil, de care erau cu toții, împreună, legați.

Odată ca niciodată, fetița care alunecase prin tunelul ce ducea spre Isidora ajunse în orașul de aur. Pentru noi, cei de pe pământ, orașul ar fi fost ceva nemaivăzut dar, firește, nu ar fi rezistat mult timp aici. În lumea noastră, un acoperiș ar fi valorat miliarde; puteai să trăiești până la sfârșitul vieții cu o singură piatră din caldarâm. Aici, pe pământ, orașul de aur ar fi fost prădat și jefuit. Însă isidorienii nu aveau nevoie de bani, așa cum nu aveau nevoie de orașe, de lucrurile create în orașe, de senzația de siguranță ce poate fi găsită pe străzile aglomerate și zgomotoase ale orașului. Isidorienii nu știu nici cine, nici de ce a construit orașul de aur, dar, oricum, asta nu mai are nicio importanță.

Fetița nu avea nici un singur gând în minte și, întrucât nu avea de ce să mai rămână în orașul de aur, trecu dincolo de zidurile lui și intră în grădinile Isidorei.

Abel
Boala familiei mele

Se lăsase întunericul și strada era pustie. Stăteam în fața casei unde locuia fiica mea. Așteptam de ore bune. Lumea din afară, acel lucru ciudat, arăta respect față de un bătrân și dispăruse pentru o vreme, așa încât să fim doar Jamie și cu mine – asta în cazul în care fiica mea avea să vină vreodată. Strada ei, cu trotuare și case din cărămidă roșie, se făcuse nevăzută. În afară de ușa ei (din nuc, cu o coroniță de flori) și de răbdarea mea, restul lumii era începețoșat.

Mă uitam însă în direcția greșită. Din spate am simțit o mână. Mâna era aproape așa cum mi-o aminteam. Moale, ca de copil, dar cu degetele lungi, de femeie. Fără să mă întorc, mi-am lipit-o de obraz și am spus:

— Credeam că este imposibil.

Vocea lui Jamie pluti spre mine din spate. Două cuvinte, purtate de o adiere până în fața mea:

— Sunt aici.

Am rostit singurele cuvinte care mi-au venit în minte:

— Îmi pare rău.

Și apoi:

— Ai știut?

Brusc, o bătaie în ușă risipi ceața de pe strada lui Jamie, lăsând să intre lumina potolită a după-amiezii.

Ațipisem pe patul care fusese odată al mamei, apoi al fratelui, apoi al meu, apoi al fratelui, apoi al nimănui. Cu dosul palmei, am șters praful de pe fereastră (aceeași prin care cândva, cu răbdare și speranță, îi urmărisem pe Mae și pe fratele meu urcându-se în pat). M-am uitat afară. La ușa din față stăteau trei dintre vecinii mei, care își aranjau hainele.

Nu aveam pe mine decât o pereche de chiloți, la fel de murdari ca podeaua din grajdul lui Iona. Cel mai la îndemână îmi era vechiul capot al lui Mae, care stătea încă atârnat în dulap, acolo unde îl lăsase. Și așa am ieșit în ușă, înfășurat în satin roz și dantele.

Vecinii aveau un plan ca să mă mut din cartier, pe care îl descriau ca „generos” și „echitabil”. Mi-au vârât sub ochi un document cu zeci de semnături.

— Domnule Haggard, am făcut recent o estimare, spuse unul dintre cei trei. Dacă ați pleca, valoarea caselor din imediata apropiere ar crește cu zece sau cincisprezece la sută.

— Nu înțeleg, am spus, cu toate că nu era adevărat.

— Domnule Haggard, răspunse o femeie îmbrăcată ca un bărbat, la costum, vorbind ca la carte, de parcă abia aștepta ocazia de a ține un discurs învățat pe dinafară, știți, când o nouă familie se mută într-un cartier, ei bine, vrea ca acesta să fie într-un anume fel. Să fie unitar, ceva familiar. Dar în acest moment, așa cum stau lucrurile, avem aici, în același timp, două lumi diferite. Și nu cred că este un lucru bun pentru nimeni, nu-i așa?

Un răstimp, nu am scos niciun cuvânt. O parte din mine așteptase o asemenea solicitare de ani de zile și era surprinsă că durase atât de mult.

— Tocmai ațipisem, am spus în cele din urmă, scoțând de la cei trei un suspin la unison.

— Păreți a fi un om rezonabil, îmi spuse femeia (un cocoșat cu barbă înfășurat în satin roz!), iar noi avem o ofertă rezonabilă. Pe baza valorii pe care ar crea-o plecarea dumneavoastră, vecinii dumneavoastră sunt pregătiți să vă ofere două sute la sută din valoarea estimată.

— Mi-e teamă că m-ați trezit, am spus pregătindu-mă să închid ușa.

— Asta înseamnă de două ori valoarea ei, domnule Haggard! De două ori!

Ușa era închisă acum. Și totuși, niciunul dintre noi nu a schițat vreun gest. Stăteam nemișcați, privindu-ne prin zoaiele de pe geam.

— Domnule, spuse femeia cu răceală. Dacă nu sunteți un om de înțeles, avem și alte soluții la care să recurgem.

Ce crudă ironie că proprietarii de drept ai casei au dispărut de mult, iar eu sunt cel forțat să plece! Însă așa s-a întâmplat, să fiu singurul Haggard rămas în acest loc. Putea la fel de bine să fie oricine altcineva. Pe când era copil, mama a avut două surori și un frate. Au plecat la scurt timp după moartea bunicului și, în afară de câte o scrisoare plină de regrete, nu a mai auzit de ei. Și bunicul meu a avut un frate care a dispărut imediat ce străbunicul meu a căzut bolnav. Uneori, îmi place să-mi imaginez că urmașii acestor oameni ar putea într-o bună zi să vină la mine să-și ceară partea. Le-aș da-o bucuros, fie doar și pentru prilejul de a mă uita la chipurile lor și a găsi, poate, vreo trăsătură de-a fratelui meu sau de-a fiicei mele. Însă, cu o familie ca a mea, știu că istoria se îndreaptă într-o singură direcție: să se împrăștie, să se ducă naibii cât mai departe.

Boala familiei mele. Povestea ei, la fel ca și istoria fără de sfârșit a Isidorei, este inseparabilă de a noastră, trista ei traiectorie fiind filigranată în miezul trupurilor noastre înainte încă de a ne naște, în timp ce distrugerile pe care le provoacă înscriu toate poveștile noastre în propria sa cronică tragică.

Poate că era mai bine când nu purta încă un nume. A fost o vreme când era doar boala ciudată care îi lovea pe cei din neamul Haggard, nebunia care a cuprins-o pe mama, înainte pe bunicul și pe străbunicul și, fără îndoială, pe nenumărați alții înaintea lor, dar, firește, în ștergerea nemiloasă a

memoriei nu ai cum să știi cu siguranță câți anume. Întocmai cum nu ai cum să știi cum sau de ce își cere dreptul. De ce bunicul, dar nu și sora lui (mătușa Betty, care a supraviețuit mulți ani ca fată bătrână), de ce fratele meu, și nu eu. Boala are propria ei logică întortocheată. Uneori, îmi vine să cred că m-a cruțat dintr-un motiv anume, dar există vreun motiv să cruțe viața de pustnic cocoșat, a unuia ca mine? Nu, poate că pricina pentru care mi-am păstrat sănătatea minții se află într-o altă față a cruzimii acestei boli – să răpească viețile folositoare, necesare, cruțându-l pe cocoșatul frate de prisos doar ca să-și facă rost de un public tarat care să îi urmărească întreaga grozăvie.

Boala familiei mele: boala celor în vârstă, prăbușirea familiară a memoriei, veche de când lumea, apărută mult prea devreme. O totală răsturnare inflexibilă a vieții în miezul lucrurilor, ca o concluzie la care ajungi prea repede, o carte abandonată, aruncată în foc, scrisă doar pe jumătate.

De exemplu:

Aveam doar paisprezece ani când l-am întâlnit pe tizul fiicei mele, primul Jamie, Jamie Whitman. Un orfan slăbuț, care vorbea șoptit și ducea după sine mirosul pătrunzător, dulce-acrișor al tarabei cu fructe a mătușii și unchiului său, Jamie s-a întors în High Plains, sub ocrotirea surorii tatălui său răposat, după ce familia care îl adoptase l-a abandonat. Jamie nu știa exact dacă părinții adoptivi anteriori rămăseseră fără bani sau fără răbdare, dar, după douăsprezece familii de împrumut, știa doar că era ori una, ori alta. În anul acela, înainte ca unchiul să îl plaseze la o nouă familie la marginea orașului Waco, Jamie venea la noi aproape în fiecare zi, ca un al treilea frate vremelnic.

Într-o zi, după ce petrecusem luni și luni de zile alături de Jamie, mama ne-a văzut pe tustrei venind acasă de la școală. Atunci deschise ușa de

plasă, se duse drept la Jamie, întinse mâna și spuse:

— Mă numesc doamna Haggard. Mă bucur să fac cunoștință cu dumneata.

— Ce caraghios, spuse Jamie, apoi izbucni în râs.

— Ce am spus?

Până să împlinesc șaisprezece ani, singurele amintiri încă vii ale mamei erau despre cei duși deja: mama și tatăl ei, viața ei din copilărie. Cu fiecare zi în care ne făceam mari, mama dădea înapoi cu zece. Parcă ar fi asistat la filmul vieții sale, doar că pelicula se derula înapoi. O vreme, regresia vieții sale și progresul vieții noastre erau perfect sincronizate: în timp ce noi asistam la declinul mamei, ea însăși credea că asistă la sfârșitul tatălui său.

— Tata nu-i prea bine azi, spunea mama când o înveleam de culcare. Nici măcar nu mă recunoaște.

— Să încercăm să ne păstrăm speranța, îi spuneam eu.

— Ce rost are să sperăm când nu mai există speranță?

Trebuia să mă strâng de nas, ca să îmi țin lacrimile în frâu până ajungeam de partea cealaltă a ușii.

După un timp, mă obișnuisem atât de mult cu viața de-a-ndăratelea a mamei, încât, în timp ce Paul și cu mine eram la masa de seară, o urmăream cu atenție pe mama, așteptându-mă în orice clipă să dez-mănânce: să dez-digere, să dez-înghită, apoi să depună mâncarea la loc pe farfurie.

Doctorul Haywood, care a urmărit trei generații atinse de blestemul Haggard, trecea din când în când ca să își așeze discul stetoscopului pe pieptul ei, să îi apese limba cu bețișorul de la înghețată și apoi să declare cu vocea autoritară pe care putea să o afișeze la fel de ușor ca halatul alb: „Asta desfide orice închipuire. În toată literatura n-am mai

întâlnit așa ceva. Îmi pare rău, băieți, că nu am nimic mai bun să vă spun. Pe cuvânt, te lasă perplex".

Orice regresie, orice diminuare a memoriei, era ca o mică moarte. Granița dintre existent și inexistent, atât de certă pentru cei mai mulți, era trecută mereu de mama. Până la sfârșitul vieții, sufletul îmbătrânit al mamei nu atât dispăruse, cât se tocise de tot, ros de un milion de frecușuri. Am încetat să mă mai rog.

Până să împlinim optsprezece ani, din mama nu mai rămăsese decât numele pe care îl striga scâncit:

— Sarah vrea! și arăta spre borcanul cu biscuiți.

— Sarah obosiiiită! se agita ea după-amiezile.

Aveam nouăsprezece ani când boala și-a început marșul final, regresiv și ireversibil, moartea venind în cele din urmă pentru primele lucruri pe care viața le aduce la începutul ei:

Moartea vorbitului.

Moartea mersului.

Moartea controlului asupra sfincterelor.

Moartea statului în picioare.

Moartea mâncatului singur.

Moartea târâtului.

Moartea statului în capul oaselor.

Moartea dormitului noaptea.

Moartea înghițitului.

Când a venit și ultima moarte, a bătăilor inimii, atât de mult murise din ea cu atât de mult timp înainte, încât această moarte a fost doar una ca oricare dintre celelalte, doar că s-a nimerit să fie ultima.

Dar în final, o slabă consolare: după morțile fără număr, după răsturnarea completă a unei vieți, ceea ce mai rămăsese din mama a trecut în cele din urmă la odihna veșnică în cercul fragil al unui copil nenăscut – cu genunchii osoși cuibăriți la piept.

În clipa aceea, singurul cuvânt potrivi pentru ea nu era *moartă,* ci *reîntoarsă.*

În copilărie, când încă mă rugam, obișnuiam să mă rog o dată pe zi ca, dacă blestemul familiei noastre avea să cadă asupra unuia dintre noi, acela să fiu eu. Încă din adolescență, îmi cercetam mintea în căutarea primelor semne. La șaptesprezece ani, când timp de o săptămână am uitat unde pusesem cheia de la ușa din față, mi-am spus: „Nu se poate. Nu încă". La douăzeci și șase de ani, când m-am apucat să pun sămânța pe câmpurile noastre cele mai îndepărtate și când am ajuns acolo mi-am amintit că le mai semănasem deja, cu doar o săptămână în urmă, mi-am spus: „Deci așa începe totul".

Și totuși. În ciuda listei fără de sfârșit a anomaliilor mele, mintea îmi rămăsese normală. Sau poate, mai bine zis, *întreagă.*

Dar Paul. La început, pentru atât de multele lui scăpări și înlocuiri de nume, exista o singură scuză, una simplă. Firește că știam, dar scuza în sine nu era neadevărată: „De când a plecat din armată nu mai este același om", spuneam. „Nu mai este același de când cu armata", mi-am spus când Jamie avea zece ani și Paul a încercat să o ducă la o expoziție științifică din Dallas, doar pentru a se întoarce, câteva ore mai târziu, cu Jamie încă în mașină. Paul spusese: „Cred că au schimbat drumurile"

„Armata, ce să-i faci", i-am explicat lui Gary, noul poștaș, după ce acesta bătuse la ușa noastră, cu o scrisoare adresată lui Paul Haggard. Gary se uitase la plic și îl întrebase pe Paul cariera numele lui de familie.

Paul spusese: „Îmm, Paul, cred".

„Armata și nenorocirea care i s-a întâmplat", mi-am zis cu atâta disperare, încât trebuie să-mi fi țâșnit de pe buze când Paul a întrebat-o pe Mae când se întoarce mama din oraș.

Uneori, confuzia lui Paul părea să priceapă mai mult decât el însuși. Paul a venit de la privată într-o seară, pe când fiica mea avea treisprezece ani, găsind-o așezată pe locul meu și citind *Jane Eyre.*

— Unde-i taică-tu?

— Ăăă… Păi stă chiar în fața mea.

— Aha, a făcut Paul și a plecat pleoștit.

În seara aceea, Jamie s-a furișat în camera mea și mi-a povestit întâmplarea.

— E din pricina armatei. Acolo i s-a întâmplat ceva groaznic. Lucrurile astea… pot să îi schimbe pe oameni. Îi zăpăcesc cum nici nu-ți închipui, i-am explicat.

Jamie a dat din cap că a înțeles, dar ușor; știam amândoi că scuza începe să nu mai țină.

— Aș vrea să înceteze războaiele pentru totdeauna, a șoptit ea.

Am luat-o în brațe, am acoperit-o ca și cum brațele mele ar fi putut interveni între viitor și ea.

— Și eu, i-am spus.

Apoi, ca să îi abat atenția, i-am spus o poveste:

În primii ani petrecuți în grădinile Isidorei, n-ai fi putut deosebi fetița de ceilalți isidorieni. Fetița se pierdu fericită în uitarea vieții isidoriene. Împărțind fericire, mâncând, împărțind fericire, dormind.

La un an sau doi după venirea ei în Isidora, cine ar putea spune ce anume s-a întâmplat? Poate că a fost mirosul de fructe și țărână din aer care i-a amintit de vechea ei casă. Poate că mâna pe care băiatul din fața ei i-a așezat-o pe piept a fost la fel de moale și plină de rotunjimi ca a mamei ei. Poate că a fost cu totul și cu totul altceva. Dar, orice ar fi fost, fata se îndepărtă de băiatul isidorian și, pentru prima oară de când venise în Isidora, cuvintele din lumea pe care o părăsise îi țâșniră pe buze.

— Sunt tristă. Lasă-mă în pace, auzi? spuse fetița, apoi se întoarse și plecă.

Surprins, băiatul se dădu un pas înapoi. Își puse degetele pe buze și se încruntă. Pentru prima dată, un isidorian se simțise încurcat. Băiatul deschise gura și, după câteva încercări nereușite, descoperi că și el putea scoate aproape aceleași sunete.

— Suuunt triiiist. Laaaasă-mă în pace, auuuzi? îngăimă băiatul și, așa cum se îndepărtase fetița după ce rostise acele cuvinte, se întoarse și el și plecă.

A doua zi, oriunde se ducea fetița, isidorienii repetau același lucru. „Lasă-mă în pace, auzi?” ziceau ei, întorcându-se cu spatele unul la altul. La început, se poate ca isidorienii să nu fi avut habar ce înseamnă aceste cuvinte, dar, pe măsură ce deveneau dependenți de rostirea acestor singure cuvinte pe care le știau, se îndepărtau tot mai mult unii de alții, și pentru prima dată fericirea ce le atârna în vârful degetelor rămase neîmpărțită. În cele din urmă, „Lasă-mă în pace, auzi?” ajunse să exprime întocmai ce simțeau.

Odată ce sensul cuvintelor se lăsă înțeles, fetița nu mai trebui să spună nimic altceva. Acum, că un lucru avea nume, isidorienii se văzură siliți să le numească pe toate. Și tot astfel cum cuvântul trist *a dus la descoperirea tristeții, noile cuvinte au dus la noi gânduri și noi sentimente, până când isidorienii au ajuns la fel de temători, pizmași, singuratici și plini de speranță ca noi.*

Când fetița ajunse o tânără în toată firea, limba isidoriană era pe cale să se împlinească. Isidorienii pălăvrăgeau neîncetat, simțind o enormă plăcere să descrie totul – frunze, fructe de pădure, dureri de cap, constipație – pentru prima dată. Fata era mai tristă ca niciodată. Toate cuvintele lumii pe care o părăsise se reîntorseseră la ea și, odată cu ele, și amintirile. Era la fel de tristă ca înainte și încă și mai singură, împovărată de blestemul unui profet: ce poate fi mai trist și mai însingurat decât să-ți amintești lucrurile teribile pe care ți le va aduce viitorul?

Seth
Date

Baza de date a doctorului Shellard cuprindea o listă cu alți 105 bolnavi cu varianta EOA-23 care locuiau în Texas, dar în afara zonei acoperite de autobuzele Capital Metro. Dacă aș fi fost un cercetător mai întreprinzător și mai perseverent, poate că aș fi șters-o de acasă fie cu autobuzul Greyhound, fie cu BMW-ul tatei și aș fi plecat în căutarea lor. Orice s-ar spune despre limitele curiozității mele intelectuale, nu am călătorit mai departe de suburbiile orașului Austin.

Dar chiar și pe o rază mai mică de acțiune majoritatea potențialelor anchete ale investigației mele nu au mai avut loc: rudele mele îndepărtate cu degenerare neurologică nu au cooperat sau erau deja moarte demult, așa cum a fost cazul cu subiecții A-64, A-10 și A-45. La capătul unor drumuri lungi, pline de sudoare, cu autobuzul sau pe jos, soții sau soțiile clătinau din cap, privind în jos către pantofii mei, după care îmi spuneau că sosisem prea târziu. Mi-ar fi oferit poate informații prețioase, dar, de îndată ce închideau gura, îmi făceam ieșirea cu stângăcie. Dimpotrivă, subiecții A-43 și A-60 erau încă în viață, la casa lor, dar în fazele finale ale bolii, iar membrii familiei stăteau grămadă pe aparatele de respirat și perfuzoare, aplecați peste tărgile puse la dispoziție de căminele de bătrâni. După nici patru pași în aceste două case (una în Jollyville și cealaltă în Georgetown) și o singură privire aruncată spre viitorul chircit, incontinent și inconștient al mamei, am simțit că mă sufoc și atunci am mormăit repede ceva, că o să revin altă dată, într-un moment mai potrivit. Soțul subiectului A-34, soțul subiectului A-46, soția subiectului A-23 și fiul subiectului A-8 au fost la fel de neîncrezători și cinici ca tata, mi-au cerut scrisoarea de recomandare, spunându-mi că

îi comunicaseră deja doctorului Shellard să-i lase naibii în pace, sau aruncând un simplu „Nu ne interesează” în timp ce îmi trânteau ușa în nas.

Cu o zi înainte de a realiza în sfârșit o anchetă cu una dintre rudele mele îndepărtate (sau poate nu chiar atât de îndepărtate), fusesem la trei case diferite, toate în Round Rock, fără să găsesc pe cineva acasă. Mi-am notat adresele în carnețel. Ajuns acasă, am trimis la fiecare câte un exemplar din scrisoarea în care îmi prezentam interesul științific de a sta de vorbă cu ei, precum și un plic autoadresat și timbrat, ca să-mi trimită mai multe informații despre persoana lor sau să îmi comunice când pot să trec pe la ei. Am hotărât că ar fi mai bine să îmi dau adresa în locul numărului de telefon pentru a ascunde cercetările mele de tata. Devenise letargic și inert și erau un milion de treburi zilnice pe care nu le mai îndeplinea când se întorcea seara de la serviciu; de câteva luni, eu eram singurul care golea cutia de scrisori.

A doua zi de dimineață, m-am urcat în primul autobuz 145 Capital Metro. Trăsese în dreptul micului adăpost din sticlă exact în clipa când soarele se ivea în spatele meu deasupra băcăniei Tom Thumb, proiectându-mi silueta pe autobuz în culori tari de Halloween.

Când soarele se înălțase suficient de mult încât autobuzul să nu-și mai arunce umbra alungită pe autostradă, am recunoscut imaginea familiară a turnului Universității, din care un nebun a împroșcat odată o tonă de gloanțe, ucigând cincisprezece oameni. În cele din urmă, autobuzul a oprit exact unde era stabilit în orar, chiar în fața clădirii legislativului: un cap de marmură gigantic cu o sută de coloane corintice ca niște dinți. În timp ce mă îndreptam spre bulevardul Congresului, părea că întregul oraș exista doar ca fundal pentru cercetarea mea empirică.

Conform listei, Barbara, Judith și Patricia Llywelyn (bolnavele de Alzheimer cu debut

precoce A-57, A-58 și A-59) locuiau împreună în nordul zonei centrale din Austin, într-un apartament care făcea parte din Fenton House, un ansamblu rezidențial pentru asistați, care făcea mari eforturi, atât în ceea ce privește dimensiunile cât și serviciile, în comparație cu „Sala de așteptare", pentru a masca adevăratul său scop. Am mers vreo douăzeci de minute până să ajung la o alee care înconjura o grădină plină de hibiscus și trandafiri. După câțiva pași pe potecă, am dat peste doi sau trei dintre locatarii mai aventuroși de la Fenton House, care își târau picioarele încălțate în pâslari albi. Înainte să ajung la luminișul din mijlocul tufelor și să văd coloanele masive ale Fenton House, aleea coti pentru a ajunge la malul artificial al unui iaz pe care era amenajată o promenadă izbitor de albă, înțesată de fragilii locatari ai așezământului; chipurile lor erau la fel de goale de expresie, senine ca și trandafirii, în timp ce trupurile lor debile se rezemau de tot felul de cadre de sprijin; mergătoare de aluminiu, brațele îndoite ale voluntarilor, umerii fiilor aflați în vizită, scaune cu rotile.

Unii psihologi cognitivi (Rosch, 1983, de exemplu) au emis teoria potrivit căreia oamenii își ordonează cunoștințele prin comparație cu o serie de prototipuri pe care le au în minte. Fenton House, de pildă, era un prototip indiscutabil, chiar dacă nu putea fi dovedit empiric, al proiecției mentale care ar apărea în mintea a 99 la sută dintre oameni la auzul termenului *conac.* Era o construcție antebelică, cu ziduri solide, ca în visul pe care l-ai avea despre clădirile de pe plantații. Un colos alb, ale cărui milioane de imitații imperfecte din paiantă se regăsesc pe o rază de zece mile prin suburbiile nesfârșite aflate la nord de autostrada I–35.

Cu toate că umezeala și căldura zilei se apropiau de cele de pe planeta Venus, ușile grele de metal de la Fenton House erau larg deschise; când am

pătruns însă înăuntru, am trecut printr-o perdea invizibilă de aer condiționat.

În holul de la intrare, în spatele biroului de mahon de la recepție, imens și plin de detalii ca pielea de elefant, un bărbat brunet, cu o mustață pe oală, și-a netezit reverele sacoului și mi-a zâmbit cu gura până la urechi în timp ce mă îndruma spre apartamentul surorilor Llywelyn.

Când am luat-o la fugă pe scara acoperită cu o traversă verde cu auriu, urcând câte două trepte odată cu picioarele mele ca niște catalige, un grup de patru locatari coborau încet, agățându-se strâns unul de altul. Toți aveau o piele palidă ca de ceară, ușor translucidă, care se termina în creștetul capului chelit cu un ghemotoc alb de păr fin, lăsând impresia că cei patru erau torși din bumbac. Noaptea, cu lumina potrivită, ar fi fost de ajuns să mă facă să cred că erau fantomele primilor locatari, membrii familiei Fenton. Singura dovadă că erau de pe această lume erau hainele lor de bumbac în culori luminoase, un eșantion reprezentativ al spectrului culorilor pastelate.

Camera de zi din apartamentul 206 era formată de fapt din două încăperi. Prima, care se termina la cinci pași de ușă, se potrivea ca stil cu Fenton House, cu bogate stucaturi baroce pe pereți. În spatele ei, restul era o extensie în stil modern, făcută aproape în întregime din sticlă, prin care lumina lenește a soarelui se răspândea în tot apartamentul. În celălalt capăt al camerei, lângă peretele de sticlă, surorile Llywelyn stăteau întinse pe o canapea lată acoperită cu piele întoarsă și pe fotoliul asortat, cu trupurile conturate în lumina strălucitoare și cu părul ca un halo nepieptănat.

Surorile Llywelyn erau toate de o frumusețe uimitoare, ca seria de picturi cu nuferi a lui Claude Monet: un studiu al variațiilor frumuseții, fiecare frumoasă în felul ei și frumoasă în același fel. Cele trei erau însă și echivalentul neurologic al faimoasei diagrame a evoluției omului (aceea în

care toți înaintașii lui *Homo sapiens,* de la maimuțele antropoide la *Homo erectus*, sunt înfățișați în șir indian din profil, ca suspecții), doar că în sens invers. Cea mai tânără dintre surori, Barbara, care părea a fi cam de vârsta mamei, era extrem de coerentă; sora mijlocie, Patricia, avea izbucniri de furie, iar cea mai în vârstă, Judith, stătea în fotoliul larg, sorbind absentă sucul dintr-o cănuță pentru copii în timp ce urmărea vrăjită un episod bizar de psihedelic din *Teletubbies*[14] care susura din televizorul fixat de perete.

Am bătut la ușa deja deschisă în ritmul „Ras, tuns și frezat" care fusese cândva codul secret în caz de urgență al familiei mele, dar care devenise în ultimul timp un gest obsesiv al mamei. Surorile mai mici, Barbara și Patricia, întoarseră capul, în schimb atenția lui Judith îndreptată asupra televizorului fu de neclintit. Chipurile uluite ale surorilor mă amuțiră pe moment, dar când am reușit să vorbesc, să mă prezint și să îngaim ceva legat de așa-zisul studiu pe care chipurile îl efectuam, cuvintele au ieșit dintr-o singură răsuflare.

— Domnul Waller ați spus? întrebă Barbara, închizând volumul cu colțuri îndoite din *Mândrie și prejudecată* și lăsându-l în poală.

— Ăă, da, am mormăit.

— Ce plăcere să vă cunosc, domnule Waller, spuse ea, de parcă tocmai pășisem în Anglia de început de secol nouăsprezece. Dar intră, rogu-te. Numele meu este Barbara Llywelyn, iar acestea sunt surorile mele, Patricia și Judith.

Am pășit în lumina soarelui, care mi s-a prins de gene orbindu-mă. Până să mă dezmeticesc, sora mijlocie, Patricia, se repezi la mine și mă luă în brațe.

— Bucky, strigă ea și mă sărută pe obraz, Buckee!

În spatele ei, Barbara își înfipse pumnii strânși în sofa și se scula în picioare cu un *„hm!"*

disprețuitor ca să desprindă brațele Patriciei încolăcite în jurul mijlocului meu.

— Ai greșit personajul, surioară. Acesta este domnul… începu Barbara, încercând să-și amintească numele meu, cu palma deschisă și mișcând un deget, un gest care mi-a adus aminte de mama.

— Seth Waller.

Barbara se întoarse spre Patricia și îi spuse:

— Domnul Waller. Bucky nu este aici, dragă.

Patricia îi aruncă o privire furioasă și făcu cea mai urată grimasă care-i putea schimonosi chipul frumos.

— Nu… aici… repetă Patricia.

— Nu, și acum, n-ai vrea să iei loc, dragă? îi propuse Barbara, ducând-o de braț până la canapea.

După trei sau patru pași însă, Patricia refuză să se liniștească își smulse brațul din strânsoare și o pălmui pe sora ei peste mână, într-un acces inexplicabil de furie.

— Cățea ordinară! Nu! Du-te dracului, cățea…!

— Patricia Llywelyn! Stai jos!

— Nu! Nu!

Patricia și Barbara schimbară priviri furioase pe mutește. În acest răstimp, așezată în fotoliul ei, Judith rămăsese la fel de absorbită, cu un mic zâmbet pe buze care se lățea și se strâmta în ritmul culorilor schimbătoare de pe ecran. În cele din urmă, Patricia se întoarse de la Barbara către Judith și expresia ei încruntată dispăru, în timp ce se lăsa pe canapea. Barbara se întoarse spre mine, dădu din umeri și clătină din cap.

— Îmi pare îngrozitor de rău pentru sora mea, șopti. Va trebui să o iertați, n-a vorbit niciodată în felul acesta, până într-o zi. Asta este…

Barbara îmi făcu semn cu mâna să o urmez în bucătărie, unde am stat de vorbă așezați la o masă mare de nuc. Din scaunul meu puteam să văd în camera de zi și să urmăresc cum Patricia își ațintea

privirea asupra televizorului, apoi zâmbea disprețuitor dând din mâini și privea pieziș la Judith, cu neîncredere.

— Zilele astea, sora mea crede că orice băiat de seama dumitale pe care îl vede este fratele nostru. Din păcate, Bucky ne-a părăsit acum mai bine de treizeci și cinci de ani.

— Aha.

— Oricum, cu ce vă pot fi de ajutor? Sau poate mi-ați spus deja?

— Nu chiar. Nu. Am venit să vă pun câteva întrebări.

— Da? Ce fel de întrebări?

— Cred, am mormăit eu, cred că despre familia dumneavoastră.

— Bine, dar de ce, dacă îmi permiteți, întrebă Barbara, de ce m-ați ales pe mine?

— Știți, ăă, am obținut numele dumneavoastră de la doctorul Shellard și eu… Știți, este un fel de proiect pe care… m-am bâlbâit eu.

Îmi zâmbi încurajator, apoi întrebă:

— Da? Ca un recensământ?

— Da, da. Ceva în genul acesta.

— Ei bine, dragă, ai venit la persoana potrivită. Aș putea povesti volume întregi pe tema familiei mele. De unde sa încep?

Am pus pe masă blocnotesul meu spiralat, pe care îl răsucisem și mototolisem de emoție. Am scos un pix albastru din buzunar și l-am așezat cu vârful pe hârtie. I-am spus că mă interesa dacă părinții ei avuseseră boala, sau bunicii, sau chiar străbunicii.

— Bine. Mama a avut această boală, spuse. Printre oamenii de felul părinților mei, există o anume, cum să-i spun, discreție. A murit într-un loc nu cu mult diferit de acesta. La puțin timp după ce m-a născut. Judith a cunoscut-o cel mai bine și pe vremuri ne mai povestea, dar mi-e teamă că în prezent Judith nu vă poate fi de prea mult folos.

Am tăcut amândoi, după care Barbara reluă.

— Tata era din Boston, dar familia mamei este din Texas. Pe vremea copilăriei sale, Fenton House era locul unde îți încredințai problemele ca noi. Și este în continuare, cred.

Firește, la auzul cuvântului *Texas,* am tresărit și am scris cuvântul în carnețel, subliniindu-l apoi cu trei linii. Poate că din acest motiv, sau poate numai din pricina chipului blând și binevoitor al Barbarei Llywelyn, am simțit dintr-odată imboldul de a-i spune adevărul, despre boala mamei, despre faptul ca tot ce știam despre trecutul ei erau cuvintele Bethesda și Isidora și că probabil nu va mai exista nicio cale să știu adevărul dacă nu aflam mai repede. În loc de asta însă, mi-am reamintit de cele trei principii ale modului meu de operare, mi-am îndreptat spatele și am întrebat-o:

— Din ce parte a Texasului?

— Nu departe de aici. În centru, presupun.

— S-ar putea să vi se pară ciudat, dar ați auzit cumva de orașul Bethesda, din Texas, sau de vreun loc numit Isidora?

— Poftim?

— Bethesda și Isidora.

— Ar trebui să știu?

Nu i-am răspuns.

— O, vă rog, nu vă supărați pe mine. Poate că am auzit. Sunt sigură că am uitat pur și simplu. Repetați, vă rog.

— O, nu, am spus. Este în regulă. Nu contează.

— O, Doamne, nu mă lua prea în serios, te rog. În ultima vreme, mă pierd în conversație așa cum se rătăcesc copiii prin pădure. Ca și cum cărarea ar dispărea dintr-odată și nu mai vezi decât copacii. Dar sună mai rău decât e în realitate. Acum mi-e destul de bine. Nu m-aș afla într-un loc ca ăsta dacă n-ar fi surorile mele. Sigur că n-aș ține minte un nume sau un număr de telefon, pentru nimic în lume. Este adevărat. Dar uneori încep să cred că poate diagnosticul meu a fost pur și simplu inevitabil.

Am rămas tăcuți amândoi, în timp ce eu ridicam din umeri, iar Barbara începu să studieze preocupată ramurile ienupărului din fața geamului.

— Atât de multe ironii ale sorții, totuși, spuse ea într-un târziu. Cel mai important este că sper că doctorul are dreptate. Oricât de trist ar părea, nu vreau decât să uit această grozăvie. Surorile mele și cu mine suntem croite la fel. Poate că de aceea nici nu ne-am măritat. Poate că de aceea am și ajuns unde-am ajuns. Acum, când mă uit la Patricia și la Judith, simt o anume consolare știind că ne ducem toate trei la vale în același fel. Ah. Poate că dramatizez. Sună înspăimântător, macabru poate, știu, dar asta este încă o ironie, poate cea mai mare. De la un anume punct, pe măsură ce ești mai rău, este mai rău pentru toți cei din jurul tău, dar mai bine pentru tine. Judith, de pildă, niciodată n-a fost mai fericită sau mai simpatică.

În camera de zi, Patricia se ridică de pe canapea și apoi, ca o fetiță de zece ani, se lipi de perete, în spatele ușii deschise de la bucătărie ca să tragă cu urechea la ce vorbim. Când conversația, ajunse la Judith, Patricia începu să strige:

— De tine vorbește! țipă ea la Judith, smulgând-o pe sora ei din paradisul Teletubby pentru a o readuce în camera de zi a apartamentului 206, prin care își aruncă ochii cu uluiala îngrozită imitată de milioane de actrițe în milioane de scene în care eroina se trezește din mahmureală în patul celui mai urât bărbat cu putință.

Judith se răsuci spre mine și gura i se deschise larg, în forma literei O, de parcă încerca să dea o formă tăcerii. I-am zâmbit ușor și am ridicat din umeri. Judith ridică brațul ca un copil stângaci, răsturnând cănuța din care sucul de mere prinse a se prelinge peste păsările pictate pe tava ei pentru televizor.

— Judith! Tâmpito! strigă Patricia, ridicându-se în picioare mânioasă, ca să ridice cănuța și să o

trântească la loc pe tavă.

Colțurile gurii lui Judith se topiră în obraji și ea începu să plângă. Își întinse brațul spre mine și cu degetele încerca mereu să apuce aerul, gestul înnăscut pentru „Vreau” al tuturor bebelușilor de pe pământ.

— Nu trebuie s-o bagi în seamă, probabil îi este foame, oftă Barbara.

— Nu, nu. Adică e în regulă, am spus, apoi m-am ridicat de la masă și m-am dus la Judith. Cum am ajuns aproape de ea, cum m-a apucat de braț și m-a tras spre ea.

— I, i, iiiiiiii— gângăvi ea.

— Zi odată ceva, cap pătrat! E Bucky! strigă Patricia. Pricepi? Bucky! E Bucky!

— I, i, i? întrebă Judith, trăgându-mi brațul spre gâtul ei.

M-am apropiat și mai mult. Îi simțeam răsuflarea mirosind a suc de mere.

— I, i, i, i, i, i, i, bolborosi Judith.

Chiar dacă știam că era un gest inutil, chiar dacă știam că, din punct de vedere neurologic, Judith era la nivelul unui copil de optsprezece luni, nu puteam să nu mă gândesc că undeva, în adâncul lobului ei frontal, se afla o ultimă insulă de memorie intactă, vârful unui singur cuvânt, suficient de înalt și viguros încât să se ridice deasupra oceanului de plăci și ghemuri din creier.

— I, i, i, i! mormăi Judith.

În șoaptă, cât să nu mă audă Patricia și Barbara, nici eu aproape, l-am rostit.

— Isidora?

Judith zâmbi și mă atinse pe față. De regulă, schimbul de priviri cu un străin m-ar face să înghit un pumn de Prozac, dar, când Judith a întins mâna și m-a pipăit pe obraz, am zâmbit. La urma urmei, în materie de Nimic, ea era adevăratul Maestru, la modul cel mai profund și total. Mod pe care există șansa de 50 la sută să îl învăț și eu cândva.

Deși îmi era teribil de foame și deși nu era cel mai scurt drum spre casă, la întoarcere, după ce am coborât din autobuzul din Austin, am luat-o pe jos trecând prin dreptul casei Carei Crawford. Soarele bătea drept în spate, luminându-i interiorul. M-am oprit și m-am uitat la fiecare fereastră în căutarea unui semn despre Cara, dar nu am izbutit să văd decât decorul impecabil al mamei ei, universal clasic: pendula ticăind în dreptul ușii, lemnul întunecat și lucios al mesei din sufragerie și o reproducere a unui tablou de Thomas Kinkade[15] agățată deasupra scării. Mult timp, am stat țintuit acolo visând cu ochii deschiși cum Cara iese în fugă pe ușa din față și mă duce de mână spre un loc de taină în curtea din spatele casei, acolo unde i-aș povesti despre cercetarea mea. Unde i-aș povesti totul dintr-odată, dintr-o răsuflare, la fel de emoționat ca în acele trei dimineți de basm din primul meu an de colegiu.

Aveam atât de multe să îi spun Carei, dar pe ea nu o interesa nimic din toate astea, bineînțeles. Am încercat să nu mă mai gândesc la crudul adevăr, ba chiar am încercat să mă plesnesc întruna cu banda de cauciuc, dar fără folos. Mi-am zis: Cu o mamă în „Sala de așteptare” și cu o acnee groaznică? Îndrăgostit, în timp ce fata se simte stânjenită să respire același aer ca mine? Nu știu nimic despre familia mea și am un tată care practic nu îmi este de niciun ajutor. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Casa Carei se transformă într-un tablou de Monet. „Credința într-o lume echitabilă” este una dintre cele mai elementare și mai eronate convingeri caracteristici ale creierului uman, susțin psihologii.

Când am ajuns acasă, l-am găsit pe tata ghemuit la un capăt al imitației scumpe de covor persan din camera de zi, scoțând de pe raftul de jos al dulapului cutiile noastre cu fotografii vechi de familie. Pe jos, de jur-împrejur, așezate radial față de inevitabilul pahar cu gin tonic pe jumătate gol, era un covor lucios: sute de fotografii din scurta

dar entuziasta perioadă fotografică a tatei, al cărei declin brusc a coincis cu pierderea memoriei la mama. Tata sigur nu mă auzise intrând, deoarece, când am ajuns la câțiva centimetri de el, a tresărit violent, împrăștiind restul coctailului peste trei prim-planuri nefocusate ale unghiilor date cu ojă de la picioarele mamei. Ridică privirea spre mine cerându-și parcă iertare, cu ochi sticloși și umezi, o privelițe atât de neobișnuită la el, încât am crezut că este vreun soi de reacție alergică.

— Dumnezeule! Ce m-ai speriat, spuse el, după care se repezi la bucătărie să aducă niște prosoape de hârtie.

Când se întoarse, își ascunse fața de mine în timp ce se apleca să șteargă lichidul vărsat.

— Mă duc să pregătesc ceva.

— E niște pizza rece în frigider.

Am rămas pe loc câteva clipe, întrucât tata își dregea glasul, nervos, cu un sunet identic cu încercarea de a porni un motor gripat. Până la urmă, m-am aplecat și am luat o fotografie de-a mamei, cu mine îmbrăcat în niște hăinuțe tricotate urâte, zâmbind spre aparatul foto ținut de tata, în singura zi cu zăpadă din anul în care împlinisem zece ani. Tata strânse ghemotoc hârtia udă, apoi se opri și se uită la poza din mâna mea.

— Îți amintești de ziua aia? Când a căzut maică-ta pe gheață? De povestit. O lună întreagă a avut vânătaia pe fund.

— Ce-i cu toate astea?

Tata culese cuburile de gheață împrăștiate pe covor, le dădu drumul în pahar, apoi se sculă în picioare. Dădu din umeri, întorcându-și fața spre umăr ca să-și șteargă nasul pe furiș.

— Mă gândeam că dacă i-am arăta maică-tii câteva poze, poate, cine știe? Lucruri de care nu-și mai aduce aminte. Nu știu, poate că ar reuși. Mă rog. Ar fi drăguț să le vadă.

— Poze?

— Mda, știi… începu el. Bine, poate ai dreptate. O prostie.

În timp ce tata se apleca să adune fotografiile, am scrâșnit din dinți și am simțit cum în mine izbucnește un val de lacrimi: dar nu de nostalgie sau tristețe, ci de furie. Dacă tata își făcea atâtea probleme în legătură cu ce uitase mama, de ce părea să nu îi pese deloc de lucrurile pe care nici măcar nu le aflaserăm vreodată? Golurile din memoria mamei erau urmarea bolii. Era groaznic, dar în afara puterii noastre. Însă golurile din memoria mea erau deliberate; erau deciziile lui și ale ei. Ce încerca să îmi ascundă? Până la urmă, ce știa cu adevărat despre familia mamei? De ce mi-au spus atât de puțin despre viețile lor de dinainte de a mă naște? Dacă boala Alzheimer cu debut precoce se moștenește, atunci nu înseamnă că mama trebuie să fi știut tot timpul? Nu înseamnă că și tata știa? Și, dacă știau amândoi, deși habar n-aveau de genetică, cum de au putut să fie într-atât de inconștienți încât să facă un copil? Am fost eu oare un rezultat al egoismului lor sau am fost un simplu accident – dar oare nu este același lucru? Și cum naiba poate el să se ducă la serviciu, să bea gin tonic și să se uite la History Channel când mama zace singură, părăsită în acea închisoare de bătrâni uitată de Dumnezeu? Cum am putea noi să mai fim normali vreodată?

A trebuit să recunosc că în privința alcătuirii istoricului genetic al mamei nu făcusem încă progrese. Începusem să mă întreb ce fel de om de știință eram. Poate că mintea mea nu avea nici măcar a catralioana parte din capacitatea deductivă a lui Santiago Ramony Cajal, considerat de cei mai mulți ca părintele neuroștiinței, și a altora ca el. Poate că eram mai mult ca Richard Herrnstein și Charles Murray, controversații autori ai lucrării pseudoștiințifice rasiste *Clopotul lui Gauss*[16], care

probabil nu ar fi fost în stare să deducă nici cum să iasă de sub o pătură aruncată peste ei.

În miercurea aceea, pe robotul telefonului a apărut un mesaj de la doctorul Shellard. Cineva mă reclamase; putea fi oricare dintre subiecții nenumăratelor investigații pe care încercasem să le realizez. De îndată ce l-am auzit pe doctorul Shellard prezentându-se, cu vocea lui nazală afectată, m-a năpădit un val de roșeață și mâncărime. Aproape că nu am putut sta să îl ascult. Din fericire, a fost mai amabil decât m-aș fi așteptat – mi-a explicat că nu prea înțelege ce urmăresc, m-a întrebat dacă n-ar fi mai bine să stau de vorbă cu el dacă am întrebări sau sunt curios. Apoi, după o pauză scurtă, cu uimire parcă, m-a întrebat cum Dumnezeu reușisem să fac rost de listă. Apoi m-a informat, fără menajamente și fără nicio urmă de înțelegere, că încălcasem codul etic și că, dacă nu mă potolesc, aș putea pune în pericol întregul program. M-a rugat insistent, de dragul liniștii lui sufletești, să îl sun, ca să știe că am înțeles. Dar, cu toate că respectul meu pentru doctorul Shellard era aproape nețărmurit, știam din sute de biografii ale savanților celebri că uneori cele mai mari descoperiri presupun depășirea limitelor. Sau cel puțin găsisem această scuză ca să nu îi telefonez, ca să pot pretinde că nu îi primisem mesajul. Iertare, doctore Shellard. Dar, după cum prea bine știți, trebuia să îmi continui cercetarea. Marea revelație încă mă aștepta.

A fost odată ca niciodată o fetiță care a adus primele cuvinte pe tărâmul Isidorei. În anii ce au trecut, isidorienii au început să-și amintească, să gândească și să vorbească la fel de bine ca noi, pământenii. Pe măsură ce isidorienii înțelegeau tot mai multe despre toate, au început să priceapă și ce este moartea, așa că în curând au prins a se întreba, „Ce urmează după sfârșitul vieții?”

Mulți au ajuns să creadă că descoperirea memoriei nu era o întâmplare, că memoria însăși era parte a unei puteri mai mari și că, după moarte, isidorianul se contopește cu Memoria Totală, petrecându-și veșnicia în cunoașterea absolută.

Pentru unii isidorieni, Memoria Totală însemna reunirea cu toți cei pe care îi pierduseră. Pentru alții, răsplata morții era să-și reverse sinele în ceva cu mult mai mare. Pentru câțiva, viața de apoi era tot o viață, doar că motivele, dorințele și nevoile celorlalți isidorieni erau de acum cunoscute, așadar nu mai aveau cum să apară neînțelegeri.

Dezbaterile dintre isidorieni au ajuns tot mai încinse. De fapt, spun unii, Războiul din Isidora s-a născut din dorința fiecărui grup de a se convinge că are dreptate și ceilalți nu.

După un timp, a apărut altă opinie. Împărtășită doar de un mic cerc de prieteni înțelepți, format în anii Războiului din Isidora. Luând în discuție pierderile, tristețea, violența și trădarea care puseseră stăpânire pe tărâmul lor după primele cuvinte rostite de fetiță, acești isidorieni sperau la o altă soartă. Visau, în locul Memoriei Totale, la lipsa totală de memorie. Visau la fericita amnezie din trecut, visau și sperau că în clipele de după moarte vor descoperi simpla nimicnicie.

„Să nu-ți amintești nimic”, spuneau ei, „ce altceva să mai ceri de la veșnicie?”

Abel
Din pricina mamei

Credeam că știu la ce să mă aștept, dar mă înșelasem. În locul unei cronologii inverse aproape precise, boala a suferit mutații într-o singură generație. Jamie încă era, ca de obicei, fiica lui Paul. Mae încă era, ca de obicei, soția lui Paul, casa noastră încă era, ca de obicei, casa noastră. Până și Gary, poștașul nostru încă era, ca de obicei, poștașul nostru. Cea care s-a dus prima a fost amintirea mea. Am murit în somn.

După seara petrecută în salcie cu ani în urmă, multe zile și luni de atunci încolo mă trezeam deseori în pat cu Mae lipită de mine, plecată pe furiș de lângă fratele meu. Anii trecuseră și Mae nu mai venise la mine de mai bine de cincisprezece ani, și totuși, într-o seară, m-a trezit greutatea familiară a unui trup. Ca prin vis, m-am gândit că Mae se întorsese la mine. Peste pleoape mă mângâiau degete, iar peste ochi încă mă amăgea ceața somnului. Mi-a trebuit ceva timp să înțeleg pe cine vedeam: nu pe Mae, ci pe Paul.

De când se născuse Jamie așteptasem să cadă acea secure, adevărul. Când m-am trezit de-a binelea, am simțit pe jumătate groază, pe jumătate ușurare. Știe, mi-am zis.

Pe întuneric am pipăit mâinile lui Paul în căutarea instrumentului, un cuțit de bucătărie, poate, cu care avea să își ducă la îndeplinire răzbunarea. Mâinile lui însă erau goale, așa că am încercat să stau de vorbă cu el:

— Paul? am întrebat. Ce s-a-ntâmplat?

Paul nu mi-a răspuns. Se uita în ochii mei împăienjeniți de somn.

— Cred că au adormit cu toții, șopti el.

— Și eu cred.

— Suntem singuri.

— Da, așa e.

— Cât timp să mai aștept?

— Să aștepți ce? am întrebat.

— Pe tine.

Paul se aplecă deasupra frunții mele și eu așteptam prima lovitură, un pumn în nas, probabil. În schimb, Paul mă sărută pe părul cărunt din creștet.

— Ești așa de frumos, îmi spuse fratele meu.

— Poftim?

— Ești frumos.

— Mulțumesc.

O tăcere lungă. Apoi, răsuflarea lui Paul se înecă în lacrimi.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Jamie.

— Jamie? Ce-i cu Jamie? am întrebat cuprins de panică, ridicându-mă din pat.

Paul însă pufni cu un râs ușor, plin de tristețe.

Aprinse lampa de pe noptieră și camera se înroși de la lumină. În timp ce Paul se ridica în pat, umbra nasului îi ascundea ochii.

— Jamie, vorbi Paul, schițând un zâmbet care îi curbă dâra lacrimilor. Suntem din nou împreună.

Îngenunche lângă mine, își apăsă buzele uscate pe fruntea mea, apoi pe obrazul meu într-un fel anume care, în clipa aceea, făcu să se răstoarne lumea pentru mine. Sau, mai degrabă, păru că se răstoarnă în timp ce ochii mei, orbiți prostește atâtea decenii, văzură brusc, vertiginos, adevărul adevărat.

Odată concluzia trasă, un milion de mici dovezi își găsiră locul. Când eram mai mici, ne ascundeam de multe ori lângă pârâu mângâind poze deocheate, doar că imaginile alese de Paul arătau oribil, un fund masiv de bărbat acoperea restul. Apoi mai era și Jamie Whitman. Dintotdeauna fusese urmărit de tot felul de vorbe. Învățasem să fiu surd la poreclele copiilor. Poate că „Grrr, Trogloditu’” nu era cel mai ales cuvânt pentru felul în care arătam, dar nu puteam contesta

înfățișarea mea nenorocită și trăsăturile distinctive de om al cavernelor. Poate că, în răutatea lor, copiii născociseră acele cuvinte urâte pentru Jamie Whitman. Și mai ce? Întrecerea celor mai puternici bărbați, de la un bâlci, la care Paul a zăbovit mult timp pe când aveam cincisprezece ani. Felul în care l-a îmbrățișat pe domnul McGreggor, profesorul nostru de latină din liceu, până când fața domnului McGreggor a început să se schimonosească. Sau când l-am văzut la ore, mângâind cu degetele părul lui Michael Specter, băiatul care stătea în fața lui.

Și, lăsând la o parte cel mai recent și concludent indiciu, principala dovadă era, bineînțeles, Mae. De câte ori nu m-am întrebat cum poate fratele meu să aibă o soție atât de frumoasă și totuși să se apropie de ea atât de puțin? Îl și blestemasem pentru asta. Cum poate fratele meu să fie atât de sigur de o femeie ca Mae? Noapte de noapte, în tăcere, așteptasem în copac, disperat că nu văd altceva. Acum însă, această explicație pe care n-aș fi luat-o niciodată în considerare mi se părea la mintea cocoșului.

De un milion de ori am încercat să descâlcesc motivațiile speciei umane, dar am sfârșit prin a mă resemna complet. Suntem prea complicați pentru a ne înțelege măcar noi înșine, cred. Poate. Dar pentru atât de multe era o explicație atât de simplă.

Mi-a mai trecut un gând prin minte. Dacă nu cumva Mae, care a insistat să ținem secrete împrejurările conceperii fiicei noastre, nu a ținut ascunse și alte lucruri. Mă întreb: cât de multe lucruri și fapte mărunte ascunde simpla ei tăcere?

Fratele meu zâmbi, apoi șopti:

— Jamie. Suntem iarăși aici. Împreună.

Într-o zi, în timp ce încercam să îmi revin după o excursie până la băcănie (pe care, de dragul vremurilor de odinioară, am făcut-o pe Iona cea adevărată), am privit pe geamul soios de la

bucătărie forma norilor de pe cer. Un zepelin uriaș cu coadă de câine era gata să se ciocnească de fața lăsată a unei bătrâne când am auzit-o pe Iona nechezând sălbatic în grajd. M-am grăbit spre ea cât de repede m-au lăsat încheieturile ruginite ale șoldurilor mele.

Drumul până în oraș fusese prea mult pentru ea. La întoarcere, cu samarele grele umplute cu unt de arahide Jif și sticle de plastic uriașe cu *ice tea* Snapple, gâfâise strident. Când am băgat-o în grajd, se înclinase la un unghi de treizeci de grade, ca și cum legile gravitației o luaseră razna. Acum, Iona zăcea în fața mea, cu picioarele zvâcnind ca niște cabluri sub tensiune. Fața ei rezemată pe fân era însă senină, aproape transcendentă. Iona se uita rareori în ochii mei, dar acum însă s-a întors spre mine și am știut precis ce avea să se întâmple.

M-am așezat lângă ea și nu m-am clintit până când nu s-a prăpădit. Am mângâiat-o pe coamă. Iona, singurul meu tovarăș, se ducea. Fusese doar un cal, dar i-am vorbit – ca de fiecare dată – de parcă era altcineva, i-am vorbit mai mult pentru mine decât pentru ea. I-am spus ce nu avusesem prilejul să îi spun fratelui meu sau lui Mae. I-am spus să facă ce era bine pentru ea, indiferent de ce anume. I-am spus să nu se teamă, dar ce știam eu? I-oi fi spus chiar că o iubesc. Eram neajutorat. Am plâns așa cum Jamie plânsese la moartea primului ei animăluț, un iepure pe nume Constantinopol.

Am citit odată în *National Geographic* că după ce inima se oprește creierul mai funcționează câteva minute. Timpul devine maleabil, așa cum se întâmplă în clipele de dinainte de a adormi, întinzându-se ca o alviță, și persoana încă poate auzi. Sfatul sugerat de revistă era de a mai aștepta zece minute înainte de a pleca oriunde de acolo. La urma urmei, poate fi ceva mai groaznic decât să fii lăsat singur când de fapt o parte din tine este încă vie? La câteva minute după ce a încetat să sufle, Iona a început să se zbuciume, și-a ridicat capul

din poala mea și m-a lovit în piept de m-a lăsat fără aer. Am încercat să nu plâng. Nu voiam ca ultima experiență a lui Iona pe pământ să fie smiorcăiala mea. Aveam șase minute de așteptat, dar nu știam ce să spun.

Din ochii lui Iona se prelinse un firicel de sânge, dar eu am sărutat fruntea căluțului meu și i-am vorbit. Pe buze îmi veni o poveste pe care fratele meu i-a spus-o fiicei mele cu mulți ani înainte, singura poveste despre Isidora, după știința mea, pe care l-am auzit născocind-o. Și care mi-a revenit în minte, cuvânt cu cuvânt.

Nimeni nu ştie exact cum a început Războiul din Isidora. Nimeni nu îşi aminteşte nici măcar cine a atacat primul pe cine sau motivele, sau măcar cine era de partea cui. Cumva, războiul deveni o stare de spirit. Să fii în război însemna să fii parte a ceea ce trebuia să fie.

Odată, în aceşti ani îngrozitori, s-a născut un băiat. Un băiat care avea să devină bărbat, să devină acel soldat care să redescopere ideea de pace pierdută de sute de ani.

A fost foarte simplu. Bărbatul se găsea în mijlocul unei bătălii, aşa cum fusese în nenumărate altele înainte. Armele duşmanului trăgeau. Trase şi el drept răspuns. Ochi. Ucise. Reîncărcă. Asta însemna să fii în viaţă. Să ucizi sau să fii ucis. Dar apoi. Era atât de simplu. Un şuierat invizibil în aer, şi pieptul băiatului din faţa sa se despică în două. Dezvelindu-i viscerele, dar şi – deodată – ideea. Aruncă arma. Înăuntrul lui răsărise ceva. Ceva care, odată ieşit la lumină, nu mai putea fi ascuns. Ideea.

Trecură minute şi ideea înflori. Era atât de simplă, încât era ridicolă. Viaţa era un lucru. Nefericit. Teribil. Primitiv. Ideea era tocmai contrariul.

Nu se opri din fugă. Alergă până ajunse la altă bătălie, încercă să se ascundă, dar era prea târziu. Comandantul nu îl recunoscu, dar dădu din umeri, îi înmână o armă şi îi ordonă să lupte. Din nou îşi aruncă arma şi din nou prinse să alerge.

Dar într-o zi. Un an mai târziu, poate. Abandonase nenumărate bătălii şi alergase distanţe enorme. Soldatul se trezi în altă tranşee lângă alt bărbat. Ca de fiecare dată, soldatul aruncă arma la primele împuşcături. Spre surprinderea soldatului, bărbatul de lângă el făcu o strâmbătură pe care soldatul nu o mai văzuse înainte. Mai complicată decât simpla mânie. Uluială, groază, părere de rău.

Soldatul se uită la chipul bărbatului și nu mai fu nevoie să spună nimic. Soldatul își puse mâna pe pieptul bărbatului și îi transmise ceva mai profund decât războiul. Mâna soldatului îi spuse tot ce trebuia să știe: că soldatul devenise cu totul altceva decât toți ceilalți. Și că bărbatul putea ajunge la fel. O idee nebunească. Atât de simplă și imposibilă. Era pacea.

Seth
Rezultate

În vara aceea, am avut un vis obsedant, o combinație aiuritoare între amintirile reale și cea mai înspăimântătoare poveste auzită pe când eram copil.

Visul începea mereu la fel, cu o întâmplare reală: am nouă ani și familia mea este la Galveston de o săptămână, într-un iulie cețos. Suntem în apa oceanului. Eu plutesc pe o saltea de un albastru electric, iar mama înoată în apă pe lângă mine. Toată după-amiaza soarele a uscat o crustă de sare pe pieptul meu gol, iar pielea mi-e aspră și tăbăcită. La început mama râde, și râd și eu, dar fără să știu de ce. Îmi spune o poveste. Nu despre Isidora, ci povestea despre fata cu o panglică legată în jurul gâtului, care fusese avertizată să nu îngăduie niciodată să-i fie dezlegată. Într-o zi, iubitul ei (metaforă eufemistică evidentă) a insistat să desfacă nodul panglicii. Fata a cedat și de îndată ce nodul s-a desfăcut, capul i s-a rostogolit pe jos. În acest moment al visului, mama își atinge gâtul ușor cu mâna și observ că și ea poartă panglica. Sunt speriat, curios și uimit. Sunt pe punctul de a o întreba dacă și ea are același blestem, dar înainte să scot un cuvânt îi dispare zâmbetul; mama se uită tristă la mine, își duce mâna la ceafă și apoi dezleagă panglica. Ca și în poveste, capul i se rostogolește, drept în mâinile mele. Vreau să urlu, dar din gâtlej nu-mi iese niciun sunet. Salteaua plutește neglijent în voia valurilor. Mă uit în toate direcțiile, dar nu zăresc malul. În acest moment al visului, fie mă trezesc, fie trec instantaneu la o altă scenă, în holul din casa noastră când sunt încă și mai mic. Acum am patru ani, poate cinci, și sunt înfofolit într-o canadiană galben fosforescent.

Tocmai mă pregătesc să plec afară, dar tata îmi iese în cale, cu un aer iritat. Îl întreb ce s-a

întâmplat și atunci îmi spune că nu pot să ies afară în halul acela. „Este caraghios”, spune. Îl întreb de ce, iar el se apleacă și întinde mâna spre gâtul meu. Nu știam că o purtam, însă îmi dau seama brusc că în jurul gâtului am legată o panglică. „Arată aiurea”, mă ceartă tata și apoi apucă nodul. Îmi prind gâtul cu ambele mâini și încerc să scap. Dar tata nu spune decât: „Nu te mai agita”. Apucă unul dintre capetele panglicii între degetul mare și degetul arătător și, chiar în timp ce nodul se desface, am din nou cincisprezece ani și mă zvârcolesc în așternut, trezindu-mă uneori cu o durere sfâșietoare la piciorul cu care am lovit în tăblia patului.

Am lăsat să treacă o săptămână până să-mi reiau investigația. Mi-am spus că e cazul să mai aștept, să văd dacă primesc vești de la locuitorii din Round Rock cărora le trimisesem scrisori, și că între timp o să recuperez în domeniul studiului neuropatologiei. Dar adevărul era că, știind că mă apropiam deja de sfârșitul listei cu bolnavii de EOA-23 din zona Austin și lucrurile nu stăteau bine, hotărâsem în mod subconștient, aproape conștient, că atâta timp cât pe listă mai erau nume puteam încă să mă mai amăgesc cu speranța. Încă mai puteam să stau în pat noaptea, în timpul celor trei sau patru ore negre-albăstrui pe care inevitabil mi le petreceam încercând să adorm, și să îmi imaginez cum ar fi dacă măcar unul dintre bolnavii de EOA-23, unul dintre verii mei cu care pierdusem de mult legătura m-ar lua în brațe, după ce așteptase ani de zile un cuvânt de la mama. Cât de mult ar trebui să le spun până să înțeleagă cine sunt? Ar trebui să le explic totul, mama care avea și ea boala, poveștile despre Isidora și orașul Bethesda, care probabil nici nu exista, sau m-ar recunoaște fără niciun cuvânt? Mi-ar cădea în brațe, cu ochii plini de lacrimi, sau ar rămâne încremeniți, cu gura căscată? Și ar fi ca și cum ai

tăia în carne, o singură incizie și apoi o revărsare incontrolabilă? Aș afla într-o clipă tot ce voiam dintotdeauna să știu despre istoricul genetic al mamei? Sau vărul ori verișoara ai reuși să îmi ofere doar mici frânturi?

Nici după ce am terminat următoarea investigație (bolnavii A-67 și A-24, Claire și Dave Bennington), nu am obținut informații pertinente despre istoria genetică a mamei, însă acesta a fost un studiu de caz fascinant, care merită povestit.

Domnul și doamna Bennington locuiau în apropiere, la Westrock, în cartierul Sunny Acres care, am găsit pe Internet, se afla exact la 7 km de casa mea. Deși ai fi zis că se ajungea ușor acolo, fiind atât de aproape, în direcția aceea nu mergea niciun autobuz, așa că a trebuit să fac drumul pe jos. În dimineața aceea era foarte cald și până să ajung la casa lor, fața îmi ardea deja din cauza transpirației.

În zonele rezidențiale din Westrock, dezvoltatorii au un set de cincisprezece proiecte pe care le reiau mereu, în funcție de situație: suficientă variație cât să se asigure că pe aceeași stradă nu sunt două case la fel, dar destul de puțină variație, încât, dacă mergi zece minute cu mașina prin cartiere, să dai peste opt sau zece dubluri ale fiecărei case. Când eram mai mic, eram fascinat de clonele caselor noastre, căutându-le ore întregi, așteptându-mă ca pe ușa din față să iasă familii ce arătau aproape exact ca a mea. Aproape la fel ca a mea, însă poate ușor diferite, ca și cum aceste familii ar fi putut să-mi arate cum ar fi fost a mea dacă mama nu ar fi fost întotdeauna cu capul în nori, dacă tata nu ar fi dat ginul pe gât ca apucatul sau dacă eu nu aș fi fost cea mai stângace persoană de pe fața pământului. Spre dezamăgirea mea însă, aceste familii nu arătau niciodată ca noi, ceea ce era un lucru rău, pentru că îmi dădeam seama cât de singuri eram de fapt, dar, în același timp, era și o alinare, deoarece îmi dădea de înțeles că nu am

putea niciodată să fim altfel de cum eram. În orice caz, domnul și doamna Bennington locuiau într-una din casele identice cu a noastră, ceea ce însemna că după o oră și cincisprezece minute de mers pe jos mă găseam din nou în fața casei mele.

Domnul și doamna Bennington au venit la ușă împreună, m-au condus în living împreună, mi-au adus un pahar cu apă împreună, făceau aproape totul la o distanță de un braț unul de celălalt, atingându-se unul pe celălalt cu vârfurile degetelor, punându-și mâna pe spate unul altuia, ținându-se de mână cu degetele împletite, pentru a mări astfel suprafața de contact. De parcă, la fel ca isidorienii, puteau comunica prin piele.

Vorbeau, dar și povesteau împreună, completându-și propozițiile unul altuia, ca doi camarazi. Potrivit lui Daniel Wegner *et al.* (1985), cuplurile căsătorite dezvoltă o „memorie tranzacțională", un proces prin care unul dintre soți umple golurile din memoria celuilalt, cei doi împărțindu-și astfel responsabilitatea amintirii ca pe orice altă îndatorire casnică: în timp ce își amintesc întâmplări împreună, funcțiile lor neurologice radiază în tipare complementare, luminile și umbrele fiecăruia combinându-se într-o singură imagine omogenă. Sau cel puțin așa se presupune că funcționează. Însă în cazul domnului și doamnei Bennington, care aveau nevoie de sprijinul binar al memoriei tranzacționale mai mult decât majoritatea dintre noi, fiecare dintre ei era pentru celălalt o cârjă nesigură, zonele întunecate rămânând întunecate, conversația dizolvându-se din când în când în obscure spații goale deconcertante.

La o săptămână distanță, domnul și doamna Bennington au fost diagnosticați ca având Alzheimer familial cu debut precoce, varianta EOA-23. Nu se cunoșteau la vremea aceea – avea să treacă mai bine de un an până să se întâlnească. Amândoi își văzuseră de ale lor, trăind într-un ritm

alert, la apogeul responsabilităților lor de adulți. Domnul Bennington fusese un prosper web designer care „o luase de la zero”, așa cum spunea tata, și ajunsese la o mică avere, ceva legat de carduri de credit și obligațiuni. Fusese și tatăl a trei băieți adolescenți, precum și soțul unei femei incredibil de frumoase (a cărei poză a dezgropat-o pentru mine dintr-o cutie ponosită pe care o ținea sub canapea „fără niciun motiv anume”). Doamna Bennington fusese doamna Charles, învățătoare la școala din Westrock, cu o fiică, un fiu, un soț, o viață normală. La fel ca și mama, în lunile de dinaintea diagnosticului amândoi deveniseră obiectul exasperării și ironiei în familiile lor, amândoi uitând de responsabilitățile lor cruciale; își lăsau copiii cu viorile și tromboanele nefolosite în mână, plecau de la curățătorie după ce se învârteau la nesfârșit în jurul șirurilor de umerașe, se întorceau de la magazin cu mâna goală, cu lista mototolită în buzunar. Amândoi se înfuriau și-și acuzau soții de egoism, de faptul că ajunseseră niște poveri de nesuportat, că erau neglijenți și fără suflet, și erau la rândul lor acuzați de aceleași lucruri. În cele din urmă, amândoi au divorțat cu câteva luni înainte de a fi diagnosticați, iar după aceea, amândoi – la sfatul doctorilor lor diferiți – s-au înscris în grupul Anonimilor cu Alzheimer din centrul orașului, un grup de sprijin cu un nume neinspirat.

— Ne-am întâlnit acolo, spuse domnul Bennington.

— Și după două luni ne-am căsătorit, adăugă doamna Bennington.

Domnul Bennington zâmbi.

— Aveam atâtea în comun. Eram făcuți parcă unul pentru celălalt încă de la început, fără ca noi să știm lucrul acesta.

— Așa e, atât de multe. Familiile noastre, divorțurile, preocupările. Chiar și același tip al

aceleiași boli. Ce coincidență! întări domnul Bennington.

Mai târziu, am calculat șansele ca două persoane care au EOA-23 să se întâlnească din întâmplare. Erau de aproximativ 14.640 la 1. Eram gata să sun familia Bennington să le spun acest lucru, dar apoi am renunțat. Ca să le explic, ar fi trebuit să le spun că oamenii cu tipul nostru de Alzheimer cu debut precoce sunt veri de cel mult gradul doisprezece sau treisprezece.

În timpul vizitei mele, domnul și doamna Bennington priveau uneori fix, preț de câteva clipe lungi și ciudate, la același punct de pe pereții lor imaculați, ca și cum atenția le-ar fi fost absorbită de o muzică ce cânta doar pentru ei. În cele din urmă, unul dintre ei își revenea și vorbea.

— Unul dintre teribilele blesteme ale acestei povești este că uiți și cele mai recente lucruri, explică domnul Bennington, apucând mâna soției cu ambele mâini, ca și cum ar fi putut fi răpită în orice moment.

— Sigur, o să mi-o amintesc mereu pe Sheila Marks, fata care m-a lovit între picioare când aveam doisprezece ani și am încercat să o sărut. Cu mult înainte să o uit, o să uit numele soției mele. Într-o zi, n-o să fim în stare nici să vorbim. Dar cel puțin, dacă tot trebuie să ne pierdem mințile, să o facem împreună. Dar nu asta e partea cea mai rea, nici pe departe…

În timp ce îmi spunea acest lucru, eu și domnul Bennington ne uitam drept unul la celălalt. Desigur, contactul vizual îmi declanșează de obicei o reacție autoimună care îmi crește temperatura și îmi dă senzații de mâncărime, însă de data aceasta am reușit să îl privesc în ochi pe domnul Bennington în timp ce vorbea ca și cum nici nu aș fi fost implicat. Când a făcut o pauză, mi-am privit mâinile, strâns încleștate, și am descoperit că le imitau pe cele ale domnului și ale doamnei Bennington.

— Cel mai rău, continuă doamna Bennington, cel mai rău este de copiii noștri. Niciunul nu și-a făcut testul. Dar ei știu – o șansă de cincizeci la sută. Poți să-ți imaginezi ceva mai sistematic, mai arbitrar și mai nemilos, toate în același timp? Și nu e doar asta. Mai trebuie să ne și vadă cum ne ducem. Vinovăția… Ei bine, pentru asta nu există cuvinte. Tot ce pot să spun este că fără Dave nu cred că aș putea să fac față. Chiar n-aș putea. Ar trebui să fac ceva, dar…

Domnul Bennington își desprinse degetele dintr-ale soției, le puse ușor pe spatele doamnei Bennington, apoi își duse mâinile la față. Nu știu de ce, de parcă faptul că mă aflam în dublura casei mele mă făcea să copiez fiecare dintre gesturile celor doi, mi-am trecut și eu degetele mâinilor prin păr, practic simțindu-le cuvintele în gâtlej.

— …doar prin copii, încercând să avem o viață, adăugă domnul Bennington. Uneori cred că o să-mi pierd mințile. Este o situație atât de neomenoasă, de nemiloasă. Iar crudul adevăr este că niciodată nu pot să mă agăț de sentimentul de vină suficient de mult încât să înțeleg ceva din toate astea. Este ca atunci când ai în cap o listă cu lucrurile pe care trebuie să le faci, dar nu poți să ți-o amintești suficient de mult încât să le faci pe toate. Pur și simplu nu ai cum să le înțelegi pe toate dintr-odată.

— Adevăratul chin nu este al nostru, ci al familiei. Cred că este mai greu pentru cei ce îți supraviețuiesc, a încheiat doamna Bennington.

Am dat din cap. O vreme, am privit toți trei în gol prin măsuța de sticlă a familiei Bennington, urmărind cu privirea spiralele și curbele covorașului cu model de dedesubt.

— Măcar nu ne vom mai aminti într-o bună zi că… spuse domnul Bennington în cele din urmă.

— Așezământul este bun. Deși nu e locul unde ți-ai dori să-ți sfârșești zilele, presupun. Dar asta n-

o să prea conteze, pentru că până atunci… vocea doamnei Bennington se stinse ușor.

— …până atunci nu-mi va rămâne decât chipul ei, spuse dom nul Bennington, ridicându-și mâna liberă pentru a da după ureche o șuviță din părul doamnei Bennington. Chipul ei și nimic altceva.

În după-amiaza următoare, am găsit în cutia poștală unul dintre plicurile autotimbrate. Inima a început să-mi bubuie în piept. Am examinat-o și nu am găsit adresa destinatarului. Am deschis-o atât de repede, încât foaia dinăuntru a aterizat pe iarba de lângă trotuar. M-am aplecat și am înșfăcat-o.

Scrisoarea, singura scrisoare care mi se înapoiase (și de fapt și singura care avea să se întoarcă vreodată), era scrisă de mână pe o hârtie gălbuie groasă cu litere care, la fiecare rând, o luau adesea în jos și apoi reveneau la orizontală.

Scrisoarea, de la Subiectul A-65, Helen Delancey, spunea următoarele:

> Dragă domnule Waller,
>
> Vă scriu ca să știți că am primit scrisoarea dvs. din data de 15 iulie. Nu m-am priceput niciodată la corespondență, iar azi am mintea încețoșată, așa că aveți răbdare cu mine. Vă scriu ca răspuns la scrisoarea dvs., însă vă rog să mă scuzați dacă vorbele mele nu sunt ceea ce așteptați. N-am fost niciodată bună la scrisori, iar azi, mai ales, mă simt puțin tristă. Sunt sigură însă că o să înțelegeți.
>
> M-ați întrebat despre familia mea. Ai mei sunt acum cu mine, un dar pentru mine în fiecare zi. Îl cunoașteți pe Garrett? Bineînțeles că da. Cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat vreodată. Acesta este sfatul meu pentru dvs. Găsiți pe cineva ca Garrett. Restul

vine de la sine. Poate părea răsuflat, dar dragostea este cel mai de preț bun.

Vă rog să mă iertați, nu m-am priceput niciodată să desenez. Dar încerc să vă răspund cât pot de bine la scrisoarea din data de 15 iulie. Mă întrebați despre familia mea. În acest moment are grijă de mine. Am o răceală groaznică de care nu pot să scap. Trebuie să existe un medicament pentru asta. Poate am uitat să-l iau. Am așa dureri de la răceală, încât mi-e greu uneori să stau în picioare. N-o să mai cânt. Știu că nu vă place. Dar am această răceală teribilă și nu știu ce m-aș face dacă n-ar fi ai mei. Când o să mă simt mai bine, m-aș bucura să merg cu dvs. cu mașina. Acum nu sunt în stare să primesc musafiri. Îmi pare rău dacă v-am părut penibilă data trecută când ne-am întâlnit, îmi sunteți tare drag, și nu aș vrea să vă supăr.

Am scrisoarea dvs. din data de 15 iulie. Îmi spuneți că vreți să știți mai multe despre familia mea. Ei bine, familia este cel mai important lucru din lume. Pe locul întâi. Sper ca sfatul acesta să vă folosească la ceva. Mă tem că vă plictisesc. Sunt deja atât de multe zgomote, încât trebuie să mă opresc aici. Aștept cu nerăbdare să vă întâlnesc din nou, imediat ce îmi trece răceala asta groaznică.

Cu stimă,
Helen

Era deja sfârșitul lunii iulie și nu ajunsesem nicăieri.

La două săptămâni de la primirea scrisorii se împlineau două luni de când nu o mai văzusem pe mama. În tot acest timp nu făcusem practic nimic, în afară de a sta în bârlogul meu și a reciti *Creierul uman: un portret.* Încă mai aveam pe listă nume pe

care să le vizitez, dar știam că nu mă vor duce nicăieri, că până și scopul modest al investigației empirice pe care o făceam îmi va scăpa pentru totdeauna. Pesemne însă că mai păstram niște urme de speranță, pentru că ideea de a vizita aceste ultime nume de pe listă, cu probabilitatea de a înțelege după aceea că pesimismul meu era pe deplin corect, m-a paralizat și îngrețoșat. Carl Sagan a spus: „Absența dovezilor nu este o dovadă a absenței". Știam ce voia să spună, dar îmi venea greu să cred.

În după-amiaza celei de a noua duminici de când nu o mai vizitasem pe mama, tatăl meu s-a prins în cele din urmă. Ușa camerei mele se deschise dărâmând turnul firav din colecția mea de cutii goale de Kleenex.

— Hei! E ora unu. N-ai vrea s-o vizitezi pe maică-ta?

— N-am chef.

— Serios?

— Da, am spus. Sunt sigur că mă înțelegi.

— Poftim?

— Nu contează.

În mod normal, dacă ar fi trebuit să transcriu cu acuratețe reacția tatălui meu la ceva „prea deștept", aș fi folosit multe semne de exclamare, dar de data aceasta vocea lui se dezumflă. Printre buzele țuguiate ale tatei ieși un oftat lung, dulceag și puternic alcoolizat, care se abătu asupra mea în mijlocul cuvintelor pe care începu să le rostească.

— Pentru că… Știi tu. Pentru că oamenii sunt triști, fiecare în felul său.

— Știu. Nu mai am cinci ani. E-n regulă.

— Asta nu înseamnă că nu sunt la fel de trist ca tine.

— E-n regulă.

— Crede-mă.

— OK. E în regulă.

— Doamne. Nu că n-aș vrea… adică, nu că nu-mi pasă… Dar am fost crescut să cred că, mă rog,

trebuie să te ții tare, și așa mai departe. Nu l-ai cunoscut pe bunicul tău. Dar crede-mă… Să nu scoți un cuvânt, să nu-l lași niciodată să vadă ceva pe fața ta au fost singurele arme pe care le puteai folosi împotriva unui om ca el.

— OK. E în regulă.

— Exact, e-n regulă, pentru că, știi, nu ești tocmai domnul „ce-i în gușă și-n căpușă”.

— E în regulă.

— Ce-i cu tine? Vorbește-mi ca unei persoane normale.

— Asta și fac.

— Perfect.

— Perfect.

— Ascultă! De ce nu vrei să te duci s-o vezi?

— N-am chef.

— Ce-i în capul tău?

Dacă el ar fi fost un tată altfel, iar eu un altfel de fiu, i-aș fi putut spune o grămadă de lucruri. I-aș fi spus despre lista cu nume a lui Marvin Shellard și despre investigația mea și l-aș fi implorat să-mi spună tot ce știa despre mama. I-aș fi spus despre Conrad Hamner și surorile Llywelyn și l-aș fi întrebat dacă era de părere că mama ar putea să găsească în uitarea ei un fel de beatitudine sau dacă încă mai suferea, dincolo de cuvinte. I-aș fi spus despre doamna și domnul Bennington și apoi l-aș fi întrebat când anume hotărâserăm noi să o lăsăm pe mama să-și piardă mințile de una singură în locul acela groaznic. Când anume hotărâserăm noi că a sta singuri, departe de mama și departe unul de celălalt, era cel mai bun mod de a face față situației. I-aș fi spus că eram probabil la fel de vinovat ca și el, chiar dacă ar fi nevoie de o infuzie masivă de Pentotal[17] ca să recunosc asta. I-aș fi spus chiar și despre Cara Crawford și despre ce înseamnă să fii Maestru al Nimicului.

Am spus:

— Mi-e mintea goală.

— Seth, te rog.

— Te rog ce?

— Și pentru mine e greu.

— Ai mai spus asta.

Mult timp, niciunul dintre noi nu a mai scos un cuvânt. Ceasul de perete de forma lui Felix Motanul pe care mi l-a dat mama când am împlinit cincisprezece ani ticăia în spatele mormanului de casete video. Vena de pe fruntea tatei se umflă, de parcă se umpluse de toate lucrurile rele pe care voia să mi le spună; pielea îi zvâcnea de două ori pentru fiecare tic-tac pe care îl făcea coada lui Felix. În cele din urmă, am închis ochii pe jumătate și deodată s-a rupt tăcerea.

— Christoase! Spune ceva! strigă tata.

— Ceva.

— Pentru numele lui Dumnezeu…

— Bine. În regulă. O să spun ceva. Când o să recunoști că te-ai debarasat de ea doar pentru că ți-era rușine să fii văzut cu ea?

— Știi că nu…

— Ai fi cel mai fericit dacă ai putea pur și simplu să uiți de noi amândoi.

Un minut întreg am rămas așa, cufundați din nou în tăcere. În cele din urmă, tata s-a ridicat și s-a îndreptat spre ușă în stilul calm, fatalist al vedetelor din filmele de acțiune care tocmai au aplicat un *coup de grâce,* poate un glonț în abdomen. A pășit în vârful picioarelor în jurul turnului de cutii Kleenex prăbușit și a ieșit nesigur din cameră, lăsând în urmă ultimele sale cuvinte.

— Cred că ar trebui să mergi s-o vezi pe maică-ta.

Vag, m-am gândit la cuvintele „Îmi pare rău”, dar ele au fost repede înăbușite de zgomotul tuturor întrebărilor fără răspuns, al tuturor nedreptăților, al groazei la gândul că probabil mama ajunsese deja și mai rău. Toți neuronii au început să urle, neurotransmițătorii zdrobindu-se de alți neurotransmițători, anulându-se unul pe altul. Era îndeajuns ca până și creierul uman, cea

mai complexă structură din istoria Universului, să se prăbușească într-un haos total.

Trei zile mai târziu, umiditatea era de nesuportat și absolut totul – corpul meu, casele, copacii, pietrele, cerul însuși – transpira din plin. M-am hotărât să îmi petrec ziua citind în cel de-al doilea bârlog al meu, un luminiș ascuns într-un pâlc dens de copaci din parc, la care ajungeai trecând pe lângă casa Carei Crawford.

În timp ce mergeam, curelele rucsacului mi s-au frecat de umeri formând două dungi de carne vie, iar coșurile de pe spate au început să mă usture. Fruntea părea că mi se topește. În ochi îmi intrase sudoarea groasă și fierbinte de pe față, orbindu-mă. Pentru ca picăturile de sudoare să nu-mi intre în ochi și să nu mă holbez la casa Carei Crawford, am exersat Măiestria în Nimic, uitându-mă cum picioarele mele strivesc râmele zbârcite care încercaseră să se târască până la trotuar – acea Sahară a Lumii Râmelor dar muriseră înainte să ajungă pe partea cealaltă.

Vocea înaltă, plină de energie, care m-a strigat pe nume m-a luat în asemenea măsură pe nepregătite încât am fost cât pe ce să cad când degetul mare de la piciorul meu drept s-a izbit de călcâiul meu stâng.

— Oo! Hei! Seth. Ce bine! exclamă vocea.

Mi-am ridicat capul și am dat peste o priveliște pe care aveam să mi-o amintesc mai târziu în baie în cele mai mici detalii, înainte să mă masturbez: Cara Crawford, în toată splendoarea ei, întinsă pe un șezlong pe gazonul din fața casei, în niște bikini albaștri cu buline. Se ridică pe coate și pielea de pe burtă i se adună în șiruri de cute mici și dese a căror topografie pot să o desenez din memorie. Am încremenit câteva clipe penibile și tâmpe, ca și cum dădusem peste un animal exotic, un tucan sau poate un pui de gorilă, și cel mai mic zgomot ar fi putut să-l sperie.

— Ai de gând să vii încoace sau nu? mă întrebă ea și râse.

M-am îndreptat de spate, așa cum mama îmi tot reamintea s-o fac, de parcă ținuta gârbovită ar fi rădăcina tuturor suferințelor omenești. Am traversat strada către grădina din fața casei ei.

Dintre toate lucrurile normale care pot fi spuse în asemenea situații, eu – bineînțeles – l-am ales pe cel mai nefericit.

— Ce pot să-ți fac? o expresie pe care tata o folosește adesea, dar contextul este totul.

— Câh! făcu Cara ridicând o carte groasă și fluturând-o în dreptul feței. Biologie. O porcărie, nu? Mâine am lucrare, dar n-am nicio șansă să-nțeleg toate tâmpeniile astea până atunci. E o prostie.

Am aruncat o privire la coperta familiară a manualului de biologie, pe care se vedeau celula care se divide prinsă în anafaza mitotică, și cromozomii separându-se ca un fermoar ce se deschide.

— Mda, e greu.

— Mai degrabă imposibil. Mor de frică. Dacă pic din nou, mă omoară mama. Vorbesc serios. O să mă omoare literalmente,

— Nu știam că ești la școala de vară, a fost tot ce am putut să îngân.

— Da. Păi, nu toată lumea poate să fie un supergeniu total ca Seth Waller.

Capilarele de pe obraji începură să mi se dilate; speram ca îmbujorarea să fie acoperită de roșeața și așa ridicolă pe care o am pe față din cauza căldurii.

— Învăț ceva mai mult, atâta tot, i-am răspuns.

— Da, sigur. Mă uit la porcăria asta de aproape patru ore și tot nu aș putea să-ți spun despre ce este vorba în… ăă… ciclul Krebs. Cara lăsă cartea să-i cadă din mână pe iarbă. La ce naiba îmi folosește să știu toate prostiile astea?

Am dat din umeri și nu a trebuit să mă străduiesc prea mult să nu spun o chestie „prea deșteaptă”.

— Oricum, spuse și își lăsă ochii în jos într-un fel care îi curentă pe ai mei, făcând să-mi explodeze sistemul nervos până când siguranța, creierul meu adică, a început să amenințe că se va scurtcircuita brusc.

— Te-am văzut peste drum și m-am gândit… Vreau să spun, dacă ești ocupat, nu trebuie, firește. Doar că nu înțeleg o iotă din toate astea, nimic, și *știu* că tu știi toate lucrurile astea, așa că mă gândeam că poate… Nu știu.

— Vrei să te meditez? Șocul din vocea mea a sunat probabil ca o ezitare, lucru pe care în veci nu l-aș fi intenționat.

— Dacă trebuie să te duci undeva sau ceva de genul acesta, este în regulă. Doar că, uf! Mă rog.

— Nu, nu, nu, nu. Am încercat să mă calmez, uitându-mă la ceas, ca și cum ora conta în vreun fel. Adică, cred că am puțin timp.

Am aruncat rucsacul jos, lângă locul unde aterizase manualul de biologie, și m-am așezat. Neavând ce face cu mâinile, am deschis cartea și am început să întorc paginile.

— Ce vă dă la lucrare?

— Metabolismul. Fotosinteza, chestii de-astea, oftă Cara dându-se jos de pe șezlong ca să stea cu mine pe iarbă.

Acum stăteam așezat turcește, punându-mi manualul de biologie (strategic!) în poală.

— Super. Este interesant. Serios, am bălmăjit eu, neștiind cum să tac. Adică știu, e absolut plictisitor. Dar, dintre toate lucrurile plictisitoare, ăsta e probabil cel mai frumos. Dacă te prinde. Procesele vieții și alte chestii din astea.

Cara mă înghionti în coaste, făcându-mă să tac.

— Hei, dacă mă ajuți, poate te las să mă scoți în oraș, spuse ea pe jumătate răutăcios, pe jumătate în

stilul Carei Crawford în fața prietenelor ei de gașcă – și totuși, pe jumătate nu.

Am râs nervos, sâsâit. La început, când am început să îi explic cum se descompune glucoza, folosindu-mă de metafora castronului cu cartofi piure care este trecut din mână în mână la masa de seară, Cara stătea cu picioarele întinse și gleznele încrucișate, sprijinindu-se în mâini. Dar până să ajung la sfârșitul caruselului metabolic, generator de energie sub forma adenozin-trifosfatului, Cara, amorțită, își schimbă poziția, așezându-se turcește ca mine, și respirația ei, o forță firavă dar cosmică asemenea aurorei boreale, a început să-mi mângâie degetele în timp ce îi arătam diversele părți ale diagramei. Am încercat din răsputeri să nu mă uit la locul unde pielea de la partea de sus a coapsei se adâncea în fâșia de material a costumului de baie. Există oare o altă situație în care trei centimetri de material să însemne atât de mult?

Douăzeci de minute mai târziu, după o lungă prelegere despre miriadele de funcții ale adenozin-trifosfatului (un discurs care am simțit că aluneca spre poetic), am început să-mi mișc încet glezna spre genunchiul ei. Am atins-o cu porțiunea de piele de deasupra șosetei. Ori nu și-a dat seama, ori – așa cum am preferat de o mie de ori să cred – s-a făcut că nu observă.

În cele din urmă, Cara își ridică privirea din manual, tocmai când eram pe punctul de a intra în detaliile miracolului fotosintezei.

— Doamne! exclamă ea. Cum ții minte toate porcăriile astea? Cred că ai o enciclopedie în cap sau ceva de genul ăsta.

M-a atins cu vârful arătătorului pe tâmplă, lovindu-mă ușor de trei ori.

— Presupun că așa funcționează creierul meu, am spus și imediat după aceea mi-am dorit să n-o fi făcut.

— Probabil.

Timp de câteva secunde, care pot fi descrise ca ore, ne-am uitat unul la celălalt. În cele din urmă însă a trebuit să mă uit în altă parte, să mă joc cu ceva cât mai nonșalant cu putință. Am smuls un fir de iarbă, l-am rupt în două și am studiat unghiurile drepte ale rupturii dințate, pregătindu-mă să-i arăt cum poți să vezi structura rectangulară a celulelor plantei fără microscop, când Cara a spus:

— Cred că asta te face așa de ciudat, nu?

— Ciudat?

Am lăsat firul de iarbă să cadă, dar și următoarea mea prelegere în aer, odată cu el.

În clipa de tăcere care urmă, tot ce îmi spusese s-a năruit, cu excepția acelui singur cuvânt, care a rămas – după cum am înțeles atunci pentru prima oară, pe de-a-ntregul și în totalitate – așa cum avea să rămână pentru totdeauna: un perete insurmontabil, un lanț de munți, distanța fără speranță dintre unica atingere a gleznei de genunchi și atingerea deplină, de neoprit, a orice altceva. Era atât de simplu. Nu aveam nicio șansă. Eram prea ciudat.

Mi-am înfipt degetele într-un petic din gazon chiar lângă genunchiul meu și am smuls un pumn de iarbă, ca dintr-un scalp cu păr verde. Cara, uitându-se pe furiș peste cuvântul aflat între noi, văzând poate – pentru o fracțiune de secundă – cum arată viața și de partea cealaltă, adăugă:

— Trebuie să fie greu să nu poți scăpa niciodată de gândurile astea.

Poate nu o să scap niciodată de ele. Poate că ciudățenia mea – ca apariția coșurilor între sprâncene, ca devastatoarea tulburare neurologică genetică a mamei sau ca tristețea familiei mele – era albatrosul meu, povara pe care trebuia să o port mereu în văzul întregii lumi. Mai târziu însă, în timp ce mă îndreptam spre casă abandonând o altă zi de citit și mă plesneam ca de obicei cu banda de cauciuc, am avut o epifanie:

Nu poți să devii Maestru al Nimicului. În ciuda tuturor încercărilor mele de a trece neobservat, lumea nu vedea din mine decât Ciudățenia pe care o lăsam în urma mea. Ciudățenia și nimic altceva care să o compenseze, nimic din care să înveți, nimic care să depășească în măreție sau profunzime pojghița incrustată cu coșuri, pleoștită și sperioasă a Preadesteptului.

În acel moment, am avut un sentiment ciudat: tot ce voiam să fac era să-mi continui investigația, să mă urc în autobuz și apoi să merg la următorul interviu. Am scos lista să văd cine mai rămăsese și m-am oprit la bolnavul A-14, care locuia în Cedar Park.

În timp ce mergeam spre stația de autobuz, am simțit că mă încearcă dureros sentimentul de rușine și mustrările de cuget, am simțit cât de mult mă amăgisem când o lăsasem pe mama în „Sala de așteptare" să se afunde de una singură în nebunie, încercând să mă conving că eram pur și simplu prea ocupat sau prea obosit sau că făceam ceva mai important, când de fapt nu acesta era adevărul, bineînțeles. La urma urmelor, ce impact ar putea avea în domeniul neuropatologiei un singur istoric genetic?

Poate că munca în sine era adevăratul scop, sensul în viață de dragul sensului. Sau poate că adevărul era că sperasem încă de la început să descopăr nu atât ceva științific, cât ceva mai măreț și mai necesar.

Uneori, încă îmi place să-mi imaginez: autobuzul spre Cedar Park oprește în stație, naivul și neajutoratul de mine se urcă lipsit de speranță, dorindu-și ca huruitul și viteza autobuzului să-i alunge măcar o mică parte din tristețe, fără să aibă nici cea mai mică idee că se află la câteva ore de revelația care avea să schimbe totul.

Abel

Moartea (aproape) tuturor lucrurilor

Moartea a cum să găsești posturile la radio. Moartea a cum să deschizi o conservă cu fasole. Moartea lui Jamie ca fiică a lui. Moartea valorii banilor. Moartea ajutorului dat la fermă. Moartea a cum să te uiți la ceas. Moartea fiecărui an după 1960. Moartea scrisului. Moartea lui Gary, poștașul. Moartea a cum se folosește frigiderul. Moartea lui Mae ca soție a lui. Până să împlinească Jamie optsprezece ani, toate acestea muriseră în Paul, dar tânărul al cărui cadavru îl văzuse – tânărul care murise înaintea lui undeva peste ocean, tânărul al cărui spirit își găsise lăcaș în trupul meu se trezea tot mai mult la viață.

M-am dus la privată să urinez și m-am trezit că Paul intră după mine, închizând ușa.

— Sunt aici.

— Și eu, răspunse Paul, apoi râse.

— Paul… am început eu, dar ce puteam să-i spun?

— Jamie, spuse el.

Și apoi țepii nerași de la buza fratelui meu m-au înțepat în obraz ca o mie de ace. De la mama, știam că încercarea de a lupta cu iluziile sau de a le pune sub semnul întrebării nu duce decât și la mai multe iluzii, dar nu m-am putut abține. Mai târziu, singur în camera mea în timp ce Paul plângea în camera lui, încercam să mă consolez. Mă gândeam că lucrurile acestea sunt probabil ilegale, până la urmă!

Cu toată forța din brațul meu bun, ba chiar și cu slaba putere a acelei excrescențe tremurătoare a cocoașei, l-am îmbrâncit în piept. Fratele meu însă m-a prins de părul de la ceafă, a deschis gura, iar eu i-am simțit respirația precipitându-se prin spațiul dintre dinți. În cele din urmă, m-am zbătut să mă eliberez.

— Ce s-a întâmplat?

Pe chipul fratelui meu geamăn am deslușit toată fragilitatea pe care și eu o avusesem cu ani în urmă, foarte aproape de locul unde ne găseam, când soția lui îmi spusese că are un plan.

Din ce în ce mai des, erau momente când nu mă puteam stăpâni să nu țip la el, spunându-i în față că sunt fratele lui, iar acesta a fost unul dintre ele. Paul a fugit, apucându-se cu mâinile de tâmple.

În săptămânile care au urmat, muriră și mai multe, dar Jamie Whitman – sub înfățișarea mea – învia tot mai mult. Ne era tot mai greu să ne prefacem. Când ne așezam la masa de seară, deoarece manierele la masă dispăruseră de mult, mă aplecam peste Paul să-i tai mâncarea în bucăți ușor de mestecat, așa cum făcusem cândva pentru fiica mea. Mâna lui Paul începea să mă mângâie pe coapsă, iar eu o alungam cu un zvâcnet al piciorului. Noaptea, când Paul stătea lângă scaunul meu, uneori odihnindu-se pe brațul lui zdravăn și îmi zâmbea într-un mod drăgăstos, vulnerabil, așa cum, fără îndoială, îi zâmbisem și eu odată lui Mae, mă încruntam până când îmi amorțea fața sau până când fratelui meu îi dispărea zâmbetul.

S-au mai scurs două luni fără prea mare succes. La început poate, când el s-a apucat să mă cheme pe numele de „Jamie”, fiica mea nu s-a sinchisit prea tare. Ca și mine, ea știa doar de un singur alt Jamie cunoscut de Paul – tizul ei, tânărul acela din armată care nu mai ajunsese acasă. Cine putea spune de ce Paul putea încă să adune cifrele, dar abia reușea să citească un cuvânt? Cine putea spune de ce încă mai răspundea când Jamie îi spunea „tăticule”, dar făcea cunoștință cu ea în fiecare zi? Cine putea spune de ce eu eram acum Jamie?

Pentru Mae, în orice caz, problema era mai serioasă.

— Jamie Whitman a murit, șuieră la un moment dat Mae la masă, după ce Paul mi se adresase cu

numele acela de șapte sau opt ori în câteva minute.

— Nu-ți amintești? În armată. L-ai văzut murind. A fost groaznic.

Paul își întoarse capul spre noi pe rând, când la dreapta, când la stânga, ca un copil care nu pricepe de ce se ceartă părinții lui, de ce două persoane care știu totul nu se pot înțelege în nicio privință. În cele din urmă, cu lacrimile șiroindu-i mai simplu decât aș fi crezut vreodată că se poate, se opri cu fața spre mine, așteptând. Cu toată cruzimea călăului care își lasă sabia să cadă, am dat din cap.

Deși știam care este prognosticul, un adevăr inevitabil, Mae și cu Jamie au insistat să îl ducă pe Paul la doctor, iar eu am capitulat. Doctorul Haywood, medicul bătrân și bărbos care asistase la destule episoade devastatoare ale bolii, murise de ciroză cu mult timp înainte, iar revelația alcoolismului său a stârnit o nevroză generală în oraș și i-a făcut pe oamenii din High Plains să migreze către alți medici pentru un nou consult. De puțin timp fusese terminat un spital enorm, Greater Methodist of High Plains, un complex imens ca un castel, pe care noile materiale inexplicabil de populare, cimentul brut și sticla de un albastru metalic, îl făceau să arate dezolant și neinteresant. Într-o sâmbătă, toți patru ne-am dus acolo cu mașina.

La un moment dat, nu-mi aduc acum aminte când anume, i-am spus fiicei noastre de blestemul familiei. Nu-mi amintesc detaliile, dacă s-a supărat că i-am ascuns adevărul sau a acceptat pur și simplu trista realitate, dacă a tremurat de frică la gândul că, mult timp după ce îl va fi distrus de tot pe fratele meu, blestemul avea să o lovească și pe ea. Îmi amintesc doar că în ultimele luni stătuse adesea în bibliotecă să găsească numele bolii. Jamie era tânără, la vârsta la care încă te liniștește să pui etichete necunoscutului și să reduci haosul

dându-i un nume. A descoperit că era vorba de „Alzheimer cu debut precoce”, nume pe care l-a sugerat cu teamă tinerei doctorițe Appleton, neurolog la Greater Methodist, care – după o serie de examene imagistice, un test scris și o mulțime de fire atașate la scalpul fratelui meu – a dat din cap. Deci boala avea un nume, foarte bine, dar asta nu schimba cu nimic lucrurile.

— Este un diagnostic nou, explică doctorița Appleton. Acum se fac niște cercetări interesante în domeniu. Dar mă tem că pentru moment prognosticul este destul de sumbru.

În cămăruța gri a doctoriței Appleton, pe un scaun din vinil galben, Jamie începu să plângă. Am strâns-o la piept. Când s-a desprins din îmbrățișare, i-am văzut pe chip trăsăturile deformate de o teroare profundă și persistentă. În ciuda tuturor cercetărilor ei, în ciuda tuturor descrierilor îngrozitoare pe care le citise, diagnosticul doctoriței căzuse ca o sentință irevocabilă, ca o condamnare la moarte. Moarte administrată în modul cel mai dureros și mai degradant cu putință.

— Deci nu există nicio speranță, suspină Jamie.

Își sprijini mâinile de genunchi și se ridică, apoi se prăbuși peste fratele meu care, pe toată durata vizitei, privise pe fereastră cu ochii mijiți încercând să vadă dacă cerul îi juca feste. Când Jamie îl apucă de mână, își întoarse fața către pământ, cercetând din priviri camera cu surprindere și panică.

— Ăsta este un spital? întrebă el.

Am tăcut cu toții.

Fratele meu întrebă apoi:

— Dar cine este bolnav?

A venit și septembrie. Mii de cuvinte muriră. Paul vorbea acum în propoziții simple ca de copil, însă Jamie Whitman era mai viu decât fusese adevăratul Jamie Whitman. Și într-o singură clipă

a unei după-amiezi oarecare, muri și tăcerea care învăluise adevărul mult timp ascuns despre fratele meu.

Mae, Jamie și cu mine ne-am petrecut ziua cărând saci cu îngrășăminte până în cele mai îndepărtate colțuri ale terenului nostru. Paul, incapabil să priceapă cum să ne dea o mână de ajutor, se ținea după noi, urmărindu-mă atent din priviri. Eram aproape de sfârșit. Mae și cu Jamie se trântiră pe un morman de saci de iută să se odihnească. Doar pentru o clipă, doar cât să-mi șterg sudoarea care îmi picura în ochi, mi-am pus brațul între mine și fratele meu. În acea clipă de orbire, Paul mă luă în brațe, lipindu-mi cămașa de bumbac peste transpirația de pe spate.

— Paul! m-am răstit la el, dar era prea târziu.

Mi-am întins brațul drept ca să-i găsesc mâna, dar imediat ce ni s-au atins degetele, s-a clătinat înainte, lipindu-și fața de a mea. Mi-am ferit capul cu o smucitură violentă și am văzut chipul lui Jamie cuprins de uluiala revelației.

În noaptea aceea, tăcerea camerei mele fu întreruptă de un foșnet la marginea patului. Mă așteptam să aud vocea fratelui meu; în schimb am auzit vocea lui Mae. Trecuse atât de mult de când nu mai simțisem mâinile lui Mae în întuneric, încât am crezut că poate o să pierd și asta, că poate mintea mea începuse să îngăduie imposibilului să devină posibil,

— Trebuie să facem ceva, a spus Mae. Nu mai putem continua așa.

Un ghem de gânduri prinse să mi se deșire în cap. Mă gândeam: Știai ce a însemnat Jamie Whitman pentru Paul? Știai ce era în neregulă cu Paul când l-ai luat de bărbat? De ce nu mi-ai spus niciodată? Lucrul acesta ne face mai puțin vinovați de cele întâmplate între noi? Dacă știai, de ce m-ai lăsat să cred că faptul că l-am înșelat pe fratele meu era mult mai grav decât în realitate? Te-ai gândit vreodată să lași adevărul să fie adevăr?

— N-o s-o las pe fata mea să-și vadă tatăl murind în halul ăsta, spuse Mae.

— Și atunci?

— Trebuie să-i arătăm că se înșală. Că Jamie Whitman e mort.

— Dar Jamie Whitman e tot ce i-a mai rămas lui Paul.

O clipă, întunericul din cameră păru să ne absoarbă toate cuvintele din gură.

— Încă ne mai are pe noi, nu-i așa? Pentru numele lui Dumnezeu, nu suntem niște nimeni. Și oricum, dacă ar putea, și el ar vrea asta. Trebuie să facem ceva, Abel. De dragul fetei noastre.

Probabil că doar în tăcerea camerei mele, în creierii nopții, putea Mae să vorbească despre tăcerea noastră complice. Să-mi spună, pentru prima dată „fata noastră". Fata noastră. Aș fi fost de acord cu orice.

— Dar ce să facem? am întrebat.

Între timp se mai scursese o viață, iar monstrul trebuia distrus. O vreme, a trăit în pace cu oamenii din oraș, fiecare în lumea sa separată. Avusese însă loc o schimbare, iar acum aceștia năvăleau asupra lui, cerându-i sângele. Într-alte vremuri, probabil ar fi venit cu furci și felinare, ar fi așezat cruci la poartă, mormăind ceva în latină, așteptând din spatele ferestrelor să cadă fulgerul și să dezvăluie în lumină cocoașa siluetei monstruoase. Un bărbat în cămașă de noapte, cu ciucurele scufiei bălăngănindu-i-se pe o ureche, ar fi țintit cu o pușcă și ar fi tras. Creatura s-ar fi prăbușit prin fereastră, filmat în ralanti din cinci unghiuri diferite, și ar fi căzut, străpunsă de țărușii ruginiți de la poartă. Ar fi zăcut acolo zvârcolindu-se, încercând să atingă pământul cu picioarele, demnă de milă. După ce-și va fi dat ultima suflare, convulsionându-se pentru ultima oară, oamenii din oraș s-ar fi adunat buluc, având în sfârșit șansa de a-i examina fără teamă hidoșenia. Poate că ar fi

fost și o văduvă, o tânără frumoasă și singură care ar fi văzut tristețea și frumusețea bestiei, pe care ceilalți nu fuseseră în stare să le recunoască, și ar fi plâns.

Dar eram în 1998, iar oamenii din oraș schimbaseră torțele aprinse și crucifixele din vechime cu pancartele pictate de mână. Pe ele scria RUȘINE! NU E LOC PENTRU RUINE! și UN SINGUR CARTIER! și EXPROPRIEREA ESTE IMINENTĂ! Deși doar patru sau cinci persoane fuseseră probabil de acord să participe la demonstrație, sunaseră la un ziar local; o dubă albă, prin al cărei acoperiș se înălțau niște dispozitive ciudate, stătea acum parcată în fața casei mele. La urechi îmi ajunseră lozincile lor: „E timpul pentru schimbare! Exproprierea!”, pe care le scandau în timp ce se învârteau în cerc în jurul reporterei și al cameramanului.

Eram aproape tot ce mai rămăsese din ceea ce fusese cândva orașul High Plains. Eram singurul, și – la fel ca acum o viață – eram în plus.

După un timp, m-am uitat prin fereastra murdară a sufrageriei mele cum reportera îl bate pe cameraman pe umăr și arată spre ușă. Imediat ce bărbatul a dat jos camera de filmat de pe trepied, vecinii mei s-au oprit și au tăcut. Fără să se oprească, fără să se teamă de șanțul umplut cu apă care te putea îmbolnăvi de tetanos, reportera a deschis poarta de fier cu un scârțâit ce a răzbătut prin fereastră. Cei doi s-au îndreptat spre ușa din față, iar camera bărbatului era pregătită să filmeze. Femeia a ciocănit la ușă și, din instinct, i-am deschis.

Nu era prima dată când era în interesul tuturor să plec. Cu o viață în urmă, în ultimele luni de viață ale fratelui meu, Mae hotărâse la fel. Poate că trebuia să mi-o fi cerut cu mult timp înainte. Sau poate că ar fi trebuit să mă conving singur să plec după ce descoperisem primele împunsături ale

dragostei, cu atâția ani în urmă. Mi-am petrecut viața ca unul în plus; poate că Mae îmi ceruse, în sfârșit, doar să înțeleg că așa ceva este în ordinea firii.

— Poate că n-o să fie niciodată în stare să renunțe la nebunia lui, explică Mae. Dar, cel puțin, dacă pleci, o să înceteze să-l vadă pe Jamie Whitman de fiecare dată când întoarce capul. Cel puțin, fiica noastră nu va trebui să suporte *asta.* Asta pe lângă toate celelalte. Măcar *asta* să putem face pentru ea.

Adevărul este că nu am fost niciodată cu totul de acord, știam că nicio logică normală nu putea înțelege sau ușura acel sfârșit, răsturnarea disperată a unei vieți. Dar, dacă Jamie voia, atunci eram pregătit să mă duc până la celălalt capăt al lumii.

Sau credeam că sunt pregătit. În ajunul plecării mele mă gândeam că după patruzeci și șapte de ani trăiți pe planetă, puteam, în sfârșit, să văd și eu ceva din ea. Poate Marele Canion, Munții Stâncoși, marile orașe, marea. Până la urmă, m-am oprit după doar două mile, la așa-numita garsonieră pe care Samuel Berg o încropise pentru zilierii ocazionali într-un grajd de cai dărăpănat de la marginea proprietății sale. O cameră ca o cutie îngălbenită, cu un birou paradit, un fotoliu ros, o familie numeroasă de șoareci și un pat a cărui saltea era umplută cu ceva groaznic, pietre poate. Întrucât plecarea mea însemna încetarea totală a tuturor eforturilor noastre agrare, am închiriat terenurile pentru o sumă modică unei companii numite American Ag Consolidated, care a surclasat metodele noastre primitive de lucru venind cu tractoare lucioase, combine ce zumzăiau și o mică armată de muncitori imigranți. Aveam însă ceva bani în buzunar, o cămăruță la mai puțin de o milă de școala lui Jamie și eram pregătit să aștept cât era nevoie până la a doua moarte a lui Jamie Whitman.

M-am gândit să nu spun niciodată familiei unde m-am dus. Poate că aveam să le trimit scrisori și să pretind că am vizitat niște locuri nemaipomenite. M-am gândit să întrerup orice legătură cu ei. Oricum, în afară de faptul că era martoră la declinul fratelui meu, Jamie se găsea și ea într-o situație dificilă. Fiind în ultimul an de liceu, primise de curând scrisori de admitere la mai multe universități. Deși nu se hotărâse încă, multe dintre școli erau în locuri insuportabil de îndepărtate, ca Boston, New York și San Francisco. E o povară pentru părinte să fie martor la sfârșitul copilăriei copilului său. Să găsească un mod de a nu spune niciodată: nu știu cum o să trăiesc după ce pleci. În orice caz, timpul petrecut cu Jamie era din ce în ce mai prețios. Nu mai plecam nicăieri.

După patru zile de la plecarea mea de acasă, am așteptat-o pe Jamie în fața școlii, rezemat de poartă, cu ochii ațintiți pe ușa verde de la intrare, ca un psihopat în toată regula. Când mă zări, Jamie veni în fugă spre mine și se repezi să își pună brațele în jurul cocoașei mele cu atâta forță, încât picioarele i se ridicară în aer. Am sărutat-o pe obraji.

Asta se întâmpla în 1977. Jamie avea optsprezece ani și era deja femeie. Părul ei atrăgea lumina într-un fel care nu poate fi descris. Când mergea, se legăna cu unduiri de femeie. Ochii îi străluceau cu aerul însuflețit al acelui scurt interval invincibil dintre frustrările furtunoase ale copilăriei și nemulțumirea mohorâtă a vieții de adult.

— Unde ai fost? mă întrebă ea, cu zâmbet neclintit.

Am dat din umeri.

— N-am putut să plec de tot. Mi-am găsit un locșor. Nu e cine știe ce, dar cel puțin este aproape.

Mă sărută pe frunte.

— Mama a greșit că te-a făcut să pleci, declară ea cu siguranța vehementă care este posibilă doar la o anumită vârstă.

— Mama ta nu m-a obligat la nimic, am spus. Am fost amândoi de acord.

Am dat cu piciorul într-o piatră.

— El ce mai face? am întrebat.

— Cum îl știi, doar că de când ai plecat intră mai ușor în panică. Mama a trebuit să ascundă cheile de la ușă. Te caută întruna. Sau îl caută pe bărbatul ăla, mă rog. Se repede la clanță și o smucește, încercând să iasă și să plece în căutarea ta.

Am sărutat-o pe creștet și am luat-o de mână pornind la drum.

— Să ne păstrăm speranța, am spus. Ai răbdare.

Jamie se opri, mă apucă de umăr și mă răsuci spre ea.

— Dar nu înțelegi? spuse. Tocmai timpul este problema.

— Gloria Stewart, se prezentă femeia. KTVY, Canalul 6.

Fiecare șuviță de păr îi era atent aranjată la locul ei; o sculptură castanie cocoțată în creștet. Rușinat, mi-am trecut degetele prin coama mea ciufulită, ca și cum asta ar fi avut vreo importanță.

— Domnule Haggard, mi se adresă ea, în timp ce deasupra camerei prinse viață o lampă, un corp luminos portabil care ilumina bestia în detalii crude și clare pentru telespectatori. Îmi doresc să aud și versiunea dumneavoastră asupra acestei situații. Ați vrea să îmi răspundeți la câteva întrebări?

Avui o tresărire și domnișoara Stewart păru a o confunda cu o ridicare din umeri.

— Super, super, super, OK, se bâlbâi, îndreptându-și reverele de stofa ale sacoului, dregându-și vocea. Când deschise gura din nou,

fiecare cuvânt era pronunțat rar, în același timp oficial, acuzator și plin de compasiune:

— Domnule Haggard, anunță ea, vecinii spun că proprietatea dumneavoastră e o rușine. Se spune că acesta e un motiv de expropriere. Credeți că este corect?

— Corect?

— Credeți că este corect să se spună despre proprietatea dumneavoastră că este o paragină?

— Paragină? am murmurat. Bineînțeles.

— De cât timp locuiți aici?

— Dintotdeauna.

— Și ce ați spune dacă vecinii dumneavoastră ar avea câștig de cauză și ați fi obligat să plecați?

Am dat din umeri. Nu am vrut să par nepăsător, dar ce puteam să spun?

— Ăsta este căminul meu, am răspuns.

Eram în plus. Într-adevăr, lucrurile ar fi fost infinit mai simple, probabil, dacă aș fi plecat cât eram tânăr, înainte ca Mae și Paul să se întâlnească. Dar am trăit așa cum am trăit și familia noastră a luat forma pe care a luat-o, cu o configurație de triunghi, dragostea, mila și indignarea îndoindu-se în jurul celor trei colțuri, întinzându-se în ambele direcții. Stabilitatea, atâta cât am avut, era modelată de dorința, imposibilitatea și reciprocitatea inerente acestei forme: dragostea incompletă a lui Mae pentru Paul era compensată de dragostea ei pentru mine, dragostea neîmpărtășită dintre Mae și mine era compensată de devotamentul nostru pentru fratele meu, dragostea imposibilă a lui Paul pentru tânărul a cărui formă o luasem era compensată de tăcerea stârnitoare a lui Mae. Puteam exista doar în triadă. Ne adăugam și pe noi la lucrarea nesfârșită a numărului sacru trei, care se întinde de la Sfânta Treime la tridentul lui Poseidon și până la salata cu trei tipuri de fasole. Oi fi fost eu în plus, dar poate că, după toți acești ani, nu exista alternativă. Poate

acesta este motivul pentru care, la doar câteva săptămâni după plecarea mea, ceea ce rămăsese din familie nu a mai putut rezista. Dezbinați, ne-am prăbușit și apoi ne-am sfărâmat.

Încercând să văd pe sub lumina puternică a lămpii, am reușit doar să-i întrezăresc pe protestatarii din fața porții mele, care mă cercetau cu atenție. Privirea mea a întâlnit-o pe a doamnei Stanasel, care locuia în monstruozitatea din cărămidă roșie din stânga mea. Domnișoara Stewart vorbea din nou, dar nu o ascultam. Mă uitam numai la doamna Stanasel, a cărei față părea să exprime compasiune. Ridică din umeri. Prinsă cu sfoară de gâtul ei, atârna o pancartă din carton. Pe ea, sub cuvintele UN SINGUR CARTIER!, era desenată o reprezentare ciudată a casei mele: coșul, ferestrele și ușa se vedeau la locul lor, dar casa era suspendată în aer, atârnând de un vârf al acoperișului și cu fundația ridicată către cer. De la distanța aceea, aș fi jurat că la una dintre ferestrele de sus, doamna Stanasel desenase stângaci un cocoșat care stătea agățat de tocul ferestrei: era doar o chestiune de timp până să cadă.

Odată ca niciodată, în timpul Războiului din Isidora, câțiva isidorieni au început să viseze la o reîntoarcere la vremurile de dinaintea sosirii fetiței, un vis care, în cele din urmă, a dus la formarea Clubului Amnezia. Singurul scop al clubului era simplu: să descopere un mod de a uita. La început, au încercat multe substanțe și soluții chimice și, cu toate că aceste experimente au semănat moarte în rândul subiecților, noi și noi participanți au continuat să se înscrie. Exista chiar și o listă de așteptare.

În cele din urmă, membrii Clubului Amnezia au înțeles că doar pentru copiii lor puteau face ce nu reușiseră pentru ei înșiși. Se părea că singurul mod de a uita era să nu ai ce să-ți amintești din capul locului. Și astfel, săptămâni întregi, Clubul Amnezia a căutat locul potrivit. L-au găsit până la urmă în adâncurile unei peșteri imense. Au construit un tunel până la peșteră și-au acoperit intrarea cu pământ și frunze. Au umplut peștera cu mâncare și apă, lumină, chiar și cu plante și animale. Cu tot ce-i trebuie omului să trăiască. Și când au făcut copii, i-au dus în peșteră, hrănindu-i pe mutește cât timp a fost necesar. Apoi, membrii Clubului Amnezia au făcut cel mai greu lucru pe care au fost nevoiți vreodată să-l facă: și-au abandonat copiii acolo. Și astfel, în câțiva ani, Isidora a fost reinstaurată, chiar dacă numai ca microcosmos.

O singură dată în fiecare generație i se îngăduia unui străin să intre în peșteră, cu scopul de a alege pentru Marea Povară un băiat sau o fată. Marea Povară era următoarea: cel ales avea să primească o educație anume, să învețe să-și amintească la fel ca oricare locuitor al ținutului ruinat de-acum al Isidorei. Înaintașul său urma să-i spună apoi alesului sau alesei despre toate câte se pierduseră în Isidora, despre cât de tristă devenise viața, despre motivele pentru care luase

ființă Clubul Amnezia și apoi, în final, despre povara de a fi fost ales – de a fi singurul urmaș al Clubului Amnezia care va rămâne cu toate aceste amintiri și va avea grijă ca aceia ascunși în adânc să fie vegheați și lăsați în pace.

Astfel, dacă te duci în Isidora în căutarea tărâmului viselor tale, poți să-l găsești doar în miniatură, o străveche Isidora tainică, îngropată adânc sub pământ. Un paradis liniștit, pașnic, departe de războiul din Isidora. Și, la intrarea în ascunzișul subpământean, îl vei găsi pe ultimul ales pentru a duce Marea Povară – gârbovit sub greutatea armelor sale, gârbovindu-se și mai mult sub greutatea amintirilor sale.

Istoric genetic, partea a IV-a

Din câte știm, timp de miliarde de ani înainte ca stră($x10^{10}$)- străbunicul nostru, aminoacidul singuratic, să fie expulzat prin orificiile hidrotermale aflate pe fundul oceanului, întâmplarea a guvernat singură Universul. Din pură întâmplare, Big Bangul a proiectat în afară spațiul și timpul așa cum a făcut-o; din pură întâmplare, anumiți nori denși iviți în urma acestui eveniment distribuit aproape uniform au atras particulele către ei, dând astfel naștere primelor stele și galaxii. Din pură întâmplare, fiecare galaxie nou apărută a început să se rotească încoace și încolo adunând praful stelar ca pe niște vălătuci și astfel au apărut asteroizii și, în cele din urmă, planetele. Mulți cred că meritul pentru Big Bang îi revine întâmplării înseși, mulți văd întâmplarea ca pe un Thomas Edison cosmic care a așezat toate piesele posibile pe masa de laborator, a încercat ba un set de condiții, ba altul, până când, întâmplător, a dat peste elementele necesare și apoi s-a făcut lumină.

După 10 miliarde de ani de domnie lungă și incontestabilă, întâmplarea, fiind întâmplare, s-a nimerit să creeze Memoria, într-un cazan cu metan, amoniac, apă și hidrogen, într-un dublu strat lipidic format în mod spontan, câțiva monomeri s-au aliniat, s-au rupt în două și apoi – lucru neașteptat – s-au reașezat cumințI în aceeași configurație. La început, Memoria însemna doar atât: o repetiție simplă a câteva unități simple, ca refrenul unui cântec care ți s-a întipărit în minte.

Chiar și la începuturile sale, Memoria a existat din același motiv pentru care continuă să existe – pentru că a putut. Memoria a putut exista în echilibrul perfect și întâmplător dintre riguros și agreabil și, cu cât devenea mai sofisticată, cu atât avea șanse mai mari. La milioane de ani după

crearea sa, Memoria ar fi fost probabil doar un proces de replicare – secvențe simpli ale codului genetic repetate în timp –, dar începuse deja să semene cu mama ei, întâmplarea încurcând ușor, dar imprevizibil un proces predictibil. Uneori, de exemplu, întâmplarea își vâra coada în codul nucleic al unui organism incipient, doar cât să se asigure că acesta se va naște cu fața și anusul legate printr un tub, ca să mănânce și să se spârcâie în draci.

Întâmplarea însă a avut și niște succese remarcabil de complexe și de durabile, iar Memoria nu a ratat ocazia să profite cât mai mult de aceste ocazii. În cele din urmă, la niveluri mai înalte ale complexității, Memoria și-a asumat noi răspunderi. Imediat ce întâmplarea și Memoria au inventat sistemul nervos, de exemplu, Memoria și-a mai făcut de lucru, pe lângă transcrierea nesfârșită și monotonă a acestuia. Întâmplarea a inserat Memoria în creațiile lor comune, permițând, de exemplu, unui pește să-și amintească să nu mănânce algele albăstrii și să nu înoate prea aproape de corali. Întâmplarea a încurajat Memoria în noile sale preocupări, astfel că pentru noile organisme s-au inventat tot timpul noi forme de memorie: memoria instinctuală, memoria procedurală, memoria senzorială, memoria pe termen scurt. La trei miliarde de ani după ce a creat Memoria, când întâmplarea a declanșat explozia a două supernove din apropiere producând unda de șoc care a dus la apariția primilor oameni, Memoria nu s-a lăsat mai prejos, maturizându-se printr-o lucrare mai sofisticată decât orice încercase înainte, devenind introspectivă și inventând, la oameni, memoria memoriei.

Și astfel, viața, așa cum o cunoaștem noi, a continuat să se dezvolte, modelată de relația de lucru eficientă, chiar dacă polemică, dintre mamă și fiică. În oricare dintre formele sale, viața este, în

esența ei ireductibilă, nici mai mult nici mai puțin decât combinația celor două.

De-a lungul evoluției, întâmplarea a dat dovadă de nepotism favorizând Memoria; uneori însă, întâmplarea avea să intervină ca să îi reamintească Memoriei cine era de fapt șeful. De exemplu, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, ca să se reafirme, întâmplarea a fost cea care, în timpul unei remanieri de rutină, a inventat tipul EOA-23 de Alzheimer cu debut precoce pe cromozomul al paisprezecelea al viitorului duce de Iddylwahl. Memoria, fiind Memorie, nu a avut de ales și a reprodus noile comenzi, distrugându-și astfel inevitabil creația cea mai sofisticată.

Adesea, nivelurile superioare le reproduc pe cele inferioare. O foiță de mică este formată din molecule care au o suprafață incredibil de plată. Celulele unei tulpini de țelină sunt verticale, rigide și verzi. Rotația Căii Lactee, care antrenează norii de particule în jurul unui nucleu fierbinte luminos, reflectă dinamica microscopică a unui atom. Celulele corpului nostru sunt niște săculețe apoase, haotice, ținute laolaltă de o piele, și așa suntem și noi. Și întrucât Viața, la originea ei, nu este altceva decât Memorie și Întâmplare atunci la cel mai înalt nivel de complexitate de pe planetă cunoscut, povestea noastră este și povestea lor. De exemplu, investigațiile adevărate, amintite în treacăt în raportul doctorului Shellard, poveștile a sute de descendenți care pornesc din Lordul Alban Mapplethorpe ca firele dintr-un pampon nu sunt altceva, dintr-o anumită perspectivă, decât poveștile colaborării în timp a întâmplării și Memoriei.

Este posibil ca răspândirea tipului de EOA-23 care începuse în după-amiaza aceea în portul din Londra să fi fost declanșată de către Memorie (căpitanul temător al navei să fi știut totul despre presupusul blestem din Iddylwahl), însă dirijată în mare parte de întâmplare. Din întâmplare,

Maximilian Barret, croitorul din Iddylwahl și stră(x10)-bunicul bolnavului A-50 (Conrad Hamner), s-a urcat la bordul unei nave cu destinația Maroc. Din întâmplare, doctorul Bennington, stră(x9)-bunicul lui A-24 (Dave Bennington), a reușit să se ascundă timp de patru zile sub docul din port și apoi să se strecoare, tot din întâmplare, în cala unui vas ce avea ca destinație coasta de est a Canadei. Din întâmplare, Kenneth Marlboro, stră(x11)-bunicul lui A-67 (Claire Bennington) s-a pierdut printre mulțimile din Londra, asigurând răspândirea bolii în sudul Angliei; Memoria însă a făcut ca și stră-strănepoata lui să fugă din Londra în America, deoarece vecinii începuseră să privească clanul Marlboro ca pe unii ce trebuiau evitați cu tot atâta îndârjire ca leproșii. Din întâmplau Maximilian Barret, care își ducea zilele în Casablanca, a lăsat gravidă o altă supusă britanică (cocheta fiică a unui comerciant de vază de la Compania Indiilor de Est); din întâmplare, a murit într-o dispută pe prețul smochinelor când fiul lui avea doar nouă ani. Memoria însă a făcut ca fiul să ia puținii bani lăsați de tată și să îi cheltuiască pe un voiaj cu vaporul până în America, având drept urmare, în cele din urmă, venirea pe lume a patruzeci și unu de locuitori nord-americani (de la A-70 până la A-111), bolnavi de EOA-23, Alzheimer familial cu debut precoce.

Ascendența bolnavului A-39 (Jamie Waller) este la fel de extinsă. Împletirea dintre Memorie și Întâmplare a transmis boala de la Millicent Haggard la Charles Haggard, apoi la doi dintre cei șase copii ai lui Charles, apoi la cinci dintre copiii copiilor lui Charles, apoi la paisprezece dintre copiii copiilor copiilor lui Charles și așa mai departe și așa mai departe.

Cu toate acestea, marea majoritate a odraslelor lui Millicent Haggard s-a stins numai datorită Memoriei, memoria blestemului de familie. Faptul

că unele ramuri ale arborelui familiei Haggard scăpaseră de varianta EOA-23, în timp ce altele erau condamnate, ținea numai de întâmplare; doar că, din pricina Memoriei, celelalte ramuri au dispărut cu totul, fii și fiice jurând să nu-și supună niciodată copiii la oroarea trăită de ei.

Proiectul nesfârșit al Întâmplării și Memoriei este în același timp amplu și minuțios. La mijlocul anilor 1970, de exemplu, la nivelul subneuronal al bolnavului A-56 (Paul Haggard), întâmplarea a făcut ca forma cea mai simplă de Memorie, recapitularea nucleică, să fie responsabilă în fiecare clipă de nimicirea aceleia mai sofisticate. Cu toate că Memoria, ca în cazul tuturor bolilor, era atât făptaș, cât și victimă, modul în care se derula era adesea condus de întâmplare. De exemplu, era o simplă întâmplare faptul că Paul Haggard, în primele faze, a uitat că albastrul era culoarea preferată a fiicei lui, că atunci când era bebeluș aceasta gângurea până când adormea, că soției lui nimic nu-i plăcea mai mult decât senzația unghiilor pe pielea capului, că numele ei era Mae. Oare tot atunci, din întâmplare, a uitat brusc numele fratelui său și apoi l-a uitat chiar și pe frate?

Aproape de sfârșitul vieții, lui Paul Haggard nu i-a mai rămas decât o singură amintire importantă. Pe măsură ce întâmplarea își croia drum spre certitudine, tot așa amintirea unui bărbat pe care îl iubise odată veni să umple golurile. Era și aceasta doar întâmplarea? Nu cumva Memoria, îndrăgostită, și-a spus cuvântul, creându-și propria odraslă, suficient de puternică, încât să înarmeze Memoria, cel puțin o vreme, împotriva lucrării inexorabile a întâmplării?

Dar acestea sunt simple speculații. Așa cum nu putem decât specula când ne întrebăm care dintre ele a fost răspunzătoare de ultimele momente ale vieții lui Mae și Paul Haggard.

În noaptea aceea, Paul Haggard a plecat de-acasă, a mers la întâmplare pe aleea cu pietriș și apoi pe drumul de pământ, până la trotuarul surpat de pe șoseaua FM 39. Aceasta era Memoria, Paul Haggard căutându-l pe tânărul pe care îl cunoscuse cândva și care murise cu mulți ani în urmă. Cu toate acestea, soția lui l-a găsit mai mult din întâmplare câteva ore mai târziu, stând în mijlocului drumului pustiu, cu fața îngropată în mâini, strălucind în lumina farurilor.

Pe drumul de întoarcere spre casă, cu o sută de kilometri pe oră pe FM 39, Memoria și Întâmplarea erau din nou împreună. Și în momentul în care șoseaua a cotit spre stânga și Mae Haggard a privit-o cum dispare din lumina farurilor ei, oare din întâmplare Mae nu a răspuns la fel și nu a virat? Oare tot Întâmplarea așezase trunchiul de stejar masiv exact în curbă, încurajând în secret Memoria în toți acei ani să îl facă să crească suficient de robust încât să spintece capota unei mașini în mers? Sau Memoria – memoria suferințelor familiei ei, memoria a ce urma să vină, memoria vinovăției sale – fusese cea care a îndemnat-o pe Mae Haggard să se îndrepte către copac? Sau fusese cu totul altceva? Nu Memoria sau Întâmplarea au fost cele care i-au dirijat pe Mae și Paul Haggard spre sfârșitul vieții lor? Să fi fost în schimb, o anume voință, de curând inventată, cunoscută doar de *Homo sapiens:* Dorința lui Mae Haggard de a-i îngădui soțului ei să moară înainte ca întâmplarea să smulgă din mintea lui ultima amintire; dorința de a-l lăsa pe soțul ei să fie în sfârșit împreună cu tânărul ce refuza să moară; dorința ei de a se izbăvi toți trei – soțul ei, fratele lui și ea – de suferința lor încâlcită și interminabilă; dorința ei de a îngădui singura pace pe care putea să și-o imagineze, aceea ca fiica ei și fratele soțului ei să fie împreună, trăind doar în prezent, eliberați de amestecul permanent și piedicile puse de trecut? Într-un loc dominat de

Întâmplare, timp de 4–5 miliarde de ani-lumină în toate direcțiile, dirijat de Memorie patruzeci de mii de kilometri în toate direcțiile, reușise oare Dragostea, aflată la vârsta adolescenței și închisă în cămăruța ei, să pună la cale o revoltă și să-și spună cuvântul?

Seth
Analiza datelor

Bolnavul A-14, Donald Shafer, suferind de EOA-23, era mort. Murise la cincizeci și doi de ani, la jumătatea bolii, după ce încâlceala de neurofibrile cuprinsese aproape un kilogram din materia lui cenușie transformând-o într-o bucată de țesut mort. Bolnavul murise cu mult înainte ca boala Alzheimer să îi acapareze toate gândurile, înainte ca aceasta să își croiască drum către tulpina memoriei operaționale din creierul lui – înghițitul mâncării, respirația plămânilor, bătaia inimii. Fiica lui A-14, Taylor Shafer, mi-a explicat toate acestea în timp ce stăteam rezemat de tocul ușii casei ei banale, pătrățoase, ca de la țară, în mijlocul unui cartier banal, pătrățos, de la periferia sudică a Cedar Park. În suburbiile din Austin, fiecare viitoare parcelă începe de la zero, după ce s-a ras totul de pe fața pământului, lăsând o prerie golașă, fără copaci, astfel încât poți ghici vechimea unui cartier după înălțimea copacilor. Spre deosebire de cartierul meu, unde la cinci metri deasupra solului se văd numai țiglele de bitum, în cartierul lui Taylor copacii formau o boltă cu mult deasupra acoperișurilor, ceea ce – împreună cu crăpăturile din trotuar acoperite cu buruieni și casele joase, modeste – arăta că zona fusese construită într-o perioadă mai puțin extravagantă a extinderii suburbiilor la începutul anilor 1980.

Ca dovadă parcă a originii noastre genetice comune, Taylor, ca și mine, se uita în altă parte când vorbea, își lăsa bărbia în piept și șoptea ca pentru sine. Purta un tricou mult prea larg pe care scria „University of Texas” și care, când Taylor se muta în cadrul ușii de pe un picior pe altul, i se lipea de piele dezvăluind cât era de slabă. Avea părul lung, șaten spălăcit, cu un breton gros pe toată fruntea. Chipul îi era, totuși, de o frumusețe

indiscutabilă, ce îmi amintea vag de mama: în formă de inimă cu ochi nefiresc de mari, ca ai lui E.T. În timp ce stătea în cadrul ușii, pe frunte îi apărură broboane de sudoare lipindu-i șuvițele de piele, și când își dădu părul la o parte cu dosul palmei, am înțeles motivul pentru care o persoană atât de drăguță alesese să-și ascundă atât de mult fața cu o masă de păr opacă. De la o tâmplă la alta i se întindea o cicatrice semicirculară, albă ca osul la mijloc și cu marginile roșii. Cicatricea era neobișnuit de precisă, ca și cum fusese trasată dinadins, ca și cum cineva s-ar fi decis să graveze cu cretă un soare răsărind deasupra sprâncenelor. Când Taylor își dădu seama că o observasem și-a acoperit-o imediat cu mâna, iar stingherеala ei ne-a străfulgerat pe amândoi: ne-am îndreptat din nou privirile în pământ. Apoi clătină repede din cap ca și cum se zăpăcise, încercând să mascheze gestul prin orice altceva în afară de stânjeneală.

— Ce nepoliticoasă sunt! Nu vrei să intri?

Am dat din cap, apoi am mers în urma tricoului lălâu de un portocaliu stins, până în sufrageria unde o lumină firavă și murdară trecea prin draperiile în pătrățele, care arătau de parcă nu mai fuseseră schimbate de la înălțarea casei. Deși îmi spusese că tatăl ei murise cu trei luni înainte, aerul încă mai păstra acel iz nesănătos de antiseptic care umple și „Sala de așteptare”. La început, n-am reușit să văd nimic din cauza întunericului din casă. Dar cu fiecare secundă care trecea, camera deveni mai lizibilă. De-a lungul pereților se alinia mobila închisă la culoare, care arăta jalnic: două canapele bleu, prăfuite, și o măsuță de cafea din nuc, crăpată, de felul celor pe care le găseai în sufrageriile din suburbii în 1985, ca și cum în acel an casa fusese sigilată și tot ce era înăuntru lăsat să se deterioreze lent.

— Cu ce să te servesc? Apă? Cola? mă întrebă Taylor.

— Apă, mulțumesc.

Taylor zâmbi, dădu din cap și dispăru în bucătărie. Se întoarse cu două sticle de apă minerală Ozarka la temperatura camerei. Am dat-o pe gât pe a mea, plasticul deformându-se și pocnind. Taylor chicoti încet.

Când ne-am așezat fiecare la capătul uneia dintre canapele, fundurile noastre ridicară un norișor de praf din fermoarul singurei perne îmbrăcate.

— Mai spune-mi o dată, de ce voiai să vorbești cu tata?

— Pentru un studiu pe care-l realizez împreună cu doctorul Shellard. La Universitatea din Texas, am mințit pe jumătate.

— Aha, da, spuse ea. Doctorul Shellard. Marvin, nu? A venit o dată aici. Lucrezi cu el? Grozav. În ce an ești?

— Anul doi.

— Fără supărare, dar aș fi zis că ești boboc.

— Nu mă supăr.

— În ce cămin stai?

— Nu e chiar un cămin.

— Aa, ai apartament?

— Da, am mințit eu de-a binelea.

— Mă gândesc să mă întorc la facultate, mă gândesc serios. Am fost înscrisă, știi? spuse Taylor, adresându-se dulapurilor dezolante, căptușite cu cotoarele cenușii, prăfuite ale cărților. Dar acum nici nu știu dacă aș avea voie. De fapt, nu le-am spus niciodată profesorilor că plec. Am renunțat pur și simplu.

Câteva minute, renunțând la acel *modus operandi* pe care mi-l propusesem, nu am adus deloc vorba despre istoricul genetic al mamei. În schimb, am vorbit ca un membru absolut normal al planetei Pământ – m-am plâns de vreme, de sistemul de transport în comun, iarăși de vreme – am vorbit despre lucrurile pe care le împărtășim cu toții, poate ca să nu recunoaștem ce avem fiecare în mod unic.

Deși nu era tocmai relevant pentru investigația mea, după un timp m-am hotărât să o întreb pe Taylor de ce abandonase școala. O clipă, a schițat o grimasă identică cu cea pe care îmi închipui că o avusese mama cu o secundă înainte să cadă, de om aflat pe marginea unei prăpăstii, oscilând între tristețea mută, dar sigură a lucrurilor aflate în urma ta și eliberarea pe care o găsești în golul din fața ta, în simplitatea elegantă a gravității, a căderii. Taylor a ezitat o clipă, dar când a început să vorbească, povestea părea să fi așteptat în interiorul ei luni de zile, încordată și încolăcită ca un resort. A început imediat cu o amintire, atât de personală că ți se făcea pielea de găină, cuvânt după cuvânt, fără pauză.

— Într-o zi, trecuseră nouă, poate zece săptămâni de la începutul anului întâi de facultate, mă sună tata la școală, începu ea. Dacă nu i-aș fi dat un telefon mobil cu numărul meu în memorie, cine știe ce s-ar fi întâmplat? Deci mă sună și îmi spune că are hemoragie. Îl întreb cât de rău, iar el începe să plângă la telefon. Îl întreb unde este mama, iar el plânge și mai tare. Îi spun să o strige, o strigă, dar mama nu este acolo. Este la mall. Îți vine să crezi? La nenorocitul ăla de mall. Nu știu pe nimeni care să petreacă mai puțin timp acasă decât mama. Oricum, acum a plecat de tot. S-a mutat cu prietenul ei. Un tip, Rod. N-o să dureze. Oricum, știam că nu mă pot baza pe ea. Cel puțin nu tot timpul. Așa că am plecat de la școală. Am abandonat. Am rămas acasă și am avut grijă de el. Doctorii cu care am vorbit mi-au spus că în ultimii doi sau trei ani este de obicei necesară internarea într-un cămin. Dar tata n-a stat nicio zi în așa ceva. Cred că măcar atât pot să spun în apărarea mea.

O privisem atent pe Taylor, observând cum îi dispare cicatricea în timp ce vorbește, apoi reapare, ca atunci când ciupești o coardă bine întinsă. Când a pomenit despre cămin, căldura mi s-a ridicat în obraji, dar am domolit-o cu palmele.

— Îmi cer scuze, spuse Taylor. Vorbesc ca o moară stricată. Dumnezeule, nu știu de ce fac mereu asta. E… cred că e bine să vorbești. De fiecare dată când am ocazia, vorbesc întruna. Dar nu ai venit aici ca să mă asculți trăncănind, nu?

Se întoarse spre mine, zăbovind stângace cu privirea, așteptând un semn să îmi spună mai multe.

— Nu, nu, nu. Te rog, mă bâlbâii. Ce s-a întâmplat după ce te-ai întors acasă?

— Deci mama și cu mine ne facem un fel de program. Cum să-l îngrijim cu schimbul pe tata, când să cumpărăm toate lucrurile de care are nevoie, chestii din astea. Dar rămânem fără bani, asigurarea ne plătește vreo jumătate din cât ne costă, iar tata este din ce în ce mai rău. Începe să aibă vedenii. Se spune că este un caz rar, dar că s-a mai întâmplat. De fapt, domnul Shellard ne-a spus asta. Că, atunci când boala îți afectează o anumită parte din creier într-un anume fel, te face să vezi lucruri care nu sunt acolo. Ai mai auzit de așa ceva?

Am dat din cap. Taylor și-a dus degetele la buze, care îi tremurau aproape imperceptibil. Fără să-mi dau seama, am făcut la fel.

— Așa că într-o zi era rândul mamei. Eu dormeam în pat. Tata fusese treaz toată noaptea, plângând, țipând și, când a adormit, m-am culcat și eu. Trebuia să fie rândul mamei, doar că și ea dormea. Așa că probabil tata se trezește și casa este goală. Poate m-am trezit puțin când l-am auzit bâjbâind. Eram pe jumătate trează când a intrat în camera mea. La început, am crezut că visez. Îl visam în fiecare noapte. În visele mele, a murit într-un milion de feluri groaznice. Doar că de data asta nu mai era un vis. Intră la mine în cameră, iar mâinile îi sângerează, iar în mână are un cuțit pentru cojit. Știi de care? Un cuțit din acelea puțin curbate, pe care-l ținea de lamă. Strângând-o. Vine direct la mine și îmi spune cu voce joasă, calm, de

parcă eram din nou copil și el era tatăl meu și încearcă să mă protejeze: „Trebuie să stai nemișcată”. Îi spun să lase cuțitul, că mă sperie. Dar el mă liniștește: „Nu-ți fie frică, scumpo, o să-i prind”. „Pe cine să prinzi?” l-am întrebat. Mi-a răspuns: „Liliecii”. L-am întrebat ce lilieci, dar era prea târziu. A sărit pe pat, mi-a acoperit părul. Credea că sunt pe fața mea. Credea că mă mușcă de ochi. Mi-a spus: „Nu-ți fie teamă. O să-i prind eu. Stai nemișcată. O să-i prind”. Și mă țintuiește pe pat, își pune genunchii pe umerii mei. Încerc să mă lupt și să-l dau jos de pe mine, dar este prea puternic. El spune întruna: „Nu-ți face griji. Nu-ți face griji”. Sângerez așa tare că nici nu mai pot vedea. Sun la spital și nu văd nimic. Dar îl aud pe tata din colț. La început plânge, dar apoi se aude doar un fel de geamăt. Am încercat să-mi șterg ochii de sânge, dar era prea mult și nu vedeam nimic. Dar pe urmă am văzut. Nu mai mișca. Până la urmă n-a fost creierul. A fost inima.

Taylor puse apoi în glas o nouă inflexiune, o imitare ușor răutăcioasă a doctorului fără nume care îi spusese probabil concluzia:

— Infarct miocardic la ventriculul stâng.

Apoi își trase tricoul peste gură, apăsându-l cu degetul mare deasupra gurii, ca și cum ar fi vrut să-și filtreze cuvintele sau să le oprească.

— Cred… cred că n-o să știu niciodată de ce s-a întâmplat atunci, continuă ea. Poate că încă mai avea vedenii. Nu știu. Poate a crezut că veneau după el. Sau poate s-a uitat la mine și o fracțiune de secundă a înțeles ce făcuse. Oricât de groaznic pare, uneori cred că, oricum, poate a fost cea mai bună ieșire. Vreau să spun, cu un așa viitor… înțelegi? Oricum. A vrut să fie incinerat, dar nu ne-a spus niciodată ce să facem cu cenușa. Ne-am hotărât să o ducem în locul de unde provenea familia lui, numit High Plains. Undeva lângă Dallas. Nu mai fusesem niciodată acolo. Nici el nu fusese mai mult de două sau trei ori. Locul nu avea

nimic deosebit, zău. Dar cel puțin tata a ajuns acasă. N-am găsit mormintele familiei, așa că am împrăștiat cenușa deasupra unui lac. Nu știu de ce am ales s-o facem, dar asta am făcut. Oricum, a doua zi după funeralii, m-am dus să fac un test genetic. În mod normal nu aș fi avut curajul să-l fac, dar atunci… Ei bine, atunci, tot ce voiam era să aflu. Dacă mi-ar fi spus că este pozitiv, dacă aș fi știut că ăsta era viitorul meu, cine știe ce aș fi putut să fac?

Ciudat era că, după ce Taylor și-a terminat povestea, împreunându-și palmele în poală, tot ceea ce voiam era să nu se oprească din povestit. Voiam să aflu mai mult. Voiam să știu cu exactitate cum arăta tatăl ei când l-a văzut. Fața lui vânătă, lipsită de sânge. Care fusese expresia de pe fața mamei ei când a ajuns în cele din urmă la spital. Ce au încercat prietenii să-i spună, ce nu i-au spus. În ce fel absența lui a umplut camerele casei mai mult decât o făcuse vreodată prezența lui. Ce anume ar fi făcut ea altfel. Vinovăția ei. Tristețea ei. Alinarea ei.

Povestea se terminase însă, rupând vraja delicată ce ne ținuse pe amândoi într-un alt loc, un loc în care tresărirea ochilor ei, tremurul degetelor ei, încovoierea spinării ei deveniseră ale mele. Acum eram din nou doi străini stranii, stânjeniți și fără cuvinte după clipa de intimitate pe care o trăiserăm împreună.

Pe când mă uitam la pielea de pe încheietura degetelor mele, am început să mă gândesc la ceilalți pe care îi întâlnisem de-a lungul investigației mele empirice. M-am gândit la felul în care domnul Bennington o luase pe soția lui de mână și cum, în timp ce îi strângea degetele, le strângeam și eu pe ale mele. M-am gândit la surorile Llywelyn, cum toate trei își desenau una alteia harta declinului, dar și pe a mamei și, poate, și pe a mea. M-am gândit la domnul Hamner și la speranța lui pentru anii de sfârșit, o cufundare în

frumusețea lipsită de sens a lucrurilor, nu cu mult diferită de poveștile mamei despre Isidora.

Am avut un gând care nu îmi trecuse prin minte până atunci. Având în vedere că eram un Maestru al Nimicului, toată investigația mea ar fi trebuit să fie aproape imposibilă. Ideea de a merge din ușă în ușă ca să stau de vorbă cu persoane complet străine ar fi trebuit să mă oprească din drum. Dar asta alesesem să fac. Și, cu toate că la început jena îmi provoca mâncărime încât îmi venea să mă retrag în Nimic, în timp ce îmi spuneau poveștile lor – în acele câteva clipe de transfer complet când nervii lor se contopeau cu ai mei, când dispăream în cuvintele lor – simțeam în mod ciudat că mă reîntorc. Îmi imaginam tristețea și speranța lor; ca și cum exista un loc întunecat și insondabil, ca o peșteră iar poveștile lor îi luminau pereții, dându-i la iveală adâncurile. Iată care era ideea: poate că ceea ce îmi doream cu adevărat nu era să dispar sau să înțeleg boala sau să aflu cine fusese mama. Poate că sensul așa-zisei investigații era foarte simplu: să le ascult poveștile și, imaginându-mi dimensiunea poverii lor, să încep să o înțeleg pe a mea. La urma urmei, deși în sensul cel mai larg, aceste persoane erau *familia* mea.

Mi-am ridicat capul. În cele din urmă, Taylor și-a ridicat ochii și mi-a întâlnit privirea.

— Și mama e bolnavă, am spus.

— Așa?

Am dat din cap că da.

— Cât de rău este?

— Nu prea știu. Eu și cu tata am dus-o într-un sanatoriu. N-am mai văzut-o de mult.

— Deci de asta… adică toate astea nu sunt doar pentru cercetarea ta, nu-i așa?

— Nu chiar.

— Pot să te întreb, ce speri să afli?

Dacă acest lucru s-ar fi întâmplat la începutul investigației mele, i-aș fi dat poate lui Taylor răspunsul pe care îl repetasem de atâtea ori – că

încercam să aflu mai multe despre modul în care se moștenește boala, să aflu mai multe despre modul în care funcționează, cu speranța că voi găsi într-o zi un leac. Sau aș fi putut să-i spun ceva și mai aproape de adevăr: că încerc să aflu ceva, orice, despre cine fusese mama. De curând, am citit într-un număr mai vechi din *Journal of Personality and Social Psychology:* „Oamenii au tendința de a avea o părerea mult prea bună despre abilitățile lor în multe domenii sociale și intelectuale… Această supraestimare se datorează, în parte, faptului că oamenii care nu sunt competenți în aceste domenii suferă de un dublu neajuns: nu doar că aceste persoane ajung la concluzii eronate și fac alegeri nefericite, dar incompetența lor îi privează de abilitatea metacognitivă de a înțelege acest aspect" (Kruger și Dunning, 1999). Așadar, incompetența mea metacognitivă mă împiedicase în timpul investigației mele să înțeleg răspunsul ridicol de simplu la această întrebare ridicol de simplă.

— Ai auzit vreodată, din întâmplare, de un oraș numit Bethesda? am întrebat-o.

— Bethesda? Ca orașul din Maryland?

— Nu. Acesta este în Texas.

— Atunci, nu cred că am auzit.

— Am mințit, i-am zâmbit eu. Mai am o întrebare. Sună ciudat.

— Spune.

— Dar despre un loc imaginar numit Isidora? Ca dintr-o poveste sau ceva de genul acesta? Este un fel de lume fantastică unde… O împărăție. Aur, ca El Dorado sau așa ceva. Doar că oamenii din Isidora nu își pot aminti nimic… Poftim?

Taylor tăcea.

— Poftim? am repetat.

— Tata.

— Tatăl tău?

— Tata.

— *Tatăl tău*?

— Tata… dar de unde știi de asta?

Și atunci a fost momentul când am avut Revelația.

Când am ajuns acasă, am tras de cablul care atârnă de ușa din holul de la etaj pentru a scoate scara escamotată. Am urcat și apoi m-am năpustit în pod.

La început nu am sperat nimic. Podul era opusul bolii Alzheimer, era ca mintea faimosului studiu de caz neurologic S.: nimic nu dispărea, indiferent cât era de nefolositor. Lucrurile își continuau existența într-un talmeș-balmeș desăvârșit. O harababură incoerentă, fără sens. Dar, după ce am dat cutiile la o parte, răsturnând amintirile de care nimeni nu și-ar mai aminti, după ce am scormonit, am ridicat și am deschis timp de o jumătate de oră, am găsit. O cutie cu eticheta DESENELE LUI SETH în care, împăturită sub forma unui mic pătrat translucid, era schița pe hârtie de calc a Isidorei din Texas pe care o făcusem cu ani în urmă.

Întors în hol, am împins ușa în sus, iar gura căscată a podului s-a închis la loc, încleștându-se brusc cu o mușcătură asurzitoare. Am luat harta cu mine în dormitor, apoi a trebuit să scotocesc prin și mai multe grămezi de rahaturi (mai nefolositoare decât cele găsite în pod) ca să găsesc *Atlasul Americii,* vechiul exemplar din care copiasem cândva harta. Până la urmă, l-am găsit îngropat sub vechiul meu fotoliu din catifea reiată, acoperit de cărțile pentru copii scrise de Roald Dahl. Am luat un creion, am lovit ușor veioza mea în formă de vulcan și lava reveni repede la viață. Cu atlasul în mână, am așezat schița peste cutele urât mirositoare ale cearșafului și am întors repede pagină după pagină până când am dat de Texas. Ținându-mi respirația, am comparat schița cu originalul.

Iată Revelația: fusese acolo în tot acest timp.

X-ul pe care îl desenase mama, X-ul despre care spunea că însemna drumul din lumea noastră spre Isidora, marca locul aproape exact. M-am întrebat: să fie oare o coincidență?

Pe hârtia de calc, la nord de Dallas și parțial acoperită de scrisul cu pix roșu, se vedea punctul negru al unui oraș:

HIGH PLAINS

Pe când pășeam prin ușa roșie smălțuită a „Sălii de așteptare", pentru prima dată după luni de zile, din sutele de difuzoare ascunse în ziduri și tavane a început să răsune melodia *Clopotele din Westminster,* ora mesei. La fel ca eloii chemați de sirena morlocilor din *Mașina timpului*, pacienții au început să se îndrepte încet către bucătărie. Treceau, cap pleșuv după cap pleșuv, șchiopătând la fel de mecanic ca secundarul unui ceas. Nu m-am putut împiedica să nu simt că erau chemați către un destin groaznic, un fel de genocid înfiorător de metodic. A trebuit să mă stăpânesc să nu sar în fața lor ca să-i trezesc la realitate.

Am zărit-o pe mama, o pată de culoare într-o procesiune de albinism geriatric. M-am repezit după ea, chiar pe lângă sora Jenny de la recepție care strigă după mine, dar nu se osteni să mă urmărească, lăsând asta în grija gardienilor care puteau fi ușor chemați prin stație:

— Hei! Nu ai voie să intri acolo!

Chipuri bătrâne s-au întors din toate părțile cu o expresie disprețuitoare. Tulburarea pricinuită de faptul că am strigat-o pe mama, că mi-am făcut loc strecurându-mă și împingând în dreapta și în stânga prin mijlocul paradei ce se mișca încet a fost îndeajuns ca o bătrână scheletică să izbucnească în plâns.

Când am ajuns la mama, mi-am pus mâinile pe umerii ei. La început, n-a părut să observe că e cineva în fața ei. Picioarele ei continuau să se

târâie pe linoleum, în timp ce umerii împingeau în palmele mele, iar pe chipul ei crispat se citea confuzia. Când s-a oprit în cele din urmă, își închise ochii strâns, apoi îi deschise ușor, ca și cum ar fi fost acoperiți cu o pastă vâscoasă. Haldolul.

— Trebuie să vorbesc cu tine, i-am spus.

— Și pentru mine este o plăcere să vă cunosc.

— Am ceva să-ți dau.

— Cât mă bucur să vă văd. Puteți să mai stați puțin?

— Sunt eu, am spus. Sunt Seth.

— Seth… repetă ea, apoi începu să-mi cânte numele pe melodia „Ras, tuns și frezat" ceea ce era bineînțeles dureros, dar, din moment ce acesta era semnalul secret de recunoaștere al familiei noastre, mă întrebam dacă asta nu însemna că o parte din ea își amintea.

— Seth, Seth, Seth, Seth, Seth, cântă ea mai departe. Ha! Și cât mă bucur să te văd. O, ce băiat frumos ești. Foarte frumos.

— Mamă?

— Da, dragă?

— Trebuie să-ți arăt ceva.

— Bine. Nu poți să mai stai?

— Nu. Trebuie să te concentrezi.

Am scos din buzunar pătratul din hârtie de calc și i l-am dat. Spre surprinderea mea, îl despături repede, apoi îl ridică deasupra capului, filtrând lumina ce îi cădea pe față. X-ul pe care-l desenase cu ani în urmă îi umbrea ochiul stâng.

— Ce drăguț, spuse.

— High Plains, mamă. High Plains, Texas.

— High Plains…

— Da, High Plains. Înțelegi? High Plains, Texas, am repetat și apoi am pus vârful degetului pe X, lângă care scrisesem numele orașului. Asta este, nu-i așa? De aici ești tu.

— High Plains… a șoptit. High Plains, Texas?

— Da. Mamă. Vrei să-ncerci să te gândești? Te rog. Am nevoie să te concentrezi și să te gândești, i-am spus. Din orașul ăsta ești tu?

Fața mamei se întunecă: era umbra unui gând, captiv și disperat, care se agăța cu ghearele de păienjenișul de neurofibrile fără să aibă nicio cale de scăpare.

— Hm! lătra o voce din spatele meu. Era Ish, portoricanul masiv cu mustăcioară, ale cărui brațe groase și păroase erau reduta ultimă și inexpugnabilă a „Sălii de așteptare” împotriva năvălitorilor.

— Poți să vii mâine să o vizitezi pe mama ta, decretă Ish. Acum trebuie să pleci.

— Te rog, durează doar cinci minute.

— Te las trei ore, răspunse Ish. Dar mâine.

Nu se clinti din loc. Stătea acolo, la câțiva centimetri de mine, cu brațele încrucișate, în timp ce sora Jenny apăru din spate și o împinse ușor de cot pe mama către sala de mese.

Mama însă o înghionti pe Jenny în umăr, pălmuind-o ușor peste față.

— Nu! țipă mama. Nu vreau, fir-ar să fie!

— Dar, doamnă Waller, gânguri Jenny cu tonul pe care unii adulți îl folosesc pentru a se adresa celor aflați la unul din capetele intervalului vieții, precum și câinilor. Este ora cinei.

— Nu! Nu! Nu vreau! Am spus nu!

M-au trecut fiorii. Am simțit presiunea lacrimilor ce stăteau să curgă, ca o magmă clocotitoare, subcutanată.

— Mamă, nu-i nimic, am spus. O să vin să te vizitez în curând. Nu-ți face griji.

Brusc, într-un moment de luciditate, mama începu să plângă. Nu doar să plângă, ci să hohotească. În timp ce sora Jenny o trăgea de mâna stângă, mama se întoarse spre mine, gata să cadă pe spate, cu fața vânătă și umflată ca o vânătaie recentă.

— Îmi pare rău, îmi pare rău, îmi pare rău, strigă.

— Nu-i nimic, am spus, cu glasul tremurând. Serios. Nu-i nimic.

După ce mama dispăru în lumina fluorescentă slabă și în murmurul stins ce venea din sala de mese, Ish îmi spuse:

— Care parte din „vino altă dată" nu o înțelegi?

Când se auzi zgomotul înăbușit al tacâmurilor de plastic lovindu-se de farfuriile de plastic, am șoptit că îmi pare rău.

Ușa de la camera părinților mei (sau, mai exact acum, de la camera tatei) era închisă. Dincolo de ea era tăcere. Lui tata nu-i place deloc să fie deranjat când încearcă să adoarmă, dar eu am bătut. Fără să mă gândesc, fredonam „Ras, tuns și frezat". De sub ușă miji lumina. În contrast cu importanța întrebărilor pe care voiam să i le pun, tata apăru în ușă așa cum dormea, doar în chiloți, cu burta păroasă revărsându-i-se peste elasticul din talie.

Se uită la mine de parcă eram extraterestru.

— Ce-nseamnă asta? mă întrebă, nu în felul lui morocănos, ci cu un mormăit disperat, ca și cum eram încă o modalitate prin care lumea alesese să nu îl lase în pace.

— Vreau să te întreb ceva.

Tata își ridică brațul ca să se rezeme de tocul ușii, arătându-și părul zburlit de la subsuoară. Se frecă la ochi sceptic.

— OK, spuse. Atunci întreabă-mă.

— Cât de mult știi de fapt despre mama? întrebarea sunând infinit mai stupid când am spus-o cu voce tare decât atunci când am repetat-o mental de o sută de ori.

— Iarăși? Haide, te rog.

— Cât de mult?

— Ce-nțelegi prin „cât de mult?"

— De exemplu, ce știi despre familia ei?

— Seth!

— Ce știi de fapt despre familia ei? am repetat.

— Știi bine ce știu.

— Spune-mi atunci ce știu, i-am spus

— Păi, la ce te referi? La faptul că a avut niște părinți groaznici, la fel ca ai mei, care au murit? Sau la faptul că am stabilit amândoi că unele lucruri sunt prea triste și fără rost ca să merite să pierzi o grămadă de timp și energie stăruind asupra lor? Te rog. Du-te la culcare. Vorbim mâine-dimineață.

— Știai de boală? Da, normal. Firește, mama cel puțin trebuia să știe. Adică nu degeaba i se spune „Alzheimer familial”. Cineva din familia ei trebuie să fi avut boala, am spus. Apoi am adăugat: se numește genetică. Întrebarea mea este: știai și tu?

— Ce vrei să spui?

— Nu încerc să spun nimic. Te întreb dacă știai.

— Mai contează?

— Păi, dacă știați amândoi, de ce v-ați mai deranjat să mă faceți pe mine? am spus, în timp ce căldura, sângele și un miliard de neurotransmițători mi-au incapacitat cortexul prefrontal, partea creierului care controlează mânia și te păstrează rațional. Ce rost mai are să trăiesc dacă o să-mi pierd mințile?

— Seth. Haide. Nici măcar nu știi dacă…

— Dar… dar ce încerci să ascunzi? l-am întrerupt. De ce nu poți să fii o dată sincer și să-mi spui la ce te referi? Spune adevărul! Măcar o dată.

— Nu. Adică, spuse tata. Adică…

— Adică ce?

Tata rămase tăcut mult timp. Aparatul de aer condiționat pocni. M-am uitat cum mă foiesc de pe un picior pe altul pentru că mi se părea că, dacă mă uit direct la el în acel moment, era posibil să-mi explodeze fața.

În cele din urmă, am spus către picioarele mele, aproape șoptit:

— Lucrurile trebuie să se schimbe.

Mi-am ridicat privirea și l-am văzut pe tata mușcându-și buza de sus cu dinții de jos, cu capul dat pe spate și ochii în tavan.

— Știu că trebuie, spuse.

— Trebuie să găsim o altă cale.

Tata își mișcă gura, dând drumul la buza de sus și sorbind-o pe cea de jos.

— Știu, spuse, apoi își împinse bărbia țepoasă în blana de pe piept, dând impresia că vorbele pe care avea să le spună erau adresate nu spațiului din fața lui, ci celui interior. Dar nici nu știu de unde să încep.

— Ei bine, am spus, și îmbufnarea condescendentă din vocea mea a dispărut pentru prima dată din conversația noastră. Pentru început ai putea să mă ajuți.

— Cum să te ajut? mă întrebă, ridicându-și privirea către mine.

— Mă ajuți spunându-mi ce știi.

— Cum ar fi? întrebă.

— Cum ar fi orice, am spus. Cum ar fi orice.

Dar deși m-am uitat la el o vreme dureros de lungă, dureros de tăcută, tata nu scoase un cuvânt.

— Bine, bine.

M-am întors către goliciunea întunecată a sufrageriei, unde noaptea se adună aerul condiționat rece și aspru, degajat de fantele veșnic în funcțiune.

În spatele meu, tata trase adânc aer în piept, jumătate teamă și jumătate speranță, aproape la fel ca Taylor înainte să-și înceapă povestea. În cele din urmă spuse:

— Ascultă-mă.

M-am întors.

— În regulă, spuse. Bine. Uite cum stă treaba. Adică, pentru început, așa cred că stă treaba. Este la fel ca atunci când ne-am cunoscut, nu știu. Erau multe lucruri pe care nu le știam. Cred că misterul mamei tale a fost unul dintre motivele pentru care m-am îndrăgostit de ea. Cred că întotdeauna am

știut că erau lucruri pe care nu le știam. Cum ar fi faptul că mult timp nu a vrut să aibă copii. Nu-mi spunea de ce. Așa că nu am vorbit niciodată să facem copii, dar cred că după un timp amândoi ne-am dat seama că încercam să facem unul. Și apoi ai venit pe lume tu, și a fost ca și cum brusc am știut că lucrurile pe care nu le știam despre ea erau singurele care puteau să ne distrugă fericirea. Viața pe care ne-o clădiserăm. Așa că lucrurile care mă atrăgeau la ea au devenit lucrurile pe care eu însumi o ajutam să mi le ascundă. Nu voiam să le știu. Până la urmă te obișnuiești să trăiești cu necunoscutul. După o vreme, devine parte din viața ta. Ca atunci când te obișnuiești cu tăcerea și apoi uiți că mai și există. Și totuși, uneori… Uneori cele mai grele întrebări sunt cele pe care ar trebui să ți le pui cel mai des.

Tata își desfăcu mâinile, arătându-și palmele. L-am privit și am dat din cap.

— Cred că sunt multe lucruri pe care nu le cunoaștem, i-am spus.

Și apoi i-am povestit și despre baza de date a doctorului Sheuard, despre oamenii cu care stătusem de vorbă, despre tatăl lui Taylor care îi spusese propriile lui povești despre Isidora, și despre High Plains, Texas.

Era ca introducerea unui catalizator într-o soluție sau ca povestea evoluției, un lucru care, odată început, merge de la sine. Odată ce începusem să-i spun tatei lucruri pe care nu i le spusesem niciodată, am continuat să tot vorbesc: despre cum eram pe punctul de a face testul genetic, despre ce-mi spusese mama la ultima mea vizită, despre fascinantul studiu despre neurocogniție pe care îl citisem. I-am spus chiar și despre Cara Crawford și despre Măiestria Nimicului. I-am spus totul. Totul, dar nu și despre Leneș.

La rândul său, tata mi-a oferit propriile mărturisiri. Dintre care cea mai importantă: jocul

de-a ghicitul numelui de fată al mamei, care în cele din urmă a luat sfârșit. Îmi trebuiseră cincisprezece ani din viață și toate săptămânile din investigația mea ca să scot de la tata un lucru atât de simplu, dar mi-am dat seama repede că pot să-l iert.

Pentru că acum, în sfârșit, știam. Răspunsul?

Haggard.

Abel
Ochiul lui Mae

Ochiul lui Mae era întredeschis. Dacă nu te aplecai de tot și nu priveai dintr-un unghi neobișnuit, nu-ți dădeai seama. Dar era. Poate fusese o greșeală a celui care o îmbălsămase. În afară de deschizătura prin care se vedea partea de jos a pupilei, în rest era machiată cu o perfecțiune terifiantă, așa cum rareori fusese în viață. Obrajii luceau sub fard, buzele erau umede și roșii așa cum fuseseră un milion de nopți înainte, în clipele de după ce făceam dragoste și înainte ca ea să stingă lumina. Purta o rochie cumpărată pentru înmormântare de firma de pompe funebre, de parcă urma să ia parte la un ultim bal, organizat cu prilejul morții. Până și degetele ei de la picioare, așa de caraghioase, suferiseră o transformare delicată. În spatele baretelor lucioase ale sandalelor noi, unghiile erau de un roșu strălucitor. Tot ce rămăsese să-ți amintească de femeia care fusese în viață era fanta prin care i se vedea ochiul stâng: privind obosit la inevitabilele complicații, fără să înceteze cu totul, fie și pentru o clipă, nici măcar în ultima secundă.

În sicriul de alături, zăcea fratele meu aranjat mai potrivit. Purta uniforma militară în care se întorsese din armată, o hotărâre pe care am luat-o fără nicio ezitare. În obraji îi revenise culoarea, fie ea doar simplul truc al unuia specializat în a picta moartea cu senzația vieții.

Jamie fusese prima care aflase. Polițiștii care mai târziu aveau să vină și la mine au ciocănit la ușă, cu caschetele în mână și i-au explicat împrejurările accidentului. Jamie era convinsă că făcuseră o greșeală, știa că mama și tata erau sus, dormind în pat. Când a urcat însă în camera lor, a găsit-o goală și cearșafurile întinse pe pat, albăstrui în lumina lunii. Atunci a scos un strigăt, cel mai

primordial dintre toate sunetele omenești, tare și destul de înspăimântător cât să umple deceniile de tăcere ce au urmat. Iar eu nici măcar nu l-am auzit.

Mae lăsase ușa descuiată. Dacă și-ar fi amintit să o închidă, toate ar fi fost altfel. Ușa era însă descuiată și, în timp ce Jamie și Mae dormeau, fratele meu se trezise cu o singură trebuință, unica amintire a lui Jamie Whitman. Poate că m-a căutat în fiecare cameră. Eu însă nu eram acolo. Așa că Paul deschisese ușa și ieșise în noapte. La un moment dat, se trezise și Mae, în patul gol. Fără să se oprească să își pună măcar halatul, se urcase în mașină și pornise în căutarea lui Paul în timp ce Paul pornise în căutarea lui Jamie Whitman.

În noaptea aceea, Jamie plânse în pumni pe podea. Polițiștii mă conduseră acasă, iar eu am început să merg prin camere, de parcă mișcarea m-ar fi împiedicat să înțeleg adevărul. M-am izbit de cărți, scaune, farfurii, uși. Zgomotul era o alinare.

În cele din urmă, Jamie și-a ridicat fața, cu ochii umflați și micșorați de plâns și mi-a pus întrebarea care m-a silit să cedez în fața tăcerii.

— De ce a trebuit să te duci?

— Poftim?

— De ce n-ai stat cu noi? De ce a trebuit să pleci?

Ce să îi răspund? Că a fost o prostie? Că am crezut că este singurul lucru pe care îl pot face? Că mama ei m-a rugat? Nu exista însă răspuns.

— Am greșit, am murmurat.

— Dacă nu plecai, poate că el… a început Jamie, dar s-a oprit înainte de concluzia inevitabilă a acelei propoziții. Unele gânduri, chiar împărtășite, sunt prea îngrozitoare să le rostești.

M-am ghemuit lângă ea, mi-am pus brațele pe după gâtul ei și am tras-o cu fața spre cocoașa mea. Mult timp, niciunul dintre noi nu a scos o vorbă, doar lacrimile noastre se împleteau acolo unde ni se atingea gâtul.

— Ce viață pot să mai am? a șoptit ea, dar tristețea din răsuflarea ei m-a asurzit.

Am mângâiat-o pe cap, am strâns-o în brațe, am acoperit-o, dar nu mai aveam de ce să o apăr. M-a cuprins o senzație copleșitoare de neputință și credeam că o să mă prăbușesc.

— Șșt, am liniștit-o, apoi i-am șoptit acel clișeu inutil care îți vine pe buze în asemenea împrejurări. O să fie bine.

— Ba nu, a suspinat ea. Cum să mai trăiesc știind că o să sfârșesc și eu așa? Să uit totul. Să distrugi totul, adică, ce rost mai are să faci ceva? Adică totul.

— N-ai niciun motiv să crezi asta.

Într-o clipă, s-a desprins de mine, apoi a izbit aerul cu pumnul. Apoi a urlat, cu atâta forță, încât pentru o secundă trebui să se sprijine de podele ca să-și recapete suflul.

— Am toate motivele să cred așa ceva! Străbunicul tău, bunicul tău, mama ta, tatăl meu, spuse ea plângând. Și peste puțin timp, și eu.

Dumnezeu să mă ajute. N-am avut niciodată de gând s-o spun. Cine ar vrea să îi spună fiicei sale că viața pe care el și mama ei au încercat să i-o ofere a fost prefăcută de la bun început? Nu am vrut. Poate am greșit. Pentru greșeala mea din acel moment, aș duce o viață de căință, singurătate și regret. Lipsită de fericire. Dar era fiica mea, și am crezut că singur adevărul o poate apăra. Puteam să știu că printr-o singură propoziție, vagă dar adevărată, aveam să îmi pierd fiica pentru mulți ani de atunci încolo?

— N-ai de ce să fii îngrijorată, i-am spus. Crede-mă.

— Nu mă minți! Nu mai sunt copil! s-a înfuriat ea. Înțeleg adevărul!

M-am dus încet spre ea. Poate că Isidora nici n-a existat vreodată, dar speram că gestul va fi cu toate acestea înțeles. Mi-am deschis palma și am așezat-o peste inima ei.

— Nu, am spus. Nu cred că ai înțeles.

— Ce vrei… murmură ea.

Strict vorbind, nu am spus-o niciodată. Cel puțin nu cu așa de multe cuvinte.

— Mama ta și cu mine… am început. Acum mulți ani. Paul era departe, în armată. E… ce complicat e… dar noi… Adică nu ești… Nu trebuie… să-ți faci griji.

Știam, cumva, că nu trebuie să mai spun nimic. Jamie s-a ridicat în picioare, mai bine zis a țâșnit în sus, cu ochii măriți de groaza adevărului.

Dacă ar trebui să spun ce anume mi-a dat speranță în viață, aș răspunde că simplitatea ridicolă a ceea ce s-a dezvăluit în acel moment. Că dragostea – chiar și dragostea imposibilă a lui Paul pentru băiatul mort sau dragostea imposibilă pe care Mae și cu mine am împărtășit-o, sau dragostea imposibilă a fiicei mele – este fără sfârșit, nepătată, la locul ei dincolo de prostia noastră nesfârșită. Și că nu are nevoie decât de cea mai ușoară tresărire a amintirii sau de o singură atingere într-o salcie, sau de vaga sugestie a adevărului, pentru ca felul în care iubim, veșnic prezent, să ne copleșească. Preț de o clipă am stat față în față, tată și fiică. Adevărul.

— Nu pot, murmură Jamie, cu buzele tremurând.

— Șșt, am liniștit-o.

— Nu pot.

— Șșt. Ce nu poți?

Chipul lui Jamie s-a ridicat, cuprins de… Ce anume? Confuzie? Ușurare? Hotărâre? Furie atât de puternică, încât nu mai pare furie? Aș putea petrece ani în șir analizând chipul ei din acea clipă și ochii ei ficși ridicați spre tavan.

— Nu pot să înțeleg, a reușit Jamie să spună.

În partea din față a acelei camere mortuare cărămizii modeste, plină de un parfum greu, cele două sicrie stăteau expuse simetric, copia realizată

cu grijă a unui cuplu, soț și soție, vii dar adormiți, ca o diorama dintr-un muzeu al figurilor de ceară a unuia dintre cuplurile celebre ale istoriei. Singurul semn real al unei vieți trăite, mai bine spus, singurul semn al unei morți reale, era fanta lucioasă a ochiului lui Mae.

În clipa aceea, voiam să vorbesc la nesfârșit în spațiul deschis dintre pleoapele lui Mae. Voiam să explic sau să îmi cer de-a pururea iertare. Nu voiam să o părăsesc niciodată. Am cuprins în palme pielea rece și țeapănă de pe fața lui Mae. Mi-am apropiat gura de obrazul ei, apropierea și lacrimile împiedicându-mă să văd limpede. Cuvintele mi-au înțepenit în gât, m-am înecat cu cuvinte. Vorbele pe care le-am expectorat erau fără sens: Dumnezeule! Eu! Asta! Nu am făcut! Nu voi! Nu pot! Cum! Iubire! Te rog! Cineva mi-a pus o mână pe umăr, dar nu m-am oprit. Cuvintele nu mai erau cuvinte, erau niște sunete pe care le urlam. Ca un câine. Simțeam ochi ațintiți asupra mea, dar urlam mai departe.

În cele din urmă, am găsit puterea să-mi desprind mâna de pe fața care fusese a lui Mae. M-am ridicat și m-am întors.

Pretutindeni, ochi care mă urmăreau. Phil Chapman, de la drogheria Chapman, cu cei doi fii ai săi. Gregor Dempsey și curajoasa lui soție. Samuel Berg, mototolindu-și în pumni șapca de baseball de la Texas Rangers. Pastorul de la Prima Biserică Metodistă, la care nu mai fusesem de la vârsta de nouă ani. Mark Aulier, de la firma de pompe funebre. Și nenumărați alții pe care nu îi recunoșteam, adunați pentru spectacolul de neînțeles al morții, cu fețele încordate în încercarea de a mă înțelege. Și fiica mea. O pată întunecată în spatele încăperii. Toată tristețea, supărarea sau tulburarea lumii se citeau pe chipul lui Jamie. Am rămas tăcut și nemișcat și am lăsat ochii celorlalți să mă pătrundă. Aveau să treacă mai bine de

douăzeci de ani până când să se mai uite cineva la mine.

Am rămas acolo pe toată durata priveghiului. Până în zori. Nu știu când a plecat Jamie. Sau poate știam că pleacă și nu m-am putut uita. Oricum, era ultima mea șansă să spun ceva sau să mă uit pentru ultima dată, și am ratat-o. Dimineața, am condus alaiul la locul de veci aflat pe pământul familiei din spatele casei. În fața perechii de gropi stăteau două pietre de mormânt, nou-nouțe și insuportabil de lucioase, de parcă Samuel Whistler, cioplitorul, nu reușise să priceapă noțiunea fundamentală de moarte. Nu mă uitam însă la pietre, așa cum nu m-am uitat cum se cufundă sicriele în mormânt, așa cum mi-am întors privirea de la prima lopată de pământ pe care reverendul Dawdkins a insistat să o arunc în groapă. Mă uitam după fiica mea. Fiica mea care nu cu acolo.

După ce adunarea s-a terminat cu un șir nesfârșit de bătăi pe umăr și strângeri de mână, m-am dus singur spre casă, știind ca o s-o găsesc goală. Și cu toate acestea, am mers din cameră în cameră, strigând-o ca de obicei. Rutina este cea mai ușoară formă de negare. Inevitabil, m-am dus și în camera ei, unde am găsit dulapul de haine la fel de întunecat și gol cum fuseseră mormintele cu o oră înainte. Își făcuse patul cu o grijă aproape nemiloasă, de parcă ar fi fost un oaspete care voia să lase lucrurile întocmai cum le găsise. Pe cuvertura netezită de pe pat, inevitabila scrisoare. Nu am vrut să o citesc, dar până la urmă și asta era inevitabil:

> M-am hotărât să plec la New York. Știu că e îngrozitor să te părăsesc acum, dar înțelege-mă, te rog – este și mai îngrozitor pentru mine să rămân. Te rog, nu încerca să mă cauți. Când voi fi pregătită, am să te caut eu. Am nevoie de o viață despre care să știu că este a mea

[cuvintele *a mea* erau subliniate de două ori]. Sper că o să înțelegi. Nu știu să spun altceva decât adevărul. Viața mea aici nu mai este posibilă.

Cu drag,
Jamie

Am citit și răscitit scrisoarea. Când vine lovitura și știi că urmările ei se vor măsura în ani, vrei ca momentul de impact, impecabil și brutal, să nu se mai sfârșească. Dar și asta era inevitabil. Scrisoarea mi-a căzut din mână, și eu am căzut după ea. Întins pe podea, am închis ochii, ceea ce m-a făcut să văd lucrurile și mai limpede: sub lalelele și trandafirii ofiliți, sub un morman de pământ afânat, sub sicriul ei de nuc lucios, știam că ochiul lui Mae este încă deschis, ca o ultimă întrebare fără răspuns. Ce puteam spune despre mine? Ce puteam să îi spun ei? Nu sunt credincios. Singur însă în casa în care m-am născut, am crescut, am avut un fel de familie și am pierdut până la urmă totul, am început să vorbesc cu Mae de parcă se afla în cameră cu mine.

I-am spus: *A plecat, ce pot să fac?*

I-am spus: *Îmi pare rău, asta vrei să auzi?*

Ochiul lui Mae s-a deschis.

I-am spus: *Cum? Cum? Spune-mi ce să fac acum. Spune-mi ce vrei să fac.*

I-am spus: *E imposibil.*

I-am spus: *Să plece? Știu că este imposibil. Ca ea. Ce? Să plece pur și simplu?*

I-am spus: *Vreau să fiu cu tine.*

I-am spus: *Te-ai dus, Paul s-a dus, acum și Jamie s-a dus.*

I-am spus: *N-o să dureze mult până o să mă duc și eu.*

Ochiul lui Mae a lucit.

I-am spus: *Poate că trebuia să-i spun. Sau poate că trebuia să-i spunem amândoi de mult.*

Bezna din ochiul lui Mae nici nu s-a adâncit, nici n-a dispărut.

I-am spus: *Să-ți spun că mi-e dor de tine. Nu. Nu-mi pot închipui că te-ai dus. Nu pot concepe viața asta.*

I-am spus: *Am nevoie de tine.*

I-am spus: *Nu știu cum să trăiesc.*

I-am spus: *Nu mi-ar trebui mult. Moartea este imposibilă. Dar să mori e așa de simplu! O piatră legată de picioare. Un pistol în gură.*

Ochiul lui Mae a privit fix.

I-am spus: *Ce? Ce?*

I-am spus: *Spune-mi ce vrei să fac.*

Bezna din ochiul lui Mae s-a îngroșat, s-a umflat, umplând încăperea cu întuneric.

I-am spus: *Știu.*

I-am spus: *Știu, știu.*

Ochiul lui Mae n-a clipit.

I-am spus: *Fără încetare.*

Fanta din ochiul lui Mae a lucit prin întuneric, prin pământ și flori, ziduri și încăperi, și apoi, prin ani și ani.

I-am spus: *Fără încetare. Îți promit că o s-o aștept fără încetare.*

Diseară am de gând să vă spun o poveste pe care foarte puțini oameni o știu. Este povestea fetiței care a venit de pe tărâmul pământenilor, aducând cu ea cuvinte, gânduri și amintiri. Pentru cei mai mulți, povestea ei se sfârșește acolo unde începe Războiul din Isidora, dar fetița nu a dispărut pur și simplu de îndată ce a adus nefericirea în Isidora. Ce-i drept, după primele Lupte, când isidorienii au descoperit că vorbele sunt mai puternice dacă urli, fetița înțelese că nu prea mai avea cum să ia înapoi ce făcuse.

Uneori, se așeza între doi isidorieni care se înfruntau și le punea mâna pe piept la amândoi odată, încercând să le aducă aminte ce aveau de pierdut. Dar în zadar.

În cele din urmă, fetița se hotărî să lase în urmă Isidora cu totul. Puse niște mâncare într-o bocceluță, luă un toiag s-o ajute la mers și porni să pribegească. Isidora era însă cam cât pământul de mare, dar mai greu de străbătut. Pe pământ, cel puțin, erau hărți. Așa că fetița nu avu încotro și o luă pe drumul care i se păru cel bun. Se prea poate ca uneori să se fi învârtit în cerc. Pe oriunde se ducea, cuvintele pe care le adusese cu ea i-o luaseră înainte: „Bună!" o întâmpinau oamenii, iar ei îi venea să intre în pământ.

Fetița rătăci ani de-a rândul. Pribegia deveni viața ei și pe măsură ce umbla de colo-colo dintr-o copilă ajunse femeie în floarea vârstei, apoi îmbătrâni. Se spune că până la sfârșitul vieții s-a sprijinit în același toiag, care se scurta cu fiece an, de parcă viața ei avea să se sfârșească odată ce toiagul s-ar fi tocit de tot.

Cu câțiva ani însă înainte de a se prăpădi, ajunsă bătrână, fata ajunse în cele din urmă la capătul Isidorei, unde dădu peste orașul de aur. Dar aici lucrurile au luat o întorsătură ciudată. Până să găsească drumul, uitase ce căuta de fapt. Pe măsură ce isidorienii își aminteau tot mai mult,

ea îşi amintea tot mai puţin. Isidorienii din oraşul de aur se uitau uluiţi la femeia ciudată şi murdară, care se apropia de ei întrebându-i de unde venise. Nu-şi mai amintea nimic: nici de unde venise, dar nici cum să răspundă la o astfel de întrebare. Isidorienii se înfuriară. Le reamintea de oamenii neştiutori care fuseseră cândva, după cum credeau ei. Simţeau că Isidora se schimbase cu totul, dar hoaşca asta, nu. Trei puştani mai îndrăzneţi, care hotărâseră că baba nu-şi mai avea locul pe tărâmul lor, o duseră la un tunel care leagă Isidora de pământ şi îi făcură vânt în el.

Şi aşa, singura fiinţă care găsise vreodată Isidora şi se întorsese nu îşi mai amintea nimic de pe unde umblase. Nu mai ţinea minte însă, în sfârşit, nici tristeţea care o împinsese cândva să plece de pe pământ. Se poate spune, aşadar, că Isidora, sau ce mai rămăsese din ea, trăia mai departe înăuntrul femeii.

Seth

Concluzia

La unu și jumătate după-amiaza a sunat telefonul. Tata și cu mine, ca să mai schimbăm ritmul, urmăream *Vertigo,* filmul lui Alfred Hitchcock, și tocmai când casa scării din vechea turlă de biserică se mărea și se contracta simultan, se auzi schelălăind electronic al telefonului. Am sărit amândoi în picioare. Tata smulse receptorul din suportul lui alb.

— Alo?

Stăteam lângă el și auzeam vocea de la celălalt capăt al firului, ca un pârâit îndepărtat, strident.

— Domnul Waller?

— La telefon, răspunse tata.

— Domnule Waller, mă numesc Joe Klein, de la Willow Acres.

Tata miji ochii la mine, așteptând parcă o explicație. Ca în jocul pe care mama și cu mine îl jucam când eram mic, disperarea ei uluită de mai devreme mi se transmise și mie. Apoi, brusc, am început să mă întreb dacă regulile de vizită stricte de la „Sala de așteptare” nu aveau cumva un rost; știam că, indiferent ce veste groaznică urmau să îi comunice tatei, eu eram singurul vinovat.

— S-a întâmplat ceva?

— Nu vrem să vă alarmăm, dar credem că ar trebui să știți că soția dumneavoastră… Ei bine. Cred că cel mai potrivit mod de a vă spune este că a plecat de la noi.

— Ce vreți să spuneți cu „A plecat de la noi”?

— Se pare că o fereastră de la camera ei avea o încuietoare defectă. Unul dintre infirmieri a auzit-o și a fugit după ea. Dar… N-a mai ajuns-o.

— Ce vreți să-mi spuneți?

— Sunt sigur că n-a pățit nimic. Voiam doar să știți. De multe ori pacienții noștri se îndreaptă spre casă. Așa că să fiți atent.

— De multe ori? Cât de des se întâmplă asta?

— N-am vrut să spun așa ceva. Numai că… Doar că vă rog, așteptați acasă. Nu intrați în panică. Sunt sigur că o vom găsi repede. Avem mașini în tot orașul. Am chemat chiar și poliția.

— Ce păziți acolo?

— Îmi pare rău de ce s-a întâmplat. Cu adevărat. Dar cel mai bun lucru pe care îl puteți face este să așteptați. O să vă sunăm noi când o să aflăm mai multe.

Tata își smulse telefonul de la ureche și boxă cu el în aer, izbind nimicul.

— Bine. E-n regulă. Să mă sunați.

Tata azvârli telefonul pe canapea, se prăbuși în fotoliul lui și se prinse cu mâinile de cap, dezvelindu-și părul de frunte care începuse să se rărească.

— Maică-ta, spuse.

— Am auzit.

Nu aș putea spune de ce, dar în următoarele clipe am acționat instinctiv. M-am dus la ușa din față, am descuiat-o, am aprins toate luminile, să fie, în cazul că reușea să găsească drumul spre casă. Știam însă, firește că nu avea cum. La urma urmei, era o singură explicație pentru evadarea ei.

M-am dus la bar și am ridicat brelocul greoi al tatei. Cheile zornăiră când le-am aruncat spre fotoliu. Tata le prinse din zbor cu pumnul strâns, amuțindu-le. Ochii îi scânteiară și dădu din cap. Apoi ne-am suit în mașină și am pornit în noapte.

Câteva ore mai târziu, cerul căpătă o culoare cenușie, în aceeași nuanță ca asfaltul. Pretutindeni, construcțiile din Westrock păreau abandonate; chiar și armatele neobosite de zidari mexicani erau încă acasă, dormind. Pentru că în Westrock se construiește întruna și clădirile răsar după logica pădurii de bambus, orașul nu este niciodată același dacă treci pe acolo de două ori cu mașina. În momentul acela însă, în lumina albăstruie

mohorâtă, ciudată, de dinaintea răsăritului, unde totul era expus cu aceeași monotonie sinistră și complet încremenit, parcă mergeam printr-o fotografie, o clipă suspendată, în care totul nu era așa cum fusese înainte sau cum avea să fie, ci exact cum era, o amintire la timpul prezent.

Dar întocmai ca o scamă care se mișcă pe sticla unui diaproiector, în mijlocul vastei imagini nemișcate, iată mișcare: o pată, un trup, o împleticeală stângace pe câmpul enorm presărat cu balize portocalii pentru viitoarele conducte de gaze și cabluri electrice. Terenul era împrejmuit, iar în partea din față se vedea un indicator care arăta imaginea generată pe calculator a viitorului șantier, o clădire din sticlă metalizată plină de pante și parabole demente. Și în spatele indicatorului, îndepărtându-se tot mai mult, cu mersul ei neîndemânatic, dar încăpățânat, mama.

— Hei! Hei! am strigat.

Tata frână, iar roțile scrâșniră. M-am repezit afară, ca într-un film de acțiune. Gardul, din plasă de sârmă, avea în partea de sus un șir de *X*-uri. Am reușit să sar peste, alegându-mă doar cu o mică ruptură la șlițul blugilor.

— Mamă! Mamă! am strigat.

Terenul șantierului, care fusese folosit în primăvara trecută pentru o cultură de soia, era plin de noroaie și bulgări de pământ. De trei ori am aterizat cu palmele și cu bărbia în mâzgă.

— Mamă!

Își văzu de drum dar pentru o clipă întoarse capul spre mine și se opri, de parcă încerca să își amintească dacă eram salvarea ei sau eram persoana de care fugise de la bun început.

— Stai!

După aproape o sută cincizeci de metri, după ce tija de lemn a unei balize fluorescente de construcții se zdrobi sub piciorul meu, am strigat „Jamie!”, și ea s-a întors. Încet, gâfâind, m-am apropiat de ea.

— Eu sunt, i-am spus.

Mama a dat din cap, șovăitoare. Atunci am văzut-o, ținută strâns în mâna dreaptă, cu degetul mare frecându-se de ea ca de o piatră a dorințelor: harta Isidorei.

Deși simțeam că înnebunesc, știam că mama auzea mai degrabă tonul rostirii decât cuvintele, așa că am încercat să vorbesc cu nonșalanță, în glumă chiar.

— Unde ai de gând să te duci? am întrebat-o eu cu un zâmbet larg care îmi dezvelea dinții. Mama îmi studie gura atent și în cele din urmă zâmbi și ea cu o expresie fericită, tâmpă.

— Unde te duci? am întrebat-o din nou.

Mama se uită în jos, la vârful picioarelor care frământau un bulgăre acoperit cu iarbă, apoi ridică ochii spre mine, timidă și neajutorată.

— Ar trebui să fiu acasă, spuse.

Am făcut cei trei sau patru pași până la ea, am luat harta într-o mână și mâna mamei în cealaltă, pipăindu-i cu degetele verigheta.

— Norocul tău, am spus, împingând-o ușurel spre mașină. Am venit să te iau.

Când am ajuns la gard, tata stătea dincolo și se muta de pe un picior pe altul, legănându-se ca pendula unui ceas care a fost întors prea tare. Vorbea la telefonul mobil, explicându-le celor de la „Sala de așteptare” că o găsiserăm, dar brusc l-a închis. Mi-am scos tricoul negru și l-am întins peste gard ca mama să nu se taie în timp ce o ajutam să treacă peste. Odată ajunsă dincolo de gard, a fost întâmpinată de tata cu o îmbrățișare de urs, care aproape i-a strivit brațele de coaste.

— Slavă Domnului, spuse tata.

Mama râse nervos, întinzându-și gâtul să se ferească, dar tata o ținea strâns. Până la urmă, ea se înduplecă și se întoarse spre el, îl sărută pe obraz și exclamă:

— Ești din cale-afară.

După ce se eliberă din strânsoarea tatei, iar eu reușii să-mi trag peste cap tricoul meu făcut ferfeniță, mama deschise portiera și întrebă:

— Mergem acasă acum?

Tata dădu din cap.

În mașină, tata răsuci cheia în contact cu mâinile tremurânde și băgă în viteza întâi. La intersecția cu autostrada I–35, trecu pe banda ce duce spre sud. În fața noastră atârna o lumină roșie: un ochi scrutător. Am rămas tăcut un minut, gândindu-mă. Am netezit harta pe genunchi. În colțul din dreapta sus al conturului statului Texas, complicată și din loc în loc ștearsă, era X-ul de senat de mama acum zece ani, cele două cuvinte pe care le adăugasem eu:

HIGH PLAINS

Semaforul se făcu verde. Tata ridică piciorul de pe pedală, mașina se urni în față, și am reușit să spun ceva.

Am spus:

— Așteaptă!

— Poftim?

— Mama vrea să mergi în direcția cealaltă.

— Care direcție?

— Spre nord.

— Cum adică spre nord?

— Mergem acasă acum? imploră mama din scaunul din spate.

— Da. Da. Acasă. Acum, spuse tata și mașina urmă semnalizarea spre stânga.

— La dreapta! am strigat.

— De ce?

Am apăsat butonul torpedoului și capacul se deschise, dând la iveală un vraf de hărți, luminate slab de un bec cu lumină portocale. Am scos de acolo *Harta rutieră a Texasului*, am despăturit-o într-o secundă, ca o parașută care se umple cu aer, și vârful degetului găsi repede cuvintele „High

Plains”. Mașina se opri în centrul intersecției pustii în timp ce tata citi numele tipărit de sub semiluna grosolană și palidă a unghiei mele. Se uită la mine, făcu o pauză, apoi dădu din cap complice.

Mașina traversă apoi patru străduțe pustii, în timp ce roțile scrâșneau. În scurt timp, mergeam cu viteză de-a lungul fâșiei late de beton, fără de sfârșit, ce se întindea spre nord.

— Unde mergem? întrebă mama.

Harta foșni și se îndoi în poala mea când mă întorsei spre ea, zâmbindu-i.

Tata spuse:

— High Plains, după cât se pare.

Mama își rezemă capul de cotiera de piele a banchetei din spate. Răsuflă, îndelung și încet, așa cum făcea antrenorul Nelson, vechiul meu instructor de educație fizică, după ce trăgea ultimul fum de țigară.

— Acasă, spuse.

Câteva minute bune, în mașină nu se auzi decât fâșâitul adormitor al cauciucurilor. Tata se întoarse spre mine, își ridică mâna dreaptă de pe volan, îl lovi de câteva ori înainte de a-și întinde degetele spre mine și a mă atinge pe mână doar o dată. Era prima dată în ani de zile când tata mă atingea. Am împăturit harta ca să vadă mai bine și i-am arătat încă o dată High Plains, un punct negru la capătul păienjenișului de autostrăzi din Dallas. Tata mă lovi ușor cu degetele peste mână, de trei ori, apoi își puse palma peste ea.

După un timp, mama se ridică în capul oaselor pe bancheta din spate și ochii ei apatici apărură în oglinda retrovizoare.

— Unde mergem? întrebă ea.

— Acasă, am repetat.

— Acasă?

M-am întors, i-am zâmbit și am dat din cap.

Din nou se întinse pe banchetă, din nou oftă. Închise ochii. Părul nepieptănat i se răsfiră peste față.

— Acasă! spuse. Era și timpul!

Abel

Douăzeci și unu de ani și treisprezece zile

Se ținuseră de cuvânt. Într-o zi, stăteam iarăși la fereastră, dând iarăși formă caierelor lenețe de nori: o carte deschisă, un porumbel cu o aripă, bustul lui Aristotel. Afară, se auzi sunetul pașilor lui Mae apropiindu-se. Poștașul. Prin fanta ușii se rostogoli o scrisoare care aterizează pe podea. Ce simplu era. O singură scrisoare, semnată de congresmanul meu, care regreta să îmi aducă la cunoștință că era în interesul tuturor să mă scoată de pe pământul pe care familia mea îl avea de nu se mai știe când. „Niciodată, mă asigura congresmanul, nu am fost mai convins de aplicabilitatea legii exproprierii."

Trebuia să eliberez terenul până pe 1 octombrie. Eram compensat cu până la 150 la sută din valoarea proprietății, și congresmanul meu voia să mă înștiințeze că, dacă aveam nevoie de ajutor pentru mutat, era bucuros să mi-l ofere, pe gratis.

Asta se întâmpla pe 1 august 1998. Am calculat în minte ce însemna. Așteptasem douăzeci și unu de ani și treisprezece zile, și tot nu era de ajuns.

Îmi pare rău să spun că nu simțeam mare lucru. Poate că era doar năuceala care însoțește asemenea lucruri… și totuși zilele treceau și îmi revenisem prea puțin. Acum eram un om bogat; dacă doream, puteam angaja un avocat să mă lupt până la ultimul dolar și ultima zi ce îmi rămânea ca să aștept mai mult. Au mai trecut câteva zile însă și nu am mișcat un deget. Poate, mi-e rușine să recunosc, simțeam o oarecare ușurare că nu aveam de ales. Zilele treceau și nu mă apucasem de împachetat lucrurile. Dar ce merita păstrat? Și oricum, unde să le duc? Ce să fac, să mă mut într-un apartament în Florida, cu cutii cu sape ruginite, cărți mucegăite și echipamente agricole străvechi după mine?

Poate că atunci când aveau să sosească buldozerele, aveam să mă întind pe jos în fața casei. Nu în semn de protest, ci de totală capitulare. Poate dacă mă acopeream cu frunze și ramuri și aveam noroc, nu aveau să mă observe și aș muri eficient, presat drept în mormântul meu.

Într-o seară, cartierul era la fel de tăcut ca înainte de apariția vilelor fără număr. Cu toată absența zumzetului asurzitor al cosașilor care uneori parcă zgâlțâiau geamurile, dacă închideam ochii m-aș fi convins că totul era încă așa cum fusese odinioară.

M-am urcat în camioneta pe care o botezasem Iona fără de Cal. Motorul se trezi la viață. În lumina palidă a zorilor, farurile puternice ale camionetei luminară casa nefiresc, ca și cum Hollywoodul construise decorul pentru povestea celei mai anoste vieți a celui mai searbăd bărbat din America.

Știam unde mă duc și cu toate acestea nu mă hotărâsem. Nu fusesem niciodată în locul acela unde se întâmplase, nici măcar o dată. Atunci, de ce tocmai acum?

Drumurile erau schimbate, dar am găsit drumul din instinct. Betonul așternut ireproșabil se întindea dincolo de cartier formând vaste rețele de ciment pe terenul curățat, ca o schiță a viitorului. Dincolo de el, la o răsucire la stânga a volanului, șoseaua impecabilă cedă locul asfaltului plin de găuri de pe drumul FM 39. Dar chiar și acesta era pregătit pentru un nou destin. De-a lungul drumului se vedeau buldozere trase pe dreapta între conurile portocalii care trasau soarta șoselei 39 ca autostradă cu patru benzi, numită deja în unele locuri „Drum plăcut”.

În timp ce conduceam, aceste lucruri se înregistrau în minte ca fapte îndepărtate, ca amintirea unui roman citit cu ani urmă. Curba fatidică a șoselei F39 se apropia ca un vis, cu o logică irațională, o imagine în același timp

necunoscută și familiară, convingătoare, liniștitoare și amenințătoare.

Și iată și copacul. Stătea chiar în calea viitorului „Drum plăcut” și mai avea tot atât de puțin timp rămas pe pământul ăsta ca și mine. Amândoi eram una, restul lumii, alta. Am coborât din Iona fără de Cal și m-am dus la el.

Se vedea o știrbitură. Trunchiul era încovoiat la aproape un metru de rădăcinile sale încâlcite. Sub scobitură, copacul stătea înfipt ca un soldat în poziție de drepți, deasupra ei, copacul se înălța la fel de rectiliniu. Doar la acea urmă copacul se încovoia, ca un șold împins ușor într-o parte.

Am pus degetele în scobitură, ba chiar am îndepărtat coaja cicatrizată care crescuse acolo. Frunzele de deasupra mea se unduiră în bătaia vântului. Copacul suferise lovitura, dar crescuse mai departe. Aș fi vrut să pot spune același lucru despre mine.

Nu existau cuvinte pentru asta. Ca atunci când fotografiezi un apus orbitor sau povestești un vis, iar încercarea de a transmite experiența este întâmpinată cu o ridicare din umeri.

M-am întors la șosea. Pe lângă mine goneau mașini stârnind nori de praf, suflete care zăboveau o clipă, apoi dispăreau. Am stat acolo privind totul, apoi am visat cum mă privesc pe mine de pe partea cealaltă a drumului, stând acolo timp de un minut, apoi fiind eclipsat de un camion cu remorcă imens, apoi, după trecerea lui și a prafului ridicat, spulberându-mă de tot.

Firește, în câteva minute, a apărut și camionul imaginat. Zgomotul premergător, farurile avertizându-mă să rămân la adăpost. Dar nu am făcut-o. Pe măsură ce camionul se apropia, mă apropiam și eu de el, dorindu-mi doar consolarea aflată în tunetul asurzitor a o mie de piese mecanice funcționând la unison. Cu o fracțiune de secundă înainte de a mă atinge, când era prea

târziu ca șoferul să mai facă ceva, prea târziu chiar și să mă vadă, am mai făcut un pas.

Sângele scurs pe fața lui Iona. Lacrimile fiicei mele. Ochiul întredeschis al lui Mae. Chipul fratelui meu lipit de mine. Chipul lui Mae. Jamie.

Curentul de aer aproape că m-a doborât. M-am clătinat, dar n-am căzut. Trebuia doar să întind brațul și restul s-ar fi petrecut într-o clipită: picioare, organe, cocoașă, toate gândurile din bătrâna mea țeastă ar fi fost zdrobite pe loc, păstrând urma în zigzag a cauciucurilor. Era opusul Capelei Sixtine a lui Michelangelo. Bărbatul cu brațul întins nu către cel care dă viață, ci către cel care o ia. Aproape atins. Dar neatins. Mișcător.

Imperceptibil, am șoptit: „Îmi pare rău”. Sau, poate: „Am așteptat”. Sau poate cu totul altceva. Indiferent de cuvinte, acestea dispărură în cacofonia creată, în vârtejurile invizibile stârnite de pereții camionului și se stinseră în spatele luminilor de la remorcă.

Ca să înceteze, Războiul din Isidora a trebuit să ajungă mai întâi cumplit, mult mai cumplit. De sute de ani, bătăliile deveniseră deja întâmplări de fiecare zi. Conducătorii marilor armate născoceau cele mai prosteşti pricini pentru a porni unii împotriva celorlalţi. O ceartă între beţivi despre care batalion avea cele mai arătoase cizme se sfârşea uşor cu moartea a mii de oameni. Lucrurile au stat aşa câtva timp, dar în cele din urmii s-au schimbat. Acum războaiele se duceau de dragul războaielor. Se dădeau lupte pentru luptele aflate în desfăşurare. După care nu a mai rămas nimic în acel ţinut, nici un alt gând decât: să ucizi, să ucizi, să ucizi.

Şi astfel, războiul necondiţionat, ca şi iubirea necondiţionată, a devenit un lucru nerostit. Luptele ţineau la nesfârşit, nu mai exista altceva decât înfruntare. Nimeni nu mai avea timp să se gândească şi la altceva, darmite să mai şi vorbească despre asta. Sau, chiar dacă o făceau, exploziile asurzitoare acopereau orice nu răsuna mai tare decât o grenadă de mână.

Ultima confruntare din Isidora a ţinut aproape o sută de ani şi s-a stins treptat, întrucât soldaţii rămăseseră fără cartuşe. În vremuri străvechi, soldaţii poate ar fi renunţat la arme şi s-ar fi luptat cu mâinile goale. Poate or fi început să facă şi aşa ceva spre sfârşitul Războiului din Isidora. Armatele şi-au aruncat puştile, au ieşit din tranşee şi s-au întâlnit la mijlocul câmpului de luptă. Fără puşti însă, isidorienii, lipsiţi încă o dată de cuvinte şi de gânduri, nu mai ştiau ce să facă. Foştii inamici se uitau lung unii la alţii, aşteptând pe cineva care să pară că ştie ce face. Dar nu apărea nimeni. Şi uite aşa, isidorienii s-au aşezat jos acolo unde se găseau, şi-au pus mâinile pe pieptul celor care le fuseseră duşmani şi şi-au reluat vechile obiceiuri.

Mai este însă un lucru pe care vreau să-l amintesc. Este o veste proastă pentru isidorieni, dar una bună pentru noi. Cu toate că războiul, amintirea, gândirea și limba Isidorei pot fi urmărite printr-un mic tunel care separă Isidora de pământ, isidorienii, punând capăt războiului pentru că uitaseră totul, uitară pur și simplu să facă un lucru pe care ar fi trebuit să-l facă de mult timp. Au uitat să astupe tunelul.

Seth
Direcții pentru viitor

Ca să găsim vechea casă a mamei, singurele piste pe care le aveam erau: 1) să sperăm că, apropiindu-ne suficient de mult, mama ar fi în stare să ne arate drumul până acolo; 2) să găsim pe cineva, un vânzător bătrân, să zicem, care ar putea ști ceva sau ne-ar da niște indicii utile. Era o șansă infimă, la fel ca fuziunea spontană, dar eu aveam încă speranțe.

High Plains era la șase ore de condus. În primele două, în mașină s-a instalat tăcerea; mama zăcea aproape inconștientă pe locurile din spate și mergeam întins. În a treia oră, pe la ora șase dimineața, autostrada se aglomeră și până să zărim triunghiurile de sticlă albastră și prismele rectangulare cenușii din centrul Dallasului, mașina se târa exasperant din cauza traficului, o grămadă de lumini de poziție roșii care clipeau de te scoteau din minți, ca un episod colectiv de sindrom Tourette. În timp ce tata striga „Mișcă-te!”, „Bine, prostule!”, „Fă ce trebuie, zdreanță!”, din spate se auzea respirația adâncă a mamei, într-un somn agitat ritmic. În sfârșit, sângele rutier care circula pe autostrada I–35 începu să se subțieze. Am ieșit de pe ea la primele indicatoare pentru High Plains, patruzeci și cinci de minute de condus spre nordul orașului.

Am trecut pe lângă un panou mic alb pe care scria BINE AȚI VENIT ÎN HIGH PLAINS, TEXAS – UN ORAȘ SUTĂ LA SUTĂ AMERICAN. La fel cum constructorii vilelor din Westrock copiau la nesfârșit un număr de cincisprezece proiecte, orașul High Plains era o dublură a Westrockului, doar că elementele arhitecturale erau amestecate. De-a lungul străzilor se înșirau aceleași clădiri imaculate de birouri din sticlă fumurie, aceleași cinematografe scăldate în

neon, aceleași case vechi de cărămidă cu ferestre masive arcuite, aceleași schelete de metal ale viitoarelor malluri, aceleași schelete de lemn ale viitoarelor vile. Peste tot, norul de praf de la construcții se întindea peste stradă, începțoșând pentru scurt timp parbrizul.

M-am întors, ridicându-mă ușor de la locul meu, apoi mi-am lăsat mâna pe genunchiul mamei, scuturându-l ușor. Mama se mișcă în somn, apoi tresări și se ridică în capul oaselor.

— Ce? Ce e? întrebă ea, mișcând capul repede spre stânga și spre dreapta, cu viteza mecanizată a unei păsări. Unde suntem?

— Suntem aproape de casă, i-am răspuns.

— O, oftă ea. Minunat.

— Recunoști ceva?

Mama se uită la coastele de oțel ale unei viitoare biserici care alunecau pe lângă geamul ei.

— Bineînțeles.

M-am așezat pe locul meu din față și i-am spus:

— Știi, ne-am rătăcit puțin. Crezi că ai putea să ne spui pe unde vine casa ta?

Mama făcu un gest familiar, frecându-și degetul mare de arătător și mijlociu, cu mâna întinsă în față, de parcă încerca să pipăie ideea invizibilă pe care nu reușea să o explice. Până la urmă, își lăsă brațele să cadă și ridică din umeri.

— E-n regulă, i-am spus.

— Dar unde mergem? întrebă mama.

— Acasă.

Mama își reluă poziția de dormit, lăsându-și capul pe brațele încrucișate.

Tata șopti:

— Și ce facem acum?

— Mergem mai departe, cred.

Pe măsură ce mergeam însă totul părea din ce în ce mai improbabil. În High Plains nimic nu arăta mai vechi de un an sau doi. Ne era de acuma clar ca lumina zilei că era ultimul loc de pe pământ unde puteam scormoni după istorii din trecut.

M-am uitat la tata, așteptându-mă să mă întrebe când aveam de gând să renunț, în schimb el privea drumul cu atenția neabătută pe care de obicei o păstrează pentru History Channel

— Să o luăm metodic, propuse el. Începem de la un capăt al orașului și o luăm pe fiecare stradă în sus și în jos până ajungem la capătul celălalt.

Simțeam o sfârșeală sub stern, sau poate că era groaza, care se elimina prin câteva eructații pe care a trebuit să le înăbuș. Chiar dacă descoperisem că tatăl lui Taylor, a cărui familie era din High Plains, îi spusese lui Taylor povești despre Isidora, chiar dacă privisem cu o buimăceală în stare să-ți provoace anevrism că X-ul pe care mama îl desenase pe vechea mea hartă se suprapunea perfect peste High Plains, nu era exclus să fi tras concluzii greșite din niște date colectate în mod eronat, să fiu un cercetător empiric deplorabil, să fie nevoie de o minte deductivă mult mai avansată ca a mea pentru a afla adevărul despre mama, ca să nu mai vorbim de aflarea locului unde trebuia să meargă. Dacă aș fi putut s-o fac fără să mă vadă tata, m-aș fi plesnit cu banda de cauciuc până când durerea ar fi devenit de nesuportat.

Renunțasem deja. În loc să mă uit după ceva care să fi trăit mai mult decât un leming, am închis ochii și mi-am imaginat familia mamei. Închipuirea mea a cuprins tot. Mâinile bunicului meu, oricine fusese el, în timp ce o mângâia pe mama pe creștet. Buzele bunicii, oricine fusese ea, în timp ce o săruta pe mama pe frunte. Ochii mamei în ziua în care bunicii mei muriseră în felul lor neștiut, privindu-le trupurile. Imaginația mea se răsuci, se îndoi, se roti în jurul sentimentelor ei din acele clipe, când îi privea pe părinții ei pentru ultima dată. Era singura durere lucidă pe care avea să-și petreacă restul vieții îngropând-o în uitare. Ce fusese oare? Resentiment? Confuzie? Furie? Mâhnire neostoită, primară?

— Hei, mă strigă tata. Alo, Pământul către Seth. N-ai de gând să te uiți?

Am înălțat din umeri, apoi mi-am lipit fața de sticla aburită a mașinii, ca să nu mă vadă că închid ochii.

După câteva minute în tăcere, întreruptă doar de bâzâitul aerului condiționat și de zumzetul motorului, tata exclamă pe neașteptate:

— La naiba!

Am tresărit și am deschis ochii.

Afară, în mijlocul unui cartier întocmai ca al meu, o porțiune din cele o mie de variațiuni ale aceleiași arhitecturi anoste, stătea înghesuit ceva cu totul neobișnuit. Tata încetini ca să vadă mai bine. Era o casă foarte veche, părăginită, două caturi de lemn putrezit, povârnit, cojit. În față se vedeau rămășițele unui gard de fier forjat, care acum arăta grotesc, deși avea o frumusețe bizară, din pricina ruginii ce îi dezintegra volutele de metal, a porții aproape căzute din balamale, a ierburilor care îl năpădiseră. Părea că nimeni nu mai locuise aici de ani buni, că stătuse așa de zeci de ani poate, uitată și dărăpănată. Mă întrebam cum de nu căzuse încă sub lama buldozerului, așa cum se întâmplase cu cele câteva grajduri și șoproane răspândite prin Westrock la începutul metastazei acestuia, când aveam cinci sau șase ani.

Dar, ca să spun adevărul, aceste lucruri mi-au venit în minte după un moment de uluială când am rămas cu ochii ațintiți la numele mâncat ros de rugină cocoțat pe stâlpii ruginiți deasupra porții căzute într-o rână:

HAG ARD

— Haggard, am șoptit.

Tata dădu din cap.

— Haggard.

Apoi am văzut casa așa cum era. O ruină, o arătare mult mai rea decât mi-o închipuisem: o

alee cu pietriș (dar pietrele zăceau acum risipite prin iarbă), un grajd într-o rână (dar acum atât de povârnit, încât părea să sfideze legile fizicii), o casă veche albă (dar pereții dădeau acum la iveală lemnul cenușiu, putrezit de ploi, doar ici-acolo cu câteva urme de vopsea albă). După ce șocul de a fi găsi locul pe care mi-l imaginasem ani de zile și îl căutasem luni în șir a trecut, priveliștea m-a dezamăgit. Era ca și cum ai urmări ecranizarea unei cărți îndrăgite, cu emoția de a vedea materializat ceea ce existase doar în închipuirea ta, dar cu tristețea că din acel moment nu vei mai fi în stare să ți-o imaginezi altfel decât așa cum a apărut în fața ochilor tăi.

Pe bancheta din spate, mama săltă capul, apoi exclamă:

— Am ajuns!

Tata trase mașina pe partea cealaltă a străzii, în fața unei case cu două etaje tencuite impecabil, apoi ne urmă pe mama și pe mine după ce coborârăm din mașină și pășirăm peste ruinele porții.

Soarele se ridica deja pe cer și pietrele risipite pe aleea care ducea la casă aruncau umbre lungi peste iarba neîngrijită.

Nu mai știu ce mă așteptam să găsesc acolo sau dacă am crezut că mamei îi va face bine să revadă casa copilăriei sale, care era la fel de degradată ca și mintea ei. Am înconjurat casa, în timp ce îmi închipuiam că șirurile de McVile de alături se făcuseră una cu pământul, lăsând loc câmpurilor întinse pe care le cunoscuse mama. M-am întors cu fața spre casă și am descoperit că și închipuirea mea putea să și-o amintească așa cum trebuie să fi fost odinioară. Imaginația mea îndreptă stâlpii îndoiți, îndepărtă crăpăturile din ferestre, repară acoperișul spart, îi readuse pe membrii dispăruți ai familiei mamei.

În timp ce tata și cu mine, buimăciți și amuțiți, ne învârteam de colo-colo, mama se strecură

neobservată. Se duse drept la locul unde în iarbă se vedeau două uși mâncate de rugină. Deschise una dintre ele care scârțâi chinuit și lăsă la iveală câteva trepte de ciment ce duceau spre beci. Mama coborî trei trepte, apoi se ghemui sub ușa care rămăsese închisă.

— Ce faci? am întrebat-o. Nu e bine să stai aici.

Mama nu răspunse.

— O să te rănești, spuse și tata.

— Haide, am rugat-o.

Într-un sfârșit, mama scoase un oftat lung, dureros, apoi scânci:

— Nu te aud. Sunt invizibilă.

Tata ridică din umeri, apoi îmi spuse că, dacă plecăm de acolo, mama s-ar putea să ne urmeze.

Ne-am dus atunci pe partea cealaltă a casei, ajungând la câteva morminte împrăștiate în iarbă. Am citit numele de Haggard cioplit în piatră de nenumărate ori și m-am întrebat care dintre acei Haggard fuseseră bunicii mei și care anume fuseseră doborâți de varianta EOA-23 a bolii. Tata veni și el pe nesimțite lângă mine, la picioarele pietrei de mormânt pe care scria Mae Haggard. Tata îmi puse mâna pe creștet, așa cum făcea când eram mic.

Dintr-odată, am simțit cum mă cuprinde un val de dezamăgire care a alungat orice urmă de orgoliu sau satisfacție. Știam că descoperisem casa veche a mamei, dar ce era de văzut la ea? Un nume, pământul, o casă pustie, uitată și măcinată de vreme – atâta rămăsese din familia și viața de care fugise mama, atâta rămăsese din oamenii pe care nu i-am putut cunoaște.

Am stat așa mult timp, în timp ce tata mă mângâia pe păr.

M-am întors. Căldura îmi cuprinse fața ieșind din sinusuri; simțeam cum mă ard colțurile ochilor.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă tata.

Am început să plâng pesemne, pentru că, până să îmi dau seama, brațele tatei m-au cuprins strâns

și pe mâneca tricoului său gri de bumbac s-au întins patru rotocoale umede în dreptul ochilor și nărilor. Brațele lui erau mai grele decât îmi aminteam.

— Trebuie să aflu, am spus.

— Să afli ce?

M-am gândit.

Am răspuns în gând: „Că încă o mai iubești? Că n-o să-ți mai fie rușine cu ea? Că n-o să te mai prefaci că nu există? Că încă ne avem unii pe alții? Că, demult, am fost o familie și am fost fericiți?”

— Că nu e totul pierdut, am spus.

Dacă începi să crezi că nu vei ajunge niciodată în Isidora, trebuie să găsești o cale să speri. O cale să crezi. Credința ta în Isidora și îndepărtarea de tărâmul ei sunt unul și același lucru. Ajungi la Isidora așa cum ajungi la multe alte lucruri: credința în ea și realizarea acestui vis sunt ca doi gemeni siamezi, inima unuia pompând sângele celuilalt. Pentru a ajunge la Isidora trebuie să crezi că vei ajunge la Isidora.

Dar dacă, ajuns la bătrânețe, încetezi să mai crezi, dacă hotărăști că ai căutat-o destul, dacă începi să-ți numeri greutățile, dacă, învins, te întorci acasă, dacă la sfârșitul vieții tale ajungi să te numeri printre cinici, promite-mi că vei păstra pesimismul doar pentru tine. Promite-mi că nu vei fi atât de egoist încât să păstrezi ideea de Isidora doar pentru tine.

Va trebui, în schimb, să o împărtășești și altora, să le povestești copiilor tăi cât de aproape ai ajuns, că, de-ai fi avut încă un bidon de apă sau un alt sac cu merinde, poate că ai fi reușit să mergi până la capăt.

Adevărul e că ideea de Isidora a fost întotdeauna la fel de importantă ca Isidora însăți. Isidora este lumina care ne intră prin ferești. Fără ea, întunecimea nopții ne-ar pătrunde în odăi, în toate ungherele, lăsându-ne orbi, să ne împiedicăm și să ne izbim de lucruri.

Și astfel, în ultimele clipe ale vieții tale, când copilul tău îți va apropia urechea de buzele tale, încordându-vă amândoi pentru un ultim cuvânt, promite-mi că vei șopti „Isidora”, ca și cum s-ar afla chiar în fața ochilor tăi.

Abel
Totul

De-a lungul anilor, mi-am imaginat acest lucru de nenumărate ori. Picioarele ei șovăind în prag, o bătaie în ușa mea. Aș fi descuiat ușa și aș fi deschis-o larg, iar în fața mea ar fi fost chipul lui Jamie.

I-aș fi spus: „Îmi pare rău". I-aș fi spus: „Îmi pare rău pentru atât de multe lucruri". I-aș fi spus: „Sunt atât de multe lucruri pe care trebuia să ți le fi spus mai devreme". I-aș fi spus: „Dar, mai ales, îmi pare rău că n-am avut curajul de a-ți spune singurul lucru care ar fi însemnat ceva înainte de a fi prea târziu. Că nu ți-am spus adevărul. Am crezut că este spre binele tău. Mama ta a crezut asta. Eu n-am fost prea sigur, dar n-o învinovățesc. Dau vina pe mine pentru egoismul de a mă bucura de fericirea mea cu atât de mult timp în urmă. O asemenea fericire nu poate aduce decât necazuri, și uite ce s-a ales din viețile noastre. Am crezut cândva că o fericire e cel mai simplu lucru din lume. După cum s-a dovedit însă, de ea a atârnat numai suferință. Nu știu dacă o să pot face față. Poate e mai bine să trăiesc doar cu gândul unei fericiri posibile decât să renunț la cea veche și neîndoielnică și să mor bucuros. Te rog, nu trebuie să spui nimic. O să plec. Casa este a ta".

Și apoi, ca ultim gest, i-aș fi înmânat lui Jamie singurul lucru de-al meu care putea să însemne ceva pentru ea – jurnalul în care bunica ei scrisese poveștile din imaginația familiei noastre.

Îmi mai rămăseseră doar câteva săptămâni în casa mea și eu încă nu mișcasem nimic. Nu aveam niciun plan și zilele curgeau una după alta. Uneori nu făceam decât să stau pe canapeaua roasă și jegoasă, cu cartea mamei plină de povești despre Isidora în poală, citindu-le în ordinea lucrurilor pe

care mi le aminteam, dar fără să le parcurg cuvânt cu cuvânt. Alteori, din obișnuință, îmi iroseam timpul, ore întregi, plivind buruienile din grădină, de parcă nu urma să fie distruse oricum cu buldozerul, odată cu casa. Sau mergeam cu Iona fără de Cal departe, spre nord, o călătorie în care, practic, urmăream istoria în sens invers a fermei mele: cartiere vechi de cinci-zece ani, care făceau loc unor case noi-nouțe, care făceau loc scheletelor din lemn de pin ale unor viitoare case, care făceau loc marcajelor din beton unde urmau să se înalțe niște cartiere, care făceau loc – în sfârșit – peisajului din copilăria mea, o nesfârșită compoziție de linii orizontale, întrerupte doar ici-colo de câte o casă al cărei acoperiș triunghiular se înălța ca o turlă de biserică deasupra pământului.

În după-amiaza aceea, întorcându-mă dintr-o excursie de două ore către niciunde, am oprit mașina cu o smucitură pe aleea de dale.

Vara părea să își anunțe sfârșitul în multe feluri. Salcia își lepădase deja frunzișul în mare parte, dându-și degetele golașe și obosite la iveală. Iarba înaltă din față, ca și casa din spatele ei, era o imitație țeapănă și lipsită de strălucire a existenței ei de dinainte, fărâmându-se sub cel mai ușor pas. Era încă prea devreme pentru toamnă, totuși; nu putem da vina pe anotimpuri, tot așa cum nu ne putem bizui pe ele pentru reînnoire. Peste vechea casă se abătuse ceva din afara ciclurilor cunoscute ale vieții.

Această zi era însă minunată. Căldura soarelui îmi mângâia fața. Un timp, am studiat norii de pe cer, dând un nume formei lor: vapor cu aburi, Mickey Mouse, pantaloni zdrențuiți, urs cu fălcile deschise, falus. Deodată, la auzul vocilor venind din spatele casei, inima îmi sări din piept drept în stomac, bătând ca niște tobe. Cuvântul *Intrus*! mi se urcă în gâtlej. În caz că intrușii erau niște hoți, am căutat pe pământ ceva cu care să mă apăr. Nimic însă, nici măcar o piatră ca lumea. Așa că,

în lipsă de altceva, mi-am încleștat pumnii, de parcă mai credeam că trupul meu obosit, care abia era în stare să sufle într-o păpădie, mai putea să se bată strașnic, ca pe vremuri, dacă ar fi fost nevoie.

M-am uitat cu fereală pe după colțul cu vopsea jupuită al casei și i-am văzut: doi bărbați așezați pe pământul din grădină. Mi-am descleștat mâinile.

La vârsta mea, orice pas este un chin, o durere ușoară în toate încheieturile, în oase și mușchi. Pe măsură însă ce mă apropiam, uimirea alungă durerea mersului.

— Hei, am strigat.

Cei doi tresăriră, se ridicară repede în picioare și se întoarseră spre mine. În lumina soarelui, chipurile nu li se distingeau.

— Pământul acesta este încă al meu, le-am spus.

Cel mai scund dintre ei înălță capul și mormăi că îi pare rău și că o să plece de acolo. Era însă o voce de băiat, nu de bărbat. M-am apropiat să îl văd mai bine.

Pe chipul băiatului se citeau o stinghereală și o confuzie și mai mari. Bărbatul care îl însoțea – trebuie să fi fost tatăl – îl urmărea cu atenție.

Băiatul mă cerceta cu privirea, scrutându-mă cu atâta intensitate, încât cuvintele îi scăpară de pe buze aproape fără voie:

— Cine sunteți dumneavoastră?

— Sunt proprietarul acestui teren, am spus, cu o voce tot mai nesigură.

Sub murdăria care îi întuneca fața, sub puzderia de coșuri dintre sprâncene (semnul iminentei bărbății, pe care îl purtasem și eu cândva), ochii băiatului mă cercetau atent.

Aș minți dacă aș spune că mi-am dat seama de adevăr de cum mi s-au oprit ochii asupra băiatului. E adevărat însă că, deși ajunsesem să văd chipul lui Jamie în toate chipurile din lume, în băiatul din fața mea am văzut cu totul altceva: nu atât chipul lui Jamie cât distanța dintre fața ei și fața lui, așa cum te uiți la un copil și încerci să deosebești pe

chipul lui care dintre trăsăturile părinților s-au păstrat și care nu.

— Îmi pare rău. Plecăm de îndată. Doar că… Mă rog, e un lucru complicat. Doar că noi credem că mama mea este de prin părțile astea, nu știm precis, iar ea îmi spunea niște povești, despre un loc imaginar numit Isidora și… băiatul se poticni și apoi tăcu.

A trecut mult timp până să îmi cred urechilor. Mi s-ar fi părut mai plauzibil ca mama să sară din groapă decât ca acest băiat întristat să stea lângă mormântul ei, la cincizeci de ani după ce se prăpădise, și să îmi vorbească despre poveștile pe care mama mi le spunea în copilărie. Mușchii vezicii urinare, care nu mai erau ce-au fost, mă trădară și pentru o clipă am simțit un firicel umed și cald curgându-mi pe coapsă. Sângele îmi năvăli în creier și m-am rugat ca, în cazul în care urma să mă lovească apoplexia, să mai aștepte până să îl întreb:

— Mama ta… Cine este?

Ochii noștri, cu privirile încleștate, comunicau de unii singuri. Băiatul se întoarse spre tată și îi aruncă o privire disperată și încurcată care cerea lămuriri, sau poate încuviințare. Tatăl lui se încruntă însă, și pe fruntea lui se citea încurcătura crescândă.

Băiatul deschise gura din nou.

— Ăă… Cum o cheamă?… Jamie. Jamie Waller.

Pentru o clipă, am crezut că murisem deja. Poate că acel camion uriaș mă călcase până la urmă. Poate că, din acel moment și până acum fusesem în pragul iadului, pedeapsa pentru o viață ca a mea fiind conștiința faptului că eram silit să o aștept pe fiica mea întreaga veșnicie. Acum însă, poate că ispășisem deja pedeapsa și tribunalul din ceruri mă pusese în libertate.

Trebuia să am dovada că eram viu. Am tropăit, ca să le reamintesc picioarelor de tăria pământului.

Mi-am înfipt unghiile în carnea brațului ca să simt durerea pământească. Mi-am plimbat degetele peste fața ridată și îmbătrânită ca să simt efectele vârstei pe care numai starea de muritor o poate aduce. Până la urmă, cel care m-a convins să cred a fost gustul sărat al lacrimilor pe buze.

— Pe fiica mea o cheamă Jamie, am spus într-un târziu.

Tăcerea tuturor gândurilor noastre.

— Părinții mamei au murit, șopti băiatul cu glas tremurător.

Am dat din cap.

Nu am fost în stare să spun nimic altceva. Trupul meu uzat îmi îngădui doar să mă întorc și să le fac semn cu mâna să mă urmeze.

Cuprinși de buimăceală, toți trei pornirăm spre casă purtați parcă de un vânt imperceptibil.

Nefiind în stare să spun ce s-ar cuveni într-o asemenea situație, i-am întrebat pe băiat și pe tatăl lui dacă vor niște cafea. Deși, ca să spun adevărul, nu mai avusesem cafea în casă de mai bine de optsprezece ani.

— Nu, mulțumesc, răspunse bărbatul.

Băiatul se întoarse spre tatăl său, cu fața chinuită de nedumerire, și îl întrebă:

— Îmi dai voie?

Arătă apoi spre ușă într-un gest scurt, cu un deget tremurând.

— Nu, nu, am spus. Nu pleca. Nu pleca. Te rog, nu.

M-am lăsat încet în vechiul meu scaun ce scârțâia, lângă ce mai rămăsese din masa de sufragerie. Le-am făcut semn cu palma întinsă celor doi să se așeze și ei. Și astfel, câteva minute bune, toți trei am stat așa, încercând fiecare să deschidă gura din când în când, numai că vorbele ne rămâneau pe buze, de nerostit.

— E frumos aici, reuși bărbatul să articuleze în sfârșit.

Am ridicat din umeri, cercetând modelul fin al unei crăpături din podea.

Când i-am auzit glasul, am tresărit, cât pe ce să răstorn scaunul. Cine poate descrie sunetul real al unei voci reale pe care cineva și-a petrecut douăzeci și unu de ani închipuindu-și-o?

— Heeeei? întrebă ea cu voce cântată la ușa din față. E cineva acaaaasă?

Mi-am sprijinit mâinile pe masă. Cumva, la un moment dat, probabil că am sărit în sus: când melodia din glasul lui Jamie a ajuns la mine, m-am pomenit că stăteam în picioare ca să o întâmpin. Când i-am văzut chipul, în creierul meu au izbucnit un milion de gânduri, într-o învălmășeală cacofonică.

Plăcile tectonice ale corpului meu s-au deplasat brusc, nelăsând nicio articulație neatinsă de cutremur. Jamie însă merse drept spre bucătărie, trecând pe lângă mine ca o adiere.

— Bună, făcu ea. Dumnezeule! Mor de foaaaame!

Deschise un dulap cu un scârțâit ruginit și desfăcu o pungă de Cool Ranch Doritos.

Se poate să îi fi rostit numele, se poate să nu i-l fi rostit; oricum, numele ei îmi luă tot oxigenul din plămâni.

— Unde sunt ceilalți? întrebă ea. Unde e mama?

Îi văzusem chipul peste tot. Crezusem că o să mor. Crezusem că în clipa în care chipul fiicei mele va revendica totul, când pietrele și apa, casele, mâinile și pământul de sub picioare se vor uita la mine având ochii ei, când nu va mai exista nimic în afară de ea, atunci eu o să dispar. Poate că mă înșelasem însă. Poate că în tot acest timp o văzusem peste tot pentru ca în cele din urmă să o găsesc undeva. Aici și acum, în fața ochilor mei. Fiica mea. Voiam să întreb, într-un milion de feluri, cum de era posibil? Voiam să o întreb: „De ce? De ce acum? Și cum?” Voiam să vorbesc de-a pururi. Voiam să plâng. Voiam să o prind în brațe

și să dansez prin casă. Voiam să o ridic în aer. Voiam să îi ating fața și să o întreb, din nou, dacă se putea. Atât de plin de recunoștință, atât de confuz și imposibil era momentul încât mi-a trebuit un minut ca să mă gândesc: Dar.

Dar, dacă se întorsese la mine și era iarăși fiica mea, dacă se întorsese la mine ca și cum era o zi oarecare din viața de dinainte, atunci, ce? Atunci, sau visasem acest moment cu atâta intensitate încât mintea mea îl transformase în realitate, sau toți acești ani – un soț, un fiu, viața pe care și-o crease – dispăruseră.

— Mama ta, i-am spus. Mama ta. Nu este aici.

Făcu un pas spre mine și își înfipse degetele în barba mea.

— Dumnezeule! Te simți bine? mă întrebă. Nu arăți prea grozav.

— Știu.

— Arăți atât de bătrân, adăugă ea.

Am oftat.

Am întrebat-o:

— Îți vine să crezi că au trecut douăzeci și unu de ani?

— Douăzeci și unu de ani? repetă Jamie ca un ecou.

Mi-am desfăcut larg brațele, apoi am îmbrățișat-o. Chiar dacă nu mi-a mai rămas mare lucru din mușchi, am strâns-o cu toată forța. Am strâns cu toată puterea pe care reușeam să o adun, și tot nu era de ajuns. Nu era îndeajuns ca ea să fie atât de aproape de mine, nu era îndeajuns ca trupurile noastre să se contopească, nu era îndeajuns să devenim ca unul, nu era îndeajuns să știu că nu o voi pierde din nou. Lacrimile îmi puseră stăpânire pe răsuflare.

În cele din urmă, dislocându-și omoplatul ca Houdini[18] din lanțurile în care era prins, reuși să se elibereze. Se uită pe îndelete la chipul meu, la acel dezastru îngreunat de vreme, acel amestec jalnic

de recunoștință, remușcare și, firește, de dragoste simplă și sinceră.

— Dumnezeule! Ce ai?

— Îmi pare rău, am spus.

Jamie dădu din umeri, rupse colțul pungii de Doritos și o ridică spre tavan, lăsând să-i cadă în gura deschisă o avalanșă de bucățele de chipsuri.

În cele din urmă, am știut ce trebuie să fac. Dar mai întâi m-am uitat la fața ei îndeajuns de mult încât să mă conving că va fi tot acolo când o să mă întorc, că era mai mult decât o himeră, ceva mai mult decât un simplu regal de prestidigitație mentală.

În camera de zi, jurnalul mamei se odihnea pe raftul de sus al bibliotecii. M-am întins după el și l-am luat.

Când m-am întors în bucătărie, i-am găsit pe cei doi în picioare. Degetele băiatului mângâiau spătarul vechiului scaun al lui Mae. Brațul bărbatului era petrecut pe după umerii femeii. Jamie îndesa metodic, cu degetele mânjite cu portocaliu, chipsuri între buzele ei rotunjite ca litera O.

Am făcut câțiva pași. Nu spre fiica mea, ci spre – cine? Nepotul meu? El își ridică ochii să îi întâmpine pe ai mei. Brațele îmi tremurară când le-am întins, încordate sub greutatea jurnalului. Degetele noastre s-au încrucișat pe cotorul cărții.

— Ce e asta? întrebă băiatul.

Am dat din umeri. Ce să-i fi zis? Că asta este tot ce ne-a mai rămas? Mai bine să spun simplu:

— Vreau să îl păstrezi tu.

Băiatul a înțeles, poate. Pe barbă am simțit, în răsuflarea lui, răsuflarea mamei, a lui Mae și a lui Paul, și răsuflarea lui Jamie.

— Este sănătoasă? am întrebat în șoaptă. Dar știam răspunsul.

Încet, băiatul clătină din cap.

— Memoria? am mai zis. Dar știam răspunsul.

Încet, băiatul dădu din cap, răsuflarea i se înteți și, din nări, lacrimile îi picurară pe gâtul meu.

Trăisem fiecare zi din viața lui Jamie cu această teamă. Aproape că mă convinsesem că era imposibil. Când doctorul mi-a spus că numai copilul unui bolnav de această maladie o poate moșteni, în mine s-a descătușat ceva. Și, cu toate acestea, am purtat în mine frica, așa cum îți porți sângele. Să fi fost teama că doctorul se înșela, că boala își avea logica ei crudă pe care nimeni nu o poate prezice? Sau poate că frica fusese altceva? Că poate nașterea lui Jamie nu fusese târzie, ci se petrecuse exact la timp, la nouă luni după întoarcerea fratelui meu? Să însemne asta că Mae se înșelase când se întorsese de la privată acum așa de mulți ani? Sau că mințise? Ori știuse că dragostea noastră era atât de profund nelalocul ei, încât îi modificase ritmurile corpului, insistând pe ceea ce era drept? L-am mângâiat pe băiat pe creștet. Acum nu mai avea importanță. Puține lucruri mai aveau. Puține, în afară de acesta. Eram mai obosit, dar și mai lucid ca niciodată.

Acum, că blestemul familiei noastre o lovise și pe ea, simțeam nevoia să îl liniștesc pe băiat, să îi spun ceva care să explice totul. Dar ce? Să îi spun că eram o persoană care cândva se îndrăgostise de orice – și ce altceva aș fi putut face? Să îi spun că toate încercările mele de a găsi o cale de a trăi sfârșiseră prin a deveni viața mea? Să îi spun că așteptasem așa de mult, încât aproape că uitasem ce aștept, că așteptarea aproape devenise scop? Să îi spun că aș fi continuat așa mereu, că aș fi păstrat amintirea noastră la nesfârșit pentru că amintirea era singurul loc rămas pentru iubirea mea? Să îi spun că numai imposibilul – iubirea mea pentru Mae, iubirea lui Paul pentru Jamie Whitman sau iubirea pentru fiica mea, sau credința că ea se va întoarce la mine, sau lumea închipuirilor despre familia mea – putea face posibilă viața? Că imposibilul făcuse posibil și așa ceva? Să îi explic

băiatului că acum, după ce ajunsese aici, nu mai era nimic de spus, că nu exista înțelepciune, ci numai faptul fără sens și fără rost de a exista? Sau să urlu, din rărunchi, că încă vom exista?

M-am mulțumit să dau încet din cap. Băiatul duse cartea la piept. Mâinile mele erau ușurate de povară.

Istoric genetic, partea a V-a

Boala Alzheimer, cu miriadele sale de forme și variante, a fost considerată, de-a lungul istoriei, o simplă etapă a procesului de îmbătrânire, un declin brusc al minții anticipând declinul brusc al trupului. După cum notează David Shenk în cartea sa, *Uitarea. Boala Alzheimer: portretul unei epidemii,* boala a fost descrisă cu mult înainte de a fi clasificată științific. Poetul latin Iuvenal, de exemplu, era de părere că „mai rea decât orice decădere a trupului este slăbirea minții care uită numele sclavilor și nu își amintește chipul vechiului prieten cu care a cinat aseară, și nici chipurile copiilor pe care i-a zămislit și crescut". Cu mii de ani înainte ca Alois Alzheimer să privească prin microscop, dobândind prima imagine din lume a conglomeratelor și plăcilor maladiei, ceea ce am ajuns să numim „boala Alzheimer" a cunoscut multe alte denumiri: *„morosis* în grecește, *oblivio* și *dementia* în latinește, *dotage* în engleza medievală, *démence* în franceză și *fatuity* în engleza din secolul al XVIII-lea". Dar chiar și la cincizeci de ani după ce renumitul neurolog Emil Kraepelin a denumit acest sindrom *morbus Alzheimer* în onoarea descoperitorului, în lumea largă boala Alzheimer a fost în continuare considerată o simplă ciudățenie neurologică, la fel de răspândită ca boala Parkinson sau maladia Huntington. Cu toate că diagnosticul exista deja pe la jumătatea secolului XX, copiii de vârstă mijlocie încă ieșeau din cabinetul doctorului de familie mulțumiți cu diagnosticul vag de „senilitate" sau „demență" pe care îl primiseră părinții lor.

Lucrurile au început să se schimbe abia la sfârșitul anilor '70. Pe măsură ce medicina a progresat într-un ritm amețitor, anti- coagulanții, chimioterapia și antibioticele puternice au

prelungit viața cu aproape un deceniu, iar națiunile dezvoltate s-au trezit cu o nouă configurație demografică. Numeroși, deseori cu prea puține alte preocupări în afară de telefonul săptămânal de la fiicele și fiii plecați departe, vârstnicii au început să se asocieze, să observe și să emită pretenții. Și așa au apărut promoțiile speciale pentru înscrierile timpurii, biletele reduse pentru vârstnici, nesfârșitele rafturi cu cărți tipărite cu caractere mari și cel mai puternic grup de lobby din țară, Asociația Americană a Pensionarilor. Întrucât un mare număr de persoane a supraviețuit pensionării, vârstnicii au început să vadă în declinul minții lor ceva anormal. Au cerut diagnostice și tratamente specifice, au cerut ca medicii să denumească acel lucru drept ceea ce este. Din această combinație dintre o nouă generație de cârcotași și armata de companii farmaceutice nerăbdătoare să cucerească piața noii maladii cronice atât de răspândite, boala Alzheimer a căpătat repede în conștiința publicului larg statutul de epidemie.

Cam în această perioadă, cu numai trei ani înainte de înființarea Asociației Americane a Pensionarilor, a plecat din casa părintească și Jamie Haggard (Subiectul A-39 din raportul doctorului Shellard).

Nu mi-a rămas decât să îmi imaginez ceea ce a rămas necunoscut din acei ani despre mama. Și cu toate acestea, indiferent de motive, imaginea pe care o am despre plecarea ei la New York nu ar putea fi mai clară nici dacă aș fi trăit-o eu însumi:

În zorii celei de-a treia zile a călătoriei cu autobuzul din Texas, monotonia spațiilor întinse din High Plains a fost brusc întreruptă, la o singură curbă, de Munții Allegheny înălțându-se ca o epifanie înainte de intrarea pe autostradă. În acel moment, mi-am imaginat eu, mama a făcut un jurământ. Mai târziu, avea să râdă de naivitatea lui. O fată de optsprezece ani jurând să uite trecutul, jurând să nu se mai întoarcă, jurându-și nu mai

puțin decât o renaștere. Chiar și atunci însă, a făcut eforturi să scape din ghearele îndoielii:

Oamenii fac tot timpul legăminte, și-a spus. Legământul tăcerii, al sărăciei, al castității, al fidelității. Chiar și legământul renașterii. Poate că nu e imposibil.

În primii ani petrecuți în New York, mama a respectat hotărârea luată. Când ceilalți puștani de la colegiu o încolțeau pe la petreceri și, cu o voce fierbinte, mirosind a bere, o întrebau de unde este, inventa ceva. Chiar dacă povestea se modifica adesea, cele trei surori din Florida devenind două surori și un frate în Arkansas, ceilalți rareori băgau de seamă contradicțiile, lucru care a învățat-o cât de puțin ascultă oamenii cu adevărat.

Chiar și tatei îi spunea jumătăți de adevăr. I-a spus că este din Texas, că părinții ei muriseră, dar când el o întreba numele orașului mințea, rostind primul cuvânt care îi venea în minte. O vreme, tata a insistat să afle mai multe detalii, iar preaplinul noii sale iubiri, ca o torță pe care ținea să o ducă în întunecimile ei, lumina totul și pârjolea ceea ce el începuse să simtă că o ținea pe mama departe de el.

Cu toate acestea, ea i-a dezvăluit prea puțin. Așa că a trebuit să-mi imaginez cum au stat lucrurile. Poate că, în toți anii de când fugise de acasă, una dintre puținele mângâieri găsite de mama în durerea sa fusese unicitatea acesteia, faptul că o asemenea mâhnire și trădare ca ale ei erau ale ei și numai ale ei. Că se găsea în afara oricărei înțelegeri. Că durerea ei nu putea să fie reflectată nici măcar de chipul soțului ei, care își purta propriile tragedii. Dacă i-ar fi spus adevărul, dacă i s-ar fi dezvăluit pe de-a întregul, atunci, poate că până la urmă ar fi găsit o oglindă pentru durerea sa, reflectată de figura lui. Ar fi fost ca atunci când te uiți la o eclipsă totală de soare: o viziune pură și completă asupra cosmosului dobândită cu prețul ochilor săi.

Potrivit celor spuse de tatăl meu cu fața îmbujorată de stânjeneală (dar numai după ce i-am cerut insistent mai multe detalii, pe care la rândul lui o implorase pe mama să i le dea), după ce părinții mei au făcut dragoste pentru prima dată, amețiți de vin, mama i-a prins obrajii între palme și i-a repetat, mai mult sau mai puțin, jurământul pe care îl făcuse cu mulți ani în urmă.

— Haide să fim împreună niște oameni cu totul noi, a spus ea. Complet… noi.

Tata, care avea și el un trecut de depășit, cu un tată care băuse până a intrat în mormânt și o mamă cu care comunica la fel de rar și prudent cum o făcuse și Kennedy cu Hrușciov, o sărută pe față recunoscător și îi spuse că o iubește.

De atunci, rar au mai adus vorba de trecut.

La trei ani de la căsătorie, într-o lună mamei i-a întârziat ciclul. După douăzeci de zile de presupuneri înfrigurate, s-a dus la drogheria de la parter, a cumpărat un test de sarcină și a verificat concluzia previzibilă. Deși nu am cum să știu cu adevărat, vreau să cred că în acel moment când a rămas cu privirea ațintită pe cele două liniuțe roșii, mama a avut o senzație pe care nu o mai cunoscuse vreodată: un vertij amețitor de groază.

A doua zi, când s-a trezit, senzația era tot acolo. De fapt, avea să o însoțească aproape tot timpul, ani și ani, să devină de la o zi la alta aproape la fel de tangibilă și sigură ca și trăsăturile de pe fața tatei. Senzația era mai lipsită de substanță și mai apăsătoare decât vinovăția, dar în lunile și anii care au urmat, când ieșea la iveală în sufletul ei, învolburată ca bulele prizoniere în sângele ei și umplându-i creierul cu o groază la fel de ușoară ca heliul, mama o numea, totuși, vină. În dimineața aceea, mama s-a mulțumit să creadă că e vorba de grețuri matinale.

Oricum ar fi fost senzația, stârnea în ea o dorință de nestăvilit, nevoia de *a face.* De a face ceva, orice, să zgârie un scaun cu unghiile, să lovească

aerul cu pumnii, să iasă în fugă din casă. Groaza cețoasă, senzația persistentă de dezastru, faptul că viața nu-i putea oferi nicio certitudine și părea indiferentă față de eforturile ei cele mai concentrate și asidue: în anii ce au urmat, pentru a se trezi, senzația de groază avea nevoie doar de străfulgerarea de neoprit a unei amintiri din copilărie sau de felul în care țineam un creion în mână exact cum făcea tatăl ei (cu stângăcie, între degetul mijlociu și inelar), și atunci mama sărea brusc în picioare sau mergea prin cartier la miezul nopții în cămașă de noapte sau se strângea singură în brațe, ca pentru a nu se face fărâme.

Deși nu am cum să fiu sigur, cred că pe măsură ce simptomele nu mai puteau fi tăgăduite și ea le accepta în tăcere, știind ce ne aștepta pe tata și pe mine, înțelegând că, în ciuda tuturor eforturilor ei, povestea familiei noastre fusese deja scrisă în trupul ei, mama a înțeles adevărul. Și anume că sentimentul pe care nu fusese în stare să îl priceapă era, de fapt, ridicol de simplu. Era sentimentul de vinovăție. Pentru vina de a-l fi părăsit pe unchiul ei, care de fapt îi era tată, care poate fusese chiar unchiul ei. Și, mai mult decât atât, vina de a-mi fi transmis poate memoria pe care nicio strădanie nu o va altera: memoria familiei, înscrisă miniatural în fiecare dintre celulele noastre.

În 2001, la douăzeci și cinci de ani după ce cuvântul *Alzheimer* a intrat în vorbirea curentă; la mult timp după ce aceste trei silabe au ajuns să fie rostite în șoaptă de către un fiu atent, drept scuză către chelner, când tatăl senil începe să se înfurie la masă; la mult timp după ce a ajuns, pe rând, obiect de cercetare empirică, de investigație susținută, de grant guvernamental și motiv de colectare de fonduri, o echipă inovatoare de cercetători de la Elan Corporation din San Francisco a părut să facă un mare pas înainte în eradicarea maladiei. Au inventat mai întâi un

vaccin numit „AN-1972”, o injecție cu microinstrucțiuni pentru sistemul imunitar, un ordin de trimitere a armatelor de celule albe într-o misiune intraneurală care să identifice și să atace odioasa acumulare de amiloizi, unul dintre cele două mijloace de degenerare în boala Alzheimer. Cercetătorii au adunat sute de pacienți cu forme ușoare și moderate ale maladiei pentru a le administra vaccinul și timp de câteva luni rezultatele au fost bune. Cei vaccinați prezentau un răspuns imunitar spectaculos, fără efecte secundare notabile. Experții începuseră deja să estimeze cât timp va fi necesar pentru a obține aprobarea FDA[19], aducând în sânul familiei bolnavilor, zeci de mii, speranțe frenetice („Mami o să fie din nou mami în 2005?”). Nu după mult timp însă a venit lovitura: la 15 dintre cei 360 de subiecți ai experimentului, vaccinul a supraactivat sistemul imunitar și – la fel cum adolescenții care își storc coșurile ajung să se umple de furuncule – globulele albe ale subiecților au atacat întruna, ducând la o inflamare aproape fatală a creierului. Experimentul a fost oprit.

Cercetătorii au continuat într-un ritm susținut și după eșecul vaccinului AN-1972, făcând autopsia creierelor devastate de boală, scrutând țesuturile în profunzime cu ajutorul microscoapelor electronice, corelând aspectul acestora cu toți factorii de mediu imaginabili (stimularea intelectului, fumatul, dieta cu antioxidanți, consumul de vin roșu, până și mestecatul gumei). În absența unei speranțe reale, membrii familiei lovite de această boală se pot uita pe site-ul Asociației Alzheimer, între un scutec schimbat și mâncarea de sugari cu care își hrănesc părinții, pentru a afla ultimele descoperiri: un nou cromozom purtător de gene este asociat cu boala; încă o enzimă vitală este absentă la bolnavii de Alzheimer. Și totuși, în spatele fiecărui cuvânt pe care îl citesc cu răbdare se ascunde invariabil aceeași întrebare latentă și disperată: Oare știința

progresează cumva? Sau se mulțumește să dea o formă mai complicată unei lipse de speranță vechi de când lumea?

Dar poate că tocmai cercetarea ca atare, succesiunea permanentă, chiar dacă ineficientă, a descoperirilor, era o consolare în sine. Poate că, în absența unei înțelegeri complete, fiecare descoperire definește mai bine marginile acestui lucru întunecat și de nepătruns, lăsându-i pe condamnați să-și vadă, pentru o secundă, călăul, dacă acesta poartă glugă. Noile descoperiri oferă prea puține rezultate palpabile, dar oferă mult mai mult închipuirii bolnavilor și familiilor acestora, lăsându-i să-și imagineze o înlănțuire, o funie invizibilă care leagă faptele cele mai mici de înțelegerea completă. O funie de care se pot agăța în ultimul moment și cu ajutorul căreia, atârnați deasupra uitării ca în filmele de acțiune, pot fi trași în sus și salvați.

În copilărie, când stăteam seara în pat, vocea mamei plutea în întuneric.

— Pe lângă lumea noastră, începea ea, mai există una. Sunt locuri pe unde poți trece dincolo.

Poate că punctul de trecere nu trebuie să fie chiar un „loc”. Poate fi chiar și un singur fapt fără context, o descoperire obscură, o poveste din trecutul uitat, un nume pe lista celor decedați, punctul în care – ca o gaură de vierme în spațiu-timp –, cunoașterea se întâlnește cu imaginarul. Fiecare nou amănunt din viața mamei pe care l-am aflat de la tata și de la Abel, la fel ca și strămoșii mei uitați și fără nume din raportul final al doctorului Shellard asupra variantei EOA-23 a bolii Alzheimer cu debut precoce, este exact așa ceva: o prezență măruntă care deschide o absență infinită, un portal spre un univers paralel pe care pot numai să îl descriu.

Pe lângă lumea noastră mai există una.

Creierul, mai presus de toate, vrea să găsească un sens. Dar tot ce percepe uită. Și percepe în cea mai mare parte pe bucățele foarte mici. Întregul și continuitatea sunt false impresii, ca reconstituirea din muzeu a unui schelet de *Tyrannosaurus Rex* realizată din câteva oscioare, fragmente de realitate prinse într-un tot care pare suficient de real. Acum, ca doctorand în anul trei la Laboratorul de studii neurodegenerative al lui Marvin Shellard, ziua măsor ceea ce poate fi măsurat, adun mărturii orale, introduc date, corelez elementele descoperite. Seara însă, mă strecor prin ușa deschisă de fiecare dintre date, pentru a umple vastele suprafețe goale care se întind între frânturile din istoria familiei mele, încercând să compun un întreg așa cum am făcut mereu, așa cum au făcut ai mei înaintea mea, umplând întunericul și locurile imposibile cu ipotezele mele cele mai plauzibile și cu minciunile cele mai sfruntate, astfel încât să fie cel puțin umplute cu ceva.

Sunt locuri pe unde poți trece dincolo.

Într-o seară, pe când aveam cincisprezece ani, mama s-a trezit într-o cameră întunecată într-o casă întunecată. Era frig și nu găsea întrerupătorul. S-a întrebat poate dacă nu cumva visează, apoi s-a întrebat dacă poți să visezi nimicul. Ei, nu chiar nimicul, trebuie să-și fi spus. Fâșâitul covorului sub picioarele ei desculțe. O adiere rece. Vechea ei groază, familiară, neliniștită și rătăcitoare.

Ce căuta ea oare? Deasupra ei păcănea și sufla ceva. Încotro se ducea? O adiere rece. Asprimea covorului berber de la picioarele ei. În cele din urmă, a ajuns la marginea a ceva. Poate că dincolo se afla ceea ce căuta. Era la margine, o oprea ceva, balustrada de lemn. În spatele ei, se aflau adierea, covorul și întunericul. În fața ei putea să nu fie nimic. Așa că s-a ridicat pe vârfuri. A ajuns dincolo, și apoi, nimic. Nimic, doar o forță

deosebită, căderea, propria greutate și, la urmă, zgomotul.

O durere impresionantă i s-a despicat brusc la ceafă, ca liniile de fractură care se separă, și a cuprins-o panica. Când durerea a încetat, mintea i s-a limpezit: a înțeles atunci că doarme și visează că e în afara casei. Nu casa ei din prezent, ci casa ei așa cum a fost. Sau, poate, cum nu a fost niciodată. Vechea ei casă, căminul copilăriei, dar așezată altundeva. Un loc fără gânduri, desăvârșit. Un loc izbăvit de trecut și de viitor. Un loc unde nu-ți aminteai nimic, așadar nu pierdeai nimic. Un loc unde trebuia doar să se gândească la un drum pe care-l dorea ca să-l aibă.

Nota autorului

Ca și maladia pe care o descrie, această carte a debutat insidios, cu câteva idei răzlețe care au devenit clasificabile abia după un răstimp îndelungat. Datorez cea mai mare parte a acestor gânduri, ca și multe altele care au urmat, operei unor scriitori, regizori și cercetători.

Voi începe prin a menționa eseul emoționant și pătrunzător al lui Jonathan Franzen, intitulat „My Fathers Brain", care prin explicațiile date complexității ei emoționale, paradoxurilor bizare și posibilităților creative a schimbat pentru totdeauna felul în care percep boala Alzheimer. În același timp, eseul lui Franzen m-a trimis la cartea lui David Shenk *The Forgetting: Alzheimer's: Portrait of an Epidemic,* a cărei lectură mi-a trezit respect și admirație.

În timpul scrierii romanului, mi-au venit în minte adesea nuvela lui Alice Munro „The Bear Came over the Mountain", biografia *Elegy for Iris* de John Bayley, ca și *Losing My Mind: An Intimate Look at Life with Alzheimer,* în care Thomas DeBaggio relatează cu inventivitate și curaj evoluția bolii lui.

Ori de câte ori a fost nevoie să descriu manifestările fizice ale maladiei, m-am reîntors la documentarul plin de umor și compasiune al lui Deborah Hoffmann, *Complaints of a Dutiful Daughter.*

Pentru a verifica elementele factuale, dar și pentru a-mi reaminti ce înseamnă viața de zi cu zi alături de un asemenea bolnav, am recitit deseori lucrarea utilă și cuprinzătoare a lui Howard Guetzner *Alzheimer: A Caregiver's Guide and Sourcebook.*

În carte există numeroase trimiteri la unele lucrări științifice. Referințele bibliografice complete ale acestor articole sunt: N. Benitez, J.

Maiz-Apellániz, M. Canelles (2002), „Evidence for Nearby Supernova Explosions", *Physical Review Letters* 88, nr. 8; M. Chivers, G. Reiger, E. Latty, M Bailey (2004), „A Sex Difference in the Specificity of Sexual Arousal", *Psychological Science* 15, nr. 11, 736–744; J. Kruger, D. Dunning (1999), „Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessments", *Journal of Personality and Social Psychology* 77, nr. 6, 1121–34; E.H. Rosch (1983), „Prototype Classification and Logical Classification: The Two Systems", în E. Scholnick (coord.), *New Trends in Cognitive Representation: Challenges to Piaget's Theory* (Hillsdale, N.J., Lawrence Eribaum Associates), 73–86; D.M. Wegner, T. Giuliano, E Hertel (1985), „Cognitive Interdependence în Close Relationships", în W.J. Ickes (coord.), *Compatible and Incompatible Relationships* (New York, Springer-Verlag), 253–276; C. Sagan (1980), *Cosmos* (New York, Random House); R.W. Tafarodi, J. Tam, A.B. Milne (2001), „Selective Memory and the Persistence of Paradoxical Self-Esteem", *Personality and Social Psychology Bulletin* 27, 1179–89. Le sunt recunoscător acestor autori pentru înțelegerea fenomenelor, diligența și creativitatea de care au dat dovadă.

La nivel neurologic, boala Alzheimer are în general o evoluție relativ previzibilă, însă simptomele și semnificațiile bolii sunt unice pentru fiecare caz în parte. Din acest motiv, sunt extrem de recunoscător pentru toate relatările personale oferite de pacienții și de familiile lor, pe care le-am citit în lucrările mai sus-menționate, precum și în mesajele postate pe site-ul Alzheimer's Association.

Cu toate că am încercat să respect întru totul patologia bolii Alzheimer cu debut precoce, totuși, pe alocuri, m-am îndepărtat de aceasta pentru a răspunde scopurilor narațiunii mele. Există mai

multe variante reale ale acestei boli, dar varianta EOA-23 descrisă în carte, ca și personajul ei, Marvin Shellard, sunt complet fictive.

Le sunt îndatorat lui Ashley Selett, Lloyd A. Silverman, Rosadel Varela, Neil Davenport, Rebecca Stelter, Matthew Seimionko, Mariana Pickering, Kim Gardner, Brian Shier, Meera Damle, Stacy Brock, John Malloy, Brea Lubin, Michael Torres, William Davis, George Rhodes și, desigur, lui Erin Joy Haigh pentru sprijinul neprecupețit, prietenia și consilierea acordate.

Ar fi o ofensă karmică să nu le mulțumesc lui William Paul, Miriam Bailin, Jeff Smith, Pier Marton, Richard Chapman, Lynn Gafford, Caryl Gatzlaff, Marsha Cawthon, Barbara Pittenger, Scott Hanson, Steven Pijut și, neîncetat, lui Karen Jane Shepherd pentru tot ce am învățat de la ei.

Le sunt îndatorat lui Frank Kiel și Marissa Greif de la Cognitive Development Lab, de la Yale University, lui Henry Roediger III și lui Michelle Meade de la Memory Lab din cadrul Washington University din St. Louis, precum și întregii echipe de la Dr. Bessie E Lawrence Internațional Summer Science Institute din cadrul Weizmann Institute of Science din Rehovot, Israel pentru invitația de a lucra în laboratoarele lor.

Le sunt recunoscător pentru entuziasm, sagacitate și efort lui Matt Lewis, Matt Hudson, și tuturor celor de la Random House pentru ajutorul devotat acordat din faza de manuscris până la publicare.

De-a lungul perioadelor de dezastru financiar și revizuire nesfârșită, precum și al iernii geroase petrecute lângă un calorifer mai mult defect, Joyce Lawrence m-a inspirat, încurajat și m-a susținut în mult mai multe feluri decât îmi pot imagina.

Mulțumiri nesfârșite lui Anne Thibault pentru lupta cu toate ipostazele dezordinii mele.

Aaron Block mă încurajează zilnic și merită cu prisosință scuzele mele pentru toate lucrurile

groaznice pe care le-am pus (și probabil le voi mai pune) în seama fraților din cărțile mele.

Mai există cele două supernove în această lucrare: David Ebershoff, care a întrevăzut fără încetare posibilități în lucrurile pe care le considerasem mult timp a fi imuabile, și Bill Clegg, un avatar în viață al acelei ființe mitice pe care ți-o imaginezi în timp ce scrii – cititorul ideal.

Mai multe detalii despre acest roman, inclusiv o descriere a originii sale, veți găsi pe site-ul www.stefanmerrillblock.com.

Pentru a afla mai multe despre maladia Alzheimer, pentru a face o donație pentru cercetare sau pentru a împărtăși experiențele personale în cadrul unei comunități pline de solicitudine și înțelegere, puteți vizita site-ul Alzheimer's Association la adresa www.alz.org.

Stefan Merrill Block s-a născut în 1982 în orășelul Plano, din Texas, unde și-a petrecut copilăria și adolescența. A absolvit cursurile Washington University din St. Louis, Missouri, în 2004, iar în prezent locuiește în New York. *Povestea uitării (The Story of Forgetting),* romanul lui de debut, a văzut lumina tiparului în 2008, aducându-i imediat succesul de public și elogiile criticilor, aceștia salutând în Stefan Merrill Block apariția unui talent literar capabil să transfigureze informația științifică în artă narativă, într-o emoționantă operă de ficțiune. În 2008, romanul *Povestea uitării* a fost desemnat cel mai bun debut la Festivalul de Literatură de la Roma, a fost finalist la John Sargent Sr. First Novel Prize și a fost declarat de publicațiile *The Independent, School Library Journal, St. Louis Post Dispatch* și *Austin Chronicle* cea mai bună carte a anului. În 2009, a fost finalist la Indies Choice Book Award, la categoria debut. Până în prezent, romanul a fost publicat în peste zece țări. *The Storm at the Door,* cel de-al doilea roman al lui Stefan Merrill Block, apare în vara lui 2011.

În 2008, romanul *Povestea uitării* a fost desemnat cel mai bun debut la Festivalul de Literatură de la Roma și a fost declarat de publicațiile *The Independent* (Marea Britanie), *School Library Journal*, *St. Louis Post Dispatch* și *Austin Chronicle* (SUA) cea mai bună carte a anului, iar în 2009 a ajuns finalist la Indies Choice Book Award. Până în prezent a fost publicat în peste zece țări.

Când mama i se îmbolnăvește de Alzheimer, maladie care o îndepărtează de toți cei dragi, Seth înțelege că, pe măsură ce amintirile ei se estompează sau pier, familia și istoria personală i se destramă în fața ochilor. Oricât ar încerca adolescentul retras să folosească metodele cercetării științifice pentru a recompune trecutul mamei sale, secretul teribil de care fugea aceasta refuză să se dezvăluie altfel decât în meandrele poveștilor despre misteriosul tărâm Isidora.

„Rar apar asemenea cărți. Stefan Merrill Block are originalitatea și mâna sigură a unui Nabokov sau Faulkner. O poveste emoționantă, ingenioasa și inteligentă."
The Independent

„Stefan Merrill Block a extras frumusețea dintr-o tragedie fără speranță."
The New York Observer

„Ca un *roller coaster* al emoțiilor, ***Povestea uitării*** sondează angoasa provocată de o boală incurabilă și, în același timp, radiază iubire și vitalitate."
The New York Times

ISBN 978-973-689-397-1

{1} Rumpelstilzchen, personaj din basmele germane.

{2} Tortilla împăturită în două, umplută de regulă cu brânză și fasole boabe, apoi prăjită.

{3} Radio Corporation of America, companie înființată în 1919.

{4} *Lorenzo's Oil*, peliculă din 1992, inspirată dintr-un caz real, avându-i în distribuție pe Susan Sarandon și Nick Nolte.

{5} Tranchilizant pe bază de haloperidol.

{6} *Full House*, serial american de comedie.

{7} Joc de cuvinte intraductibil: în engleză „to buy the farm" (a cumpăra ferma) este o expresie familiară, însemnând „a muri", „a fi ucis".

{8} Amerindiancă din California, călăuza expediției conduse de Meriwether Lewis și William Clark (1804-1805), care a ajuns pe coasta Pacificului.

{9} „Shave and a Haircut", cunoscut cuplet muzical american.

{10} Porecla lui Manfred von Richthofen, faimos pilot de vânătoare german din Primul Război Mondial.

{11} În limba engleză, Reverse, respectiv Drive.

{12} *Charlotte's Web* (1954), carte pentru copii scrisă de G.B. White.

{13} *My Name is Asher Lev*, roman al scriitorului american Chaim Potok.

{14} Serial britanic de televiziune pentru copii preșcolari.

{15} Pictor comercial american, autor de tablouri idilice și bucolice.

{16} *The Bell Curve* (1994). Autorii susțin că inteligența și succesul unui individ sunt determinate într-o mai mare măsură de factorul genetic și de mediu decât de statutul socio-economic al părinților sau nivelul de educație.

{17} Anestezic din clasa barbituricelor, numit și „serul adevărului".

{18} Magician american faimos pentru abilitatea sa de a se elibera din lanțuri, cătușe, cămăși de forță.

{19} Food and Drug Administration: agenție federală care monitorizează standardele comerciale și de siguranță în industriile alimentară și farmaceutică.

Table of Contents

Abel Cândva, m-am îndrăgostit de orice 4
Seth Rezumat 13
Abel Mae a fost a mea 30
Seth Scurt istoric 39
Istoric genetic, partea I 53
Abel Regele sihastru 63
Seth Problemă 77
Istoric genetic, partea a II-a 97
Abel Ceea ce încă mai trăiește 112
Seth Ipoteze 125
Abel Tăcerea noastră 142
Seth Procedura 152
Istoric genetic, partea a III-a 171
Abel Boala familiei mele 182
Seth Date 192
Abel Din pricina mamei 207
Seth Rezultate 214
Abel Moartea (aproape) tuturor lucrurilor 232
Istoric genetic, partea a IV-a 246
Seth Analiza datelor 253
Abel Ochiul lui Mae 271
Seth Concluzia 281
Abel Douăzeci și unu de ani și treisprezece zile 288
Seth Direcții pentru viitor 294
Abel Totul 302
Istoric genetic, partea a V-a 312
Nota autorului 321